

An Introduction to Persian

An Introduction to Persian

Revised Fourth Edition

Wheeler M. Thackston

Ibex Publishers,
Bethesda, Maryland

An Introduction to Persian
Revised Fourth Edition
by Wheeler M. Thackston

Copyright © 2009 Ibex Publishers, Inc.

ISBN-10: 1-58814-055-5
ISBN-13: 978-1-58814-055-5

Calligraphy on cover (16th-17th Centuries) courtesy of the Sackler Gallery of Art.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or retransmitted in any manner whatsoever except in the form of a review, without permission from the publisher.

Manufactured in the United States of America

The paper used in this book meets the minimum requirements of the American National Standard for Information Services—Permanence of Paper for Printed Library Materials, ANSI Z39.48-1984

A CD set of the Persian sections of this book is available.
(ISBN-10: 1-58814-057-1 / ISBN-13: 978-1-58814-057-9).

A Key to Exercises is available.
(ISBN-10: 1-58814-054-7 / ISBN-13: 978-1-58814-054-8)

Ibex Publishers, Inc.
Post Office Box 30087
Bethesda, Maryland 20824
Telephone: 301-718-8188
Facsimile: 301-907-8707
www.ibexpublishers.com

LIBRARY OF CONGRESS CATALOGING-IN-PUBLICATION INFORMATION

Thackston, W. M. (Wheeler McIntosh), 1944-
An introduction to Persian / Wheeler M. Thackston. — Rev. 4th ed.
p. cm.
ISBN 978-1-58814-055-5 (alk. paper)
Persian language—Grammar. I. Title.

PK6235.T47 2007
491'.55—dc22

2007061320

فہرست مندرجات

Contents

Preface	ix
Introduction: Phonology and Script	xi
The Phonology of Persian	xiii
Syllabification	xvi
Stress	xvii
The Persian Alphabet	xviii
Pronunciation Exercise	xxxiv
Reading Exercise	xxxv
Part One: The Grammar of Modern Persian	1
Lesson One	3
§ 1 Word Order. § 2 Stress. § 3 Gender. § 4 State of the noun. § 5 Orthography of the indefinite enclitic. § 6 Adjectival order. § 7 The plural. § 8 The non-specific plural.	
Lesson Two	8
§ 9 Demonstrative adjectives and pronouns. § 10 Verbal agreement with the plural. § 11 Co-ordination. § 12 Adverbs. § 13 Interrogative sentences. Supplementary Vocabulary: Courtesy Phrases.	
Lesson Three	14
§ 14 The <i>ezâfe</i> . § 15 The noun in the predicate position.	
Lesson Four	21
§ 16 Pronouns. § 17 Present copulas. § 18 The negative copula. § 19 کیست <i>kist</i> and چیست <i>chist</i> . Supplementary Vocabulary: Courtesy phrases.	

Lesson Five	26
§ 20 The vocative. § 21 The possessive <i>ezâfe</i> . § 22 The long copula.	
Review I	32
Lesson Six	33
§ 23 The infinitive. § 24 The past stem and the past absolute tense.	
§ 25 The specific direct-object marker رَ - <i>râ</i> . Supplementary Vocabulary: Countries, Peoples, and Languages.	
Lesson Seven	41
§ 26 Compound verbs. § 27 the continuous prefix. § 28 The past participle. § 29 The past narrative tense.	
Lesson Eight	47
§ 30 Uses of چه <i>che</i> and کدام <i>kodâm</i> . § 31 Comparison of adjectives.	
Lesson Nine	55
§ 32 Other plurals. § 33 Pronominal possessives.	
Lesson Ten	60
§ 34 The present stem. § 35 The present indicative.	
Review II	66
Lesson Eleven	68
§ 36 Pronominal enclitics. § 37 Reflexive pronouns.	
Lesson Twelve	75
§ 38 Cardinal numbers. § 39 Ordinal numbers. Supplementary vocabulary: Weights and Measures.	
Lesson Thirteen	82
§ 40 Relative clauses. § 41 The past perfect tense. § 42 The past perfect narrative tense.	
Lesson Fourteen	90
§ 43 The future tense. § 44 Other numerical expressions. Supplementary Vocabulary: Family Relationships.	
Lesson Fifteen	97
§ 45 The imperative. § 46 Resumptive-sentence construction. Supplementary Vocabulary: Foodstuffs.	
Review III	105
Lesson Sixteen	106

§ 47 On the nature of compounds. § 48 The present subjunctive. § 49 Uses of the present subjunctive I. Supplementary Vocabulary: Articles of Clothing.	
Lesson Seventeen	115
§ 50 Impersonal constructions. § 51 Uses of the present subjunctive II.	
Lesson Eighteen	122
§ 52 Totally impersonal constructions. § 53 The participial absolute.	
§ 54 Reported speech and verbs of sense perception.	
Lesson Nineteen	127
§ 55 The past subjunctive. § 56 Back-formation of infinitives and denominative verbs. § 57 Temporal use of <i>كه</i> <i>ke</i> . § 58 Impersonals with <i>آدم</i> <i>âdam</i> .	
Lesson Twenty	135
* § 59 Uses of the subjunctive III: Adjectival clauses. § 60 Uses of the infinitive. Supplementary Vocabulary: Common Materials.	
Review IV	143
Additional Vocabulary: Academic Fields and Related Vocabulary	143
*Lesson Twenty-One	145
§ 61 Conditionals. § 62 Other irrealis constructions. § 63 Expressions of temporal duration. Additional Vocabulary: Mishaps.	
Lesson Twenty-Two	154
§ 64 Uses of the subjunctive IV: Adverbial clauses. § 65 Participial forms. Additional Vocabulary: Travel.	
*Lesson Twenty-Three	162
§ 66 Abstraction of substantives. § 67 Double-substantive compounds.	
§ 68 Adjectives/adverbs in <i>-âne</i> . § 69 <i>مگر</i> <i>Magar</i> . Supplementary Vocabulary: Parts of the body.	
Lesson Twenty-Four	171
§ 70 "As...as possible." § 71 "The more...the more." § 72 Factitive verbs. § 73 Verbal nouns. § 74 Infinitival adjectives. Supplementary Vocabulary: Animals.	
Lesson Twenty-Five	180
§ 75 The passive. § 76 Uses of the past participle. § 77 Diminutives.	
Review V	185

Part Two: Classical and Archaic Usages.....187

- § 78 The *majhul* vowels. § 79 Euphonic *-d-*. § 80 The optative and negative imperative. § 81 The vocative enclitic. § 82 Dative usages. § 83 Circumpositions. § 84 The perfective aspect; the *be-* prefix. § 85 چو(n) *Cho(n)*. § 86 The continuous marker همی *hami*. § 87 The past habitual and conditional. § 88 The archaic present stem of *budan*. § 89 The archaic negative copula. § 90 The archaic past narrative. § 91 The gnomic past.

Part Three: Colloquial Transformations199

- § 92 Phonological transformations. § 93 The copulas. § 94 Verbal inflections. § 95 Reduced, altered, and contracted verbal stems. § 96 The present and past progressive. § 97 Direct-object marker. § 98 The emphasizing particle *ke*. § 99 Pronominal enclitics. § 100 Prepositions.

Appendix A: The Uses of *tâ*.....208

Appendix B: Telling Time, Days of the Week, Months of the Year, Reading Dates, Arithmetical Operations210

Examples of Contemporary Persian Prose215

- (۱) کاشی ترسو (۲) خسرو شامانی، عینک طبی (۳) ایرج پزشک‌زاد، دانی جان ناپلئون (۴) رضا بابامقدم، مرزبان (۵) فریدون تنکابنی، جدول کلمات متقاطع (۶) بهرام صادقی، اذان غروب (۷) محمد بهمن یگی، بخارای من ایل من (۸) صادق هدایت، طلب آمرزش

Examples of Classical Persian Prose237

- (۱) امیر عنصر المعالی، قابوسنامه (۲) نظام الملک، سیاستنامه (۳) ابوالمعالی نصرالله، کلیله و دمنه بهرامشاهی (۴) سعدی، گلستان (۵) نظامی عروضی، چهارمقاله

Vocabularies

- English-Persian.....248
Persian-English.....254
Index284

Preface

THIS BOOK IS INTENDED to serve as an introduction on the elementary level to the modern Persian language. A member of the Indo-Iranian branch of the Indo-European family, this language is called New Persian to distinguish it from Old Persian, the language of the Achaemenid Empire (6th–4th centuries B.C.), and from Middle Persian, the language of the Sassanians (3rd–7th centuries A.D.). In its present form Persian emerged during the tenth century of our era and, with the exception of certain items of vocabulary and a very few features of grammar and syntax, has changed remarkably little since then. In its classical form, Persian became the language par excellence of poetry and mystical expression and, especially after the Mongol invasion of the thirteenth century, was the medium of culture and literature throughout the non-Arab Islamic world. From Constantinople to Bengal and from Central Asia to India, Persian reigned for centuries as the language of high culture and belles-lettres.

At present Persian is the official language of Iran. Although there are areas in Iran where Persian is not the mother tongue (Azerbaijan, Kurdistan, Luristan, e.g.), it is spoken by almost everyone. In Afghanistan, where it is often called "Dari, it enjoys official status along with Pashto; it is the native language of around half the population and is spoken by all educated persons. Called Tajiki, it is the language of Tajikistan, where until recently it was written in the Cyrillic alphabet.

Persian is remarkably simple in terms of formal grammar: no gender, no noun inflection, no adjectival agreement, and no irregularities in verbal conjugation. However—and rather like English in this respect—for what it lacks in inflection it more than makes up in syntactic and idiomatic complexity; and it is to the syntax and idiom of Persian that the student's attention should be turned from the very beginning. The importance of understanding the proper relationships among the various members of a Persian sentence cannot be overstated (especially in view of the fact that the most important indicator of syntactic relationships is not usually indicated in the writing system), for even the simplest ex-

The Phonology of Persian

Vowels and glides. International Phonetic Alphabet (IPA) equivalents are given in square brackets for those familiar with them.

<i>i</i>	<i>u</i>
<i>e</i>	<i>o</i>
<i>a</i>	<i>â</i>

ay, aw

- i* is a high front open vowel, [i], like the 'ea' in 'please' but without the 'y'-glide characteristic of English. Contrast سی *si* with 'sea.'
- e* is a middle front open vowel [ɛ], like the 'e' in 'bet.' This vowel is in fairly free variation with [ɪ], like the 'i' in 'bit,' i.e. while 'bet' and 'bit' are two different words in English, they would be two variant pronunciations of the same word in Persian. Word-finally this vowel is always realized as [ɛ]. Compare شن *shen* and 'shin.'
- a* is a low front open vowel, IPA [æ], like the 'a' in 'cat' but slightly lower. Word-finally this phoneme is always realized as [ɛ] in modern Iranian pronunciation, which will be reflected in the transcription employed here. Compare بد *bad* and 'bad,' جم *jam* and 'jam.'
- u* is a high back rounded vowel [u], like the 'oo' of 'moon' but without the off-glide characteristic of English. Compare نون *nun* with 'noon' and سود *sud* with 'sued.'
- o* is a middle to high middle back rounded vowel [o] with the quality of the 'o' in 'coat' but considerably shorter and without the 'w' off-glide that accompanies most American pronunciations of 'o.' This vowel is also realized in free variation as [ʊ], like the 'oo' of 'book,' i.e. a word like بت *bot* may be pronounced either [bot], like the English 'boat' (but a much shorter vowel), or [but], rhyming with 'put.' Contrast کت *kot* with 'coat' and پر *por* with 'poor.'
- â* is a low back open vowel [ɒ] between the 'a' of 'father' [ɑ] and 'bald' [ɔ] but without the lip-rounding of the English [ɔ]. Compare بال *bâl* and 'ball,' بام *bâm* and 'balm.'
- ay* is a glide [ej] exactly like the 'a' in 'wade.' Compare می *may* and

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

‘may,’ پی *pay* and ‘pay,’ سیف *sayf* and ‘safe.’

aw is a ‘w’-glide [ow] exactly like the ‘o’ in ‘bone.’ Compare رو *raw* and ‘row (a boat),’ حوض *hawz* and ‘hose,’ جو *jaw* and ‘Joe.’

Speakers of English must exercise particular care to distinguish *a* from *â*, particularly before *r*. Contrast the following:

رست <i>rast</i> ‘he escaped’	راست <i>râst</i> ‘straight’
در <i>dar</i> ‘in’	دار <i>dâr</i> ‘gibbet’
بر <i>bar</i> ‘over’	بار <i>bâr</i> ‘load’
تر <i>tar</i> ‘wet’	تار <i>târ</i> ‘string’
دشت <i>dasht</i> ‘wasteland’	داشت <i>dâsht</i> ‘he had’

Similarly, *e*-*ay* and *o*-*aw* must be distinguished. Contrast the following:

در <i>dor</i> ‘pearl’	دور <i>dawr</i> ‘around’
دو <i>do</i> ‘two’	دو <i>daw</i> ‘run’
جز <i>joz</i> ‘except’	جوز <i>jawz</i> ‘walnut’
که <i>ke</i> ‘that’	کی <i>kay</i> ‘when?’
سر <i>serr</i> ‘mystery’	سیر <i>sayr</i> ‘travel’
سل <i>sel</i> ‘tuberculosis’	سیل <i>sayl</i> ‘torrent’

When followed in the same syllable by a consonant cluster, the “short” vowel *a*, *e*, and *o* are considerably lengthened, but the quality is unaffected. Contrast the vowel lengths in the following:

شه <i>shah</i> [ʃæh] ‘king’	شهر <i>shahr</i> [ʃæ:hr] ‘city’
ور <i>var</i> [væɾ] ‘and if’	ورز <i>varz</i> [væ:rɪz] ‘exercise’
مه <i>meh</i> [meh] ‘mist’	مهر <i>mehr</i> [mæ:hr] ‘affection’
پر <i>por</i> [pɒr] ‘full’	پرس <i>pors</i> [po:ɾs] ‘ask’

Vowels in Persian are never reduced. All vowels, even in unstressed syllables, are given their full quality—unlike English, where many unstressed vowels tend to be “slurred over” with an “uh” sound. The sound “uh” [ə] does not exist in educated Iranian speech.

Consonants

Stops

voiceless	<i>p</i>	<i>t</i>	<i>k</i>	
voiced	<i>b</i>	<i>d</i>	<i>g</i>	<i>q</i>

Fricatives

voiceless	<i>f</i>	<i>s</i>	<i>sh</i>	<i>kh</i>	<i>h</i>
voiced	<i>v</i>	<i>z</i>	<i>zh</i>		

INTRODUCTION

Affricates

voiceless	<i>ch</i>
voiced	<i>j</i>

Nasals	m	n
--------	-----	-----

Lateral l

Flap	r
------	-----

Semivowel

 γ

The stops *p*, *b*, *t*, and *d* are realized similarly to their English counterparts; *p* and *t*, however, are heavily aspirated in all environments. Contrast اسپان *aspân* ‘horses’ with ‘Aspen’ and باستان *bâstân* ‘ancient’ with ‘Boston.’

k and *g* are pronounced like English *k* [k] and “hard *g*” as in ‘go’ [g]. When syllable-final, *k* and *g* are palatalized as [kʲ] and [gʲ], i.e. a ‘y’ sound is heard after the *k* and *g*, much like the ‘c’ in ‘cute.’ Practice the following words with your instructor: پاک *pâk* ‘pure,’ دکتر *doktor* ‘doctor,’ سگ *sag* ‘dog,’ سنگ *sang* ‘rock’.

q is normally a back velar or front uvular stop [G] and is generally accompanied by a slight trace of voicing. It is pronounced similarly to *g* but farther back in the throat. When *q* occurs between two vowels, it tends toward a uvular fricative [ɣ] with the two allophones in fairly free variation, i.e. آقا *āqa* 'sir' is pronounced either [pɒqɒ] or [pɒɣɒ].

is the glottal stop [ʔ]. This sound occurs in English between the syllables of 'uh-oh' and in dialect pronunciations of 'bottle' and 'little' as 'bo'l' and 'li'l.' Syllable-final as well as doubled glottal stop is alien to English and must be practiced carefully. Contrast the following:

منى <i>mani</i> 'egotism'	منيع <i>mani</i> 'impregnable'
من <i>man</i> 'I'	منع <i>man</i> 'prevention'
جم <i>jam</i> 'Jamshid'	جمع <i>jam</i> 'collection'
سؤال <i>so'âl</i> 'question'	مقعر <i>moqa'</i> 'ar 'concave'
شعاع <i>sho'â</i> 'ray'	اشعه <i>ashe'</i> 'e 'rays'

v has two conditioned allophones, [v] and [w]. In prevocalic and postconsonantal positions it is realized as [v]. Following *a* in the same syllable, *v* becomes the semi-vowel [w] in the glide *aw*; it is [v] after all other vowels and consonants, as *ديو* *div* 'demon,' *داوطلب* *dâvtabal* 'volunteer,' and *جزو* *jozv* 'part.'

f is like the *f* in ‘fish’ [f] as in **فيل** *fil* ‘elephant’ and **صاف** *sâf* ‘flat.’

s is like the s in 'say' [s] as in سایه *sâye* 'shadow' and اساس *asâs* 'foundation.'

*sh*₂ is like the *sh* in ‘shine’ [ʃ] as in شاد *shād* ‘happy’ and پیش *pish* ‘forward.’

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

zh is like the French *j* and the *g* in 'beige' [ʒ] as in زهاله *zhâle* 'dew' and مژده *mozhdē* 'good news.'

kh is like the *ch* in German *Bach* or Scottish 'loch.' It is a scraping sound produced against the velar ridge [x] as in خاك *khâk* 'earth' and کاخ *kâkh* 'palace.'

h is like the English *h* [h]. Intervocalic *h* is, as in English, a breathy vibration of the vocal cords. The Persian *h* occurs in environments unfamiliar to English, such as syllable- and word-final. It also occurs in clusters alien to English. Practice pronouncing the following words:

فهمید <i>fahmid</i>	صحبت <i>sohbat</i>	نه <i>noh</i>	مهر <i>mehr</i>
شاه <i>shâh</i>	صحت <i>sehhat</i>	بخت <i>boht</i>	شرح <i>sharh</i>
کوه <i>kuh</i>	به <i>beh</i>	فهم <i>fahm</i>	شهر <i>shahr</i>
بخت <i>bahs</i>	شبه <i>shabih</i>	دهر <i>dahr</i>	سطح <i>sath</i>

ch is like the *ch* in 'church' [tʃ] as in چه *che* 'what?' and گچ *gach* 'chalk.'

j is like the *j* in 'judge' [dʒ] as in جا *jâ* 'place' and تاج *tâj* 'crown.'

m is like the *m* in 'moon' [m] as in ماند *mând* 's/he stayed' and سیم *sim* 'silver.'

n is like the *n* in 'noon' [n] as in نان *nân* 'bread' and خون *khun* 'blood'. Before *b*, *n* is always pronounced 'm,' as in تنبل *tanbal*, spelled *tanbal*, pronounced *tambal* [tæmbæl] 'lazy.'

l is liquid in all environments [l], like the 'l' in "leek," never the dull 'l' [ɫ] of English "all," which does not exist in Persian. Contrast آل *âl* with 'all,' علی *ali* with 'alley,' فیل *fil* with 'feel.'

r is a flap [ɾ], never the constriction of American English. Doubled *rr* is trilled like the 'rr' in Spanish [rr]. Contrast دره *dare* [dæɾɛ] 'valley' and در ره *dar rah* [dærræh] 'on the road,' پارو *pâru* [pɒru] 'oar' and پررو *porru* [porru] 'cheeky.'

y is like the *y* in 'yes' [j] as in یاد *yâd* 'memory' and موی *muy* 'hair.'

All doubled consonants in Persian are pronounced doubled. Doubled consonants in English occur only across word boundaries, as in 'pen knife' and 'coat tail.' Contrast the following:

پاکن <i>pâ kon</i>	پاککن <i>pâkkon</i>
بچه <i>be che</i>	بچه <i>bachche</i>
کوره <i>kore</i>	کوره <i>korre</i>
ماده <i>mâde</i>	ماده <i>mâdde</i>
ولا <i>valâ</i>	والله <i>vallâ</i>

Syllabification

For the purposes of syllabification, Persian sounds represented by two English letters (*ch*, *kh*, *zh*, *sh*) are counted as one consonant.

INTRODUCTION

All syllables in Persian contain one and only one vowel or glide. There are thus as many syllables in a word as there are vowels or glides. The first syllable in a word may begin with a vowel (آمد *âmad*, ایست *ist*, افتاد *oftâd*), but all subsequent syllables begin with one and only one consonant (including '). No internal syllable may begin with a vowel. Syllables may end in (1) a vowel (خانه *khâne*, آمده *âma'de*), (2) one consonant (فهمید *fah'mid*, افتاد *oftâd*), or (3) two consonants (شهران *shahr'bân*, ترشو *torsh'ru*). The syllabic division falls therefore between the two consonants in a two-consonant cluster and between the second and third consonants of a three-consonant cluster, which is the maximum that occurs.

For purposes of syllabification, the hyphens that indicate enclitics are ignored (پدرم ایست *pedar-am-ast* = *pe'da'ra'mast*, کتابی را که *ketâb-i-râ-ke* = *ke'tâ'bi'râ-ke*).

These rules of syllabification apply to modern Persian as it is spoken in Iran. They do not apply to the scansion of Persian poetry or to Persian as it is spoken outside of Iran.

Stress

The stress patterns of nouns, adjectives, and prepositions.

All Persian nouns and adjectives are stressed on the last syllable, e.g.: خانه *khâné*, پدر *pedâr*, برادر *barâdâr*, کشور *keshvâr*, دانشجو *dâneshtjû*, خوشمزه *khoshmazé*.

When **enclitics** are added, stress remains on the final syllable of the base word, e.g.: خانه ایست *khâné-i-st-ke*, پدرم *pedâr-am*, برادر را *barâdâr-râ*, کشور *keshvâr-e*, دانشجویی را که *dâneshtjû-i-râ-ke*.

When **suffixes** are added, stress is moved to the final syllable of the suffix: خانه *khâne* > خانه ها *khânehâ*, پدر *pedâr* > پدرانه *pedarâné*, برادر *barâdâr* > برادران *barâ-darân*, دانشجو *dâneshtjû* > دانشجویی *dâneshtjui*, بچه *bachché* > بچه گانگی *bachche-gânégí*.

Verbs have their own stress patterns, and they will be taken up along with the various tenses and moods. The hierarchy of stress in verbs is given here for reference:

- (1) the negative prefix *nâ-* is stressed: نرفتند *nâraftand* 'they did not go.'
- (2) the final syllable of the non-verbal element of compound verbs is stressed: نگاه کردم *negâh-kardam* 'I looked,' برداشتم *bâr-dâshtam* 'I picked up.'
- (3) the habitual/continuous prefix *mî-* is stressed: میرفتم *mîraftim* 'we used to go, we were going.'
- (4) the subjunctive prefix *bé-* is stressed: بشنود *béshnavad* 'let him hear.'
- (5) the final syllable of the stem is stressed: گرفت *geréft* 'he grabbed.'

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

The Persian Alphabet

Persian is written in a slightly modified form of the Arabic alphabet. This alphabet, written from right to left, has a total of thirty-two characters, all but one of which represent consonants. The Arabic alphabet does not normally represent the “short” vowels *a*, *e*, and *o*; only the “long” vowels *â*, *i*, and *u* and the glides *ay* and *aw* have graphic representations.

The alphabet is a “script” in that most letters must be connected one to another. There are no separate letter forms corresponding to Latin-alphabet printing. All letters have at least two forms and at most four.

Those letters that connect on both sides have four forms: (1) the initial form, used when the letter is the first letter of a word and followed by another letter, or when the letter is preceded by a non-connecting letter and followed by another letter; (2) the medial form, used when the letter is both preceded and followed by connecting letters; (3) the final form, used when it is the last letter in a word and is preceded by a connecting letter; and (4) the alone form, used only when it is the last letter in the word and preceded by a non-connecting letter.

The seven letters that do not connect forward—i.e. to the next letter to the left—have only two forms, (1) the initial-alone form and (2) the medial-final form. All non-connecting letters are followed by initial (or alone) forms.

There are three varieties of the Arabic script in common use in Iran today. The first, نسخ *naskh*, is the base for type fonts and the typewriter; it should not be taken as the model for handwriting. The second style, نستعلیق *nasta'liq*, is the basic cursive script and the model for good handwriting. The third variety, actually a variant of *nasta'liq*, is called شکسته *shekaste*. In this style many orthographic breaks that are mandatory in *naskh* and *nasta'liq* are bridged, certain letters have wildly divergent forms, and “shorthand” ligatures abound. *Shekaste* script is beyond the scope of this introductory book.

The Alphabet

NAME	LETTER	SOUND	GROUP
<i>alef</i>	ا	—	1
<i>be</i>	ب	b	2
<i>pe</i>	پ	p	2
<i>te</i>	ت	t	2
<i>se</i>	ث	s	2
<i>jim</i>	ج	j	3
<i>che</i>	چ	ch	3

INTRODUCTION

<i>he-jimi</i>	ح	h	3
<i>khe</i>	خ	kh	3
<i>dâl</i>	د	d	4
<i>zâl</i>	ذ	z	4
<i>re</i>	ر	r	5
<i>ze</i>	ز	z	5
<i>zhe</i>	ژ	zh	5
<i>sin</i>	س	s	6
<i>shin</i>	ش	sh	6
<i>sâd</i>	ص	s	7
<i>zâd</i>	ض	z	7
<i>tâ, tayn</i>	ط	t	8
<i>zâ</i>	ظ	z	8
<i>ayn</i>	ع	,	9
<i>qayn</i>	غ	q	9
<i>fe</i>	ف	f	10
<i>qâf</i>	ق	q	10
<i>kâf</i>	ک	k	11
<i>gâf</i>	گ	g	11
<i>lâm</i>	ل	l	12
<i>mim</i>	م	m	13
<i>nun</i>	ن	n	2
<i>vâv</i>	و	v	14
<i>he</i>	ه	h	15
<i>ye</i>	ی	y	2

Additional signs

	<i>lâm-alef</i>	لا	<i>lâ</i>
۱۳۲۳	<i>alef-tanvin</i>	آ	<i>-an</i>
	<i>alef-madde</i>	آ	<i>â</i>
	<i>hamze</i>	ء	,
۱	<i>te-tammat</i>	ۀ	<i>-atan</i>
۳۴	<i>tashdid</i>	ّ	(doubling)

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

There are three *s*'s, two *t*'s, four *z*'s, and two *h*'s in the alphabet. There is no differentiation whatsoever in pronunciation, and learning which letter is used in any given word is simply a matter of spelling—not unlike English.

Group by group, the letters of the alphabet will be given in their printed forms. In Arabic there are numerous ligatures (combinations of various letters) that occur in print, but these are not commonly used in printed Persian. They are used, however, in Persian handwriting, and the versions to be imitated in handwriting will also be given. In the observations, what any one letter in a group does, all the letters that share the same shape do likewise.

Group 1

This group contains only *alef*, a non-connecting letter that stands initially for all initial vowels. Following consonants, *alef* indicates the vowel *â*. Other uses of *alef* will be treated under the vowels and other signs. In handwriting, the initial/alone *alef* is written with a down-stroke, while the medial/final *alef* is written with an up-stroke. The bottoms of both forms are on the writing line.

initial/alone

| |

medial/final

ل as in با با

Group 2

This group consists of *be*, *pe*, *te*, *se*, *nun*, and *ye*. It is a connecting shape. The basic shapes are:

	<i>be</i>	<i>pe</i>	<i>te</i>	<i>se</i>	<i>nun</i>	<i>ye</i>
initial	ب	پ	ت	ث	ن	ی
medial	ـب	ـپ	ـت	ـث	ـن	ـی
final	ب	پ	ت	ث	ن	ی
alone	ب	پ	ت	ث	ن	ی
<i>nasta'liq</i>	ب	پ	ت	ث	ن	ی

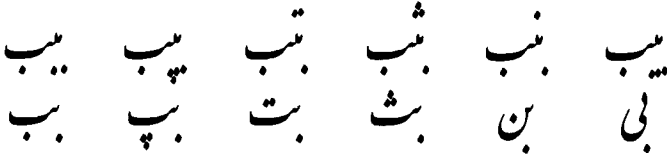
Handwritten and *nasta'liq* examples of these letters combined with *b* follow:

initial

بب پب تب ثب نب یب

INTRODUCTION

medial

final

The initial and medial forms of all letters in this group consist of a “tooth” (ج and چ) and distinguishing dots above or below. The dots are written either after the whole word has been written or at the end of a graphic unit (i.e. after any non-connecting letter). In handwriting two dots are written either (1) as a straight line over or under the letter (˘) or (2) as something resembling a tilde (~); three dots over or under a letter are handwritten like a circumflex accent (^). Final and alone *be/pe/te/se* is a “dish” shape, while final and alone *nun* is a “bowl” shape. Final and alone *ye* is an S-curve without the dots followed by a “bowl.” In handwriting, final *nun* and *ye* come off the top of the “tooth” characteristic of this group; thus *b-y-n* is handwritten as *بین*, and *b-y-n-y* is handwritten as *بینی*. Any initial tooth followed by a final *ye* takes the shape *بی*. The “bowls” of the final and alone *nun* and *ye* descend below the line.

The letter *ث* stands for ‘th’ as in ‘thing’ in Arabic and is transliterated *th* or *s*; it is the least common of the three letters for *s* in Persian.

Group 3

This connecting shape consists of *jim*, *che*, *he-jimi*, and *khe*. This *he* is called *he-jimi* or *he-hotti* to distinguish it from the other *he* (*he-havvaz*, Group 15). In Arabic these two *h*’s are quite distinct, but in Persian they are identical. In transliteration *he-jimi* is represented by *h*.

	<i>jim</i>	<i>che</i>	<i>he</i>	<i>khe</i>
initial	ج	چ	ح	خ
medial	جـ	چـ	حـ	خـ
final	ج	چ	ح	خ
alone	ج ج	چ چ	ح ح	خ خ

In handwriting the connection into any member of this group is from above. A “tooth” preceding any member of this group is raised, e.g. *bakht* is written as *بخت*, and *ranj* is written as *رنج*. Any two successive letters from this group are “stacked” in handwriting; thus, *nakhchir* is handwritten as *نخچیر*.

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

and *hojjat* حجت is تحت. The “tails” of the final and alone forms descend below the writing line. Examples of this group combined with *b* are as follows:

initial	حب	حب	حب	حب	حب	حب
medial	بحب	بحب	بحب	بحب	بحب	بحب
final	بح	بح	بح	بح	بح	بح

Group 4

This non-connecting shape consists of *dâl* and *zâl*.

	<i>dâl</i>	<i>zâl</i>
initial/alone	د	ذ
medial/final	د	ذ

Zâl occurs, with only a few exceptions, in words of Arabic origin and is usually transliterated *dh* or *z*. It is one of the least common of the four letters for *z*, but it occurs in two very common Persian words. The handwritten form of the medial/final *dâl/zâl* differs slightly from the printed version, e.g. *bad* بد is handwritten as *د* and *hadd* حد is *د*. The upstroke into the *dâl* is mandatory. Examples combined with *b* are as follows:

medial/final	بد	بد
--------------	----	----

Group 5

This non-connecting shape includes *re*, *ze*, and *zhe*.

	<i>re</i>	<i>ze</i>	<i>zhe</i>
initial/alone	ر	ز	ژ
medial/final	ر	ز	ژ
combined with <i>b</i>	بر	بز	بژ

When this shape is preceded by a medial “tooth,” the “tooth” is rounded into a “hump” that descends directly into the *re*, as in *babr* ببر, which is handwritten as *بر*, and *chiz* چیز, handwritten as *چیز*. The “tail” in which all forms of this shape

INTRODUCTION

end descends slightly below the writing line. In handwriting the *re* shape goes directly down from the writing line, while *dâl* goes up and then down, but not as far down as the *re*. Compare the following: *bar* بر and *bad* باد, *jer* جر and *jed* جد.

Group 6

This connecting shape includes *sin* and *shin*.

	<i>sin</i>	<i>shin</i>
initial	س	ش
medial	س	ش
final	س	ش
alone	س س	ش ش
Combined with <i>b</i> :	سب سب	شب شب
	بسب بسب	بشب بشب
	بس بس	بش بش

Before any *jim* shape and *mim* (Group 13), the teeth of the *sin/shin* are raised in handwriting. Thus, *sahar* سحر is written as سحر and *shomord* شمرد is written as شمرد. Final *ye* and *re/ze/zhe* come directly off the top of the final “tooth” of this group, as *basi* بسی is written as بسی, and *sar* سر is written as سر. In handwriting most forms of this shape may be written either with three “teeth” or with an extended line, e.g. *bas* بس may be handwritten as بس or بس. The extended line should not be used before *jim*, *re*, *mim*, or final *ye*. The “bowls” of the final and alone forms descend below the writing line, e.g. *pas* پس.

Group 7

A connecting shape, this group includes *sâd* and *zâd*, both of which occur exclusively in words of Arabic origin. They are transliterated as *ṣ* and *ḏ* (or *z*).

	<i>sâd</i>	<i>zâd</i>
initial	ص	ض

medial	ض	ض
final	ص	ض
alone	ص	ض

Final ye and *re/ze/zhe* come directly off the top of the final “tooth” of this group, as *s-y* is handwritten as *صی*, and *basar* is handwritten as *بصر*. *Sâd* and *zâd* are raised before a *jim*-shape and *mim*, as *sohbat* is handwritten as *صحبت*, and *zamir* is handwritten as *ضمیر*. The “bowls” of the final and alone forms descend below the writing line, e.g. *khâss* and *nabz*. Examples combined with *b* are:

initial	صب	ضب
medial	بصب	بضب
final	بص	بض

Group 8

This is a connecting shape and includes *tâ* (*tayn*) and *zâ*, again letters that occur mainly in Arabic words. They are transliterated *ṭ* and *ẓ* respectively.

	<i>tâ</i>	<i>zâ</i>
initial	ط	ظ
medial	ط	ظ
final	ط	ظ
alone	ط	ظ

This shape requires two strokes of the pen. It should never be made in one stroke. The vertical stroke is placed at the same time as the dots, i.e. after completion of the word or graphic unit. All forms sit directly on the writing line unless they are raised before a *jim* or a *mim* (as in *sath* *سطح* and *latme* *لطمه*). Examples of the forms combined with *b* are:

initial	طب	ظب
medial	بطب	بظب

INTRODUCTION

final

Group 9

A connecting shape, *ayn* (transliterated as ‘) occurs only in Arabic words. *Qayn* (transliterated *gh*) occurs mainly in Arabic but also in some Persian and Turkish words.

	<i>ayn</i>	<i>qayn</i>
initial		
medial		
final		
alone	 	

In handwriting, *ayn* and *ghayn* are raised before any *jim*-shape and *mim*, e.g. *ajam* is written as *ajam* is written as *ajam*, and *gham* is written as *gham*. The “tails” of the final and alone forms descend below the writing line, e.g. *tiq*. Examples combined with *b* are:

initial	
medial	
final	

Group 10

A connecting shape. *Qâf* is pronounced exactly like *qayn*.

	<i>fe</i>	<i>qâf</i>
initial		
medial		
final		
alone	 	

Initial and medial *fe* and *qâf* are round shapes; the round medial *fe* (ف) must be

distinguished in handwriting from the medial *qayn* (غ). In handwriting, *fe* " and *qâf* are raised before any *jim*-shape and *mim*, e.g. قحط *qahṭ* is written as قحط, and قمر *qamar* is written as قمر. The final and alone forms differ slightly one from the other: the final/alone *fe* ends in the "dish" shape like *be*, which sits on the writing line. The *qâf* ends in the "bowl" shape of the *nun*, which descends slightly below the writing line. *Qâf* is usually transliterated as *q*. Examples combined with *b* are as follows:

initial	فب	قب
medial	بفب	بقب
final	فب	بق

Group 11

Kâf and *gâf* are connective. They are never written in one stroke: the diagonal top-strokes of these letters are added in a downward fashion after the word or graphic unit is completed.

	<i>kâf</i>	<i>gâf</i>
initial	ک	گ
medial	ک	گ
final	ک	گ
alone	ک	گ

In handwriting, *kâf* and *gâf* come directly down into the *mim*, as کمر *kamar* is written as کمر, and the sequence *kâf-mim-alef* is written as کما, e.g. کمان *kamân* and گمان *gomân* are handwritten as کمان and گمان. All forms of these letters sit on the writing line. Examples combined with *b* are as follows:

initial	کب	گب
medial	بکب	بگب
final	کب	گب

INTRODUCTION

Group 12

Lâm, a connector, is the only letter in this shape group. It is a vertical like *alef* but connects forward. The final and alone forms end in the “bowl” shape of the *nun*, which descends below the writing line. *Lâm* takes a special form when followed by *alef* (*lâm-alef*; see Additional Signs).

initial	ل	final	ل
medial	ل	alone	ل

In handwriting, *lâm* comes directly down into *mim*, e.g. الم *alam* is handwritten as الم. *Lâm* is raised and angled to the left before any *jim*-shape, e.g. لخت *lakht* is written as لخت (cf. *bakht* بخت), and لاج *lajj* is handwritten as لاج. Examples combined with *b* follow:

initial	لب	final	بل
medial	لب		

Group 13

A connecting letter, *mim* is the only representative of this group. The “tail” of the final and alone forms descend far below the writing line.

initial:	م	final	م
medial	م	alone	م

In print all forms of this letter have a small hollow middle, but in handwriting they do not. In handwriting the initial form is م, the medial form is م, and the alone form is م. Before *mim* all connecting letters are raised in handwriting; thus,

“tooth”	+ final <i>mim</i> :	نم <i>nam</i>	+ medial <i>mim</i> :	نم <i>namad</i>
<i>jim</i>	+ final <i>mim</i> :	جم <i>jam</i>	+ medial <i>mim</i> :	جم <i>jam'</i>
<i>sin/shin</i>	+ final <i>mim</i> :	سم <i>sam</i>	+ medial <i>mim</i> :	شمر <i>shomord</i>
<i>sâd/zâd</i>	+ final <i>mim</i> :	صم <i>sam</i>	+ medial <i>mim</i> :	ضمان <i>zamân</i>
<i>tâ/zâ</i>	+ final <i>mim</i> :	ظم <i>zam</i>	+ medial <i>mim</i> :	طمع <i>tama'</i>
<i>ayn/qaʾyn</i>	+ final <i>mim</i> :	غم <i>qam</i>	+ medial <i>mim</i> :	عمر <i>omr</i>
<i>fel/qaf</i>	+ final <i>mim</i> :	قم <i>qom</i>	+ medial <i>mim</i> :	قمر <i>qamar</i>

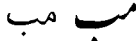
AN INTRODUCTION TO PERSIAN

mim + final *mim*: *mam* + medial *mim*: *momedd*

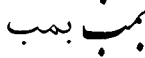
he + final *mim*: *ham* + medial *mim*: *hamân*

The combination *mim* + *jim* + *mim* is stacked, as occurs in the common name محمد *Mohammad*, handwritten as . *Kâf/gâf* and *lâm* followed by *mim* are handwritten as follows: = = . Examples combined with *b* are:

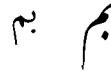
initial

medial

final

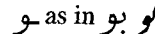
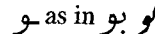
Group 14

A non-connector, *vâv* is the only representative of this group. It has a rounded “head” and then ends, like *re*, in a non-connecting “tail” that descends slightly below the writing line.

initial/alone

medial/final

 as in

In a few words *vâv* is silent after *khe*, as in *khish* and *khâhesh*. There is only a slight difference in *nasta‘liq* between the initial/alone forms of the *vâv* () and the *dâl* () , as in *dud*, handwritten as .

Group 15

A connector, *he-havvaz* is the only letter the various shapes of which have little or no apparent connection one with another.

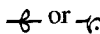

initial

final

medial

 or

alone

The handwritten initial *he-havvaz* consists of two small “teeth” with an inverted comma beneath. Initial *he-havvaz* is raised before any *jim*-shape and *mim*, e.g. *hejri* is handwritten as and *ham* is handwritten as . In handwriting the final *he* is a very short stroke down from the writing line, e.g. *ke* and *meh* are handwritten as and . Examples combined with *b* are as follows:

initial

final

INTRODUCTION

medial هبب alone ه ه

In *nasta'liq* the combination initial *he* + alef (ها) has a special form, ه, as in خانه‌ها *khânehâ*, handwritten as خانه‌ها.

The Vowels

â is written (1) word-initially with *alef-madde* as in آن *ân*

(2) elsewhere with *alef* as in بابا *bâbâ*

i is written (1) word-initially with *alef-ye* as in این *in*

(2) elsewhere with *ye* as in بینی *bini*

u is written (1) word-initially with *alef-vâv* as in او *ut*

(2) elsewhere with *vâv* as in روپوش *rupush*

ay is written (1) word-initially with *alef-ye* as in ایوان *ayvân*

(2) elsewhere with *ye* as in سیل *sayl*

aw is written (1) word-initially with *alef-vâv* as in اولاد *awlâd*

(2) elsewhere with *vâv* as in جو *jaw*

The “short” vowels (*a*, *e*, *o*) are indicated initially by *alef*:

اسب *asb*

اسم *esm*

الفت *olfat*

Word internally the short vowels are not normally written or indicated. Where confusion might arise they can be indicated by the following signs, written over or under the letter they follow in pronunciation:

— *a* (called فتحه *fathe* or زبر *zebar*), as in کل *kal*

— *e* (called کسره *kasre* or زیر *zir*), as in گل *gel*

— *o* (called ضمه *zamme* or پیش *pish*), as in گل *gol*

Final *-e* is written with *he-havvaz*. This purely orthographic convention is called “silent *he*” to distinguish it from the “real *he*,” which also occurs word-finally.

“silent <i>he</i> ”		“real <i>he</i> ”	
آبله <i>âble</i>		ابله <i>ablah</i>	ده <i>deh</i>
مorde			

When the glides *ay* and *aw* are indicated with a vowel point, they are indicated, contrary to Arabic usage, with *zir* and *pish* respectively.

سیل *sayl*

جو *jaw*

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

A consonant followed by no vowel is indicated by a small circle above the consonant. This sign is called سکون *sokun* or جزم *jazm*. Its use is exceedingly rare.

جَزم *jazm* اِسْم *esm*

A *vâv* at the beginning of a word can only be the consonant *v*. In the middle of a word *vâv* can be (1) the consonant *v*, (2) the vowel *u*, or (3) the glide *aw*. At the end of a word *vâv* can be (1) the consonant *v*, (2) the vowel *u*, (3) the glide *aw*, or (4) the vowel *o* but only in three words (دو *do* 'two,' تو *to* 'you,' and چو *cho* 'like').

وام <i>vâm</i> 'loan'	دور <i>dur</i> 'far'	گاو <i>gâv</i> 'cow'
وزن <i>vazn</i> 'weight'	دور <i>dawr</i> 'around'	دیو <i>div</i> 'demon'
آواز <i>âvâz</i> 'voice'	گود <i>gawd</i> 'deep'	دو <i>do</i> 'two'
صواب <i>savâb</i> 'right'	زود <i>zud</i> 'fast'	دو <i>daw</i> 'run'
دوا <i>davâ</i> 'medicine'	پوست <i>pust</i> 'skin'	آرزو <i>ârzu</i> 'wish'

A *ye* at the beginning of a word can only be the consonant *y*. In the middle or end of a word *ye* can be (1) the consonant *y*, (2) the vowel *i*, or (3) the glide *ay*.

یاد <i>yâd</i> 'memory'	دیر <i>dir</i> 'late'	سی <i>si</i> 'thirty'
یمن <i>yomn</i> 'felicity'	دیر <i>dayr</i> 'monastery'	پی <i>pay</i> 'trace'
خاین <i>khâyen</i> 'traitor'	سیر <i>sir</i> 'garlic'	پای <i>pây</i> 'foot'
بیان <i>bayân</i> 'exposition'	سیر <i>sayr</i> 'travel'	ایرانی <i>irâni</i> 'Iranian'

Additional signs.

(1) The *lâm-alef* ligature (لا), handwritten as *lâ*, is merely an orthographic convention to avoid the shape *lâ*. Since its second component is *alef*, it does not connect forward. Examples are given in print and *nasta'liq*:

لال (لال) *lâl* سلام (سلام) *salâm* وکلا (وکلا) *vokalâ*

(2) *Madde* (آ, always written on *alef*) serves as

- (a) all initial *â*-, as in آب *âb* and آمد *âmad*.
- (b) internal glottal stop followed by *â* (i.e. -'â) in most cases (but see 5 below), as in مآثر *ma'âser*, ایدآل *ide'âl*, and تآثر *te'âtr*.
- (c) *Lâm* followed by *alef-madde* is written with the *lâm-alef* ligature, as in لآلی *la'âli*.

(3) *Te-tammat* (ة) (the Arabic *tâ' marbûṭa*) is word-final only. It occurs in Arabic loan-constructions and is pronounced *-at*. It almost always has the *tanvin*

INTRODUCTION

termination (see next entry). This letter is often replaced in typography by ت.

(4) The Arabic adverbial termination, called تنوين *tanvin* and pronounced -an, is "carried" by an *alef*, as in مثلاً *masalan* and واقعاً *vâqe'an*. When *tanvin* occurs on *te-tammat*, it does not have the *alef* bearer, as نسبة *nesbatan* and دفعة *daf'atan*. Many writers of modern Persian, however, treat these words as though the *te-tammat* were *te* and write them with *alef*, as نسبتاً *nesbatan* and دفعتاً *daf-'atan*.

(5) The *hamze* (ء) is the sign of the glottal stop. It is theoretically present and "carried" by *alef* for all initial vowels except *â*, although it is very rarely written. If the vowel of the *hamze* is *a* or *o*, the *hamze* is on top of the *alef*; if the vowel of the *hamze* is *e*, the *hamze* is beneath the *alef*.

أَسْب *asp*

إِسْم *esm*

أَلْفَت *olfat*

Non-initially the *hamze* is written in a variety of ways, and there are complicated rules for the bearer of the *hamze* in Arabic words; however, since variant spellings are frequent in Persian, it is considerably less time-consuming for the student simply to learn the spelling of words with *hamze* as they occur. Bearers of the *hamze* are:

(a) *alef*, as in مَسْأَلَة *mas'ale*

(b) an undotted "tooth," as in مَسَائِل *masâ'el*

(c) *vâv*, as in سَوَال *so'âl*, and

(d) nothing, as in شَيْء *shay'*

Some modern writers and typesetters put all internal *hamzes* on the undotted "tooth," e.g. مَسْئَلَة *mas'ale* (for the normal مَسْأَلَة), سَوَال *so'âl* (for the normal سَوَال), and مَسْئُول *mas'ul* (for the normal مَسْئُول).

(6) The *tashdid* (تشديد, also called شده *shadde*), which looks like a small *w* over a letter, indicates gemination, or doubling, of a consonant. The *tashdid* is usually omitted, although it may be provided occasionally where ambiguity might arise.

مَادَة *mâde* 'female'

كَرَة *kore* 'globe'

بَنَا *benâ* 'building'

مَادَّة *mâdde* 'matter'

كَرَّة *korre* 'colt'

بَنَّا *bannâ* 'builder'

The doubling that results from compounding is indicated not by the *tashdid* but by writing both consonants, as in پَرُرو *por-ru* 'cheeky,' پاک_کن *pâk-kon* 'eraser,' and تیز_زبان *tiz-zabân* 'sharp-tongued.' The difference between *tashdid* and two letters has to do with word formation, and it will become apparent over

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

the course of the grammar.

In print the connecting line between letters can be extended indefinitely without affecting the word, as in زبـان *zabân* and حـال *hâl*. The extension of the line is used to justify margins in print.

Summary of the Alphabet (nonconnectors indicated by asterisks):

LETTER	ALONE	FINAL	MEDIAL	INITIAL
<i>*alif</i>	ا	ا	ا	ا
<i>be</i>	ب	ب	ب	ب
<i>pe</i>	پ	پ	پ	پ
<i>te</i>	ت	ت	ت	ت
<i>se</i>	ث	ث	ث	ث
<i>jim</i>	ج	ج	ج	ج
<i>che</i>	چ	چ	چ	چ
<i>he-hotti</i>	ح	ح	ح	ح
<i>khe</i>	خ	خ	خ	خ
<i>*dâl</i>	د	د	د	د
<i>*zâl</i>	ذ	ذ	ذ	ذ
<i>*re</i>	ر	ر	ر	ر
<i>*ze</i>	ز	ز	ز	ز
<i>*zhe</i>	ژ	ژ	ژ	ژ
<i>sin</i>	س	س	س	س
<i>shin</i>	ش	ش	ش	ش
<i>sâd</i>	ص	ص	ص	ص
<i>zâd</i>	ض	ض	ض	ض
<i>tâ</i>	ط	ط	ط	ط
<i>zâ</i>	ظ	ظ	ظ	ظ
<i>ayn</i>	ع	ع	ع	ع
<i>qayn</i>	غ	غ	غ	غ
<i>fe</i>	ف	ف	ف	ف
<i>qâf</i>	ق	ق	ق	ق
<i>kâf</i>	ک	ک	ک	ک
<i>gâf</i>	گ	گ	گ	گ

INTRODUCTION

<i>lâm</i>	ل	ل	ل	ل
<i>mim</i>	م	م	م	م
<i>nun</i>	ن	ن	ن	ن
<i>*vâv</i>	و	و	و	و
<i>he-havvaz</i>	ه	ه	ه	ه
<i>,ye</i>	ی	ی	ی	ی

Additional Combinations and Signs

<i>*lâm-qlif</i>	لا	لا	لا	لا
handwritten	لا	لا	لا	لا
<i>te-tammat</i>	ة	ة	—	—
handwritten	ة	ة	—	—
<i>alef-madde</i>	آ	آ	آ	آ
handwritten	آ	آ	آ	آ
<i>alef-tanvin</i>	أ	أ	—	—
handwritten	أ	أ	—	—
<i>*vâv + hamze</i>	ؤ	ؤ	ؤ	ؤ
handwritten	ؤ	ؤ	ؤ	ؤ
<i>ye + hamze</i>	ئ	ئ	ئ	ئ
handwritten	ئ	ئ	ئ	ئ

Numerals

The Persian numerals are as follows:

0 ۰	2 ۲	4 ۴	6 ۶	8 ۸
1, ۱	3 ۳	5 ۵	7 ۷	9 ۹

Compound numerals are written, as in English, from left to right: ۳۶۵ = 365, ۱۷۸۹ = 1789, ۲۰۰۴ = 2004. A European-style comma is commonly used for the decimal mark: ۲,۵ = 2.5 and ۳,۷۵ = 3.75. The percentage sign is %, and it is normally written to the left of the number (e.g. %۵۰ = 50%).

Punctuation

Punctuation is a relatively new phenomenon in Persian, and all marks of punctuation were adopted from Europe. The period (.), the comma (,), the colon (:), the semicolon (;), the question mark (?), the exclamation point (!), and the dash (—) are used similarly to their English counterparts. Quotation marks, used much less frequently than in English, are borrowed from the French *guillemet* («»). Note that the comma (,) differs from the decimal mark (,).

Pronunciation Exercise

Practice pronouncing the following words. Stress falls on the final syllable except in words to which the unstressed -i has been added, in which case stress falls on the penultimate syllable. Pay particular attention to the difficult clusters and to stress and intonation, and notice the various homophonous letters. Read across from left to right.

→	بار <i>bar</i>	بار <i>bâr</i>	باری <i>bâr-i</i>
	باری <i>bârî</i>	باربر <i>bârbar</i>	باربری <i>bârbâr-i</i>
	باربری <i>bârbarî</i>	سیر <i>serr</i>	سری <i>serr-i</i>
	سری <i>serrî</i>	قحط <i>qaht</i>	قحطی <i>qahti</i>
	بحث <i>bahs</i>	بحشی <i>bâhs-i</i>	صحن <i>sahn</i>
	صحنا <i>sahnâ</i>	نقص <i>naqs</i>	مکت <i>maks</i>
	جم <i>jam</i>	جمع <i>jam'</i>	جمعی <i>jâm'-i</i>
	جمعی <i>jam'î</i>	جمعه <i>jam'hâ</i>	جمعه‌ای <i>jam'hâ-i</i>
	نظم <i>latme</i>	دکمه <i>dokme</i>	معروف <i>ma'ruf</i>
	غرق <i>qarq</i>	نرخ <i>nerkh</i>	غنچه <i>qonche</i>
	قاشق <i>qâshoq</i>	چاق <i>chopoq</i>	قلمقلکی <i>qelqelaki</i>
	جامه <i>jâme</i>	جامع <i>jame'</i>	تابه <i>tabe</i>
	تابع <i>tabe'</i>	تابه‌ای <i>tabé-i</i>	تابعی <i>tabé'-i</i>
	ژاله <i>zhâle</i>	مژه <i>mozhzhe</i>	مبل <i>mobl</i>

INTRODUCTION

اصل <i>asl</i>	اهل <i>ahl</i>	حسن <i>hosn</i>
خشم <i>khashm</i>	جوانمرد <i>javânmard</i>	صحت <i>sehhat</i>
وجه <i>vajh</i>	صلح <i>solh</i>	فهم <i>fahm</i>
سرو <i>sarv</i>	عضو <i>ozv</i>	پورو <i>porru</i>
پارو <i>pâru</i>	گل <i>gol</i>	گول <i>gul</i>
قرض <i>qarz</i>	ارز <i>arz</i>	شرح <i>sharh</i>
ارج <i>arj</i>	گری <i>gery</i>	قلب <i>qalb</i>
کھف <i>kahf</i>	برق <i>barq</i>	فق <i>fesq</i>
رزق <i>rezq</i>	عشق <i>eshq</i>	سقف <i>saqf</i>
رکن <i>rokn</i>	طعم <i>ta'm</i>	ذقن <i>zeqn</i>
بطن <i>batn</i>	دفن <i>dafn</i>	اسبوار <i>asbsavâr</i>
مفضل <i>mofassal</i>	جبر <i>jabr</i>	ختر <i>chatr</i>
در <i>badr</i>	فکر <i>fekr</i>	قمر <i>qa'r</i>
فقر <i>faqr</i>	صفر <i>sefr</i>	طبل <i>tabl</i>
رطل <i>ratl</i>	عدل <i>adl</i>	شکل <i>shekl</i>
لعل <i>la'l</i>	شغل <i>shoql</i>	قفل <i>qofl</i>
وہم <i>vahm</i>	مہد <i>mahd</i>	سنگسار <i>sangsâr</i>
دستبرد <i>dastbord</i>	درخت کار <i>derakhtkâr</i>	دردناک <i>dardnâk</i>
دلپوش <i>dalqpush</i>	رنجبر <i>ranjbar</i>	مدحسرا <i>madhsarâ</i>
رفع <i>raf</i>	شرع <i>shar'</i>	

Reading Exercise

Read the following words, which contain only the "apparent" vowels *â*, *i*, *u*, and final *e*. Read across from right to left.

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

ویلا	وادی	بامدادان	بانو
طاق	شیروانی	صابون	عام
پول	گام	ثانی	دور
موش	زیر	آبی	چیز
گوناگون	پیچید	لولیان	دیوانه
ساز	گیج	خوب	قاضی
واژگونی	کاشیکاری	عاق	ماچ
موم	حاجی	دیر	روئیده
دیو	یاغی	اینجا	حالا
آلوبالو	قیر	آقایان	قال
وول	آفتاب	تیپ	روح
میز	هیچگاه	گوشت	زین
خیس	چاپ	روحانیون	واچیدیم
بیبال	نوری	دادیم	کوچگاه
لال	پور	واگیره	هارون
شاهانی	تور	باطلاق	باغها
وادار	آبدار	چوب	ژاله
واصی	کاخ	کوچی	روباه
گول	گویا	هامان	داغ
بینی	قو	داشتیم	طوپ

Now read the same words in *nasta'liq* script:

ویلا	وادی	بامدادان	بانو
طاق	شیروانی	صابون	عام

INTRODUCTION

پول	گام	ثانی	دور
موش	زیر	آبی	چنیر
کونگون	پچید	لویان	دیوانه
ساز	گچ	خوب	قاضی
واژگونی	کاشی کاری	حاق	ماچ
موم	حاجی	دیر	روئیده
دیو	یاغی	ایجا	حالا
آلوبالو	قیر	آقایان	قال
وول	آفتاب	تپ	روح
مینر	بچکاه	گوشت	زین
خس	چاپ	روحانیون	واچدیم
میال	نوری	دادیم	کوچکاه
لال	پور	واگیره	مارون
شامنی	تور	باطلاق	باغما
وادار	آبدار	حوب	ثراله
واصی	کاخ	کوچی	روباه
کول	کویا	لمان	داغ
مینی	قو	داشتیم	طوب

بخش اول Part One

دستور زبان فارسی معاصر The Grammar of
Modern Persian

درس اول

Lesson One

§ 1 **Word Order.** Normal word order in Persian is subject–predicate–verb. Finite verbs almost always take their proper place as the last element in a phrase or sentence. However, the copulative verb ('is, are, was, were'), which serves only to express a predicative state and not existence, may be followed by other matter (prepositional phrases, adjective modifiers, etc.) modifying the predicate.

§ 2 **Stress and intonation.** All nouns and adjectives in Persian are stressed on the final syllable. Primary sentence-stress (´), characterized by a very high rising pitch, falls on the last stressed syllable before an affirmative verb.

• • • • •
irân dar mashreqzamín-ast
 "Iran is in the east."

Whereas the affirmative copula ('is, are') never receives stress at all, the negative copula, like all negatives, takes primary stress. A secondary stress, characterized by a high falling pitch (˘), falls on the preceding stressed syllable.

• • • • •
âmrîkâ dar mashreqzamîn nîst
 "America is not in the east."

§ 3 **Gender.** Persian lacks gender distinction altogether. There is no grammatical distinction of masculine, feminine, or neuter.

§ 4 **State of the noun.** There is no definite article ('the') or indefinite article ('a') in Persian. The Persian noun exists instead in two states, (1) the absolute and (2) the non-specific.

4.1 The noun in its absolute state, i.e., with no suffix or enclitic, indicates both

the specific singular and the generic, which is generally rendered in English by the plural ("Libraries contain books"). Thus, *ketâb* means both 'the book' (about which we already know something) and 'books' (in general).

کتاب خوب است *ketâb khub-ast*.

The book (specific) is good. / Books (generic) are good.

کوه بزرگ است *kuh bozorg-ast*.

The mountain (specific) is large. / Mountains (generic) are large.

4.2 The non-specific state of the noun is formed by adding the indefinite enclitic, an unstressed *-i*, to the noun. Because this ending is enclitic, and therefore unstressed, the final syllable of the absolute state retains the stress. The non-specific state indicates 'a certain, a particular' thing or 'one of a class.'

کتابی *ketâb-i (ketâbi)*

a book, any book, one book, a certain book, some book or other, some particular book

میزی *miz-i (mizi)*

a table, any table, one table, a certain table, some table or other, some particular table

§ 5 Orthography of the indefinite enclitic. The indefinite enclitic is spelled as a *ye* added directly to nouns ending in consonants (as کتابی *ketâb-i* above). The *ye* is joined directly to nouns ending in "connecting" letters but not, of course, to nouns ending in any of the seven non-connecting letters (as میزی *miz-i*).

5.1 When added to words ending in *-â* or *-u*, the indefinite is spelled with *hamze-ye* (ئی) or *ye-ye* (یی) (*hamze-ye* will be preferred in this book).

دانا *dânâ >*

دانائی *dânâ-i*

a sage

دانشجو *dâneshtju >*

دانشجویی *dâneshtju-i*

a student

5.2 In words ending in the "silent" *he* and *ye*, the indefinite enclitic is generally spelled with *alef-ye* (ای).

خانه *khâne >*

خانه‌ای *khâne-i*

a house

LESSON ONE

صندلی *sandali* > صندلی‌ای *sandali-i* a chair

Care must be taken to distinguish the silent *he*, which is merely an orthographic convention to indicate a final vowel, from the real *he*, which is a true consonant and thus adds the indefinite enclitic directly.

	خانه <i>khâne</i> >	خانه‌ای <i>khane-i</i>	a house
but	کوه <i>kuh</i> >	کوهی <i>kuh-i</i>	a mountain

§ 6 Adjectival order. Attributive adjectives normally follow the nouns they modify. When the noun is in the non-specific state, the adjective follows immediately. Other constructions will be introduced later.

کتابی خوب <i>ketâb-i khub</i>	a good book
کشوری قدیمی <i>keshvar-i qadimi</i>	an old country
کوهی بزرگ <i>kuh-i bozorg</i>	a large mountain

§ 7 The plural. The plural marker that can be added to all nouns in Persian is هـ *hâ*, which is suffixed directly to the noun in the absolute state; it takes the stress and renders the specific plural.

کتاب <i>ketâb</i> 'the book' >	کتابها <i>ketâbhâ</i> 'the books'
کشور <i>keshvar</i> 'the country' >	کشورها <i>keshvarhâ</i> 'the countries'

7.1 When the final consonant of the noun can be connected orthographically, the plural suffix is usually joined directly, although it is sometimes left separate (کتابها or کتابها).

7.2 When added to a noun ending in the silent *he*, the plural suffix is never joined, although it may be connected to the real *he*.

خانه <i>khâné</i> 'the house' >	خانه‌ها <i>khânehâ</i> 'the houses'
کوه <i>kûh</i> 'the mountain' >	کوهها، کوه‌ها <i>kuhhâ</i> 'the mountains'
	(two spellings)

§ 8 The non-specific plural. The non-specific plural is formed by adding the unstressed indefinite enclitic to the plural (هائی *hâ-i*). The plural suffix retains the stress. The non-specific plural denotes 'some' or 'several.' The orthographic rule given above in §5.2 applies.

کتابهائی <i>ketâbhâ-i</i>	some books, several books
---------------------------	---------------------------

خانه‌های *khânehâ-i*

some houses, several houses

8.1 Adjectives that modify plural nouns do not agree in number but always remain singular, as in English. As in the singular (§6), attributive adjectives follow a non-specific noun directly.

کتابهای خوب <i>ketâbhâ-i khub</i>	some good books
کشورهای قدیمی <i>keshvarhâ-i qadimi</i>	some old countries
کوههای بزرگ <i>kuhhâ-i bozorg</i>	some large mountains

Synopsis of noun states

	SINGULAR	PLURAL
ABSOLUTE	کتاب <i>ketâb</i> books (generic)	—
SPECIFIC	کتاب <i>ketâb</i> the book	کتابها <i>ketâbhâ</i> the books
NONSPECIFIC	کتابی <i>ketâb-i</i> a book	کتابهای <i>ketâbhâ-i</i> some books

Vocabulary 1

بد <i>bad</i> bad	قلم <i>qalam</i> pen
بزرگ <i>bozorg</i> big, large, great	کتاب <i>ketâb</i> book
پاک‌کن <i>pâkkon</i> eraser	کشور <i>keshvar</i> country
خانه <i>khâne</i> house	کوچک <i>kuchek</i> small, little
خوب <i>khub</i> good, well	کوه <i>kuh</i> mountain
در <i>dar</i> door	گچ <i>gach</i> chalk
صندلی <i>sandali</i> chair	میز <i>miz</i> table
قدیمی <i>qadimi</i> old, ancient ¹	نو <i>naw</i> new

countries and things and ideas that are of long standing. It is not used for people.

¹*Qadimi* is typically used for ancient

Exercise 1

(a) For the following words give (1) the non-specific singular (e.g., پاک‌کنی *pâk-kon-i*), (2) the specific plural (e.g., پاک‌کنها *pâkkonhâ*), and (3) the non-specific plural (e.g., پاک‌کهائی *pâkkonhâ-i*):

۱ کشور ۲ کتاب ۳ خاند ۴ قلم

LESSON ONE

۸ در

۷ کوه

۶ صندلی

۵ میز

(b) Read and translate the following phrases:

۸ کتابی نو

۱ میزی بزرگ

۹ قلمی خوب

۲ صندلیہانی خوب

۱۰ میزہانی نو

۳ کشوری کوچک

۱۱ خانہ اسی نو

۴ کوبی بزرگ

۱۲ کچی کوچک

۵ خانہ ہانی قدیمی

۱۳ کشورہانی بزرگ

۶ قلمہانی بد

۱۴ دی کوچک

۷ پاک کنہانی قدیمی

(c) Give the Persian for the following:

1. (some) small mountains

6. a good pen

2. (some) old houses

7. a good eraser

3. an old table

8. (some) big doors

4. a new chair

9. (some) bad books

5. an old country

10. (some) new pieces of chalk

درس دوم

Lesson Two

§ 9 Demonstrative adjectives and pronouns.

9.1 The demonstrative **adjectives** are این *in* ('this, these') and آن *ân* ('that, those'). They modify both singular and plural nouns. They precede the nouns they modify.

این کتاب <i>in ketâb</i>	this book
این کتابها <i>in ketâbhâ</i>	these books
آن قلم <i>ân qalam</i>	that pen
آن قلمها <i>ân qalamhâ</i>	those pens

9.2 As demonstrative **pronouns** این *in* ('this') and آن *ân* ('that') refer to the singular, while the plurals اینها *inhâ* ('these') and آنها *ânhâ* ('those') refer to plurals.

این خوب است. <i>in khub-ast.</i>	This is good.
اینها خوبند. <i>inhâ khub-and.</i>	These are good.
آن بد نیست. <i>ân bad nist.</i>	That isn't bad.
آنها بد نیستند. <i>ânhâ bad nistand.</i>	Those/they aren't bad.

§ 10 Verbal agreement with the plural. As a general rule, plurals of inanimate nouns take singular verbs.

این کتابها خوب است. <i>in ketâbhâ khub-ast.</i>	These books are good.
آن کشورها قدیمی نیست. <i>ân keshvarhâ qadimi nist.</i>	Those countries are not old.

In very short sentences with the verb 'to be,' however, where a plural subject is separated from its verb by no more than a predicate adjective, noun, or short prepositional phrase, a plural subject usually takes a plural verb. In longer sentences, especially in complex constructions and with most finite verbs other than

LESSON TWO

'to be,' plurals of inanimate nouns (things) take singular verbs.

این کتابها خوبند. *in ketâbhâ khub-and.* These books are good.

With the negative verb 'not to be,' the singular is usually retained for inanimate plurals.

این کتابها خوب نیست. *in ketâbhâ khub nist.* These books aren't good.

Animate plurals (people) regularly take plural verbs in all situations.

این پسرها زرنگند. *in pesarhâ zerang-and.* These boys are clever.

این پسرها ایرانی نیستند. *in pesarhâ irâni nistand.* These boys aren't Iranian.

§ 11 Co-ordination. The co-ordinating conjunction و is read either as (1) *va-*, added to the second element of the co-ordination, or—and more idiomatically—as (2) *-o*, an unstressed enclitic added to the first element of the co-ordination.

کتاب و قلم *ketâb-o qalam or ketâb va-qalam* book(s) and pen(s)

میز و صندلی *miz-o sandali or miz va-sandali* table(s) and chair(s)

The indefinite enclitic usually appears only once at the end of a series of non-specific nouns.

کتاب و قلمی *{ketâb-o qalam}-i* a book and pen

گیج و پاک کنی *{gach-o pâkkan}-i* a piece of chalk and (an) eraser

§ 12 Adverbs. Adverbs invariably precede adjectives.

بسیار خوب *besyâr khub* very good

کاملاً نو *kâmelan naw* brand new

قلمی بسیار خوب *qalam-i besyâr khub* a very good pen

کتابهای کاملاً نو *ketâbhâ-i kâmelan naw* some brand new books

§ 13 Interrogative sentences.

13.1 An interrogative sentence that contains no interrogative words ("who,

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

what, where, why, when, which”) is signalled by a rising inflection of voice and not by rearrangement of words (as in English). The intonation that accompanies the interrogative sentence in Persian should be learned by imitation of the instructor.

این خوب است. *in khub-ast.*

This is good.

این خوب است؟ *in khub-ast?*

Is this good?

13.2 Interrogative words tend not to come first in a Persian sentence unless absolutely unavoidable. Interrogatives follow the subject and adverbs of time and immediately precede the predicate.

آن چه بود؟ *ân che bud?*

What was that?

آن جوان کی بود؟ *ân javân ki bud?*

Who was that young man?

ایران کجاست؟ *irân kojâ-st?*

Where is Iran?

علی کی آمد؟ *ali kay âmad?*

When did Ali come?

An exception to the general rule is چرا *chêrâ* ('why?'), which often comes at the beginning of an interrogative sentence.

چرا اینجا نیست؟ *chêrâ injâ nist?*

Why isn't he/she/it here?

Vocabulary 2

Nouns and adjectives

آمریکا	<i>âmrikâ</i> America
آمریکائی	<i>âmrikâi</i> American
آن	<i>ân</i> that, those (adj.); that (pronoun)
آنها	<i>ânâ</i> those (pronoun)
ایران	<i>irân</i> Iran
ایرانی	<i>irâni</i> Iranian
این	<i>in</i> this, these (adj.); this (pronoun)

اینها	<i>inhâ</i> these (pronoun)
بچه	<i>bachche</i> child
پنجره	<i>panjare</i> window
تهران	<i>tehrân</i> Tehran
جوان	<i>javân</i> young, young person
شهر	<i>shahr</i> town, city

Adverbs, prepositions, &c.

آنجا	<i>ânjâ</i> there
اینجا	<i>injâ</i> here
بسیار	<i>besyâr</i> very, very much

بله، بلی	<i>bâle</i> yes
چرا	<i>chêrâ</i> why?
خیلی	<i>khâyli</i> very, much,

LESSON TWO

many, a lot; too much,
too many
در *dar* in (prep.)
کاملاً *kâmelan* completely (for
the orthography see p.

xxix §4)
کجا *kojâ* where?
نخیر *nâkhayr* no
ولی *vâli* but

Verbs

است *-ast* (he, she, it) is (after -
â and unstressed *i*, *-st*
without the *alef*)
اند *-and* (they) are
بود *-bud* (he, she, it) was
بودند *-budand* (they) were

نبود *nâbud* (he, she, it) was
not
نبودند *nâbudand* (they) were
not
نیست *nîst* (he, she, it) is not
نیستند *nîstand* (they) are not

Exercise 2

(â) The following sentences all begin with a demonstrative pronoun as the subject. Make non-specific predicates (singular or plural according to the subject given) from the noun-adjective combinations given in parentheses (make appropriate changes for plural, non-specific, &c., e.g. آنها (کوه - کوچک) اند *ânhâ (kuh - kuchek)-and* > آنها کوهائی کوچکند *ânhâ, kuhhâ-i kuchek-and*):

۱ این، (جوان - ایرانی) است	۶ آنها، (میز - کوچک) بودند
۲ آن، (کوه - بزرگ) است	۷ آنها، (کتاب - کوچک) بودند
۳ آنها، (بچه - بد) بودند	۸ اینها، (صندلی - نو) بودند
۴ تهران، (شهر بزرگ) است	۹ آنها، (نخره - کوچک) اند
۵ این، (کشور قدیمی) است	۱۰ آمریکا، (کشور - بزرگ) است

(b) Give both affirmative and negative answers to the following questions:

۳ این بچه کوچک است؟

۱ آن جوان ایرانی است؟

۴ آن میزها خوبند؟

۲ آن کشورها بسیار قدیمی اند؟

- ۵ آن صندلی کاملاً نو است؟
 ۶ این میز و صندلی خوبند؟
 ۷ آن شهر در آمریکا است؟
 ۸ آن کوه خیلی کوچک است؟
 ۹ این کتابها قدیمی اند؟
 ۱۰ این گچ و پاک کن خوبند؟

(c) Read and translate the following into English:

- ۱ آن کوه در آمریکا نیست.
 ۲ آن کتابها چرا اینجا نیست؟
 ۳ آن میز بزرگ نیست ولی خوب است.
 ۴ آن شهر چرا بد است؟
 ۵ آمریکا کشوری بزرگ است ولی قدیمی نیست.
 ۶ آن ایرانی ها کجا بودند؟
 ۷ این میز و صندلی بزرگ و خوبند.
 ۸ ایران کشوری قدیمی است و تهران شهری بزرگ است در ایران.
 ۹ آن جوان ایرانی نیست، آمریکایی است.
 ۱۰ اینها کتابهایی بسیار خوبند.

(d) Translate into Persian:

- Those Iranians are not here.
- They were there.
- That table is too¹ small.
- The books and pens are in the house.

¹There is no word in Persian equivalent to the English "too" in this meaning as dis-

tinguished from "very." The sense of "too much" and "too little" is conveyed by context and/or voice intonation.

LESSON TWO

5. These are (some) very good chairs.	7. Tehran is in Iran.
6. Where is that city?	8. Those children are Iranian.

Supplementary Vocabulary: Courtesy Phrases

سلام *salâm*

Hello.

صبح بخیر *sobh bekhayr*

Good morning.

صبح شما بخیر *sobh-e shomâ bekhayr.*

Good morning to you (in response).

{ حالتان چطور است؟ *hâletân chetawr-ast?*

How are you?

{ حال شما چطور است؟ *hâl-e shomâ chetawr-ast?*

How are you?

بد نیست. حال شما چطور است؟ *bad nist. hâl-e shomâ chetawr-ast?*

Not bad. How are you?

حال من هم بد نیست، قربان شما. *hâl-e man-ham bad nist, qorbân-e shomâ.*

Not bad either, thanks.

خدا حافظ *khodâ hâfez*

Goodbye.

درس سوم

Lesson Three

§ 14 **The *ezâfe*.** The *ezâfe* (اضافه) is a construction that is indicated by an unstressed enclitic vowel (-e) and serves to link syntactically related nouns and adjectives together. It is not normally indicated orthographically. There are two types of *ezâfe*, the attributive adjectival and the possessive (to be introduced in §21 below).

14.1 The attributive adjectival *ezâfe* links an attributive adjective to a noun in the absolute state and renders a definite sense (modified nouns cease to function as generics).

کتاب نو <i>ketâb-e naw</i>	the new book
میز کهنه <i>miz-e kohne</i>	the old table

- (a) When added to nouns ending in consonants and in -i, the *ezâfe* is not usually indicated orthographically, although it can be written with the *kasre/zir* vowel and may be given by careful editors in highly ambiguous contexts (e.g. میز کهنه and کتاب نو).
- (b) When added to words ending in -â and most words ending in -u, the *ezâfe* is pronounced -ye and the letter ی is written.

کتابهای خوب <i>ketâbhâ-ye khub</i>	the good books
دانشجوی زرنگ <i>dâneshtju-ye zerang</i>	the clever student

- (c) When added to words ending in the silent *he*, the *ezâfe* is indicated by a *hamze* written above the *he* (ه) and is pronounced -ye. This indication, though fairly frequent, is not always given in printed texts, as in the second example below.

خانه بزرگ <i>khâne-ye bozorg</i>	the big house
بچه بد <i>bachche-ye bad</i>	the bad child

14.2 A series of attributive adjectives not co-ordinated by the conjunction is linked by the *ezâfe*.

خانهٔ قدیمی بزرگ قرمز *khâne-ye qadimi-e bozorg-e qermez* the big old red house

Adjectival order, a crucial feature of English, is not fixed in Persian. Multiple adjectives describing a single noun may come in any order whatsoever, the emphasis falling in descending order away from the noun. Thus,

خانهٔ بزرگ قدیمی قرمز
khâne-ye bozorg-e qadimi-e qermez

خانهٔ قرمز بزرگ قدیمی
khâne-ye qermez-e bozorg-e qadimi

خانهٔ قدیمی قرمز بزرگ
khâne-ye qadimi-e qermez-e bozorg

all mean 'the big old red house' with differing degrees of emphasis on the adjectives.⁴

14.3 When the indefinite enclitic falls on the noun, no *ezâfe* intervenes between the noun and its adjective, as described in §6 above.

(a) When a noun in the non-specific state is modified by more than one adjective, the adjectives are linked by the conjunction *و* -o.

خانه‌ای قدیمی و بزرگ و قرمز *[khâne]-i [qadimi-o bozorg-o qermez]* a big old red house

(b) The indefinite enclitic may also fall at the end of a attributive adjectival series, i.e., after the adjective modifiers. In this case the adjectives are all linked by the *ezâfe* and do not require the conjunction. There is no essential difference in meaning whether the indefinite suffix is added to the noun itself or to the end of the adjectival sequence, but the latter is much more common in modern Persian.

خانهٔ قدیمی بزرگی *[khâne-ye qadimi-e bozorg]-i*
خانه‌ای قدیمی و بزرگ *[khâne]-i [qadimi-o bozorg]* } a big old house

14.4 Adverbial modifiers precede adjectives directly in the *ezâfe* construction.

خانه‌ای بسیار بزرگ *[khâne]-i [besyâr bozorg]*
خانهٔ بسیار بزرگی *[khâne-ye besyâr bozorg]-i* } a very big house
پزشکی نسبتاً مشهور *[pezeshk]-i [nesbatan mashhur]*
پزشک نسبتاً مشهوری *[pezeshk-e nesbatan mashhur]-i* } a relatively famous physician

§ 15 The noun in the predicate position.

15.1 An unqualified predicate noun, i.e. one that is not modified by an adjective or prepositional phrase, occurs as a categorical predicate of a copulative verb in the absolute state and indicates membership in the class. This means that, unlike English and most other languages, an unqualified predicate noun only occurs as singular and absolute regardless of the number of the subject. In the following examples the division between subject and predicate is indicated by the sign |.

این کتاب است. <i>in ketâb-ast.</i>	This is a book .
اینها کتابند. <i>inhâ ketâb-and.</i>	These are books .
علی دانشجو است. <i>ali dâneshtu-ast.</i>	Ali is a student .
علی و اکبر دانشجو اند. <i>ali-o akbar dâneshtu-and.</i>	Ali and Akbar are students .
پدر علی پزشک بود. <i>pedar-e ali pezeshtk-bud.</i>	Ali's father was a physician .
پدرهای آن بچه‌ها پزشک بودند. <i>pedarhâ-ye ân bachche-hâ pezeshtk-budand.</i>	Those children's fathers were physicians .

15.2 When the predicate noun is modified by an adjective or by any other type of descriptive phrase (such as a prepositional phrase), it is in the non-specific state. As previously noted (§14.3), in such constructions the indefinite enclitic may be attached either to the noun or to the adjective. Note in the following examples that when *-ast* is preceded by the nonspecific enclitic *-i*, *-ast* becomes *-st* and the *alef* is dropped.

علی دانشجوی زرنگ است. <i>ali[dâneshtu]-i [zerang]-ast.</i>	} Ali is a clever student.
علی دانشجوی زرنگیست. ¹ <i>ali[dâneshtu-ye zerang]-i-st.</i>	
آقای جعفری پزشکی مهربان بود. <i>âqâ-ye ja'fari [pezeshtk]-i [mehrbân]-bud.</i>	} Mr. Ja'fari was a kind physician.
آقای جعفری پزشک مهربانی بود. <i>âqâ-ye ja'fari [pezeshtk-e mehrbân]-i-bud.</i>	

In negative sentences, however, the indefinite enclitic always falls on the adjective and not on the noun.

¹When the *alef* of *ast* is dropped, the resulting *-i-st* is usually written together with the word.

LESSON THREE

علی دانشجوی زرنگی *alī dāneshju-ye zerang-i* Ali is not a clever student.
نیست. *nīst.*

آقای جعفری پزشک *âqâ-ye ja'fari pezeshk-e* Mr. Ja'fari was not a famous physician.
مشهوری نبود. *mashhur-i nâbud.*

15.3 In good literary prose style, in such constructions the affirmative present and past-absolute copulative verb tends to intervene between the noun and its modifiers when the noun carries the indefinite enclitic.

علی دانشجوی زرنگیست.	<i>alī dāneshju-ye zerang-i-st.</i>	} Ali is a clever student.
(normal)		
علی دانشجوئیست زرنگ.	<i>alī dāneshju-i-st zerang.</i>	}
(literary)		

پزشک مهربانی بود.	<i>pezeshk-e mehrbân-i-bud.</i>	} He was a kind physician.
(normal)		
پزشکی بود مهربان.	<i>pezeshk-i-bud mehrbân.</i>	}
(literary)		

معلم خوبیست.	<i>mo'allem-e khub-i-st.</i>	} He is a good teacher.
(normal)		
معلمیست خوب.	<i>mo'allem-i-st khub.</i>	}
(literary)		

15.4 With plural subjects, an unmodified predicate noun is in the absolute singular, while a modified predicate noun is in the indefinite plural.

اینها کتاب است (اند). *inhâ / ketâb-ast/-and.* These are **books**.

اینها کتابهای مفیدی است (اند). *inhâ / ketâbhâ-ye mofid-i-ast/and.* These are **useful books**.

اینها کتابهای مفیدی نیست. *inhâ / ketâbhâ-ye mofid-i-nīst.* These are not **useful books**.

Synopsis of noun predicates:

(1) Unmodified predicate nouns are absolute singular:

علی دانشجو است. *alī dāneshju-ast.* Ali is a **student**.

علی و اکبر دانشجو اند. *alī-o akbar dāneshju-and.* Ali and Akbar are **students**.

(2) Modified predicate nouns are **nonspecific, singular or plural** in agreement with the subject:

- علی دانشجوی خوبیست. *ali dāneshju-ye khub-i-st.* Ali is a good student.
 علی و اکبر دانشجوهای خوبی اند. *ali-o akbar dāneshjuhâ-ye khub-i-and.* Ali and Akbar are good students.

Vocabulary 3

پسر	<i>pesar</i> boy, son	مرد	<i>mard</i> man (not woman)
تنبل	<i>tambal</i> lazy	مشهور	<i>mashhur</i> famous, well-known
خراب	<i>kharâb</i> broken, ruined	مفید	<i>mofid</i> useful
خوشحال	<i>khoshhâl</i> happy	نسبتاً	<i>nesbatan</i> relatively, fairly; also spelled نسبتاً, particularly in modern typesetting (for the orthography see p. xxix §4)
دانشجو	<i>dāneshju</i> (university) student		
دانشگاه	<i>dāneshgâh</i> university		
درباره	<i>darbâre-ye</i> about, concerning		
زرنگ	<i>zerang</i> clever, smart		
زن	<i>zan</i> woman, wife		
کهنه	<i>kohne</i> old, worn-out ¹		

¹*Kohne* is typically used for things that are dilapidated or worn out, e.g. old clothing. It is never used for people.

Exercise 3

(a) Transform the following noun-adjective phrases into nonspecific *ezâfe* constructions (e.g., کتابی خوب *ketâb-i khub* > کتاب خوبی *ketâb-e khub-i*):

۱ دانشجوی زرنگ	۶ بچه‌های بسیار زرنگ
۲ پسرهای خوشحال	۷ مردی خیلی تنبل
۳ کشوری مشهور	۸ کتابهای نسبتاً مفید
۴ خانه‌های خراب	۹ دانشجوهای خیلی خوب
۵ مردی زرنگ	۱۰ دانشگاهی کاملاً نو

(b) Give both affirmative and negative answers to the following:

۱ آنها بچه اند؟	۶ آن بچه‌ها ایرانی اند؟
۲ این دانشگاه قدیمی است؟	۷ آن دانشگاه مشهور در ایران است؟
۳ معلم‌های خوبی بودند؟	۸ این کتابها درباره ایران اند؟
۴ تهران شهر خوبی است؟	۹ آن قلم کهنه مفید بود؟
۵ اینها مردهای تنبلی اند؟	۱۰ آن پسرهای کوچک تنبل زرنگند؟

(c) Determine whether the demonstrative given in parentheses is a pronoun or adjective, give the proper form, and translate—e.g. (1) *آن* (آن) قلم‌های خوبی اند *ânhâ qalamhâ-ye khub-i-and* 'those are good pens'; (2) *آن* (آن) قلمها خوبند *ânhâ qalamhâ khub-and* 'those pens are good':

۱ (این) جوان ایرانی است	۶ (آن) کتاب قدیمی ای بود
۲ (آن) شهر بزرگ است	۷ (این) صندلی نوی بود
۳ (آن) بچه‌ها خوبند	۸ (این) کشور قدیمی است
۴ (آن) پنجره‌های کوچکی اند	۹ (این) کشور بزرگی اند
۵ (آن) میزها کوچک بودند	۱۰ (آن) دانشجوهای خوبی اند

(d) Read and translate:

۱ تهران شهر است بزرگ و زیاده قدیمی.	۵ آن دانشجو زرنگ در دانشگاه نیست.
۲ آن خانه‌های کهنه خراب بودند.	۶ این کتابهای قدیمی خوب و مفیدند.
۳ آنها پسر نیستند - مردند.	۷ در آن دانشگاهها دانشجوها تمل نیستند.
۴ این پسر تنبلی نیست.	۸ آن کتاب اینجا نیست. کجاست؟

۹ این کتابهای قدیمی درباره ایران اند؟
۱۰ آن مردیست بسیار مشهور در ایران.

(e) Translate into Persian:

1. That old pen is broken.
2. He is not a student.
3. They are good students.
4. He is not in Tehran, but he is happy.
5. Those big old houses are perfectly good.
6. This is a relatively old country.
7. They are clever boys.
8. Where is that man?
9. They weren't in that old city.
10. The children weren't there.

درس چهارم

Lesson Four

§ 16 Pronouns. The personal (subject) pronouns are:

من	man	I	ما	mâ	we
تو	to	you	شما	shomâ	you
او	u	he, she	ایشان	ishân	they
آن	ân	he, she, it	آنها	ânâ	

16.1 Although they have other uses, these are basically subject pronouns and for the present may be used only as emphatic verbal subjects.

16.2 The second-person plural pronoun, شما *shomâ*, is generally used, like the English 'you' and the French *vous*, as both the singular and plural second person. The singular second-person pronoun, تو *to*, like the French and Italian *tu*, is reserved for God, intimate friends and relatives, small children, social inferiors, and derogatory usage.

16.3 Although ایشان *ishân* is properly the third-person plural pronoun, it is used in modern Persian almost exclusively as the "polite" singular to refer deferentially to a singular third person. The demonstrative pronouns (آنها and آن) are used for all third persons, animate and inanimate, while the true pronouns او *u* and ایشان *ishân* are reserved for animate beings only.

§ 17 The present copulas. The present copula (the English verb 'to be') expresses a predicative state, as in 'he is good.' In their simplest form the copulas are enclitics joined to the predicate.

-am	I am	-im	we are
-i	you are	-id	you are
-ast	he/she/it is	-and	they are

Since the copulas, as well as all verbal forms in Persian, convey adequate information on person and number to the hearer, the personal pronouns are not necessarily expressed.

17.1 Orthographically the enclitic forms are joined directly to a preceding noun or adjective when it ends in a consonant. Although *ast* may be joined in this manner (and the *alef* dropped), it is generally left as a separate word.

خوبم <i>khub-am</i>	خوبیم <i>khub-im</i>
خوبی <i>khub-i</i>	خوبید <i>khub-id</i>
خوب است (خوبست) <i>khub-ast</i>	خوبند <i>khub-and</i>

17.2 When joined to words ending in *-e* and *-i*, all the enclitics are spelled separately beginning with an *alef*:

بچه‌ام <i>bachche-am'</i>	بچه‌ایم <i>bachche-im</i>
بچه‌ای <i>bachche-i</i>	بچه‌اید <i>bachche-id</i>
بچه است <i>bachche-ast</i>	بچه‌اند <i>bachche-and</i>
ایرانی‌ام <i>irâni-am</i>	ایرانی‌ایم <i>irâni-im</i>
ایرانی‌ای <i>irâni-i</i>	ایرانی‌اید <i>irâni-id</i>
ایرانی است <i>irâni-ast</i>	ایرانی‌اند <i>irâni-and</i>

17.3 Joined to words in *-â* and *-u*, the enclitics are written as follows. Note that the *alef* of *-ast* is dropped after *â*.²

کجام <i>kojâ-am</i>	کجائیم <i>kojâ-im</i>
کجائی <i>kojâ-i</i>	کجائید <i>kojâ-id</i>
کجاست <i>kojâ-st</i>	کجااند <i>kojâ-and</i>
دانشجوام <i>dâneshtju-am</i>	دانشجوییم <i>dâneshtju-im</i>
دانشجویی <i>dâneshtju-i</i>	دانشجویید <i>dâneshtju-id</i>
دانشجو است <i>dâneshtju-ast</i>	دانشجو اند <i>dâneshtju-and</i>

§18 The negative copula. The negative copulas are formed by adding the personal enclitic endings to *nist*, itself the third-person singular negative copula.

نیستم <i>nístam</i>	نیستیم <i>nístim</i>
نیستی <i>nísti</i>	نیستید <i>nístid</i>

¹ The normal pronunciation of the sequence *é-a*, wherever it occurs, is *â*. Thus, *bachché-am* is usually pronounced *bachchám*, *bachché-ast* is *bachchást*, and *bachché-and* is *bachchánd*.

² As a general orthographic rule, the *alef* of *ast* is dropped after *â* (کجاست *kujâ-st*) and unstressed *-i* (دانشجویی *dâneshtju-ye khub-i-st*). The *a* of *ast* may optionally be dropped after *u* and stressed *i*, but this is much less common.

LESSON FOUR

نیست *níst*

نیستند *nístand*

§ 19 **Kist and chist** چیست. When immediately followed by *-ast* or *-and*, the interrogatives *چه* *che* ('what') and *کی* *ki* ('who') combine to form **چیست** *chíst* and **کیستند** *kístand*.

آن چیست؟ *ân chíst?*

What's that?

آن بچه کیست؟ *ân bachche-ye kíst?*

Whose child is that?

آن بچه‌ها کیستند؟ *ân bachchehâ kístand?*

Who are those children?

این کتابها درباره چیست؟ *in ketâbhâ darbâre-ye chíst?*

What are these books about?

Vocabulary 4

آبی *âbi* light blue
آقا *âqâ* gentleman, sir, Mr.
خانم *khânom* lady, Miss/Mrs./Ms.¹
پزشک *pezeshk* doctor, physician

جعبه *ja'be* box
چه *che* what? (combines with *-ast* as *چیست* *chíst* and with *-and* as *چیستند* *chístand*)

زرد *zard* yellow

سبز *sabz* green

سرمه‌ای *sormei* dark blue

سفید *sefid* white

سیاه *siâh* black

قرمز *qermez* red

کی *ki* who? (combines with *-ast* as *کیست* *kíst* and with *-and* as *کیستند* *kístand*)

معلم *mo'allem* teacher
همیشه *hamishe* always

¹When *آقا* *âqâ* and *خانم* *khânom* precede family names, they take the *ezâfe*, as آقای *âqâ-ye alizâde* 'Mr. Alizadeh,' خانم *khânom-e alizâde* 'Miss/Mrs./Ms. Alizadeh.' Before or after given names there is no *ezâfe*, as علی *âqâ ali*, علی *âqâ ali*, خانم *maryam khânom*, خانم *maryam khânom maryam*. In normal social situations Iranians address each other by title and family name; in fairly familiar situations the given name and title are used. The given name alone is considered excessively familiar.

Exercise 4

(a) Give the appropriate form of the verb 'to be' in the present and past:

۱ من همیشه خوشحال — ۲ آنها قبل — ۳ شما بچه ند —

- ۴ تو بچه — ۸ آن چه — ۱۲ تو بچه خوبی — ؟
 ۵ ما پزشک — ۹ ما کجا — ؟ ۱۳ شما پزشک — ؟
 ۶ شما معلم — ؟ ۱۰ آن جعبه بزرگ — ۱۴ من ایرانی —
 ۷ این آقا کی — ؟ ۱۱ این خانمها مهربان — ؟ ۱۵ آقا، کجا — ؟

(b) Give the correct form of the words in parentheses as predicates (assume that ما is plural and not the “editorial we”; for شما give forms for both the singular and the plural use of the pronoun):

- ۱ ما (دانشجوی خوب) ایم.
 ۲ شما (پزشک مشهور) اید.
 ۳ شما (دانشجو) اید؟
 ۴ او (مرد خوشحال) است.
 ۵ آنها (بچه زرنگ) بودند.
 ۶ این کتابها (نبت مفید) بود.
 ۷ آن مرد (پزشک بزرگ) اند در ایران.
 ۸ من (دانشجو) ام در دانشگاه تهران.
 ۹ آن، (بچه) است زرنگ ولی متبل.
 ۱۰ این جوانها (دانشجو) بودند.

(c) Give the Persian for the following:

- Who is that kind man?
- What is in that big black box?
- Why aren't you happy?
- I'm not a doctor; I'm a teacher in this city.¹
- Who is that woman?
- Isn't she Mrs. Alizadeh?
- I'm a student in this university.

¹ Since “in this city” is simply information added to the main contrast between “doctor” and “teacher,” it will follow the verb as a “tag” at the end of the sentence.

LESSON FOUR

Supplementary Vocabulary: Courtesy Phrases

خوش آمدید *khósh-âmadid*

Welcome (in greeting).

متشکرم *motashakker-am*

Thank you.

مرسی *mérsi*

Thanks (the French *merci* has become a very common casual “thank you”).

خیلی ممنون *kháyli mamnun*

Much obliged (this phrase has a slightly old-fashioned ring to it, but it is still quite common).

خواهش میکنم *khâhésh-mikonam*

You’re welcome (as a reply to “thank you”). Please (as a request).

بفرمائید *béfarmâid*

Please, be my guest (used when offering something).

درس پنجم

Lesson Five

§ 20 **The vocative.** The vocative, or direct address, is formed by shifting the stress of a noun from its normal position to the first syllable. In names with preceding titles, the stress is shifted to the first syllable of the title. There is no orthographic representation of this phenomenon.

بچه	{	<i>bachché</i>	child
		<i>báchche</i>	Hey, kid!
خانم علوی	{	<i>khânom-e alaví</i>	Ms. Alavi
		<i>khânom-e alavi</i>	O Ms. Alavi!

§ 21 **The possessive ezâfe.** The *ezâfe* construction is also used to link two syntactically related nouns or noun and pronoun.

21.1 The nouns linked by the *ezâfe* indicate possession by the latter of the former:

خانهٔ علی	<i>khâne-ye ali</i>	Ali's house
کتابهای بچه	<i>ketâbhâ-ye bachche</i>	the child's books

Since attributive adjectives must follow immediately the nouns they modify, they intervene between the possessor and the thing possessed in the possessive *ezâfe* construction.

کتاب بزرگ بچهٔ کوچک	<i>[ketâb-e bozorg]-e</i>	the small child's big
	<i>[bachche-ye kuchek]</i>	book
قلمهای کهنهٔ دانشجوی	<i>[qalamhâ-ye kohne]-ye</i>	the lazy student's old
تنبل	<i>[dâneshju-ye tambal]</i>	pens

21.2 The subject pronouns given in §16, as well as the interrogative *ki*, are used as second members of the *ezâfe* construction to indicate possession.

کتاب من	<i>ketâb-e man</i>	my book
---------	--------------------	---------

LESSON FIVE

مادر مهربان شما	<i>mâdar-e mehrbân-e shomâ</i>	your kind mother
قلمهای نو آنها	<i>qalamhâ-ye naw-e ânhâ</i>	their new pens
بچه کیست؟	<i>bachche-ye kist?</i>	Whose child is s/he?

21.3 The *ezâfe* construction, while called possessive, is used extensively in Persian and ranges into meanings far beyond the English possessive. It is used, in fact, to indicate any type of syntactical relationship between two nouns.

راه تبریز	<i>râh-e tabriz</i>	the road to Tabriz, Tabriz Road
دانشجوی دانشگاه	<i>dâneshtju-ye dâneshgâh</i>	university student
کجای ایران	<i>kojâ-ye irân</i>	whereabouts in Iran?

Several of these idiomatic constructions have already been introduced, such as *âqâ-ye* and *khânôm-e*, the *ezâfe* being required by the nouns *âqâ* and *khânôm* before family names.

- (a) Most prepositions, like درباره *darbâre-ye* 'about' and برای *barâ-ye* 'for' take their complements through the *ezâfe*. These should be learned as items of vocabulary.
- (b) All geographical locations require the *ezâfe* between the geographical formation and the proper name.

دریای مدیترانه	<i>daryâ-ye mediterâne</i>	the Mediterranean Sea
کوه دماوند	<i>kuh-e damâvand</i>	Mount Damavand

- (c) All proper names of towns, cities, streets, buildings, etc. are linked to the generic noun by the *ezâfe*.

شهر تهران	<i>shahr-e tehrân</i>	the city Tehran
خیابان اصفهان	<i>khiâbân-e esfahân</i>	Isfahan Avenue
کشور ایران	<i>keshvar-e irân</i>	the country Iran

21.4 The indefinite enclitic does not intervene in a possessive *ezâfe* construction as it does in the adjectival *ezâfe*. When the first noun is indefinite, the phrase یکی از *yek-i az* ('one of') and the plural is used with true possessives; with other types of *ezâfe*, يك *yek* may precede the construction.

یکی از کتابهای من	<i>yek-i az ketâbhâ-ye man</i>	one of my books, a book of mine
یک دانشجوی دانشگاه	<i>yek dâneshtju-ye dâneshgâh</i>	one (a) university student

یکی از دانشجویهای	<i>yek-i az dāneshjuhâ-ye</i>	one of the students of
دانشگاه تهران	<i>dāneshgâh-e tehrân</i>	Tehran University

§ 22 **The long copula.** The long forms of the copulas, which are always written as separate words and receive stress, are as follows.

هستم <i>hâstam</i>	I am	هستیم <i>hâstim</i>	we are
هستی <i>hâsti</i>	you are	هستید <i>hâstid</i>	you are
هست <i>hâst</i>	he/she/it is	هستند <i>hâstand</i>	they are

22.1 The long forms are used for the existential state ('I am, I exist') and where the predicate is preceded by a prepositional phrase, normally rendered in English by 'there is' or 'there are.' The negative of *hast* is *nist*, which is similarly conjugated and is identical to the *nist* that means 'is not.'

علی هست. <i>ali hast.</i>	Ali is (exists).
در آشپزخانه غذائی هست. <i>dar âshpazkhâne qazâ-i hast.</i>	There is some food in the kitchen.
در آشپزخانه غذائی نیست. <i>dar âshpazkhane qazâ-i nist.</i>	There is no food in the kitchen.
در خانه او کتابهای خوبی هست. <i>dar khâne-ye u ketâbhâ-ye khub-i hast.</i>	There are some good books in his house.
در خانه او کتابهای خوبی نیست. <i>dar khâne-ye u ketâbhâ-ye khub-i nist.</i>	There are no good books in his house.

22.2 Whereas the short enclitic copulas cannot be stressed, the long forms may be stressed and are therefore used for emphasis, as in the following exchange:

علی ایرانی است. <i>ali irânî-ast.</i>	Ali is Iranian.
نخیر، ایرانی نیست. <i>nâkhayr, irâni nîst.</i>	No, he isn't Iranian.
چرا، ایرانی هست! <i>chêrà, irâní hást!</i>	Oh yes he <i>is</i> Iranian!

22.3 Following words ending in vowels, the long copulas are often used, especially in every-day speech, to avoid the conjunction of two vowels, especially two like vowels. This applies particularly to the second person singular and the first and second persons plural. In this case the long copula does not take stress.

من ایرانی هستم. <i>man irânî-hastam.</i>	I'm Iranian.
--	--------------

LESSON FIVE

Hastam is used here to avoid *irânî-am*, a combination of vowels that may be avoided but is also fairly tolerated in spoken Persian.

آنها کجا هستند؟ *ânhâ kojâ-hastand?* Where are they?

Hastand is used here to avoid *kojâ-and*, a combination of vowels that is avoided whenever possible.

شما آمریکائی هستید؟ *shomâ âmrikâi-hastid?* Are you American?

Hastid is used here to avoid the *î-i* of *âmrikâî-id*, a combination of vowels that is avoided whenever possible.

اینها کتابهای خوبی *inhâ, ketâbhâ-ye khub-i-* These are good books.
هستند. *hastand.*

Hastand is used here to avoid *ketâbhâ-ye khûb-i-and*, unstressed *i* followed by *a*, a combination that is tolerated but often avoided in spoken Persian.

Vocabulary 5

از <i>az</i> from (prep.)	دور <i>dur</i> distant, far (<i>az</i> from)
اسم <i>esm</i> name	راه <i>râh</i> road, way
امروز <i>emruz</i> today	علی <i>ali</i> Ali (masc. given name)
با <i>bâ</i> with, by (preposition)	علیزاده <i>alizâde</i> Alizadeh (family name)
برای <i>barâ-ye</i> for (preposition)	
به، ب <i>be</i> to (preposition; may be written as a separate word or joined directly to following word)	مادر <i>mâdar</i> mother
	مریم <i>maryam</i> Maryam (fem. name)
پدر <i>pedar</i> father	نزدیک <i>nazdik</i> near, close (with <i>ezâfe</i> or <i>be</i> , to)
جا <i>jâ</i> place	یک <i>yek</i> one, a (adj., precedes word it modifies)
جدید <i>jadid</i> new	یکی <i>yek-i</i> one (pronoun)
دختر <i>dokhtar</i> girl, daughter	

Exercise 5

(a) Give both affirmative and negative answers:

۲ شما دختر او هستید؟

۱ این بچه پسر شماست؟

۳ او مادر علی است؟	۷ راه تهران از اینجا است؟
۴ من پدر آن بچه ام؟	۸ تهران شهر بزرگ ایران است؟
۵ کتابهای شما اینها هستند؟	۹ او پدر خانم علیزاده است؟
۶ اینها کتابهای ما هستند؟	۱۰ آقای علیزاده با شما بود؟

(b) Give appropriate answers to the following:

۱ کتابهای جدید ما کجا هستند؟	۶ تهران از اینجا دور است؟
۲ خانه شما به اینجا نزدیک است؟	۷ خانه من نزدیک خانه شماست؟
۳ کشور شما چیست؟	۸ اسم شما چیست؟
۴ آن دختر با شما بودند؟	۹ امروز کجا بودند؟
۵ کتاب پسر کوچک او در خانه است؟	۱۰ این برای کیست؟

(c) Change the following to the 'one of' construction (e.g., کتاب من *ketâb-e man* > یکی از کتابهای من *yek-i az ketâbhâ-ye man*):

۱ کتاب جدید علی	۴ بچه آن زن	۷ دانشجوی دانشگاه
۲ خانه آقای علیزاده	۵ پسر مادر من	۸ خانه این شهر
۳ شهر ایران	۶ راه دور آن کشور	

(d) Read and translate into English:

- ۱ خانه جدید مادر و پدر شما کجاست؟
 ۲ امروز آن مرد مهربان ایرانی در آن شهر بود.

LESSON FIVE

- ۳ شهر تهران از آمریکا خیلی دور است.
۴ خانم علیزاده، شما مادر آن دختر کوچک هستید؟
۵ خانه آنها کجای تهران بود؟
۶ یکی از این کتابهای نو برای علی است.

(e) Translate into Persian:

1. What is that little boy's name?
2. Is this for your wife?
3. No, it's not for her; it's for my little daughter.
4. What is that new book of yours about?
5. We aren't Iranians; we're Americans.
6. Your house is not far from the city.

Review I

(a) Review the vocabulary lists for Lessons 1–5.

(b) Read and translate the following:

- ۱ این آقا معلم است.
- ۲ آن خانم معلمیت بسیار مهربان.
- ۳ دختر کوچک شما همیشه خوشحال بود.
- ۴ آقا، در آن جعبه بزرگ چیست؟
- ۵ دانشجوهای دانشگاه کجا اند؟
- ۶ این قلم کهنه کلا خراب است.
- ۷ ایشان زنهای نسته زرنگی اند.
- ۸ پدر او در یکی از شهرهای ایران پزشک بود.
- ۹ معلم آن جوان زرنگ ایرانی شناسید؟
- ۱۰ اینها صندلیهای خوبی نیست.

(c) Translate the following into Persian:

1. What was his name?
2. Our house is fairly near Tehran.
3. Iran is a large and very old country.
4. Where are my books and pens?
5. The windows in (of) this house are very small.
6. Aren't you a student?
7. What was that book about?
8. Isn't your new pen green?
9. No, it's not green; it's black.
10. There are some very small houses in this city.

درس ششم

Lesson Six

§ 23 **The infinitive.** All Persian infinitives end in stressed *-dán* or *-tán*. Following vowels and voiced consonants the ending is *-dan*; following voiceless consonants the ending is *-tan*.

ماندن <i>mândán</i>	to remain
دادن <i>dâdán</i>	to give
گرفتن <i>gereftán</i>	to take

Although in quoting items of vocabulary the Persian infinitive is equated with the English infinitive, in fact their uses hardly ever coincide. The idiomatic uses of the Persian infinitive will be introduced later.

§ 24 **The past stem and the past absolute tense.** The past absolute tense of all verbs is formed by (1) dropping the infinitival ending *-an*, giving a past stem in *d* or *t*, and (2) adding the following enclitic personal endings:

م -am (I)	یم -im (we)
ی -i (you)	ید -id (you)
— — (he, she, it)	ند -and (they)

With the addition of the above endings, the stress remains constant on the final syllable of the past stem. An example of the past absolute conjugation, from the verb *âvordan* 'to bring,' is as follows:

آوردم <i>âvórdam</i>	I brought	آوردیم <i>âvórdim</i>	we brought
آوردی <i>âvórdi</i>	you brought	آوردید <i>âvórdid</i>	you brought
آورد <i>âvórd</i>	he/she/it brought	آوردند <i>âvórdand</i>	they brought

24.1 Expressed pronominal subjects are not necessary in Persian since they are implicit in the verb. The pronouns are expressed only under the following conditions:

- (a) special emphasis is given to the pronoun:

شما رفتید؟ <i>shomâ raftid?</i>	Did you go?
من بردم. <i>man bordam.</i>	I took (it).

(b) enclitic هم *-ham* ('too, also') is added to the subject pronoun:

من هم رفتم. <i>man-ham raftam.</i>	I went too.
آنها هم آمدند. <i>ânhâ-ham âmadand.</i>	They came too.

(c) two different subject pronouns are contrasted:

من رفتم و او ماند. <i>man raftam-o u mând.</i>	I went and he stayed.
--	------------------------------

24.2 The negative past absolute of all verbs is formed by prefixing stressed *nâ-*, which removes the stress from its position in the affirmative.

(a) The negative prefix is connected orthographically to all verbs beginning with consonants.

نگرفتم <i>nâgereftim</i>	we did not take
نرفتند <i>nâraftand</i>	they did not go

(b) In verbs beginning with vowels other than *i*,¹ a *-y-* is infix between the negative prefix and the *alef* of the stem.

افزودم <i>afzudam</i> > نیافزودم، نیافزودم <i>nâyafzudam</i> (two spellings)
آورد <i>âvord</i> > نیآورد، نیآورد <i>nâyâvord</i> (two spellings)
افتادم <i>oftâdam</i> > نیافتادم، نیافتادم <i>nâyoftâdam</i> (two spellings)

Some writers, preferring a more "phonetic" orthography, drop the *alef* after the infixed *-y-* in stems beginning with *a-* and *o-* (e.g., either نیافزودم or نیافزودم for *nâyafzudam* and either نیافتادم or نیافتادم for *nâyoftâdam*). The pronunciation remains the same in either case. In verbs beginning with *â-* the *alef* cannot be dropped, but the retention of the *madde* is a matter of personal preference (e.g., either نیآورد or نیآورد for *nâyâvord*).

24.3 The past absolute tense corresponds generally to the English simple past.

(a) It indicates an action done once and completed in the past.

به تهران رفتم. <i>be tehrân raftam.</i>	I went to Tehran.
به او قلمی دادم. <i>be u qalam-i dâdam.</i>	I gave him a pen.

¹There is only one verb in Persian that begins with the vowel *i*, namely ایستادن *istâdan* 'to stand, stop.' With this verb the negative prefix may be either attached directly to the *alef* as نایستادم (*nâistâdam*) or written separately as نه ایستادم (same pronunciation).

LESSON SIX

(b) The past absolute of stative verbs indicates that the state ceased to pertain in the past.

پدر مهدی استاد بود. *pedar-e mehdi ostâd bud.* Mehdi's father **was** a professor (i.e., he is no longer one).

هیچ چیز نماند. *hich chiz nâmând.* Nothing **remained** (there was nothing left).

نماندم. *nâmândam.* **I didn't stay** (i.e., I moved on at some point in the past).

(c) It is used for actions "as good as done" and states just perceived to have come about.

خوب، رفتم. *khob, raftam.* **OK, I'm gone** (I've got to go now).

علی آمد. *ali âmad.* **Here's Ali** (he is just perceived to have come).

حالا خوردم. *hâlâ khordam.* **I've just eaten.**

§ 25 **The specific direct-object marker.** Definite or specific direct objects of verbs are marked by the enclitic *-râ* را, which may be either attached orthographically or left separate. This enclitic marks direct objects that are specific, grammatically or semantically. Nouns are construed as specific in the following cases:

(a) all proper names.

ایران را دیدید؟ *irân-râ didid?* Did you see Iran?
 علی را کجا دیدید؟ *ali-râ kojâ didid?* Where did you see Ali?

(b) all personal and demonstrative pronouns. Note that *man* 'I' combines with *-râ* to form the irregular مرا *mârâ*; *to* 'you' combines regularly with *râ* but the resulting *tôrâ* is spelled ترا *tôrâ*.

مرا کجا دیدید؟ *mârâ kojâ didid?* Where did you see me?
 ترا ندیدم. *tôrâ nâdidam.* I didn't see you.
 آن را گرفتند. *ân-râ gereftand.* They took it.

(c) all nouns described by demonstrative adjectives or by the possessive *ezâfe*.

آن خانه‌ها را ندیدم. *ân khânehâ-râ nâdidam*. I didn't see **those houses**.

خانۀ او را خریدید؟ *khâne-ye u-râ kharidid?* Did you buy **his house**?

آن کتابهای شما را خریدند. *ân ketâbhâ-ye shomâ-râ kharidand* They bought **those books of yours**.

خانه علی را ندیدم. *khâne-ye ali-râ nadidam*. I didn't see **Ali's house**.

(d) Since the complement of the phrase یکی *yek-i az* ('one of') and the negative هیچ *hich yek az* ('none of') is always considered specific, the entire phrase is construed as definite and is therefore marked with *-râ*. As a general rule, when the last element in a direct-object string is specific, it is marked with *-râ*.

یکی از آنها را خواستم. *yek-i az ânhâ-râ khâstam* I wanted one of those.

هیچیک از کتابهای شما را نیاوردم. *hichyek az ketâbhâ-ye shomâ-râ nâyâvordam*. I didn't bring any of your books.

(e) The reciprocal pronouns یکدیگر *yekdigar* and همدیگر *hamdigar* ('each other') are always construed as definite.

همدیگر را دیدیم. *hamdigar-râ didim* We saw each other.

یکدیگر را ندیدند. *yekdigar-râ nâdidand*. They didn't see each other.

(f) True indefinite or non-specific direct objects are marked by the indefinite enclitic but not by *-râ*.

صدائی نشنیدم. *sedâ-i nâshenidam* I didn't hear a sound.

کتاب دیگری خواستم. *ketâb-e digar-i khâstam*. I wanted another book (any other book).

A specific indefinite object ('a certain...') takes both the indefinite enclitic and the object marker *-râ*.

صدائی را شنیدم. *sedâ-i-râ shenidam*. I heard a (certain) sound.

کتاب دیگری را خواستم. *ketâb-e degar-i-râ khâstam* I asked for another (particular) book.

LESSON SIX

Vocabulary 6

آوردن	<i>âvordan</i> to bring	دیگر	<i>digar</i> other
اهل	<i>ahl</i> people; <i>ahl-e</i> native of, from	روی	<i>ru-ye</i> on
بودن	<i>budan</i> to be	شنیدن	<i>shenidan</i> to hear
چرا	<i>chêrâ</i> yes (in response to a negative question), oh yes (contradicts a negative statement)	کتابخانه	<i>ketâbkhâne</i> library
چیز	<i>chiz</i> thing (usually tangible)	گرفتن	<i>gereftan</i> to take, take hold of; to grab, grasp; to get, receive
خواستن	<i>khâstan</i> to want, to ask for	هم	<i>-ham</i> (enclitic, may not follow a verb) too, also; (with negatives) either; <i>ham X ham Y</i> both X and Y
دادن	<i>dâdan</i> to give	همدیگر	<i>hamdigar</i> each other
دوست	<i>dust</i> friend	یکدیگر	<i>yekdigar</i> each other
دیدن	<i>didan</i> to see		
دیروز	<i>diruz</i> yesterday		

Exercises 6

(a) Give the proper ending for the verbs given in parentheses:

۱۴ تو آنها را به او (دادن).	۸ ما (گرفتن).	۱ ما (دیدن).
۱۵ شما (شنیدن)؟	۹ آن را اینها (خواستن).	۲ آنها (آوردن).
۱۶ دوستانی ایشان اینها را	۱۰ من آنجا (بودن).	۳ ایشان چه (گرفتن)؟
برای ما (آوردن).	۱۱ ما ایران را (دیدن).	۴ او (شنیدن).
۱۷ او در آن شهر (بودن).	۱۲ این صندلی را کی	۵ من (آوردن).
۱۸ دانشجو کتابها را (گرفتن).	(آوردن)؟	۶ تو این را (خواستن).
	۱۳ من قلم شما را (گرفتن).	۷ شما مرا (دیدن).

(b) Give affirmative answers to the questions. Contradict the negative statements (e.g., in *khub nist* > *chérâ*, *khub-ast*).

۱ این جا خوب نیست؟	۴ آنها را نیاوردید	۷ آن چیزها را به علی نداد؟
۲ اینها را شما نخواستید؟	۵ مرا ندیدید؟	۸ در خانه دوست شما نشتند.
۳ آن شهر بد نبود	۶ دیروز علی و اکبر اینجا نبودند	۹ آن شهر از اینجا دور نیست.
		۱۰ اسم او را شنیدید؟

(c) Read and translate:

۱ دو تنهای ما را ندیدند	۶ کتابها را آوردیم.
۲ آن قلم دیگر را خواست.	۷ مادر و پدر شما در خانه آقای جعفری دیدم.
۳ کتاب مرا به او دادی؟	۸ اینها را نخواستیم.
۴ آنها را شنیدم.	۹ آن را شنیدید؟
۵ آن چیزها را چرا نکرقتید؟	۱۰ اینها را کی آورد؟

(d) Translate into Persian:

1. Didn't you hear that? Yes, I did. ¹	3. Who wanted these things?
2. My friend brought these books to the library yesterday. ²	4. They gave the pens to our friends.
	5. I didn't see Maryam's mother yesterday.
	6. We too saw them on the table.
	7. I didn't bring anything.
	8. They gave them to my friend.
	9. I saw you in the library yesterday.
	10. Didn't you want this book? Yes, I did.

¹ For the English short answer, the full verb is given in Persian.

² This sentence contains all the elements of a Persian sentence, the normal, unmarked order of which is (1) temporal expressions, (2) subject, (3) direct object, (4) prepositional phrases modifying the verb, (5) verb. Any element out of this order is marked, highlighted, or emphasized in some way.

LESSON SIX

Supplementary Vocabulary: Countries, Peoples, and Languages

کشور	country	تابع citizen	زبان language
آذربایجان	âzarbâyjân Azerbaijan	آذربایجانی âzarbâyjâni	ترکی torki
آلمان	âlmân Germany	آلمانی âlmâni	آلمانی âlmâni
آمریکا	âmrîkâ USA ¹	آمریکایی âmrîkâi	انگلیسی englisi
ارمنستان	armanestân Armenia	ارمنی armani	ارمنی armani
اروپا	orupâ Europe	اروپایی orupâi	—
ازبکستان	ozbakestân Uzbekistan	ازبک ozbak	ازبکی ozbaki
اسپانیا	espânyâ Spain	اسپانیایی espânyâi	اسپانیایی espânyâi ²
استرالیا	ostorâlyâ Australia	استرالیایی ostorâlyâi	انگلیسی englisi
اسرائیل	esrâil Israel	اسرائیلی esrâili	عبری ebri
اتریش	otrish Austria	اتریشی otrishi	آلمانی âlmâni
افغانستان	afqânestân Afghanistan	افغان afqân	{ فارسی fârsi پشتو pashtu
الجزایر	aljazâyer Algeria	الجزایری aljazâyeri	عربی arabi
انگلیستان	englestân England	انگلیس englis	انگلیسی englisi
ایتالیا	itâlyâ Italy	ایتالیایی itâlyâi	ایتالیایی itâlyâi
ایران	irân Iran	ایرانی irâni	فارسی fârsi
بلژیک	belzhik Belgium	بلژیکی belzhiki	—
بلغارستان	bolqârestân Bulgaria	بلغار bolqâr	بلغاری bolqâri
پاکستان	pâkestân Pakistan	پاکستانی pâkestâni	اردو ordu
پرتغال	portoqâl Portugal	پرتغالی portoqâli	پرتغالی portoqâli
تاجیکستان	tâjikestân Tajikistan	تاجیک tâjik	فارسی fârsi
ترکمنستان	torkmanestân Turkmenistan	ترکمن torkman	ترکمنی torkmani
ترکیه	torkiye Turkey	ترک tork	ترکی torki

¹ Occasionally the old-fashioned اتازونی etâzuni for the 'United States' will also be encountered.

² Also, اسپانیول espânyol.

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

تونس <i>tunes</i>	Tunesia	تونسی <i>tunesi</i>	عربی <i>arabi</i>
چین <i>chin</i>	China	چینی <i>chini</i>	چینی <i>chini</i>
دانمارک <i>dânâmârk</i>	Denmark	دانمارکی <i>dânâmârki</i>	دانمارکی <i>dânmarki</i>
روسیه <i>rusiye</i>	Russia	روس <i>rus</i>	روسی <i>rusi</i>
ژاپن <i>zhâpon</i>	Japan	ژاپنی <i>zhâponi</i>	ژاپنی <i>zhâponi</i>
سوریه <i>suriye</i>	Syria	سوری <i>suri</i>	عربی <i>arabi</i>
سوئد <i>sued</i>	Sweden	سوئدی <i>suedi</i>	سوئدی <i>suedi</i>
سوئیس <i>suis</i>	Switzerland	سوئیسی <i>suisi</i>	—
عراق <i>erâq</i>	Iraq	عراقی <i>erâqi</i>	عربی <i>arabi</i>
عربستان <i>arabestân</i>	Arabia	عرب <i>arab</i>	عربی <i>arabi</i>
فرانسه <i>farânse</i>	France	فرانسوی <i>farânsavi</i>	فرانسه <i>farânse</i>
فلسطین <i>felestin</i>	Palestine	فلسطینی <i>felestini</i>	عربی <i>arabi</i>
قرقیزستان <i>qerqizestân</i>	Kyrghyzstan	قرقیز <i>qerqiz</i>	قرقیزی <i>qerqizi</i>
قزاقستان <i>qazâqestân</i>	Kazakhstan	قزاق <i>qazâq</i>	قزاقی <i>qazâqi</i>
کانادا <i>kânâdâ</i>	Canada	کانادایی <i>kânâdâi</i>	—
کردستان <i>kordestân</i>	Kurdistan	کرد <i>kord</i>	کردی <i>kordi</i>
گرجستان <i>gorjestân</i>	Georgia	گرجی <i>gorji</i>	گرجی <i>gorji</i>
لبنان <i>lobnân</i>	Lebanon	لبنانی <i>lobnâni</i>	عربی <i>arabi</i>
لهستان <i>lehestân</i>	Poland	لهستانی <i>lehestâni</i>	لهستانی <i>lehestâni</i>
مجارستان <i>majârestân</i>	Hungary	مجار <i>majâr</i>	مجار <i>majâri</i>
مراکش <i>marâkesh</i>	Morocco	مراکشی <i>marâkeshi</i>	عربی <i>arabi</i>
مصر <i>mesr</i>	Egypt	مصری <i>mesri</i>	عربی <i>arabi</i>
نروژ <i>norvezh</i>	Norway	نروژی <i>norvezhi</i>	نروژی <i>norvezhi</i>
هلند <i>holand</i>	Holland	هلندی <i>holandi</i>	هلندی <i>holandi</i>
هندوستان <i>hendustân</i>	India	هندي <i>hendi</i>	هندي <i>hendi</i>
یونان <i>yunân</i>	Greece	یونانی <i>yunâni</i>	یونانی <i>yunâni</i>

درس هفتم

Lesson Seven

§ 26 **Compound verbs.** The compound verb, the type that accounts for the vast majority of verbs in Persian, consists of a non-verbal element and a verbal element. The non-verbal element may be (1) a noun such as کار *kâr* 'work' as in the compound کار کردن *kâr-kardan* 'to work, to do something,' (2) an adjective like پیدا *paydâ* 'found' as in the compound پیدا کردن *paydâ-kardan* 'to find,' or (3) an adverb like پیش *pish* 'forward' as in the compound پیش رفتن *pish-raftan* 'to advance, go forward,' or بر *bar* 'up, over' as in برداشتن *bar-dâsthan* 'to pick up.'

26.1 In compound infinitives stress is on the final syllable:

بزرگ شدن <i>bozorg-shodân</i>	to grow up
برداشتن <i>bar-dâstân</i>	to pick up

26.2 In finite compound forms stress falls on the final syllable of the non-verbal element, and voice intonation falls rapidly away on the verbal element, which receives no stress at all.

دیروز از مدرسه برگشتند. <i>diruz az madrase bâr-gashtand</i>	They returned from school yesterday.
قلم مرا پیدا کردند. <i>qalam-e marâ paydâ kardand</i>	They found my pen.
کتاب را برداشتم. <i>ketâb-râ bâr-dâstam</i>	I picked the book up.

26.3 In the negative, the negative prefix takes its place before the verbal element and removes the primary stress from the non-verbal element, leaving a secondary stress on the final syllable of the non-verbal element.

کتابها را برنداشتند. <i>ketâbhâ-râ bâr-nâdâstand</i>	They did not pick the books up.
قلم مرا پیدا نکردند. <i>qalam-e ma-râ paydâ-nâkardand</i>	They did not find my pen.

26.4 Generic objects form compounds with the verb. They are not marked

with the direct-object marker.

کتاب خواندم. <i>ketâb-khândam</i>	I read books.
نامه نوشتند. <i>nâme-neveshtand</i>	They wrote letters.

§ 27 **The continuous prefix.** The prefix می *mî-* is added in all tenses to all verbs (except the two noted below) to convey a progressive, continuous, or habitual aspect to the action or state of the verb.

میرفتم، می رفتم. <i>míraftam</i>	I was going, I used to go
به شهر میرفتم که ... <i>be shahr míraftam ke...</i>	I was going to town when...
هر روز به شهر میرفتم. <i>har ruz be shahr míraftam.</i>	I used to go to town every day.

Two verbs, بودن *budan* 'to be' and simple داشتن *dâshtan* 'to have,' **never take the *mi-* prefix in any tense.** Some compounds of *dâshtan* (like برداشتن *bar-dâshtan* 'to pick up') do take the *mi-* prefix and others do not; they will be noted in the vocabularies.

جوان بودم. <i>javân budam.</i>	I was young / I used to be young.
پول داشتند. <i>pul dâshtand.</i>	They had / used to have money.

Orthographically the continuous prefix may be either left separate or joined to the verb; there is no standard practice. When joined to verbs beginning with *alef*, the prefix may be joined directly to the *alef* or, more "phonetically," the *alef* may be dropped as with the negative prefix. When joined to verbs beginning with *â-*, the *alef* is retained, whereas the *madde* may be dropped or not at will.

میرفتم، می رفتم <i>míraftam</i> (two spellings)
میافتادم، میافتادم، می افتادم <i>míoftâdam</i> (three spellings)
میآمدم، میامدم، می آمدم <i>míâmadam</i> (three spellings)

27.2 In the past absolute of compound verbs the continuous prefix is added to the verbal element. Stress, however, remains on the last syllable of the non-verbal element and does not shift to the prefix as it does in simple verbs.

درمیرفتم. <i>dâr-míraftam</i>	I was running away
-------------------------------	--------------------

LESSON SEVEN

در آنجا زندگی میکردیم. *dar ânjâ zendegî-mikardim.*

We used to live there.

If, however, the continuousness of the action is to be particularly emphasized, an added stress may fall on the continuous prefix, resulting in a dual stress pattern.

درمیرفتم. *dâr-mîraftam*

I was running away.

در آنجا زندگی می کردیم. *dar ânjâ zendegî-mikardim.*

We used to live there (but not any longer).

27.3 The negative past continuous is formed by prefixing the negative particle to the continuous particle. When followed by *mi-* the negative particle always changes to *né-*, giving نمی *némi-*. In compound verbs the negative prefix takes primary stress, and a secondary stress falls on the final syllable of the non-verbal element.

§ 28 The past participle. The past participle, like the English past participle, has a passive force with transitive verbs and a past force with intransitive verbs. It is formed by adding stressed *-é* to the past stem.

رفته *raftan > raft- > rafte* 'gone'

دیده *didan > did- > dide* 'seen'

پیشرفته *pishraftan > pishraft- > pishrafte*
'advanced'

§ 29 The present perfect tense. The present perfect is formed by adding the present copulas to the past participle; stress remains on the last syllable of the participle. This tense corresponds generally to the English present perfect—with the important exceptions noted below. The present perfect conjugation of *raftan* is as follows:

رفته‌ام <i>rafté-am</i>	I've gone	رفته‌ایم <i>rafté-im</i>	we've gone
رفته‌ای <i>rafté-i</i>	you've gone	رفته‌اید <i>rafté-id</i>	you've gone
رفته‌است <i>rafté-ast</i>	he/she/it's gone	رفته‌اند <i>rafté-and</i>	they've gone

The negative is formed by prefixing the stressed negative *ná-* to the participle.

نرفته‌ام <i>nárafte-am</i>	I haven't gone	نرفته‌ایم <i>nárafte-im</i>	we haven't gone
نرفته‌ای <i>nárafte-i</i>	you haven't gone	نرفته‌اید <i>nárafte-id</i>	you haven't gone
نرفته‌است <i>nárafte-ast</i>	s/he hasn't gone	نرفته‌اند <i>nárafte-and</i>	they haven't gone

29.1 In Persian the present perfect tense is called the “relational past” (ماضی نقلی *mâzi-e naqli*), and it is used for any action that was accomplished or state that pertained in the past, the effects of which are still pertinent or felt to be relevant in some way to a present situation. This definition covers many uses of the English present perfect, but the Persian tense has applications to which the English present perfect does not correspond at all. When historical truths are felt to be of special relevance to the present, or to transcend the past, they are couched in this tense. Compare and contrast the following examples.

شاه عباس پادشاه بزرگی بود.	<i>shâh abbâs pâdshâh-e bozorg-i bud</i>	} Shah Abbas was a great king.
شاه عباس پادشاه بزرگی بوده است.	<i>shâh abbas pâdshâh-e bozorg-i bude-ast</i>	

In the first example it is implied that he is no longer king: the state no longer pertains and is not considered of relevance to the present. In the second example it is still true now that he was both a king and great: the historical validity of the statement holds true today.

بیرونی در غزنه مرد.	<i>biruni dar qazne mord</i>	} Biruni died in Ghazna.
بیرونی در غزنه مرده است.	<i>biruni dar qazne morde-ast</i>	

The first example is a simple statement of fact: at one point in time he died without any special significance for the present. The second example is a historical fact that is still pertinent: it may be a source of pride for the city of Ghazna that Biruni is buried there, or one may be thinking of the historical significance of where he died, but the relevance is stated in terms of the present.

پدر علی پزشک بود.	<i>pedar-e ali pezeshk bud</i>	Ali's father used to be (or was) a physician.
پدر علی پزشک بوده است.	<i>pedar-e ali pezeshk bude-ast</i>	Ali's father was a physician.

In the first example Ali's father is no longer a physician: he may have taken up another profession or he may be dead. In either case, the “pastness” is stressed. In the second example it is of some particular relevance to a present situation that Ali's father was a doctor in the past: his “having been a physician” is emphasized, not the pastness of the state.

29.2 The present perfect continuous is formed by adding the continuous prefix *mi-* to the participle. The negative present perfect continuous is regularly

LESSON SEVEN

formed.

در پنج سالگی به آن *dar panjsâlegi be ân* I used to go to that kindergarten
 کودگستان میرفته‌ام *kudakestân mîrafte-am* when I was five years old (and
 that I did so is of some relevance to the topic at hand).

نمی‌رفته‌ام *némirafte-am* I wasn't in the habit of going.

The present perfect continuous is used to describe an act or state that was continuous or habitual in the past, the historical validity of which still holds true now and is of relevance.

ابن سینا در اصفهان *ebn-e sinâ dar esfahân* Avicenna lived in Isfa-
 زندگی میکرده است. *zendegi-mikarde-ast* han.

Vocabulary 7

Nouns

انگلیسی	<i>englisi</i> English (language)	کار	<i>kâr</i> work, job, thing (one does)
درس	<i>dars</i> lesson		
روزنامه	<i>ruzname</i> newspaper	مدرسه	<i>madrâse</i> school
زبان	<i>zabân</i> language, tongue		
صدا	<i>sedâ</i> voice, sound		
فارسی	<i>fârsi</i> Persian (language) ¹		¹ The name of this language has been "Persian" in English for at least five hundred years. The term "Farsi" should be avoided.

Verbs

آمدن	<i>âmadan</i> to come
برداشتن	<i>bar-dâshtan</i> to pick up (takes the <i>mi-</i> prefix)
برگشتن	<i>bar-gashtan</i> to return, come back, go back, turn around
پیدا کردن	<i>paydâ-kardan</i> to find
پیش رفتن	<i>pish-raftan</i> to go forward, advance, progress
خواندن	<i>khândan</i> to read, call, recite
داشتن	<i>dâshtan</i> to have, hold (never takes the <i>mi-</i> prefix)
درس خواندن	<i>dars-khândan</i> to study ('to study something, Persian, physics, &c.' does not normally need the <i>dars-</i> member of the compound: <i>fârsi-khândan</i> normally conveys 'to study Persian' as well as 'to read Persian')
رفتن	<i>raftan</i> to go
زندگی کردن	<i>zendegi-kardan</i> to live

- کار کردن *kâr-kardan* to work, be doing something
 مدرسه رفتن *madrase-raftan* to go to school, attend school
 نوشتن *neveshtan* to write

Exercise 7

(a) Give the past habitual/progressive of the verbs in parentheses:

۱ دوست من (نامه نوشتن).	۶ علی و مریم به مدرسه (رفتند).
۲ چرا کار ما (پیش رفتن)؟	۷ من آن چیزها را (برداشتن).
۳ مادر و پدر من در این خانه (زندگی کردند).	۸ شما از مدرسه (آمدن).
۴ من از شهر به خانه (برگشتن).	۹ دوستانهای من خیلی (درس خواندن).
۵ آن کتابها را ما (خواندن).	۱۰ او کتاب خوبی (داشتن).

(b) Give the present perfect of the verbs in parentheses and give the meaning:

۱ من هم یک نامه ای (نوشتن).	۶ کار شما خیلی (پیش رفتن).
۲ قلم مرا کی (برداشتن)؟	۷ شما چرا اینها را (آوردن)؟
۳ شما هم (مدرسه رفتن).	۸ ما فارسی (خواندن).
۴ او هم کتابی (نوشتن).	۹ من خیلی (کتاب خواندن).
۵ در این خانه کی (زندگی کردن)؟	۱۰ آنها صدای شما را (نشنیدن).

(c) Translate into Persian:

1. Who has come today?	6. You haven't worked today.
2. I used to study Persian.	7. We were writing letters yesterday.
3. The newspapers were ¹ on the table.	8. Haven't they given it to you?
4. I used to read a lot of books.	9. The library had a lot of books.
5. They haven't returned from school.	10. She hasn't gone to school; she's too little.

¹ Use the present perfect tense.

درس هشتم

Lesson Eight

§ 30 Uses of چه *che* and کدام *kodâm*.

30.1 Adjectival *che*.

(a) Exclamative. *Che* followed by an adjective is equivalent to the English 'how ...!'

چه خوب! *che khub!*

How good!

این خانه چه آرام است! *in khâne che ârâm-ast!*

How quiet this house is!

Followed by a noun in the absolute state or the plural, *che* means 'what sort of, what kind of...?'

این چه وضع است! *in che vaz'-ast?*

What sort of situation is this?

این چه حرف‌هاست! *in che harfhâ-st?*

What kind of talk is this?

(b) When *che* is followed by a noun, or noun + adjective, in the indefinite state, it means 'what a ...!'

چه شهری! *che shahr-i!*

What a city!

چه ساختمان‌هایی! *che sâkhtemânâ-i!*

What buildings!

حسین چه دوست *hosayn che dust-e khub-i-*

What a good friend

خویش است! *st!*

Hossein is!

(c) The interrogative adjectival *che* ('what?') is normally followed by a noun, singular or plural, with the indefinite enclitic. When the unmodified noun following *che* is construed as non-specific, it does not take *-râ* when it is direct object.

چه شهری? *che shahr-i?*

What city?

چه شهرهایی? *che shahrhâ-i?*

What cities?

چه کتابی خواندید? *che ketâb-i khândid?*

What book did you read?

چه کتابهایی خوانده اید؟ *che ketâbhâ-i khânde-id?* What books have you read?

The modified noun in this construction is usually construed as specific and thus requires *-râ* when direct object even though it bears the indefinite enclitic required by *che*.

چه شهر بزرگی را دیدی؟ *che shahr-e bozorg-i-râ didi?* What big city did you see?

چه کتابهای مهمی را خوانده اید؟ *che ketâbhâ-ye mohemm-i-râ khânde-id?* What important books have you read?

Likewise, unmodified nouns take the object marker when they are construed as specific.

چه کتابی را خوانده اید؟ *che ketâb-i-râ khânde-id?* What (specific) book have you read?

(d) The plural of چه *che* is چها *chêhâ* ('what all?').

آنجا چها دیدید؟ *ânjâ chêhâ didid?* What all did you see there?

چها نگفتم؟ *chêhâ nâgoftam?* What all did I not say?!

Other interrogatives also admit similar plural constructions.

کجاها بوده اید؟ *kojâhâ bude-id?* Where all have you been?

کیها رفتند؟ *kihâ raftand?* Who all went?

30.2 The interrogative adjective کدام *kodâm* ('which?') precedes the noun it modifies. As direct objects, nouns modified by *kodâm* are always construed as specific and require *-râ*.

کدام شهر زیباتر است؟ *kodâm shahr zibâtar-ast?* Which city is more beautiful?

کدام کتابها را خوانده اید؟ *kodâm ketâbhâ-râ khânde-id?* Which books have you read?

کدام شهر بزرگ را دیدید؟ *kodâm shahr-e bozorg-râ didid?* Which big city did you see?

§ 31 **Comparison of adjectives.** The comparative suffix for all adjectives is *-tar*. This suffix may be joined to an adjective ending in a connective letter or left separate, except with adjectives ending in the silent *he*, to which no suffix is ever joined directly.

بزرگ <i>bozörg</i> big >	بزرگتر (بزرگ تر) <i>bozorgtár</i> bigger
کوتاه <i>kutâh</i> short >	کوتاهتر (کوتاه تر) <i>kutâhtár</i> shorter
ساده <i>sâde</i> simple >	سادهتر <i>sâdetár</i> simpler
پیشرفته <i>pishrafté</i> advanced >	پیشرفتهتر <i>pishraftetár</i> more advanced

31.1 The preposition for the second term of comparison, when it is a noun, pronoun or numeral, is *از* *az*. The *az*-phrase normally precedes the comparative adjective, although it may also follow.

از آن سادهتر = ساده تر *az ân sâdetar = sâdetar* simpler than that
آن *az ân*

شما از من بلندترید *shomâ az man bolandtar-* You are taller than I am.
(بلندتر از منید) *id (bolandtar az man-id)*

'Much' with the comparative is expressed by *بسیار* *besyâr*, *خیلی* *khâyli* or *بمراتب* *be-marâtib*, all of which may precede the element of comparison when it precedes the comparative adjective.

زهرا از شیرین خیلی <i>zahrâ az shirin khâyli</i>	} Zahra is much prettier than Shirin.
خوشگلتر است. <i>khoshgeltar-ast or</i>	
زهرا خیلی از شیرین خوشگلتر است. <i>zahrâ khâyli az shirin khoshgeltar-ast</i>	
کار من از کار شما بسیار سختتر است. <i>kâr-e man az kâr-e shomâ besyâr sakhttar-ast</i>	My job is much more difficult than yours.
این کشور بمراتب پیشرفتهتر از آن کشور است. <i>in keshvar be-marâteb pishraftetar az ân keshvar-ast</i>	This country is much more advanced than that country.

31.2 The comparative adjective with *از همه* *az hame* is equivalent to the English 'the most ... of all.'

این میوه از همه خوشمزهتر است. *in mive az hame khoshmazetar-ast* This fruit is the most delicious of all.

رضا بلندتر از همه است *rezâ bolandtar az hame-* Reza is the tallest of all.
ast

ساختمان از همه بلندتر *sâkhtemân-e az-hame-* Which is the tallest
ایران کدام است؟ *bolandtar-e irân* building in Iran?
kodâm-ast?

31.3 The superlative suffix is *-tarin*, which, like the comparative suffix, may or may not be attached orthographically to the adjective (with the exception of the silent *he*, to which it may not be attached). The *-tarin* adjective is a “bound form,” meaning that it must precede a noun and cannot occur without a following noun.

(a) As an attributive adjective the superlative directly precedes the noun it modifies. ‘In’ after a superlative is rendered by the *ezâfe*.

خوشگلترین دختر	<i>khoshgeltarin dokhtar</i>	the prettiest girl
خوشگلترین پسرها	<i>khoshgeltarin pesarhâ</i>	the best-looking boys
مفیدترین کتاب این کتابخانه	<i>mofidtarin ketâb-e in ketâbkhâne</i>	the most useful book in this library
مفیدترین کتابهای این کتابخانه	<i>mofidtarin ketâbhâ-ye in ketâbkhâne</i>	the most useful books in this library
سختترین روز زندگانی من	<i>sakhttarin ruz-e zendegâni-e man</i>	the most difficult day of my life
سختترین روزهای زندگانی من	<i>sakhttarin ruzhâ-ye zendegâni-e man</i>	the most difficult days of my life

(b) As predicate, the superlative must be followed by a noun; it never occurs as a free predicate adjective (instead, the *-tar az hame* construction given above is used).

آن روز از همه سختتر بود.	<i>ân ruz az hame sakhttar-</i> <i>bud.</i>	That day was the most difficult of all.
آن بود سختترین روز زندگانی من.	<i>ân-bud sakhttarin ruz-e zendegâni-e man</i>	That was the most difficult day of my life.
بلندترین ساختمان تهران این است.	<i>bolandtarin sâkhtemân-e tehrân in-ast</i>	This is the tallest building in Tehran.

Note particularly the order of the second and third examples above: equational

LESSON EIGHT

sentences with demonstratives as subjects and specific/definite predicates have either the copulative verb between the subject and predicate, as in the second example (*ân-bud ...*), or the order of subject and predicate reversed, as in the third example (*... in-ast*). That is, in either case the equational verb follows the demonstrative immediately.

(c) The superlative adjective followed by the *ezâfe* and a plural noun renders 'the most ... of ...'

سخت‌ترین روزهای	<i>sakhttarin-e ruzhâ-ye</i>	the most difficult (one) of
زندگانی من	<i>zendegâni-e man</i>	the days of my life
مشهورترین همه	<i>mashhurtarin-e hame</i>	the most famous of all
دانشگاههای ایران	<i>dânesghâhhâ-ye irân</i>	the universities in Iran
پیشرفته‌ترین کشورهای	<i>pishraftetarin-e</i>	the most advanced of the
مشرقزمین	<i>keshvarhâ-ye</i>	countries in the East
	<i>mashreqzamin</i>	

31.4 Irregular comparatives and superlatives.

(a) Although colloquially *khubtar* and *khubtarin* are occasionally heard, the preferred comparative and superlative forms of *khub* are derived from the now obsolete adjective *beh* ('good'), giving *behtar* 'better,' *behtarin* 'best.'

این کتاب بهتر از آن	<i>in ketâb behtar az ân</i>	This book is better than
کتاب است.	<i>ketâb-ast</i>	that book.
اینست بهترین جای شهر	<i>in-ast behtarin jâ-ye</i>	This is the best place in
ما.	<i>shahr-e mâ</i>	our city.

(b) The word that serves as the comparative of *بسیار* *besyâr* and *زیاد* *ziâd* ('much, many') is *bishtar* ('more,' also occasionally simply *bish*).

این از آن *bishtar* است. This is **more** than that.

Followed by an *ezâfe*, *bishtar* means 'most of':

بیشتر دوستان او آنجا	<i>bishtar-e dusthâ-ye u</i>	Most of his friends were
بودند.	<i>ânjâ budand.</i>	there.

31.5 Both the adverbial 'more than ever' and the adjectival 'more ... than ever' are rendered by the phrase *bish az pish*.

کار ما بیش از پیش پیش *kâr-e mâ bish az pish* Our work was progress-
میرفت. *pish-mirافت* ing **more than ever**.

آن تاجر بیش از پیش *ân tâjer bish az pish* That merchant is **more**
موفق است. *movaffaq-ast* successful **than ever**.

31.6 In comparative sentences of the type given above, the preposition for the second term of comparison is *az*. In the following cases, the conjunction of comparison, *tâ*, is used:

(a) when the second term falls after the main verb.

شما بیشتر کار کردید تا *shomâ bishtar kâr-kardid* You worked more **than** I
من. *tâ man* (did).

این ساده تر است تا آن. *in sâdetar-ast tâ ân* This is simpler **than** that.

(b) when the second term is preceded by a preposition or is a direct object.

بیشتر برای آنها کار کردم *bishtar barâ-ye ânhâ kâr-* I did more work for them
تا برای شما. *kardam tâ barâ-ye* **than** (I did) **for** you.
shomâ

آن را بیشتر دوست داشتم *ân-râ bishtar dust-* I liked that better **than**
تا این را. *dâshtam tâ in-râ* **this**.

(c) when the comparison is not based on any distinct quality.

این بیشتر آب است تا *in bishtar âb-ast tâ* This is more water **than**
شراب. *sharâb* (it is) wine.

بیشتر ده است تا شهر. *bishtar deh-ast tâ shahr* It's more a village **than**
(it is) a city.

Vocabulary 8

آرام <i>ârâm</i> quiet, calm	تا <i>tâ</i> than (for usage, see §31.6)
آسان <i>âsân</i> easy	
بلند <i>boland</i> tall, high; loud	تابستان <i>tâbestân</i> summer
به به <i>bah bah</i> wow!, oh! (exclamation of delight, surprise, approval, etc.)	روز <i>ruz</i> day
بهتر <i>behtar</i> better	زمستان <i>zemestân</i> winter
بیشتر <i>bishtar</i> more; <i>bishtar-e</i> most of	زود <i>zud</i> early; quick, fast
	سخت <i>sakht</i> hard, difficult
	سرد <i>sard</i> cold
	کدام <i>kodâm</i> which? (adj.,

LESSON EIGHT

	precedes the noun it modifies)		<i>inhame kâr</i> 'all this work,' but همه این کار
کوتاه	<i>kutâh</i> short, low		<i>hame-ye in kâr</i> 'all of this work']
گرم	<i>garm</i> warm		
مرتبہ	<i>martabe</i> pl مراتب <i>marâteb</i> rank, degree; <i>be marâteb</i> much (in comparatives)	هر	<i>har</i> every, each (precedes word it modifies, as هر روز <i>har ruz</i> 'every day')
نامہ	<i>nâme</i> letter	هر کدام	<i>harkodâm</i> each one, every one
وای	<i>vây</i> woe!, oh no!		
همه	<i>hame-ye</i> all (of) [for 'all this' and 'all that,' <i>hame</i> combines with <i>in</i> and <i>ân</i> as این همه <i>inhame</i> and آن همه <i>ân hame</i> , often written together as one word, e.g., اینهمه کار	همه چیز	<i>hamechiz</i> everything
		هیچ	<i>hich</i> (+ interrogative) any, ever; (+ neg.) no, none (<i>hich</i> precedes a noun in the nonspecific state, as هیچ چیزی <i>hich chiz-i</i> 'nothing')

Exercise 8

(a) Change the following statements to exclamations using به به or وای (e.g.: *in khub-ast* > *bah-bah!* *in, che khub-ast!*)

۱ آن شهر آرام بود.	۶ عکار سختی بود.
۲ دختر خوبیست.	۷ مدرسه قدیمی است.
۳ آن درس سخت بود.	۸ امروز روز سرد است.
۴ زمستان سردی بود.	۹ دیروز گرم بود.
۵ این تابستان گرم است.	۱۰ اینها کتابهای آسانی اند.

(b) Make questions of the following statements using چه or کدام:

۱ در ایران شهرهایی دیدم.	۵ امروز روز نامه خوانده ام.
۲ در آمریکا کار میکردیم.	۶ از آنجا کتابهایی برداشتند.
۳ دیروز کاری کردند.	۷ آن خانم چیزهایی میخواست.
۴ در خانه علی نامه ای خواندیم.	۸ مریم چیزهایی به شما داده است.

(c) Answer the following questions:

- ۱ کدام شهرهای ایران را دیده اید؟
- ۲ دیروز کدام کتاب را خواندند؟
- ۳ از روی میز علی کدام نامه را برداشتید؟
- ۴ آن مرد کدام چیز را گرفته است؟
- ۵ مریم در کدام دانشگاه درس خوانده است؟
- ۶ ما دانشجوهای کدام دانشگاهیم؟
- ۷ شما پدر کدام دخترید؟
- ۸ به کدام کتابخانه رفتند؟

(d) Make sentences using the comparative (e.g.: *in-bozorg-ân > in az ân bozorgtar-ast*):

- ۱ این خانه - آرام - آن خانه‌های دیگر
- ۲ امروز - گرم - دیروز
- ۳ این درس - آسان - آن درس
- ۴ زمستان - سرد - تابستان
- ۵ این کار - سخت - آن کار
- ۶ ما - زود آمدن - شما
- ۷ روزنامه‌های تهران - خوب - آن دیگرها
- ۸ آنها - زود برگشتن - من
- ۹ او - خیلی نامه نوشتن - من
- ۱۰ این دانشجوها - زرنگند

(e) Make superlative constructions two ways (e.g.: *in khâne bozorg-ast > (1) bozorgtarin khâne in-ast, (2) khâne-ye bozorgtar az hame in-ast*):

- ۱ این کتابها خوبند
- ۲ آن مرد بلند است
- ۳ این کار سخت است
- ۴ دیروز گرم بود
- ۵ این دانشجوها زرنگند
- ۶ علی مرد مشهور است
- ۷ این درس آسان است
- ۸ این پسر کوتاه است
- ۹ آن آقا ز سکیت خوب
- ۱۰ امروز روز سرد است

درس نهم

Lesson Nine

§ 32 Other plurals. In addition to the suffix ها *-hâ*, which can be used to form the plural of any noun in Persian, especially in the more informal spoken idiom, there are several other plural formations in the literary language.

32.1 Substantives denoting animate beings, some parts of the body that occur in pairs, and a few other nouns (determined by idiomatic usage) form their plurals by suffixing ان *-ân*.

(a) This suffix is added directly to all nouns ending in consonants and *-i*.

آن <i>ân</i> >	آنان <i>ânân</i> those, they (persons)
مرد <i>mard</i> >	مردان <i>mardân</i> men
ایرانی <i>irâni</i> >	ایرانیان <i>irâniân</i> Iranians
دست <i>dast</i> >	دستان <i>dastân</i> hands
درخت <i>derakht</i> >	درختان <i>derakhtân</i> trees

(b) When this suffix is added to nouns ending in silent *he*, the *he* is dropped and a *-g-* is infixed before the plural suffix.

دیده <i>dide</i> >	دیدگان <i>didegân</i> eyes
بچه <i>bachche</i> >	بچهگان <i>bachchegân</i> children
پرنده <i>parande</i> >	پرندگان <i>parandegân</i> birds

(c) With nouns ending in *-â* and with most nouns ending in *-u*, a *-y-* is infixed before the plural suffix.

دانشجو <i>dâneshju</i> >	دانشجویان <i>dâneshjuyân</i> students
دانا <i>dânâ</i> >	دانایان <i>dânâyân</i> learned (people)

(d) A few nouns ending in *-u* do not take the *-y-* infix:

بازو <i>bâzu</i> >	بازوان <i>bâzuân</i> arms
بانو <i>bânu</i> >	بانوان <i>bânuân</i> ladies

32.2 The Arabic “feminine” plural suffix ات *-ât* is used to form the plurals of

many Arabic words as well as of a sizeable class of words of Persian (and even Turkish) origin.

انتخاب <i>entekhâb</i> >	انتخابات <i>entekhâbât</i> elections
طبقه <i>tabaqe</i> >	طبقات <i>tabaqât</i> classes, strata
ده <i>deh</i> >	دهات <i>dehât</i>
فرمایش <i>farmâyesh</i> >	فرمایشات <i>farmâyeshât</i> orders
ایل <i>il</i> >	ایلات <i>ilât</i> tribes

Persian words ending in silent *he* and in *-i* infix *-j-* before the *-ât* suffix.

میوه <i>mive</i> >	میوجات <i>mivejât</i> fruits
کارخانه <i>kârkhâne</i> >	کارخانجات <i>kârkhânejât</i> factories
سبزی <i>sabzi</i> >	سبزیجات <i>sabzijât</i> greens

32.3 The Arabic “masculine” plural suffix is *ین -in*, except when added to words that already end in *-i*, in which case it changes to *ون -un*.

معلم <i>mo'allem</i> >	معلمین <i>mo'allemîn</i> teachers
مأمور <i>ma'mur</i> >	مأمورین <i>ma'murîn</i> agents
انقلابی <i>enqelâbi</i> >	انقلابیون <i>enqelâbiun</i> revolutionaries
روحانی <i>ruhâni</i> >	روحانیون <i>ruhâniun</i> clerics

32.4 The Arabic “broken” plural. A vast number of Arabic words form the plural by a rearrangement of internal vowels. Fortunately for the student of modern Persian, not so many Arabic plurals are now in common use. In classical texts, however, Arabic words normally take their own Arabic plurals. The student's only recourse is the dictionary.

کتاب <i>ketâb</i> >	کتب <i>kotob</i> books
فکر <i>fekr</i> >	افکار <i>afkâr</i> thoughts, ideas
مدرسه <i>madrase</i> >	مدارس <i>madâres</i> schools
حقیقت <i>haqiqat</i> >	حقایق <i>haqâyeq</i> truths
فیلسوف <i>faylasuf</i> >	فلاسفه <i>falâsefe</i> philosophers

§ 33 **Pronominal possessives.** Pronominal possession is expressed either by the noun مال *mâl* (‘property’) or by the demonstrative pronoun آن *ân* followed by the possessive *ezâfe* construction.

آن خانه مال آنهاست. *ân khâne mâl-e ânhâ-st* That house is **theirs**.

اینها مال کیست؟ *inhâ mâl-e kist?* **Whose** are these?

LESSON NINE

آن مال من است. *ân mâl-e man-ast* That is **mine**.

این خانه مال پدر جواد است. *in khâne mâl-e pedar-e javâd-ast* This house is **Javad's father's**.

Mâl-e tends to be used in modern Persian, whereas *ân-e* has fallen from everyday use except in more literary styles. Note the ellipsis of the second copula in the examples below. From this a general rule may be drawn: **in parallel clauses containing identical verbs, one verb (usually the second) may be omitted.**

خانهٔ علی بزرگ است *khâne-ye ali bozorg-ast*, Ali's house is big, but
ولی آن جواد بزرگتر. *vali ân-e javâd bozorgtar* Javad's is bigger.

صدای من بلند است ولی *sedâ-ye man boland-ast*, My voice is loud, but
مال مهدی بلندتر. *vali mâl-e mehti bolandtar* Mehti's is louder.

روزنامه‌های اصفهان *ruznâme-hâ-ye esfahân* The newspapers in Isfa-
خوب است ولی آنهای *khub-ast, vali ân-hâ-ye* han are good, but those
تهران بهتر. *tehrân behtar* in Tehran are better.

Vocabulary 9

انتخاب <i>entekhâb -ât</i> election	انتخاب شدن <i>entekhâb-shodan</i> to be/
امسال <i>emsâl</i> this year	get elected, to be
امشب <i>emshab</i> tonight	chosen
باغ <i>bâq -hâ, -ât</i> garden	انتخاب کردن <i>entekhâb-kardan</i> to
پارسال <i>pârsâl</i> last year	elect, to select, to
خوشمزه <i>khoshmaze</i> delicious	choose
ده <i>deh -ât</i> village	بزرگ شدن <i>bozorg-shodan</i> to grow
دیشب <i>dishab</i> last night	up, get big
زندگانی <i>zendegâni</i> life, life span	دانستن <i>dânestan</i> to know, to
شب <i>shab</i> evening, night	realize ¹
مال <i>mâl</i> property; <i>mâl-e</i>	خریدن <i>kharidan</i> to buy
property of, belonging to	
میوه <i>mive -hâ, -jât</i> fruit	
که <i>-ke</i> that (subordinating	
conjunction)	
یا <i>yâ</i> or	

¹In the past tense when *dânestan* has the *mi-* prefix it means to know a fact, like the French *savoir*, e.g. میدانستم *mîdânestam* 'I knew (it)', e.g. نمی‌دانستم *némîdânestam* 'I didn't know,' but without the *mi-* prefix it means 'to realize,' e.g. ندانستم که *nádânestam ke...* 'I didn't realize that...'

خوردن *khordan* to eat, drink
شدن *shodan* to become

گفتن *goftan* to say

Exercise 9

(a) Answer the following questions:

۱ آن باغ بزرگ مال شماست؟	۵ آن قلم مال مریم نیست؟
۲ این جعبه سیاه مال کیست؟	۶ میدانستید این مال کجاست؟
۳ شما مال این ده نیستید؟	۷ از آنها کدام یک بیشتر بود؟
۴ این دلت مال کدام شهرند؟	۸ این مال اوست یا مال آنها؟

(b) Translate the following into English:

- ۱ آن ایرانیان کجا زندگی میکردند؟
- ۲ این دانشجویان بیشتر درس خوانده اند تا آنان.
- ۳ در انتخابات امسال کی انتخاب شده است؟
- ۴ آنان را هر روز می دیدهم ولی امروز نیآمده اند.
- ۵ پدر علی و مریم به شهر بزرگ رفته و برگشته است.
- ۶ چرا آنها را انتخاب کردند؟
- ۷ نمی دانستم که این مال علی است یا مال پدر شما.
- ۸ دیشب در باغ بزرگی میوه خوشمزه ای میخوردیم.
- ۹ چرا بلندتر نگفتید؟ صدای شمارا نشنیدم.
- ۱۰ بچه های آن ده همه میوه های باغ شمارا خورده اند.

(c) Translate the following into Persian:

1. Did you grow up in a small town?
2. We used to go to school on (در) cold winter days.

LESSON NINE

3. Where did you see Ali and his father yesterday?
4. Which lesson was the easiest of all for you?
5. What good friends we had there!
6. Have you seen the doctor?
7. I have had a very difficult life.
8. We found the best book of all in the university library.¹
9. Your house is much quieter than mine.
10. The students worked harder (more) last year than this year.

¹ This sentence is ambiguous in English: we may have found the book in the library or it may be the best book in the library. Give both versions in Persian.

درس دهم

Lesson Ten

§ 34 The present stem. All verbs in Persian have a past stem readily derivable from the infinitive (as seen in §24). The present stem, however, cannot always be derived from the infinitive and must be learned as the second “principal part” of the verb.

34.1 One of the few regularly predictable present stems is that of verbs whose infinitives end in *-idan*; the present stem of almost all such verbs (with the notable exception of شنیدن *shenidan* ‘to hear’) is obtained by removing the *-id-* ending of the past stem.

INFINITIVE	PAST STEM	PRESENT STEM
رسیدن <i>residan</i> ‘to arrive’ >	رسید <i>resid-</i> >	رس <i>res-</i>
خریدن <i>kharidan</i> ‘to buy’ >	خرید <i>kharid-</i> >	خر <i>khar-</i>
فهمیدن <i>fahmidan</i> ‘to understand’ >	فهمید <i>fahmid-</i> >	فهم <i>fahm-</i>

34.2 Verbs whose past stems end in *-nd* generally drop the *-d-* to form the present stem.

ماندن <i>mândan</i> ‘to remain’ >	ماند <i>mând-</i> >	مان <i>mân-</i>
خواندن <i>khândan</i> ‘to read’ >	خواند <i>khând-</i> >	خوان <i>khân-</i>

34.2 Although there are important exceptions, generally verbs whose past stems end in *-kht-* change the *-kh-* to *-z-* to form the present stem.

دوختن <i>dukhtan</i> ‘to sew’ >	دوخت <i>dukht-</i> >	دوز <i>duz-</i>
ریختن <i>rikhtan</i> ‘to pour’ >	ریخت <i>rikht-</i> >	ریز <i>riz-</i>
انداختن <i>andâkhtan</i> ‘to throw’ >	انداخت <i>andâkht-</i> >	انداز <i>andâz-</i>
باختن <i>bâkhtan</i> ‘to lose’ >	باخت <i>bâkht-</i> >	باز <i>bâz-</i>

34.3 Almost all verbs with past stems in *-udan* change the *-ud-* to *-â-* for the present stem:

LESSON TEN

نمودن <i>nemudan</i> 'to show, appear' >	نمود <i>nemud-</i> >	نما <i>nemâ-</i>
ربودن <i>robudan</i> 'to rob, snatch' >	ربود <i>robud-</i> >	ربا <i>robâ-</i>
فرمودن <i>farmudan</i> 'to order' >	فرمود <i>farmud-</i> >	فرما <i>farmâ-</i>
گشودن <i>goshudan</i> 'to open' >	گشود <i>goshud-</i> >	گشا <i>goshâ-</i>

§ 35 **The present indicative.** The present indicative tense is formed by prefixing the stressed continuous marker می *mî-* to the present stem and adding the following enclitic personal endings:

م -am	I	یم -im	we
ی -i	you	ید -id	you
د -ad	he/she/it	ند -and	they

These are the same personal endings that are used with the past tense, with the notable exception of the third-person singular. The continuous prefix may be joined or left separate, although when there is no orthographic "break" in the stem itself, attachment of the prefix sometimes results in words too long to be read comfortably (like *mîneshinand* 'they sit,' which can be recognized more easily when written *می‌نشینند*).

The present indicative conjugation of گرفتن *gereftan* (present stem گیر *gir-*) is as follows:

میگیرم <i>mígiram</i> I take	میگیریم <i>mígirim</i> we take
میگیری <i>mígiri</i> you take	میگیرید <i>mígirid</i> you take
میگیرد <i>mígirad</i> he/she/it takes	میگیرند <i>mígirand</i> they take

35.1 The negative is formed by adding the negative prefix to the affirmative, which, as in the past, becomes *né-* before *mî-*.

نمیگیرم <i>némigiram</i> I do not take, am not taking	نمی‌گیری <i>némigiri</i> you do not take, are not taking
--	---

35.2 In compound verbs the continuous marker is prefixed to the verbal element, but the non-verbal element retains the stress in the affirmative. In the negative, the negative marker takes primary stress.

برمیدارد <i>bâr-midârad</i>	he picks up
بر نمی‌دارد <i>bâr-némidârad</i>	he does not pick up
بزرگ میشوند <i>bozôrg-mishavand</i>	they grow up
بزرگ نمی‌شوند <i>bozôrg-némishavand</i>	they do not grow up

35.3 Orthographic and phonetic changes.

(a) When the personal endings are added to stems ending in *-aw-*, the *-w-* ceases to be syllable-final and therefore changes to *-v-* throughout the inflection.

رفتن *raftan* > رو *raw-*: میروم *míravam*, میروی *míravi*, &c.

شدن *shodan* > شو *shaw-*: میشوم *míshavam*, میشوی *míshavi*, &c.

شنیدن *shenidan* > شنو *shenaw-*: میشنوم *míshenavam*, میشنوی *míshenavi*, &c.

(b) With the addition of the personal endings to stems ending in vowels (effectively the only vowels in which verb stems end are *-â* and *-u*), a *-y-* is infixed before the first- and third-singular and third-plural endings (those that begin with *-a-*) and a *hamze* is infixed before the second singular and the first- and second-person plural endings (those that begin with *-i-*). Examples are گفتن *goftan* > گو *gu-* and آمدن *âmadan* > آ *â-*.

میگویم *míguyam*

میگوئی *mígui*

میگوید *míguyad*

میگوئیم *míguim*

میگوئید *míguid*

میگویند *míguyand*

میآیم *mîâyam*

میآئی *mîâi*

میآید *mîâyad*

میآئیم *mîâim*

میآئید *mîâid*

میآیند *mîâyand*

35.4 The Persian present indicative corresponds to both the English simple present and the present progressive.

همیشه به آنجا میروم. *hamishe be ânjâ mîravam.*

I always go there.

حالا به آنجا میروم. *hâlâ be ânjâ mîravam.*

I'm going there now.

The present indicative also functions as the future in ordinary speech and prose-writing.

فردا به آنجا میروم. *fardâ be ânjâ mîravam.*

I'm going there tomorrow.

پس چه کار میکنید؟ *pas che kêr mikonid?*

What will you do then?

Learn the present stems of these verbs already introduced.

INFINITIVE

آمدن *âmadan*

PRESENT STEM

آ *â* (میآیم *mîâyam*)

LESSON TEN

آوردن <i>âvordan</i>	آور <i>âvar</i> ¹ (میآورم <i>mîâvaram</i>)
بودن <i>budan</i>	باش <i>bâsh</i> (میباشم <i>mîbâsham</i> ²)
خریدن <i>kharidan</i>	خر <i>khar</i> (میخرم <i>mîkharam</i>)
خوردن <i>khordan</i>	خور <i>khor</i> (میخورم <i>mîkhoram</i>)
خواستن <i>khâstan</i>	خواه <i>khâh</i> (میخواهم <i>mîkhâham</i>)
خواندن <i>khândan</i>	خوان <i>khân</i> (میخوانم <i>mîkhânam</i>)
دادن <i>dâdan</i>	ده <i>deh</i> (میدهم <i>mîdeham</i>)
داشتن <i>dâshtan</i> (simple)	دار <i>dâr</i> (دارم <i>dâram</i>)
داشتن <i>-dâshtan</i> (in its compounds that take <i>mi-</i>)	دار <i>-dâr</i> (as in بر میدارم <i>bar-midâram</i>)
دانستن <i>dânestan</i>	دان <i>dân</i> (میدانم <i>mîdânam</i>)
دیدن <i>didan</i>	بین <i>bin</i> (میبینم <i>mîbinam</i>)
رفتن <i>raftan</i>	رو <i>raw</i> (میروم <i>mîravam</i>)
شدن <i>shodan</i>	شو <i>shaw</i> (میشوم <i>mîshavam</i>)
شنیدن <i>shenidan</i>	شنو <i>shenaw</i> (میشنوم <i>mîshenavam</i>)
* کردن <i>kardan</i>	کن <i>kon</i> (میکنم <i>mîkonam</i>)
گرفتن <i>gereftan</i>	گیر <i>gir</i> (میگیرم <i>mîgiram</i>)
گشتن <i>gashtan</i>	گرد <i>gard</i> (میگردم <i>mîgardam</i>)
گفتن <i>goftan</i>	گو <i>gu</i> (میگویم <i>mîguyam</i>)
نوشتن <i>neveshtan</i>	نویس <i>nevis</i> (مینویسم <i>mînevisam</i>)

¹The correct present stem of *âvordan*, which is derived from the same verb that gives *bordan/bar*, is *âvar*, but it is commonly pronounced *âvor* as well as *âvar*.

²The present tense formed from the stem *bâsh-* (باشم *mîbâsham*, باشی *mîbâshi*, &c.) is an artificial creation much used in bureaucratic Persian. The student should use the present copulas for the present tense of *budan*.

Vocabulary 10

بعد از <i>ba'd az</i> after (prep.)	سؤال <i>so'âl -hâ, -ât</i> question
جواب <i>javâb -hâ, -ât</i> answer	فردا <i>fardâ</i> tomorrow, the next day
چطور <i>chetawr</i> how?	قبل از <i>qabl az</i> before (prep.)
حرف <i>harf -hâ</i> word, (pl) what one says	کی <i>kay</i> when?
سال <i>sâl -hâ</i> year	گوش <i>gush -hâ</i> ear

New verbs will be listed henceforth by the infinitive and present stem; compounds with familiar verbal elements will be given in the infinitive.

- بردن *bordan/bar-* to carry, take
 جواب دادن *javâb-dâdan* to answer, reply (*be* or *-râ* to something)
 زدن *zadan/zan-* to hit, strike
 حرف زدن *harf-zadan* to speak, talk
 سؤال کردن *so'âl-kardan* to ask a question (*az* of someone)
 شناختن (شناس) *shenâkhtan/shenâs-* to know, to recognize, to be acquainted with (like the French *connaître*). In the simple past *shenâkhtan* means 'to recognize,' e.g. *u-râ nâshenâkhtam* 'I didn't recognize him' while in the past progressive it means 'to know,' e.g. *u-râ mîshenâkhtam* 'I used to know him.' The present tense has no such distinction.
 فهمیدن (فهم) *fahmidan/fahm-* to understand
 گذاشتن (گذار) *gozâshtan/gozâr-* to put, place
 گوش کردن *gush-kardan* to listen (*be* or *-râ*, to something)
 ماندن (مان) *mândan/mân-* to stay, remain

Exercise 10

(a) Change the following to the present tense:

۹. آنان برگشتند.	۱. بزرگ شدند.
۱۰. کجا رقتید؟	۲. آن را پیدا کردم.
۱۱. خیلی درس خواندیم.	۳. آن را نمیدانست.
۱۲. این را تو نوشتی.	۴. اینهارا کی خرید؟
۱۳. هیچ چیزی نیاوردم.	۵. میوه خورده اید؟
۱۴. اینهارا نمیخواستید.	۶. ما کتیم.
۱۵. چه داده اند؟	۷. علی نیاید.
۱۶. ما را ندیدید.	۸. تو چه داشتی؟

۱۷ آن را شنیدی؟	۲۴ فارسی حرف میزد.
۱۸ شمارا نشناختند.	۲۵ آن را روی میز گذاشتم.
۱۹ آن را گرفته ایم.	۲۶ نفهمیدیم.
۲۰ کی گوش میکرد؟	۲۷ گوش میکردم.
۲۱ کجا ماندند؟	۲۸ ایشان چگونه بودند؟
۲۲ آنها را نبردیم.	۲۹ علی را زد.
۲۳ به این سوال جواب دادید.	۳۰ اینها را کی برده است؟

(b) Read and translate the following into English:

- ۱ قبل از فردا شب همه اینها را به خانه او می بریم.
- ۲ پدر آن دختران را میشناسم.
- ۳ صدای مرا خوب میشنوید؟ گوش نمیکنید؟
- ۴ این میوه خوشمزه را روی میز میگذارم.
- ۵ نمیگویم که بد بود ولی خوب هم نبود.
- ۶ به سؤال من جواب نمیدهند.
- ۷ بعد از آن، یک سال ماندیم در آن کشور.
- ۸ حرفهای شمارا خوب می فهمم.
- ۹ آنرا نمیخواهم. اینرا میخواهم.
- ۱۰ خیلی کار می کنیم. چرا کار ما بیش از پیش سخت می شود؟

(c) Translate the following into Persian:

1. You'll ask questions, and I'll answer.
2. Don't you know his name?

3. We always speak Persian with her.
4. Which one will you buy?
5. When are they returning from town?
6. We go to school every day, and there we read and write.
7. Ali is taking (carrying) these things to Maryam's house.
8. Do you know my mother and father?
9. I don't understand what he says (his words).
10. Tomorrow we'll put everything near the door, and they'll take [it away].

Review II

- (a) Review the vocabulary lists for lessons 6–10.
- (b) Read and translate the following:

- ۱ دیشب من از همیشه بیشتر درس خواندم.
- ۲ آرامترین جای این شهر کجاست؟
- ۳ آنها چه خوب فارسی حرف می زنند!
- ۴ روز از همه گرمتر این تابستان دیروز بود.
- ۵ شنیده‌ام که آن شهر یکی از سردترین شهرهای ایران است.
- ۶ گفتند که بعد از این، دانشجویان بر نمی گردند.
- ۷ کدام یکی از اینها را بیشتر می خواهید؟
- ۸ چه حرفهای خوبی نمی زنید!
- ۹ این نامه را در کتابخانه دانشگاه پیدا کرده‌ام.
- ۱۰ بچه ها خوشمزه ترین میوه ها را از باغ برداشتند و رفتند.

LESSON TEN

(c) Translate the following into Persian:

1. Last year the work was harder than this year.
2. Why didn't they select the best fruits of the garden for us?
3. Does she read both English and Persian?
4. Which school do her sons and daughters go to?
5. All of your answers were good.
6. When will you buy those things for me?
7. I'll carry these, and you carry those.
8. They always put their books on this table.
9. They have understood nothing.
10. Who is the best student in this university?

درس یازدهم

Lesson Eleven

§ 36 **Pronominal enclitics.** The pronominal enclitics, which are used as possessive pronouns, direct objects of verbs, and complements of most prepositions, are as follows:

م -am	my, me	مان -emân	our, us
ت -at/-et	your, you	تان -etân	your, you
ش -ash/-esh	his/her/its, him/her/it	شان -eshân	their, them

The second- and third-person singular enclitics are commonly pronounced *-et* and *-esh*, the older *-at* and *-ash* pronunciations being now somewhat bookish except after words ending in *-e*, where they are always pronounced *-at* and *-ash*.¹

36.1 The enclitics are attached directly to words ending in consonants and *-i*.

کتابم <i>ketâb-am</i>	my book	کتابمان <i>ketâb-emân</i>	our book
کتابت <i>ketâb-et</i>	your book	کتابتان <i>ketâb-etân</i>	your book
کتابش <i>ketâb-esh</i>	his/her book	کتابشان <i>ketâb-eshân</i>	their book
صندلیم <i>sandalí-am</i>	my chair	صندلیمان <i>sandalí-emân</i>	our chair
صندلیت <i>sandalí-et</i>	your chair	صندلیتان <i>sandalí-etân</i>	your chair
صندلیش <i>sandalí-esh</i>	his/her chair	صندلیشان <i>sandalí-eshân</i>	their chair

36.2 In words ending in *-e*, the singular enclitics are spelled with infixed *alef*; the plural enclitics lose their initial *e*. The pronunciations *-at* and *-ash* are retained for the second- and third-person singular enclitics after words ending in *-e*.

خانه‌ام <i>khâné-am</i>	my house	خانه‌مان <i>khâné-mân</i>	our house
خانه‌ات <i>khâné-at</i>	your house	خانه‌تان <i>khâné-tân</i>	your house

¹For the pronunciation of the resulting sequence *-é-at* and *-é-ash*, see p. 22, note 1.

LESSON ELEVEN

khâné-ash his/her house خانه‌اش
khâné-shân their house خانه‌شان

36.3 A -y- is infixed before the pronominal enclitics following *â* and most words ending in *u*, as after کتابها *ketâbhâ* 'books' and آرزو *ârzu* 'wish':

کتابهایم <i>ketâbhâ-y-am</i>	کتابهایمان <i>ketâbhâ-y-emân</i>
کتابهایت <i>ketâbhâ-y-et</i>	کتابهایتان <i>ketâbhâ-y-etân</i>
کتابهایش <i>ketâbhâ-y-esh</i>	کتابهایشان <i>ketâbhâ-y-eshân</i>
آرزویم <i>ârzu-y-am</i>	آرزویمان <i>ârzu-y-emân</i>
آرزویت <i>ârzu-y-et</i>	آرزویتان <i>ârzu-y-etân</i>
آرزویش <i>ârzu-y-esh</i>	آرزویشان <i>ârzu-y-eshân</i>

36.4 Uses of the enclitics.

(a) The enclitics are used as possessive pronouns. As such, there is no appreciable difference between the enclitics کتابم *ketâb-am* 'my book') and the subject pronouns joined by the *ezâfe* کتاب من *ketâb-e man* 'my book'), except that in certain situations the subject pronouns cannot be used (see §37 below), and the enclitic pronouns cannot ever be stressed. No enclitic pronoun can ever be followed by an *ezâfe*, so the possessive enclitics must come at the end of an *ezâfe* string.

کشور قدیمی بزرگمان <i>{keshvar-e qadimi-e bozorg}-emân</i>	our great, ancient country
دخترهای کوچکش <i>dustân-e {dokhtarhâ-ye kucheke}-esh</i>	his little daughters' friends
خانه نو دوستم <i>khâne-ye naw-e dust-am</i>	my friend's new house
خانه دوست نوم <i>khâne-ye dust-e naw-am</i>	my new friend's house

In the direct-object position, any noun or string of nouns modified by a possessive enclitic is marked by *-râ*.

کشور بزرگمان را <i>keshvar-e bozorg-emân-râ</i>	Didn't you see our great country?
ندیدید؟ <i>râ nâdidid?</i>	
دخترهای کوچکش را پیدا کرد. <i>dokhtarhâ-ye kucheke-sh-râ paydâ-kard.</i>	He found his little daughters.
کتابهای دوستم را پیدا کردید؟ <i>ketâbhâ-ye dust-am-râ paydâ-kardid?</i>	Did you find my friend's books?

(b) As direct objects, the enclitics may be added to the verb itself or to any other convenient word in the clause. With compound verbs, the enclitics are normally added to the non-verbal element, although they need not necessarily fall in this position. The direct-object enclitics do not take *-râ*.

ندیدمشان <i>nâdidam-eshân</i> .	I didn't see them .
می بینندش <i>mîbinand-esh</i> .	They'll see him .
بازش کردند <i>bâz-esh-kardand</i> .	They opened it .

Although the enclitics are most often used in modern writing as possessives, the usage as direct object is encountered especially in classical quotation and in dialogue representing colloquial speech, where the direct-object enclitics are used extensively. The addition of the first-person singular enclitic to a third-person singular past verb can result in confusion. In modern Persian, however, the direct-object marker usually alleviates ambiguity.

	جواد را زدم <i>javâd-râ zadam</i> .	I hit Javad.
but	جواد زدم <i>javâd zad-am</i> .	Javad hit me.

(c) Prepositions that normally take their complements through the *ezâfe* drop it with enclitic complements.

	در باره آن <i>darbâre-ye ân</i>	} concerning it
but	درباره اش <i>darbâre-ash</i>	
	برای من <i>barâ-ye man</i>	} for me
but	برایم <i>barâ-yam</i>	

In literary Persian the enclitics are not used as complements of the five "true" prepositions (به *be*, از *az*, با *bâ*, بر *bar*, and در *dar*). Other words used as prepositions, all of which take their complements through the *ezâfe*, may take enclitic complements.

§ 37 **Reflexive pronouns.** No independent pronoun may be used as a possessive or direct object within the clause in which it functions as subject, even if the pronoun is only implied in the verb. Only the enclitics serve as possessives referring to the subject. Thus,

	برادر مرا دیدم <i>barâdar-am-râ didam</i> .	I saw my brother.
and	کارتان را کردید <i>kâr-etân-râ kardid</i> .	You did your work.

are valid sentences. In these examples, however, the constructions *برادر من* *barâ-*

LESSON ELEVEN

dar-e man and کار شما *kâr-e shomâ*, though valid elsewhere, cannot be used because the pronouns *man* and *shomâ* are subjects, even though implicit, of the verbs *didam* and *kardid* respectively.

37.1 In the third persons singular and plural, the repetition of the subject pronoun implies a change of person. The third-person enclitics are ambiguous as to reference and may refer either to the subject or to another third person.

اکبر برادر او را دید. <i>akbar barâdar-e u-râ did.</i>	Akbar saw his (i.e. someone else's) brother.
--	--

اکبر برادرش را دید. <i>akbar barâdar-esh-râ did.</i>	Akbar saw his (either his own or someone else's) brother.
--	---

برادران ایشان را دوست دارند. <i>barâdarân-e ishân-râ dust-dârând.</i>	They love their (i.e. some other people's) brothers.
---	--

برادرانشان را دوست دارند. <i>barâdarân-eshân-râ dust-dârând.</i>	They love their (either their own or some other people's) brothers.
--	---

37.2 The reflexive pronoun is خود *khod* (note irregular spelling), which has no person or number inherent in itself but **takes its person and number from the subject of the verb of the clause in which it occurs**. It can thus signify any person or number and may serve as a possessive as well as a direct object.

خود را دیدم. <i>khod-râ didam.</i>	I saw myself .
------------------------------------	-----------------------

خود را دید. <i>khod-râ did.</i>	S/he saw her/himself .
---------------------------------	-------------------------------

خانه خود را فروختند. <i>khâne-ye khod-râ forukhtand.</i>	They sold their house.
--	-------------------------------

خانه خود را فروختید. <i>khâne-ye khod-râ forukhtid.</i>	You sold your house.
---	-----------------------------

هر کس در خانه خود سلطان است

har kas dar khâne-ye khod soltân-ast.

Everyone is a sultan in **his own** house ("every man's home is his castle").

Khod is intensified as a reflexive by adding the enclitic pronominals and as such functions as an independent reflexive pronoun. Spoken Persian almost always adds the enclitics to *khod*.

خودم را در آئینه دیدم. <i>khod-am-râ dar âine didam.</i>	I saw myself in the mirror.
--	-----------------------------

خودش را دید. *khod-esh-râ did.*

He saw himself.

تو خودت آن حرفها را
زدی. *to khod-et ân harfhâ-râ
zadi.*

You said those things
yourself.

When so intensified as a possessive, *khod* imparts a strong sense of "one's own."

کار خودم را میکنم. *kâr-e khod-am-râ
mikonam.*

I'm doing **my own** job
(and nobody else's).

خانهٔ خودش را فروخت.
*khâne-ye khod-esh-râ
forukht.*

He sold **his own** house
(and nobody else's).

Vocabulary 11

آب <i>âb</i> water	pronoun)
باز <i>bâz</i> open; again, once more, still, even yet (with the comparative and often with <i>-ham</i> , <i>bâz</i> means 'still, even yet,' as in بیشتر (هم) <i>bâz</i> (<i>-ham</i>) <i>bishtar</i> 'even more, more still')	ساده <i>sâde</i> plain, simple قهوه <i>qahve</i> coffee کلاس <i>kelâs</i> class, classroom مردم <i>mardom</i> people مهم <i>mohemm</i> important همان <i>hamân</i> that very, that same همین <i>hamin</i> this very, this same; <i>hamin emruz</i> همین امروز this very day; حالا <i>haminhâlâ</i> همین حالا right now, this very instant
برادر <i>barâdar -ân, -hâ</i> brother	هیچوقت <i>hichvaqt</i> (with interrog.) ever; (with neg.) never
چای <i>chây</i> tea	وقتی که <i>vâqti-ke</i> when (temporal conj.)
چون <i>chon, چونکه chon-ke</i> because	
حالا <i>hâlâ</i> now, at present; <i>hâlâhâ</i> حالاها these days	
خواهر <i>khâhar -ân, -hâ</i> sister	
خود <i>khod</i> -self (reflexive)	

Verbs

باز آمدن <i>bâz-âmadan</i> to come back
باز کردن <i>bâz-kardan</i> to open
بستن (بند) <i>bastan/band-</i> to shut, close
رسیدن (رس) <i>residan/res-</i> to reach, arrive (<i>be</i> at, to)
فروختن (فروش) <i>forukhtan/forush-</i> to sell

نگاه کردن *negâh-kardan* to look (*be* or *-râ*, at)

Exercise 11

(a) Change the independent pronouns to enclitics:

۱ قلمهای شما را نید	۶ میز کهنه ما را علی می آورد
۲ صدای ایشان را نشنیده ایم	۷ چغیرهای او را از روی میز بر میدارم
۳ کتاب او را می خواستی	۸ نامه مهم شما را می خواند
۴ کتابهای نو مرا ننخوانده اند	۹ نامه های شما را روی میز گذاشته ام
۵ خانه آنها را دیده ام	۱۰ چای ما را می خوردند

(b) Translate into English:

- ۱ چرا کار خودش را نمی کند؟
- ۲ این در را کی باز کرده است؟ من دیروز بستمش.
- ۳ سؤالش را خوب فهمیدیم ولی او جوابمان را نشنید.
- ۴ حالا با برادر و خواهرم چای می خورم.
- ۵ بعد از کار چای میخورید یا قهوه؟^۱
- ۶ این کارها از آنها خیلی مهم تر است.
- ۷ مردم چرا او را انتخاب کرده اند؟
- ۸ با اینهمه، هیچوقت به آنجا نمیرسیم.
- ۹ همیشه با همین قلم قدیمی نامه هایتان را می نویسید؟
- ۱۰ برادرانتان را دیدم ولی نشناختمشان.

(c) Translate into Persian:

1. My friends live in a small village near Tehran.
2. They are coming back to their old house because they sold the other

¹ A question so couched is asking for a choice, tea or coffee. This is the normal order for such choices.

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

house.

3. We saw one of your students yesterday in the library.
4. She is closing one of the windows.
5. Where are you taking (carrying) all that?
6. I won't ever sell my house to them!
7. I'm reading a very important book for class tomorrow.
8. Why are you looking out of (az) the window? What do you see?
9. Do you drink tea, or coffee?¹ I drink coffee; I never drink tea.
10. What are you looking at? I'm looking at these Persian books.

¹ See the note to sentence 5 in (b) above.

درس دوازدهم

Lesson Twelve

§38 **Cardinal numbers.** The cardinal numbers from one to nineteen are as follows. Numerals are written, as in English, from left to right.

یک (۱) yek (1)	یازده (۱۱) yâzdah (11)
دو (۲) do (2)	دوازده (۱۲) davâzdah (12)
سه (۳) se (3)	سیزده (۱۳) sizdah (13)
چهار (۴) chahâr (4)	چهارده (۱۴) chahârdah (14)
پنج (۵) panj (5)	پانزده (۱۵) pânzdah (15)
شش (۶) shesh (6)	شانزده (۱۶) shânzdah (16)
هفت (۷) haft (7)	هفده (۱۷) hivdah (17)
هشت (۸) hasht (8)	هجده (۱۸) hizdah (18)
نه (۹) noh (9)	نوزده (۱۹) nuzdah (19)
ده (۱۰) dah (10)	

Note the discrepancy between the spelling and pronunciation of 17 and 18.

The tens are as follows (note particularly the spelling of '60').

بیست (۲۰) bist (20)	شصت (۶۰) shast (60)
سی (۳۰) si (30)	هفتاد (۷۰) haftâd (70)
چهل (۴۰) chehel (40)	هشتاد (۸۰) hashtâd (80)
پنجاه (۵۰) panjâh (50)	نود (۹۰) navad (90)

Numbers from 20 on are compounded with the units and contain the conjunction و, which is always read as enclitic -o and never as va-: بیست و یک bist-o yek twenty-one, بیست و دو bist-o do twenty-two, بیست و سه bist-o se twenty-three, بیست و چهار bist-o chahâr twenty-four, &c.

The hundreds are similarly compounded with the enclitic conjunction. The only irregularly formed hundreds are 200, 300, and 500. The others are predictably formed from the units. There are no irregularly formed thousands.

صد (۱۰۰) sad	سیصد (۳۰۰) sisad
دویست (۲۰۰) devist	چهارصد (۴۰۰) chahârsad

پانصد (۵۰۰) <i>pânsad</i>	سه هزار (۳۰۰۰) <i>sehezâr</i>
ششصد (۶۰۰) <i>sheshsad</i>	چهار هزار (۴۰۰۰) <i>chahârhezâr</i>
هفتصد (۷۰۰) <i>haftsad</i>	پنجهزار (۵۰۰۰) <i>panjhezâr</i>
هشتصد (۸۰۰) <i>hashtsad</i>	شش هزار (۶۰۰۰) <i>sheshhezâr</i>
نهمصد (۹۰۰) <i>nohsad</i>	هفت هزار (۷۰۰۰) <i>hafthezâr</i>
یک هزار (۱۰۰۰) <i>yekhezâr</i>	هشت هزار (۸۰۰۰) <i>hashthezâr</i>
دو هزار (۲۰۰۰) <i>dohezâr</i>	نه هزار (۹۰۰۰) <i>nohhezâr</i>

38.1 Numbers are invariably followed by the singular. Idiomatically a “counting word,” or classifier, intervenes between all numbers other than *yek* and the following singular noun. Although elaborate lists of specific counting words for a variety of items exist (rather like English ‘flock,’ ‘herd,’ ‘pride,’ ‘covey,’ ‘suite,’ etc.), informally they may be replaced by *tâ* ‘unit’ for practically anything, *dâne* ‘grain’ for small items, *nafar* ‘individual’ for people, and *adad* ‘item’ for commercial items.

سه تا برادر دارم. <i>se tâ barâdar dâram.</i>	I have three brothers.
دو تا کتاب خواندم. <i>do tâ ketâb khândam.</i>	I read two books.
دو دانه پسته خوردم. <i>do dâne peste khordam.</i>	I ate two pistachios.
چهار نفر ایرانی دیدم. <i>chahâr nafar irâni didam.</i>	I saw four Iranians.
پنج عدد قالیچه خرید. <i>panj adad qâliche kharid.</i>	He bought five carpets.

Counting words are **not used** with any words or expressions of time or instance.

دو ساعت ماندم. <i>do sâ'at mândam.</i>	I stayed for two hours.
سه روز آنجا بودیم. <i>se ruz ânjâ budim.</i>	We were there for three days.
خواهرم شش سال دارد. <i>khâhar-am shesh sâl dârad.</i>	My sister is six years old.
چهار بار رفتیم. <i>chahâr bâr raftim.</i>	We went four times.

38.2 All words that indicate weights, measures, distances, pairs, containers, etc. are themselves construed as counting words.

دو کیلو گوشت <i>do kilu gusht</i>	two kilos of meat
سه لیتر شیر <i>se litr shir</i>	three liters of milk

LESSON TWELVE

چهار بطری آب <i>chahâr botri âb</i>	four bottles of water
پنج متر پارچه <i>panj metr pârchê</i>	five meters of cloth
شش فنجان قهوه <i>shesh fenjân qahve</i>	six cups of coffee
هفت استکان چای <i>haft estekân chây</i>	seven glasses of tea
هشت جفت جوراب <i>hasht joft jurâb</i>	eight pairs of socks

38.3 The counters for instances ('once, twice, three times') are بار *bâr* and دفعه *daf'e*. 'Per' is expressed by a non-specific noun preceding the number.

سالی دو دفعه <i>sâl-i do daf'e</i>	twice a year
هفته‌ای پنج بار <i>hafte-i panj bâr</i>	five times a week
ماهی چهار دفعه <i>mâh-i chahâr daf'e</i>	four times a month

38.4 Multiples are expressed by برابر *barâbar-e*.

این هفته قیمت شیر دو برابر (قیمت) هفته گذشته است. <i>in hafte qaymat-e shir do barâbar-e (qaymat-e) hafte-ye gozashte-ast.</i>	The price of milk this week is twice what it was last week.
--	--

§ 39 **Ordinal numbers.** The ordinal numbers are formed by suffixing *-om* to the cardinal numbers. The ordinals are treated as regular adjectives and follow the nouns they modify with the *ezâfe*. 'First' is irregular: اول *avval*, less commonly نخست *nokhost* ('prime'). In subsequent compound numbers such as 21st, *o yekom* is used. Of the ordinals, only دوم *dovvom* ('second') and سوم *sevvom* ('third') are irregularly formed. All others are predictable from the cardinals. There is no abbreviation in Persian corresponding to English '1st, 2nd, 3rd, etc.'

اول، نخست <i>avval, nokhost</i>	ششم <i>sheshom</i>	sixth
دوم <i>dovvom</i>	هفتم <i>haftom</i>	seventh
سوم <i>sevvom</i>	هشتم <i>hashtom</i>	eighth
چهارم <i>chahârom</i>	نهم <i>nohom</i>	ninth
پنجم <i>panjom</i>	دهم <i>dahom</i>	tenth &c.
(روز) اول ماه <i>(ruz-e) avval-e mâh</i>		the first (day) of the month
جلسه دوم این کلاس <i>jalese-ye dovvom-e in kelâs</i>		the second session of this class

این دفعه سوم است که میبینمتان.	<i>in, daf'e-ye sevvom-ast- ke mîbinam-etân</i>	This is the third time I've seen you.
خانه پنجم کوچه مال ماست.	<i>khâne-ye panjom-e kuche mâl-e mâ-st.</i>	The fifth house on the lane is ours.
بیست و یکم ماه	<i>bist-o-yekom-e mah</i>	the 21st of the month
شماره صد و سی و یکم این مجله	<i>shomâre-ye sad-o-si-o- yekom-e in majalle</i>	the 131st issue of this magazine

39.1 Ordinals are also be formed by adding *-omin* to the cardinals (اولین *avvalin* for 'first'). Like the superlatives in *-tarin* (see §31.3), *-omin* ordinals precede the nouns they modify and do not occur without a following noun.

اولین روز ماه	<i>avvalin ruz-e mâh</i>	the first day of the month
دومین جلسه این کلاس	<i>dovvomin jalese-ye in kelâs</i>	the second session of this class
سومین خانه این کوچه	<i>sevvomin khâne-ye in kuche</i>	the third house on this lane

Ordinals in *-omin* differ in connotation from ordinals in *-om*. The ordinals in *-omin* indicate order in a series that is liable to change depending on the basis for counting, whereas the ordinals in *-om* indicate a number attached to a noun as a title or name. For instance, 'Lesson Twelve' in this book is *dars-e davâzdahom*, because that is its name, but if a reader had skipped a lesson it would be the *yâzdahomin dars* ('eleventh lesson') he had read. The fifth house on a street (counting all houses) is the *khâne-ye panjom-e kuche* ("house number five on the street"), but counting only white houses, it would be, e.g., *sevvomin khâne-ye sefid-e kuche* ('the third white house on the street').

39.2 In addition to the Persian numbers, the following Arabic ordinals should also be learned, especially in the adverbial form, as they are of frequent occurrence.

اول <i>avval</i>	first	اولاً <i>avvalan</i>	firstly
ثانی <i>sâni</i>	second	ثانیاً <i>sânian</i>	secondly
ثالث <i>sâles</i>	third	ثالثاً <i>sâlesan</i>	thirdly
رابع <i>râbe'</i>	fourth	رابعاً <i>râbe'an</i>	fourthly

39.3 With the exception of نیم *nim* 'half,' the ordinals are also used as fractions.

LESSON TWELVE

یک سوم *yek sevvom* one third

سه چهارم *se chahârom* three fourths

نه دهم کیلومتر *noh dahom-e kilometr* nine tenths of a kilometer

Also in common use are the Arabic fractions: نصف *nesf* half, ثلث *sols* third, and ربع *rob'* fourth.

Vocabulary 12

آخر *âkher* last

اقلّا *aqallan* at least

اول *avval* first; اولّا *avvalan* firstly

بار *bâr* time; load

برابر *barâbar* together; equal; *barâbar-e* facing, opposite; دو برابر *doba-râbar(-e)* twice as much (as)

تا *tâ* unit, counting word

تعداد *te'dâd* number, as in کلاس این دانشجویان *te'dâd-e dâneshtjuyân-e in kelâs* 'the number of students in this class'

تقریباً *taqriban* almost, nearly

ثانیا *sânian* secondly

ثانیه *sânie* second, the sixtieth part of a minute

ثالثاً *sâlesan* thirdly

دانه *dâne* grain, counting word

دفعه *daf'e* pl دفعات *dafa'ât* time (once, twice)

دقیقه *daqiqe* pl دقائق *daqâyeq* minute

رابعاً *râbe'an* fourthly

ربع *rob'* quarter; یک و ربع *yek-o rob'* one and a quarter; as a compounding agent *rob'* precedes what it modifies: ربع ساعت *rob'-sâ'at* 'a quarter of an hour,' ربع کیلو *rob'-kilo* 'a quarter of a kilo'

ساعت *sâ'at -hâ, sâ'ât* hour; watch, clock; دیوار ساعت *sâ'at-e divâri* wall clock; مچی ساعت *sâ'at-e mochi* wristwatch

شبانہ روز *shabâneruz* day (24 hours)

شماره *shomâre -hâ* number (as in شماره یک *shomâre-ye yek* 'number one')

شمردن *shomordan/شمار* *shomâr-* to count

گذشتن *gozashtan/گذر* *gozar-* pass (of time); (with *az*) pass by, go beyond

گذشته *gozashte* past, last

ماه *mâh -hâ* moon, month

- نصف *nesf* half, mid-; شب *nesf-e shab* midnight
- نفر *nafar* person (counter); used for 'people' only in situations where there is no other qualifier, as پنچ نفر دیدم *panj nafar didam* 'I saw five people' and هفت نفر آنجا بودند *haft nafar ânja budand* 'seven people were there,' but دو تا برادر دارم *do tâ barâdar dâram* 'I have two brothers'
- نیم *nim* half; دو ساعت و نیم *do sâ't-o nim* two and a half hours; as a compound agent *nim* precedes what it modifies: نیم ساعت *nim sâ't* 'half an hour,' نیم کیلو *nim kilo* 'half a kilo'
- هفته *hafte* week

Exercise 12

(a) Read the following numbers:

۵۱۱	۱۹۸۳	$۶\frac{1}{۴}$	۱۵۷
۴۷۰۲۱	۲۴۲	۶۶	$۲\frac{1}{۲}$
۹۰۱	۱۳۶۱	$۷\frac{۳}{۴}$	۳۸۹۲

(b) Read and translate into English:

- ۱ ساعت یک بیست و چهارم شبانه روز است.
- ۲ ثانیه یک شصتم دقیقه است و در هر ساعت شصت دقیقه هست.
- ۳ این شهر از آن شهر دیگر هفتصد کیلومتر دور است.
- ۴ دو دقیقه صد و بیست ثانیه است و دو شبانه روز چهل و هشت ساعت است.
- ۵ امروز و فردا سه تادرس میخوانیم.
- ۶ این کشور بیشتر از دویست تا روزنامه دارد.
- ۷ ما دوازده سال مدرسه رفته ایم.
- ۸ اقلّا روزی چهار دفعه آنها را می بینم.
- ۹ یک ساعت و نیم در آنجا ماندیم.
- ۱۰ در هر ماه چهار هفته هست و در هر سال، دوازده ماه.

LESSON TWELVE

(c) Translate into Persian:

1. Are they staying half an hour or three quarters of an hour?¹
2. There are thirty-one days in this month.
3. I have two brothers and three sisters.
4. Lesson One was easy, but Lesson Two was harder.
5. We worked six hours.
6. I read those five books last week.
7. Do you want those same three green chairs?
8. It's nearly 3:30 (see Appendix B).
9. Summer and winter have three months each.
10. I've shut that window at least four times today.

¹ See the note to sentence 5 in exercise (b), p. 73 for word order involving choices.

Supplementary Vocabulary: Weights and Measures

MODERN	TRADITIONAL
متر <i>metr</i> meter	گره <i>gereh</i> knot, $\frac{1}{16}$ gaz, 6.5 cm
کیلومتر <i>kilometr</i> kilometer	دوب <i>vajab</i> handspan
سانتیمتر <i>sântimetr</i> centimeter	گز <i>gaz</i> ca. 1 yard
میلیمتر <i>milimetr</i> millimeter	ذرع <i>zar'</i> cubit, 1.04 meter
گرم <i>gram</i> gram	فرسنگ <i>farsang</i> (or <i>farsakh</i>) league, ¹ 6 km
کیلوگرم <i>kilogram</i> kilogram	مشقال <i>mesqâl</i> mithcal, $\frac{1}{16}$ seer, 4.6875 grams
لیتر <i>litr</i> liter	سیر <i>sir</i> seer, $\frac{1}{40}$ maund, 75 grams
	من <i>man</i> maund, ² 3 kg.
	خروار <i>kharvâr</i> load, 100 maunds, 300 kg.

¹ The classical definition of the *farsang* was the distance a caravan could cover in an hour, so it varied by terrain; it has been fixed in modern times at 6 km.

² Historically the value of the maund has varied considerably, but in modern times it has been fixed at 3 kg.

درس سیزدهم

Lesson Thirteen

§ 40 **Relative clauses.** As in English, there are two types of relative clause in Persian, the restrictive (that which is selective, or determinate) and the non-restrictive (the purely descriptive and nonselective). Both types of clause are introduced by the relative pronoun که *-ke*, an enclitic that stands at the head of the relative clause.

40.1 The **restrictive relative clause** restricts the antecedent and therefore makes it specific. The antecedent of the relative clause is indicated by adding an enclitic *-i* to the noun itself or, if the noun is modified by an adjective, to the end of the adjectival *ezâfe* string, as مردی که *mard-i-ke* 'the man who...', خانه‌ای که *khâne-i-ke* 'the house that...', خانه بزرگی که *khâne-ye bozorg-i-ke* 'the big house that...'

- (a) When the relative pronoun functions as the subject of the subordinate clause, the subordinate verb agrees in number with the antecedent of *ke*.

مردی که آمد *mard-i-ke âmad...* the man **who** came...

مردانی که آمدند *mardân-i-ke âmadand...* the men **who** came...

When relative clauses are internal, i.e., followed by the main verb, they are read in an absolute monotone but with a high rising pitch on the final syllable of the clause. Final relative clauses have no special intonation.

مردی که آمد ایرانی *mard-i-ke âmâd irâni-ast.* The man who came is Iranian.
است.

دخترهایی که دیروز *dokhtarhâ-i-ke diruz* The girls who saw you
شمارا دیدند به من *shomâ-râ didând be* yesterday told me.
گفتند. *man goftand.*

- (b) When the antecedent functions as direct object of the main clause, it is marked by *-râ*, and the order of the enclitics is invariably *-i-râ-ke*.

مردی را که آمد ندیدم. *mard-i-râ-ke âmad nâdidam.* I didn't see the man who came.

LESSON THIRTEEN

دخترهائی را که آنجا *dokhtarhâ-i-râ-ke ânjâ* I don't know the girls
زندگی میکنند *zendegi-mikonand* who live there.
نمیشناسم. *némishenâsam.*

نامه ای را که روی میز بود *nâme-i-râ-ke ru-ye miz* I sent the letter that was
فرستادم. *bud fereštâdam.* on the table.

(c) When the relative is object of the subordinate clause, its function may optionally be marked with a referent pronoun agreeing with the antecedent.

نامه ای را که دیروز (آن را) *nâme-i-râ-ke diruz (ân-* I sent the letter that I
نوشتم فرستادم. *râ) neveshtam* wrote yesterday.
ferestâdam.

پولی را که به دوستش (آن) *pul-i-râ-ke be dust-esh* He'll take back the
(را) داده است پس *(ân-râ) dâde-ast pas* money he gave to his
میگیرد. *migirad.* friend.

In ordinary speech and substandard writing, when the antecedent is the direct object of the subordinate clause, the referent pronoun is often omitted and the antecedent is marked with *-râ* (by attraction), regardless of its function in the main clause.¹

40.2 'Whose,' 'of which,' etc. In relative constructions that are expressed in English by 'whose,' 'of which,' 'about which,' etc., the referent pronoun must be used in Persian. Since the Persian relative *-ke* cannot be moved from the head of the relative clause, the referent pronoun is used to show the syntax of such clauses.

شهری که از آن آمده ام از *shahr-i-ke az ân âmade-* The city **from which** I
اینجا دور است. *am az injâ dur-ast.* **have come** is far from
here.

¹ In the following two examples neither *nâme* nor *film* is the direct object of the verb of the main clause, but they have attracted *-râ* because they function as direct objects of the relative clauses. Students should not imitate this substandard construction, but they should be aware of its existence.

نامه ای را که دیروز نوشتم *nâme-i-{râ-ke diruz* Where is the letter I wrote
کجاست؟ *neveshtam} kojâ-st?* yesterday?

فیلمی را که دیشب دیدیم *film-i-{râ-ke dishab didim}* The movie we saw last night
خوب بود. *khub-bud.* was good.

زنانی که دخترهایشان به تهران رفته اند دلواپسند.	zanân-i-ke dokhtarhâ- yeshân be tehrân rafte- and delvâpas-and.	The women <u>whose</u> daughters have gone to Tehran are worried.
اطاقی که در آن نشسته ایم خیلی کوچک است.	otâq-i-ke dar ân neshas- te-im khayli kuchek- ast.	The room <u>in which we</u> are sitting is very small.
کتابی که درباره اش صحبت میکردیم کجاست؟	ketâb-i-ke darbâre-ash sohbat-mikardim kojâ- st?	Where's the book <u>about</u> <u>which</u> we were talk- ing?

40.3 The verb of the main clause in a sentence containing a relative clause takes its normal position at the end of the sentence unless that verb is a solitary form of *budan*, i.e. no form of *budan* can stand alone after a relative clause. In such a case either (1) the subject and predicate are reversed or (2) if there is no expressed subject, the verb is brought forward and precedes the relative clause, as in the following examples:¹

درسی که دیشب خواندیم درس سیزدهم است.	dars-i-ke dishab khândim dars-e sizdahom-ast.	Lesson Thirteen is the lesson we read last night.
درسیست که دیشب خواندیم.	dars-i-st ke dishab khân- dim.	It is the lesson we read last night.
خانه ام محوطه بزرگی بود که بیشتر به یک باغ متروک و فراموش شده شبهات داشت.	khâne-am mohavvate-ye bozorg-i bud ke bishtar be yek bâq-e matruk-o farâmush-shode shebâhat dâsht.	My house was a large enclosure that mostly resembled an aban- doned and forgotten garden.

40.4 Similarly, when the antecedent is in the predicate of the main clause and normal word order would leave a solitary verb after the relative clause, the verb of the main clause may optionally precede the relative clause.

¹ The first example, with reversal of subject and predicate, avoids the impossible *dars-e sizdahom dars-i-ke dishab khândim ast, and the second example, in which the main verb has been brought forward, avoids the impossible *dars-i-ke dishab khândim ast.

LESSON THIRTEEN

بچه‌ها موجود ناشناس و عجیبی را میدیدند که همه چیزش برایشان تازگی داشت. *bachchehâ mawjud-e nâshenâs-o ajib-i-râ mididand ke hame chiz-esh barâyeshân tâzegi dâsh-t.* The children saw an unfamiliar and strange being, everything about whom possessed novelty for them.

کاروان وارد خیابانی شد که دو طرفش دیوارهای خرابه و دکانهایی کوچک بود. *kâravân vâred-e khiâbân-i shod ke do taraf-esh divârhâ-ye kharâbe-o dokkânâ-ye kuchek bud.* The caravan entered an avenue, on both sides of which were broken-down walls and small shops.

The antecedent marker *-i* is often, but not necessarily, omitted when the antecedent already ends in *-i*, as *mard-e irâni-ke* for *mard-e irâni-i-ke* 'the Iranian man who...'

خانم ایرانی که دیدیم مادر مریم است. *khânom-e irâni ke didim mâdar-i maryam-ast.* The Iranian lady we saw is Maryam's mother.

کتاب فارسی که میخوانید درباره چیست؟ *ketâb-e fârsi ke mikhânid darbâre-ye chist?* What's the Persian book you're reading about?

40.5 The **non-restrictive clause** is also introduced by *ke*, and all observations on the syntax of the relative pertain to this type also. The only difference between the restrictive and non-restrictive relative is that the non-restrictive antecedent is not marked by *-i*, as *mard ke* 'the man, who...' and *khâne ke* 'the house, which....' Compare and contrast the following:

احمد که دیروز آمد اینجا است. *ahmad, ke diruz âmad, injâ-st.* **Ahmad, who** came yesterday, is here.

احمدی که دیروز آمد اینجا است. *ahmad-i-ke diruz âmad injâ-st.* **The Ahmad who** came yesterday is here.

چراغ را که دود میزد خاموش کردم. *cherâgh-râ ke dud-mizad, khâmush-kardam.* I put out **the lamp, which** was smoking.

چراغی را که دود میزد خاموش کردم. *cherâgh-i-râ ke dud-mizad khâmush-kardam.* I put out **the lamp that** was smoking.

Antecedents modified by a possessive pronoun are always treated as non-restrictive.

tive relatives.

بین خانه‌های ما که در یک باغ بزرگ ساخته شده بود دیواری وجود نداشت.	<i>bayn-e khânehâ-ye mâ, ke dar yek bâq-e bozorg sâkhte-shode-bud, divâr-i vojud nadâsht.</i>	Between our houses, which had been built in a large garden, no wall existed.
---	---	---

برای مادرم که سراسر عمرش را در چادر باز و پرهوای عشایری به سر برده بود تنفس در اطاقکی محصور دشوار بود.	<i>barâ-ye mâdaram, ke sarâsar-e omr-esh-râ dar châdor-e bâz-o porhavâ- ye ashâyeri be sar borde- bud, tanaffos dar otâqak- i mahsur doshvâr bud.</i>	For my mother, who had spent her entire life in an open, airy tribal tent, breathing in a confined little room was difficult.
---	---	--

§ 41 **The past perfect tense.** The past perfect tense, which corresponds generally to the English past perfect, is formed from the past participle followed by the past of *budan*. In the affirmative, stress falls on the last syllable of the participle.

رفته بودم <i>rafté-budam</i>	رفته بودیم <i>rafté-budim</i>
رفته بودی <i>rafté-budi</i>	رفته بودید <i>rafté-budid</i>
رفته بود <i>rafté-bud</i>	رفته بودند <i>rafté-budand</i>

The negative is formed by prefixing *nâ-* to the participle.

نرفته بودم <i>nârafte-budam</i>	نرفته بودیم <i>nârafte-budim</i>
نرفته بودی <i>nârafte-budi</i>	نرفته بودید <i>nârafte-budid</i>
نرفته بود <i>nârafte-bud</i>	نرفته بودند <i>nârafte-budand</i>

There is no past perfect of the verb بودن *budan* 'to be.' Thus, according to context, the simple past tense can mean either 'was' or 'had been.'

41.1 Uses of the past perfect tense.

- (a) For any remote action or state, although no great amount of time need have elapsed. This usage often renders the sense of the English 'already,' which has no exact equivalent in Persian.

قبل از آن او را دیده بودیم.	<i>qabl az ân u-râ dide- budim.</i>	We had (already) seen him before that.
پیش از آن وقت برگشته بودند.	<i>pish az ân vaqt bargashte-budand.</i>	They had (already) re- turned before that time.

- (b) For the anterior of two contrasted verbs in the past.

LESSON THIRTEEN

دیروز شما او را دیدید	<i>diruz shomâ u-râ didid,</i>	You saw her yesterday,
ولی ما پریروز هم او را دیده بودیم.	<i>vali mâ pariruz-ham u-râ dide-budim.</i>	but we had already seen her the day before.

When the more remote verb has already been completed before the inception of the second, or less remote, the second verb follows the first and is introduced by *ke* 'when.' The sense of the English 'already' is built into the Persian tense.

شما به آمریکا برگشته بودید که من به ایران رفتم.	<i>shomâ be âmrîkâ bar-gashte-budid ke man be irân raftam.</i>	You had already returned to America when I went to Iran.
من تازه رفته بودم که شما آمدید.	<i>man tâze rafte-budam ke shomâ âmadid.</i>	I had just gone when you came.

(c) *Hanuz* 'yet, still' and a negative verb in the past-perfect clause followed by *ke* renders the idiomatic 'scarcely (*hanuz na-*) had we done something when (*ke*) something happened,' 'no sooner (*hanuz na-*) had we done something than (*ke*) something happened.'

هنوز وارد اتاق نشده بودیم که آنهارا دیدیم.	<i>hanuz vâred-e otâq nâshode-budim ke ânân-râ didim.</i>	Scarcely had we entered the room when we saw them.
هنوز ننشسته بودم که در باز شد.	<i>hanuz nânes haste budam ke dar bâz shod.</i>	No sooner had I sat down than the door opened.

§ 42 **The past perfect narrative tense.** The past perfect narrative is formed from the past participle and the present perfect of *budan*. It is used in cases (a) and (b) of the remote past absolute where the criteria for the present perfect also apply (see §29). This tense will not be encountered frequently.

در آن وقت به سی سالگی نرسیده بوده است.	<i>dar ân vaqt be sisâlegi nâreside-bude-ast.</i>	At that time he had not yet reached the age of thirty.
--	---	--

Vocabulary 13

اتاق	<i>otâq</i>	room
اصفهان	<i>esfahân</i>	Isfahan
پول	<i>pul</i>	money

ترسیدن	<i>tarsidan/tars-</i> be afraid (<i>az</i>) of
تعریف کردن	<i>ta'rif-kardan</i> to define; to talk (<i>az</i> about); to tell (<i>barâ-ye</i> somebody) (<i>az</i> about something), to relate (<i>az</i>) an incident
جمعاً	<i>jam'an</i> in all, in toto
خوشگل	<i>khoshgel</i> pretty, handsome, good-looking
زیاد	<i>ziâd</i> much, too much (in affirmative sentences <i>ziâd</i> is usually equivalent to خیلی and بسیار, although it often has a stronger sense of 'too much, too many'; in negatives <i>ziâd</i> generally replaces <i>khayli</i> , e.g. خیلی خوب است <i>khayli khub-ast</i> 'it's very good,' but زیاد خوب نیست <i>ziâd khub nist</i> 'it's not very good')
ساختمان	<i>sâkhtemân</i> building
شیراز	<i>shirâz</i> Shiraz
فاصله	<i>fâsele</i> distance; داشتن فاصله <i>fâsele-dâshtan</i> to be distant (<i>bâ</i> from). This compound needs either modification, as in ما با ده شهر فاصله زیادی ندارد <i>deh-e mâ bâ shahr fâsele-ye ziâd-i nadârad</i> 'our village is not very far from town,' or a stated distance, as in مشهد با تهران هزار کیلومتر فاصله دارد <i>mashhad bâ tehrân hazâr kilometr fâsele-dârad</i> 'Mashhad is 1000 km from Tehran.'
فراموش کردن	<i>farâmush-kardan</i> to forget
کس	<i>kas -ân</i> person, one (normally used for 'one' in relatives, as کسی که <i>kas-i-ke</i> 'the one who, the person who' and کسانی که <i>kasân-i-ke</i> 'those who, persons who')
وقت	<i>vaqt -hâl/awqât</i> time
مثل	<i>mesl-e</i> like (prep.)
همسایه	<i>hamsâye -hâl-gân</i> neighbor
هنوز	<i>hanuz</i> still, yet
هیچکس	<i>hichkas</i> (+ negative) nobody

Exercise 13

(a) Change the following sentences into restrictive relative phrases (e.g., *ân mard âmad* > *ân mard-i-ke âmad...*) and then complete the sentence on your own, making any necessary changes (addition or deletion of *-râ*, e.g.).

۳ آن تابستان گرم بود

۴ پول را داده بودم

۱ درس آسان را خواندیم

۲ آن ساختمانهای بلند را دیده‌اند

- ۵ آن زمستان زیاد سرد نبود
۸ نامه زود رسید
۶ همسایه‌ها رفتند
۹ آن کسان نیامدند
۷ آن مردان بسیار پول دارند
۱۰ آن دختر خوشگل برگشته است

(b) Turn the **second** of the two sentences into a restrictive relative clause and embed it into the **first** sentence (e.g., *ân mard irâni-ast. ân mard âmad.* > *ân mârd-i-ke âmad irâni-ast.*)

- ۱ آن دانشجو کجاست؟ آن دانشجو دیروز اینجا بوده است.
- ۲ آن زن را می‌شناسیم. آن زن میوه می‌خرد.
- ۳ پول زیاد نبود. از ما پول گرفتند.
- ۴ آن روز ما به شیراز می‌رویم. آن روز شما می‌آئید.
- ۵ فاصله زیاد نیست. شیراز با اصفهان فاصله دارد.
- ۶ اطاق بزرگ نبود. من در آن اطاق زندگی می‌کردم.
- ۷ همسایه‌مان کی برمیگردد؟ همسایه‌مان به شیراز رفته است.
- ۸ آن چیزها را فراموش نمیکنم. آن چیزها را روی میز گذاشته‌ام.
- ۹ آن روز کی بود؟ شما از آن روز تعریف می‌کردید.
- ۱۰ آن ایرانیان زرنگند. ما دیروز با آن ایرانیان بودیم.

(c) Translate into Persian:

1. I had scarcely opened the door when I saw him.
2. The house in which we used to live was far from town.
3. I have forgotten the name of the person who was here with you yesterday.
4. Where is the money you took from them?
5. Did you take the clock that was here to some other place?
6. Last month he was in a city that is 200 km. distant from here.
7. I forgot the letter that I put on the table.
8. Is the building your friends live in far from here?
9. It's nearly five kilometers from the school you used to go to.
10. I counted all the things you gave me. There were sixteen in all.

درس چهاردهم

Lesson Fourteen

§ 43 **The future tense.** The future tense is compounded from the present tense of *khâstan* 'to want,' without the *mî-* prefix, followed by the short infinitive (= past stem). In the affirmative stress falls on the last syllable of the short infinitive. Example from گفتن *goftan* 'to say':

خواهم گفت <i>khâham-góft</i>	خواهیم گفت <i>khâhim-góft</i>
خواهی گفت <i>khâhi-góft</i>	خواهید گفت <i>khâhid-góft</i>
خواهد گفت <i>khâhad-góft</i>	خواهند گفت <i>khâhand-góft</i>

In compound verbs the *khâh-* auxiliary intervenes between the two parts of the compound. Stress is on the final syllable of the non-verbal element.

بر خواهم گشت <i>bâr-khâham-gasht</i>	بر خواهیم گشت <i>bâr-khâhim-gasht</i>
بر خواهی گشت <i>bâr-khâhi-gasht</i>	بر خواهید گشت <i>bâr-khâhid-gasht</i>
بر خواهد گشت <i>bâr-khâhad-gasht</i>	بر خواهند گشت <i>bâr-khâhand-gasht</i>

The negative future is formed by prefixing *nâ-* to the auxiliary.

نخواهم گفت <i>nâkhâham-goft</i>	نخواهیم گفت <i>nâkhâhim-goft</i> , &c.
نخواهی گشت <i>bâr-nâkhâham-gasht</i>	نخواهید گشت <i>bâr-nâkhâhim-gasht</i> , &c.

In ordinary usage the present tense is used for the future. The future tense is reserved for fairly emphatic statements about the future.

هیچوقت برنخواهم *hichvaqt bar-nâkhâham-* I shall never return!
گشت! *gasht!*

همه حتماً خواهند مرد. *hame hatman khâhand-* Everybody will certainly
mord die.

§ 44 Other numerical expressions.

44.1 چند *Chand*.

(a) The interrogative چند *chand*, which is invariably followed by the singular

LESSON FOURTEEN

(or counting word and the singular¹), renders 'how many?' for countables.

چند (تا) برادر دارید؟ <i>chand (tâ) barâdar</i> <i>dârid?</i>	How many brothers do you have?
---	-----------------------------------

چند سال در ایران بودید؟ <i>chand sâl dar irân</i> <i>budid?</i>	How many years were you in Iran?
--	-------------------------------------

چند دفعه به آنجا رفته اید؟ <i>chand daf'e be ânjâ</i> <i>rafte-id?</i>	How many times have you gone there?
---	--

Note especially the expression چند وقت *chand vaqt* for 'how long?'

چند وقت در ایران بودید؟ <i>chand vaqt dar irân</i> <i>budid?</i>	How long were you in Iran?
---	-------------------------------

(b) The interrogative ordinal is چندم *chandom*, which functions like ordinals in -om, or چندمین *chandomin*, which functions like ordinals in -omin (i.e., precedes the noun it modifies).

امروز چندم ماه است؟ <i>emruz chandom-e mâh-</i> <i>ast?</i>	What day of the month is it today?
---	---------------------------------------

این چندمین دفعه است که میآید؟ <i>in chandomin daf'e-ast</i> <i>ke miâyad?</i>	How many times has he come (lit. "this is the 'how-manyeth' time he is coming")
--	--

For telling time, days of the week, etc., see Appendix B.

(c) Both چند *chand* and یکچند *yek-chand* as declaratives are followed by the singular and mean 'several, a few.' For further vagueness, -i may be added to the noun.

(یک) چند برادر دارم. <i>(yek) chand barâdar</i> <i>dâram.</i>	I have several brothers.
---	--------------------------

(یک) چند سالی گذشت. <i>(yek) chand sâl-i gozasht.</i>	A few years passed
--	--------------------

امشب آن چند تا کتاب را میخوانم. <i>emshab ân chand tâ</i> <i>ketâb-râ mîkhânam.</i>	I'll read those few books tonight.
--	---------------------------------------

In this meaning *chand* may also be preceded by the non-specific plural, a more literary usage.

¹ Time expressions, as with numbers, never take counting words. See § 38.1.

نمونه‌هایی چند <i>nemunehâ-i chand</i>	several examples
سالانی چند <i>salân-i chand</i>	a few years

44.2 For measurable quantities, the interrogative *چقدر cheqadr* 'how much, what amount' is used and is followed directly by the noun without *ezâfe*.

چقدر شکر میخواهید؟ <i>cheqadr shekar mikhâhid?</i>	How much sugar do you want?
چقدر آب خورده‌اید؟ <i>cheqadr âb khorde-id?</i>	How much water have you drunk?

44.3 Both *قدری qadr-i* and *کمی kam-i* are used for 'a little, a little bit of.'

در نمکدان قدری نمک هست. <i>dar namakdân qadr-i namak hast.</i>	There is a little salt in the saltcellar
در چاه کمی آب بود. <i>dar châh kam-i âb bud.</i>	There was a little water in the well.
کمی وقتتان را میگیرم. <i>kam-i vaqt-etân-râ migiram.</i>	I'll only take a little of your time.

44.4 Indefinite numerical expressions such as 'two or three,' 'four or five' are expressed in Persian by the two numbers together with no conjunction.

دو سه نفر <i>do-se nafar</i>	two or three people
پنج شش سال <i>panj-shesh sâl</i>	five or six years

44.5 'More than' is idiomatically expressed by the numerical expression followed by *بیشتر bishtar*. 'Less/fewer than' is expressed by the numerical expression followed by *کمتر kamtar*, as in the following examples.

دو تا قلم بیشتر ندارم. <i>do tâ qalam bishtar nâdâram.</i>	I don't have more than two pens.
سه هفته بیشتر نماندیم. <i>se hafte bishtar nâmân-dim.</i> ¹	We didn't stay more than three weeks.
پنج نفر کمتر آنجا بودند. <i>panj nafar kamtar ânjâ budand.</i> ²	There were fewer than five people there.

¹ This sentence could also mean "we didn't stay three weeks more," but it would need a particular context.

² Depending upon context, this sentence could also mean "there were five people fewer there."

LESSON FOURTEEN

Note the following:

کمتر از صد تومان به من داد. <i>kamtar az sad tomân be man dâd.</i>	He gave me less than a hundred tomans.
به من صد تومان کمتر داد. <i>be man sad tomân kamtar dâd.</i>	He gave me a hundred tomans less.
به من صد تومان کم داد. <i>be man sad tomân kam-dâd.</i>	He gave me a hundred tomans too little.

44.6 Numerical compounds are generally formed by adding *-e* or occasionally *-i*, as in the following:

دوباره <i>dobâre</i>	again, once more
دوچرخه <i>docharkhe</i>	bicycle
بچه پنج ساله <i>bachche-ye panjsâle</i>	five-year-old child
مدر بیست ساله <i>mard-e bistsâle</i>	twenty-year-old man
اتاق دونفره <i>otâq-e donafare</i>	double-occupancy room.

Vocabulary 14

آینده <i>âyande</i> coming, next, the future	قدر <i>qadr</i> amount, quantity; value
ارزان <i>arzân</i> cheap, inexpensive	قیمت <i>qaymat (qimat)</i> price
آنقدر <i>ânqadr</i> so much, that much	کم <i>kam</i> little, little bit, too little, too few; کمی <i>kam-i</i> a little bit, a little; کم دادن <i>kam-dâdan</i> to give too little, to shortchange
اینقدر <i>inqadr</i> so much, this much	گذرانیدن <i>gozarândan/ gozarân-</i> to spend (time)
چرخ <i>charkh</i> wheel	گران <i>gerân</i> expensive, dear; گران خریدن <i>gerân-kharidan</i> to pay too much
چند <i>chand</i> (+ sing.) how many?, how much?; چند وقت <i>chand vaqt</i> how long	مردن <i>mordan/ mir-</i> to die
چقدر <i>cheqadr</i> how much?	نشان <i>neshân</i> sign, token; نشان دادن <i>neshân-dâdan</i> to show
حتماً <i>hatman</i> certainly, surely (often used in the sense of 'must,' e.g. حتما رفت <i>hatman raft</i> 'he must have gone' and حتما اینجا است <i>hatman injâ-st</i> 'it must be here')	نمونه <i>nemune</i> example, sample,

specimen

Exercise 14

(a) Give the following in the future tense:

۱ از او می ترسد	۸ آن را من می گویم
۲ در انتخابات کی انتخاب می شود؟	۹ سه هفته در آنجا می گذرانند
۳ تو بهیچوقت بزرگ نمی شوی!	۱۰ آن را نمی خورم
۴ برای ایشان تعریف می کنیم	۱۱ آنها را می خریم
۵ می دانند	۱۲ او می میرد
۶ فراموش می کنید	۱۳ هفته آینده می روید
۷ آن را به شما نشان نمی دهم	۱۴ اگر آن می خردند

(b) Answer the following questions:

۱ چند وقت در آن کشور بودید؟	۶ در یک شب از روز چند ساعت هست؟
۲ پارسال چند دفعه به تهران رفتند؟	۷ ماه گذشته چند روز داشت؟
۳ چند میوه میخوایم؟	۸ شما چند سال دارید؟
۴ این را چند خریدید؟	۹ این درس چندم این کتاب است؟
۵ امروز چند تنه است؟	۱۰ در خانه تاان چند تا اطاق هست؟

(c) Read and translate the following:

- ۱ قیمتی که برای اینها دادی زیاد نبود.
- ۲ میدانید کشورهای همسایه ایران چیستند؟

- ۳ آنها را ارزان تر میخواهم.
 ۴ حتماً میدانید این کیست.
 ۵ پولی که از او گرفته ام کم است.
 ۶ آن ساختمان بزرگی که می بینید دویست تا اطاق بیشتر دارد.
 ۷ فاصله ای که آن دهات با شهر دارد زیاد نیست.
 ۸ از کدام همسایه تان تعریف میکردید؟
 ۹ این نمونه اش است. خودش نیست.
 ۱۰ هنوز از آنجا برگشته بود که خواهرش مرد.

d) Translate the following into Persian:

1. He's not more than twelve years old.¹
2. The third house you'll see is ours.
3. We had scarcely reached the garden when their neighbors came.
4. He works so much that I know he won't go.
5. How do you buy those things so cheaply?
6. He'll show you a few examples of his work.
7. Next year we'll spend three weeks in France.
8. Last month we bought two kilograms of very good coffee.
9. Iranians drink tea several times a day, and they almost never drink coffee.
10. Do you know all the students who are in your classes?

Supplementary Vocabulary: Family Relationships

Immediate family:

برادر <i>barâdar</i> brother	خواهر <i>khâhar</i> sister
پدر <i>pedar</i> father	مادر <i>mâdar</i> mother
پدربزرگ <i>pedarbozorg</i> grandfather	مادربزرگ <i>mâdarbozorg</i> grandmother
پسر <i>pesar</i> son	دختر <i>dokhtar</i> daughter
شوهر <i>shawhar</i> husband	زن <i>zan</i> wife
داماد <i>dâmâd</i> groom, son-in-law	عروس <i>arus</i> bride, daughter-in-law

¹ See No. 8 in (b) above and §44.5.

Uncles, aunts, and cousins:

عمو <i>amu</i> uncle (father's brother)	عمه <i>amme</i> aunt (father's sister)
دایی <i>dâi</i> uncle (mother's brother)	خاله <i>khâle</i> aunt (mother's sister)
پسرعمو <i>pesar'amu</i> cousin (father's brother's son)	دخترعمو <i>dokhtar'amu</i> cousin (father's brother's daughter)
پسرعمه <i>pesar'amme</i> cousin (father's sister's son)	دخترعمه <i>dokhtar'amme</i> cousin (father's sister's daughter)
پسر دایی <i>pesardâi</i> cousin (mother's brother's son)	دختر دایی <i>dokhtardâi</i> cousin (mother's brother's daughter)
پسر خاله <i>pesarkhâle</i> cousin (mother's sister's son)	دختر خاله <i>dokhtarkhâle</i> cousin (mother's sister's daughter)

In-laws, step-parents, and others:

مادرزن <i>pedarzan</i> father-in-law (wife's father)	مادرزن <i>mâdarzan</i> mother-in-law (wife's mother)
مادرشوهر <i>pedarshawhar</i> father-in-law (husband's father)	مادرشوهر <i>mâdarshawhar</i> mother-in-law (husband's mother)
نمادری <i>nâpedari</i> stepfather	نمادری <i>nâmâdari</i> stepmother
همسر <i>hamsar</i> spouse (gender neutral)	هوا <i>havu</i> second wife (relationship of a second wife to the first in a polygamous marriage)
باجناق <i>bâjenâq</i> wife's sister's husband	جاری <i>jâri</i> husband's brother's wife
نامزد <i>nâmzad</i> fiancé(e) (gender neutral)	دوعلو <i>doqolu</i> twin (gender neutral)

درس پانزدهم

Lesson Fifteen

§ 45 The imperative.

45.1 The singular imperative of simple verbs is formed by prefixing *bé-* to the present stem.

بگیر <i>bégir!</i>	Take (it)!
بنشین <i>béneshin!</i>	Sit down!
بزن <i>bézan!</i>	Hit (it)!

- (a) When followed in the next syllable by *-o-*, the imperative prefix changes to *bó-*. The vowel of the stem may be contracted (see below §45.5).

بگذار <i>bóg(o)zâr!</i>	Put (it) down!
بگذر <i>bóg(o)zar!</i>	Pass by!

- (b) When followed in the next syllable by *-aw-* or *-u-*, the imperative prefix may change, according to regional accent, to *bó-*.

برو <i>béraw</i> or <i>bóraw</i>	Go!
بگو <i>bégu</i> or <i>bógu</i>	Say (something)!

- (c) When followed by a verbal stem beginning with a vowel, the imperative prefix becomes *bí-* and is so written.

بیا <i>bíâ!</i>	Come!
بیانداز <i>bíandâz!</i>	Throw (it)!
بیفت <i>bíoft!</i>	Fall down!

45.2 The plural imperative is formed by adding the second-person plural ending *-id* to the singular imperative.

بگیرید <i>bégirid!</i>	Take (it)!
بروید <i>béavid!</i>	Go!
بیائید <i>bíâid!</i>	Come!

45.3 The imperative of most compound verbs is formed without the *be-* prefix.¹

گم شو <i>gom-shaw!</i>	Get lost!
درا باز کنيد <i>dar-râ bâz-konid!</i>	Open the door!

45.4 The negative imperative is formed by prefixing the negative *ná-* to the verbal stem, replacing the *be-* of the affirmative where it occurs. The negative prefix always receives primary stress, even in compound verbs. Before stems beginning with vowels, a *-y-* is infixes.

نرو <i>náraw!</i>	Don't go!
گم نشويد <i>gòm-náshavid!</i>	Don't get lost!
درا باز نكنيد <i>dar-râ bâz-nákonid!</i>	Don't open the door!
نيائيد <i>náyâid!</i>	Don't come!
نندازيد <i>náyandâzid!</i>	Don't throw (it)!

45.5 When the first syllable of a present stem of more than one syllable is an open syllable and contains either *-e-* or *-o-*, that vowel is normally contracted with the addition of the imperative prefixes *bé-*, *bó-* and *ná-*.

بنشينيد <i>béneshinid > bén'shinid</i>	Sit down!
بگذاريد <i>bógozârid > bóg'zârid</i>	Put (it) down!

The vowel *-a-* is never contracted, as from *bordan*, بريد *bébarid* 'take/carry (it)!'.

45.6 Exceptions. The imperative of two verbs is irregularly formed.

- (a) The imperative of *budan* is formed on the stem *bâsh-*, which never takes the *be-* prefix.

مرد باش! گريه نكن! <i>mard bash! geryè-nákon!</i>	Be a man! Don't cry!
فعلاً همينجا باشيد! <i>fe'lan haminjâ bâshid!</i>	For the time being, stay (be) right here!

- (b) The imperative of simple *dâshtan* is formed from the past participle and

¹In classical Persian the imperative of almost all compound verbs is regularly formed without the *be-* prefix. In modern Persian, true compounds (i.e. those that are essentially inseparable) like *bar-dâshtan*, as well as the majority of instances when the compounding verbs are *-kardan* and *-shodan*, also form imperatives without the *be-* prefix. Verbs compounded with other verbs like *zadan*, *keshidan*, *dâdan*, &c. tend, particularly in spoken Persian, to take the *be-* prefix, e.g. حرف بزن *harf bezan* 'speak!'

the imperative of *budan*.

این را داشته باش!	<i>in-râ dâshte-bâsh!</i>	Hold this!
این نکته را در نظر داشته باشید!	<i>in nokte-râ dar nazar dâshte-bâshid!</i>	Keep this point in mind!

§ 46 **Resumptive sentence constructions.** A common type of sentence in Persian is the resumptive (or topic-comment) sentence, wherein a topic is introduced as subject (topic) of the sentence; the comment then affords some information about that topic. Since the topic/subject is not the subject of the verb of the comment-clause, the topic/subject must be referred to pronominally in its proper position in the comment. Both the independent and the enclitic pronouns are used for this purpose.

آن زنی که دربارهاش صحبت میکردیم،	<i>ân zan-i-ke darbâre-ash sohbat-mikardim—</i>	By chance I passed by the door of the house
اتفاقاً از در خانه اش رد شدم.	<i>ettefâqan az dar-e khâne-ash radd-shodam.</i>	of the woman we were talking about. ¹

The topicalizer is often used to focus on a topic or to introduce into a conversation something about which it is assumed that the listener already knows something.

آن قالیچه‌ای که دیروز دیدیم، فکر نمیکنید قیمتش کمی گران بود؟	<i>ân qâliche-i-ke diruz didim—fekr-nemikonid qaymat-esh kam-i gerân bud?</i>	Don't you think the price of that carpet we saw yesterday was a bit too much? ²
--	---	--

¹This sentence is equivalent to the following, which is a non-topicalized sentence with a normal embedded relative clause: اتفاقاً از در خانه آن زنی که دربارهاش صحبت میکردیم رد شدم. *ettefâqan az dar-e khâne-ye ân zan-i-ke darbâre-ash sohbat-mikardim radd-shodam.*

²This is the equivalent of the following: فکر نمیکنید قیمت آن قالیچه‌ای که دیروز دیدیم کمی گران بود؟ *fekr nemikonid qaymat-e qâliche-i-ke diruz didim kam-i gerân bud?*

Vocabulary 15

اتفاقاً	<i>ettefâqan</i> by chance
اصلاً	<i>aslan</i> (+ neg.) not at all
بشقاب	<i>boshqâb</i> plate
بعداً	<i>ba'dan</i> afterwards (adv.)

- بیرون *birun* out, outside (az of)
- پیر *pir* old (of people); may follow the noun it modifies as an ordinary adjective, e.g. پیر مرد *mard-e pir* 'old man,' پیر زن *zan-e pir* 'old woman'; it may also precede a noun without *ezâfe* to form a compound, as پیرمرد *pir-mard* 'old man' and پیرزن *pir-zan* 'old woman'
- جان *jân* soul, life (as an enclitic, *jân* is added to proper names as an endearment, e.g. مادر جان *mâdar-jân* 'mother dear' and مریم جان *maryam-jân* 'dear Maryam')
- چنگال *changâl* fork
- درست *dorost* right, correct(ly); درست کردن *dorost-kardan* to fix, to make (food, a meal, etc.)
- دوست داشتن *dust-dâshtan* to love; like simple *dâshtan*, *dust-dâshtan* never takes *mi-* in any tense; the imperative is also formed like that of *dâshtan*, (باشید) دوست داشته باش *dust-dâshte-bash(id)*
- صحبت *sohbat* talk, conversation; صحبت کردن *sohbat-kardan* to speak, talk
- ظرف *zarf* dish
- فنجان *fenjân* cup
- قاشق *qâshoq* spoon
- قبلاً *qablan* before (adv.)
- کارد *kârd* knife
- گم *gom* lost; گم شدن *gom-shodan* to get lost; گم کردن *gom-kardan* to lose
- لیوان *livân* glass
- ماجرا *mâjarâ* adventure
- مریض *mariz* sick, ill
- نوع *naw'* pl انواع *anvâ'* kind, sort, type (in the singular, *naw'* functions as a counting word, i.e. it is never followed by the *ezâfe*, e.g. این نوع مردم *in naw' mardom* 'this sort of people'; the plural is normally followed by the *ezâfe*, e.g. انواع مردم *anvâ'-e mardom* 'all sorts of people')
- همانجا *hamânjâ* right there
- همینجا *haminjâ* right here
- یخ *yakh* ice; یخ بستن *yakh-bastan* to freeze (intransitive); یخ زدن *yakh-zadan* to freeze (transitive)

LESSON FIFTEEN

Exercise 15

(a) Give both the singular and the plural imperatives of the following:

۱۰ زیاد (سؤال نکردن)!	۱ بیرون (رفتن)!
۱۱ این را (کم نکردن)!	۲ سه روز بیشتر (نماندن)!
۱۲ حرفهایش را (فهمیدن)!	۳ این را (داشتن)!
۱۳ آنها را به من (نشان دادن)!	۴ کتابش را همانجا (گذاشتن)!
۱۴ به سؤالم (جواب دادن)!	۵ یکپنجه روزی همینجا (گذازدن)!
۱۵ (رفتن)، (کم شدن)!	۶ حرفهای مرا (کوش کردن)!
۱۶ با ما (حرف زدن)!	۷ اینها را ارزان (فروختن)!
۱۷ اینها را بیرون (بردن)!	۸ خود را (شناختن)!
۱۸ برادرت را (نزدن)!	۹ همیشه فارسی (صحبت کردن)!

(b) Read and translate:

- ۱ آن پیرمردانی که درباره شان صحبت میکردیم زندهایشان کجا اند؟
- ۲ اتفاقاً دوستم از همان ماجرا برای ما تعریف میکرد.
- ۳ حتماً آنها را قبلاً دیده اید.
- ۴ آقا جان، اینقدر کار نکنید! مریض میشوید!
- ۵ این نوع سؤال را دوست ندارند.
- ۶ نفهمیدم چرا جوابی که دادم درست نیست.
- ۷ شما همانجا بمانید و آن چیزها را من برایتان میآورم.
- ۸ همین امروز بخرید! هفته آینده قیمتش کمتر نخواهد بود.

(c) Translate into Persian:

1. Always be (pl) happy!
2. They didn't understand your question correctly.
3. Take (carry) these things out to (for) those old women.
4. When we were going to that village, we got lost three times.
5. I don't like this kind of coffee.
6. Last week I was talking with my friends.
7. Tell me about the adventures you had in Iran.
8. We spent a few days in Shiraz.
9. The water that was in that dish froze last night.
10. Take these knives and forks and put them on the table.

Supplementary Vocabulary

خوراکها *Khorâkhâ* Foodstuffs

آب	<i>âb</i> water	بستنی	<i>bastani</i> ice cream
آرد	<i>ârd</i> flour	به	<i>beh</i> quince
آش	<i>âsh</i> thick soup	پرتقال	<i>portoqâl</i> orange
آلو	<i>âlu</i> plum	پسته	<i>peste</i> pistachio
آلو مالو	<i>âlubâlu</i> sour cherry	پلو	<i>polaw</i> "pilaf," rice cooked with meat and/or vegetables
اردک	<i>ordak</i> duck	پنیر	<i>panir</i> cheese
اسفناج	<i>esfenâj</i> spinach	پیاز	<i>piâz</i> onion
انار	<i>anâr</i> pomegranate	پیازچه	<i>piâzche</i> scallion
انجیر	<i>anjir</i> fig	تخم مرغ	<i>tokhm-e morgh</i> egg
انگبین	<i>angabin</i> honey	تره‌بچه	<i>torobche</i> radish
انگور	<i>angur</i> grape	ترشی	<i>torshi</i> pickles
بادام	<i>bâdâm</i> almond	تره	<i>tare</i> chives
بادجان	<i>bâdenjân</i> eggplant	تره فرنگی	<i>tare-ye farangi</i> leek
باقلا، باقلا	<i>bâqâlâ, bâqalâ</i> fava bean	توت	<i>tut</i> berry
بامیه	<i>bâmie</i> okra	توت فرنگی	<i>tut-e farangi</i> strawberry
برکت بو	<i>barg-e bu</i> bayleaf	جعفری	<i>ja'fari</i> parsley
برنج	<i>berenj</i> rice (uncooked)		

LESSON FIFTEEN

چای	chây tea	شیرینی	shirini sweets
چلو	chelaw plain steamed rice	طالبی	talebi melon
خرزهره	kharboze Persian melon	عدس	adas lentils
خردل	khardal mustard	عسل	asal honey
خرما	khormâ date	فلفل	felfel pepper
خورش	khoresht stew	قارچ	qârch mushroom
خیار	khiâr cucumber	قند	qand sugar (lump)
دارچین	dârchin cinnamon	قهوه	qahve coffee
رشته	reshte noodle	کاهو	kahu lettuce
روغن	rawghan oil	کته	kate plain boiled rice
ربواس	rivâs rhubarb	کدو	kadu squash
زردآلو	zardâlu apricot	کرفس	karafs celery
زردخوبه	zardchube turmeric	کره	kare butter
زرشک	zereshk barberries	کشمش	keshmesh raisin
زعفران	za'farân saffron	کلم پیچ	kalampich cabbage
زنجبیل	zanjabil ginger	کسکندر	kangar cardoon
زیره	zire cumin	گردو	gerdu walnut
سالاد	sâlâd salad	کشنیز	geshniz coriander
سرشیر	sarshir cream	گل کلم	golkalam cauliflower
سرکه	serke vinegar	گلآبی	golâbi pear
سیب	sib apple	گوجه سبز	gawje green-gage plum
سیب زمینی	sibzamini potato	گوجه فرنگی	gawje-ye farangi tomato
سیر	sir garlic	گوشت	gusht meat
شبت	shebbet dill	گوشت خوک	gusht-e khuk pork
شراب	sharâb wine	گوشت گاو	gusht-e gâv beef
شکر	shekar sugar (granulated)	گوشت گوساله	gusht-e gusâle veal
شلغم	shalqam turnip	گوشت گوسفند	gusht-e gusfand lamb
شنبلیله	shambalile fenugreek	گیلاس	gilâs cherry
شیر	shir milk	لبو	labu beet (cooked)

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

له	<i>lape</i> split peas	نخود	<i>nokhud</i> chickpeas
لوبیا	<i>lubîâ</i> green bean	نخودسبز	<i>nokhud-sabz</i> green peas
لمو	<i>limu</i> lemon	نعناع	<i>na'nâ'</i> mint
لموسبز	<i>limusabz</i> lime	نمک	<i>namak</i> salt
ماست	<i>mâst</i> yoghurt	هل	<i>hel</i> cardamom
ماهی	<i>mâhi</i> fish	حلو	<i>holu</i> peach
مرغ	<i>morgh</i> chicken	هندوانه	<i>hendavâne</i> watermelon
موز	<i>mawz</i> banana	هویج	<i>havij</i> carrot
موسیر	<i>musir</i> shallot	طعمها	<i>ta'mhâ</i> tastes
میخاک	<i>mikhak</i> cloves	ترش	<i>torsh</i> sour
میوه	<i>mive</i> fruit	تلخ	<i>talkh</i> bitter
نارنگی	<i>nârangi</i> tangerine	شور	<i>shur</i> salty
نان	<i>nân</i> bread	شیرین	<i>shirin</i> sweet

Almost all Iranian main dishes are either cooked or served with rice. Typically a meal consists of either خورش *khoresh* (stew, usually meat-based with vegetables and herbs) with چلو *chelow* (steamed rice) or پلو *polaw* (meat and/or vegetables steamed together with the rice). Bread is also eaten along with the meal, and the most common type of bread in Iran is called نان سنگک *nân-e sangak*, an oblong loaf of thin bread baked on pebbles (سنگک). Fruit is served after a meal.

گرمی و سردی

As a remnant of ancient (Galenic) medicine practiced until recently in Iran, all foods are classified as "hot" (گرم) or "cold" (سرد), which has nothing to do with temperature but describes the "nature" of the food and its effect on the balance of health. A "well-balanced" meal is balanced in "hot" and "cold" ingredients. Illnesses are also classed as "hot" or "cold," and to counteract the effects of a "cold" malady one eats "hot" foods and vice-versa. As examples, yoghurt, spinach, apricots, and rooster are "cold"; almonds, honey, chickpeas, lamb, and hen are "hot." Pears, feta cheese, and tea are neutral.

Review III

(a) Review the vocabulary lists for lessons 11-15.

(b) Read and translate the following:

۱ آن غذای خوشمزه‌ای را که دیروز با دادید خودتان دست کرده بودید؟

۲ آن پیرمردی که، همبجا کار میکرد، اسمش را فراموش کرده‌ام.

۳ در همین اطاق کمی بنایید و درستان را بخوانید.

۴ آن کتاب کهنه را نمیخواهم چونکه میدانم که مفید نیست.

۵ چون هفته آینده برادرم از آن شهر دوری که در آنجا کار میکند میآید، خواهرم هم از جانی که

در آن انگلیسی درس میدهد بر میگردد.

۶ بار اولی که آنها را دیدم نمیدانم کی بود.

۷ تعداد دانشجویانی که در این دانشگاه درس میخوانند چیست؟

۸ بعداً فهمیدم که چرا مریض شدم. حتماً از چیزی بود که خورده بودم.

۹ بهیچوقت کارهایی را که برای من کرده‌اید فراموش نمیکنم.

۱۰ بهیچوقت دربارهٔ قیمتی که برای آن چیزها داده است صحبت نخواهد کرد.

(c) Translate the following into Persian:

1. Don't listen to his words.
2. He pays (gives) a lot for the room he lives in.
3. There are nine rooms in their house.
4. Last year we didn't get sick at all.
5. Weren't those people we saw before Iranian?
6. Don't forget what I told you (my words)!
7. I don't know why you are afraid of them.
8. I had scarcely come when he turned around and left.
9. They had already gone home when you arrived.
10. How many minutes are there in a quarter hour?

درس شانزدهم

Lesson Sixteen

§ 47 **On the nature of compounds.** Of the vast number of compound verbs in Persian, we can identify two broad types, close and open compounds.

(1) **Close compounds** are represented in the first place by those whose non-verbal compounding element is a particle or preposition like *bar* برگشتن *bar-gashtan* and برداشتن *bar-dâshtan*. Although this type admits into the compound verbal particles such as *mi-* (e.g., برگردم *bar-migardam* 'I am returning') and pronominal enclitic objects (e.g., برم داشت *bar-am-dâsht* 'he picked me up'), noun complements do not intervene in this type.

The second type of close compound consists of verbs like وارد شدن *vâred-shodan* and کار کردن *kâr-kardan*, which, for semantic reasons, can be "fractured" to admit noun complements, the non-specific enclitic, and the plural suffix onto the nonverbal element. Some such compounds may take their complements as "sandwiched" constructions, in which case the complement is linked to the non-verbal element by the *ezâfe*. For instance, an intransitive compound such as *vâred-shodan* 'to enter' may take a "sandwiched" complement as in

وارد شهر شدم. *vâred-e shahr shodam.* I entered the city.

The close compound *kâr-kardan* 'to work' or 'to do something' illustrates the fractured compound when the nonverbal element is modified in any way:

آن کار را کردم. *ân kâr-râ kardam.* I did that.

کار خوبی کردید. *kâr-e khub-i kardid.* You did a good job./You did something good.

کارهای خوبی کرده است. *kârhâ-ye khub-i karde-ast.* He's done some good things.

As another example, the close compound of جواب دادن *javâb-dâdan* 'to answer' holds in a construction like

جواب ندادید. *javâb-nâdâdid.* You didn't answer.

but when a complement is sandwiched, as in

جواب سؤالم را ندادید. *javâb-e so'âl-am-râ nâdâdid.*

You didn't answer my question.

the construction can no longer be called a compound, i.e., it has been split into its component parts and should be thought of as the verb *nâdâdid* 'you did not give' with a compound object, *javâb-e-so'âl-am* 'the-answer-to-my-question,' which takes the direct-object marker *-râ* because the string is specific.

As a general rule, all compounds with شدن *-shodan*, کردن *-kardan*, گشتن *-gashtan*, and داشتن *-dâshtan* should be considered close compounds unless they are fractured, in which case they become open compounds.

(2) **Open compounds** represent a loose connection between verb and complement, often adverbial, like مدرسه رفتن *madrase raftan* 'to go to school, to attend school' and دور انداختن *dur andâkhtan* 'to throw away,' or generic, like کتاب خواندن *ketâb khândan* 'to read books.'

All compounds with کشیدن *-keshidan*, افتادن *-oftâdan*, خواندن *-khândan* and زدن *-zadan* should be considered open compounds.

§ 48 The present subjunctive. The subjunctive mood in Persian is, with one important exception, used only for complementary constructions, i.e. the subjunctive always depends in some way upon or follows a primary verb in the indicative mood.

Formation of the present subjunctive.

- (a) The present subjunctive of simple verbs is formed from the present stem plus the prefix *bé-*, which is identical to the *bé-* prefix of the imperative and follows the euphonic rules given in §45. Subjunctive verbs of various types are given below:

بگیرم <i>bégiram</i>	بگوئیم <i>béguim</i>
بدانی <i>bédâni</i>	بیایید <i>bîâid</i>
بگذارم <i>bóg(o)zârad</i>	ببافتند <i>bíoftand</i>

- (b) The present subjunctive of close compound verbs is characterized by the lack of any prefix on the verbal element. Stress remains on the final syllable of the non-verbal element.

درروم <i>dâr-ravam</i>	صحبت کنیم <i>sohbât-konim</i>
برداری <i>bâr-dâri</i>	برگردید <i>bâr-gardid</i>
وارد شود <i>vâréd-shavad</i>	گم شوند <i>góm-shavand</i>

- (c) The present subjunctive of open compound verbs is made, like the simple

verb, with the prefix *be-* on the verbal element.

حرف بزیم *hârf bezanam* دور بیندازیم *dûr biandâzim*
کاری بکنی *kâr-i bokoni* جوابی بدهید *javâb-i bedehid*
درس بخواند *dârs bekhânad* وارد شهر بشوند *vâred-e shâhr beshavand*

- (d) The negative present subjunctive is formed with *nâ-*, which replaces *be-*. The euphonic rules given in §45 apply. The negative prefix takes primary stress in compound verbs, leaving secondary stress on the nonverbal element.

نگیرم *nâgiram* نیندازیم *nâyandâzim*
برنداری *bâr nâdâri* نیائید *nâyâid*
وارد نشود *vâred nâshavad* گم نشوند *gôm nâshavand*

- (e) Exceptions. (i) As in the imperative, the subjunctive of *budan* 'to be' is formed on the stem *bâsh-* without the *be-* prefix. Its inflection is as follows:

باشم *bâsham* باشیم *bâshim*
باشی *bâshi* باشید *bâshid*
باشد *bâshad* باشند *bâshand*

- (ii) Simple *dâshtan* and *dust-dâshtan*, as in the imperative, form the subjunctive from the past participle and the subjunctive of *budan*.

داشته باشم *dâshte-bâsham* داشته باشیم *dâshte-bâshim*
داشته باشی *dâshte-bâshi* داشته باشید *dâshte-bâshid*
داشته باشد *dâshte-bâshad* داشته باشند *dâshte-bâshand*

The negative subjunctive is predictably formed from the affirmative:

نباشم *nâbâsham* نداشته باشیم *nâdâshte-bâshim* &c.

§ 49 Uses of the present subjunctive I.

49.1 The subjunctive mood is used for personal complements of all impersonal verbs and verbal constructions like باید *bâyad* 'must, should, have to,' نباید *nâyâd* 'must not, should not, don't have to,' شاید *shâyad* 'may, might, perhaps,' or with negative subjunctive 'may not, might not.'

باید بروم *bâyad béravam* I must go (have to go).
نباید بمانید *nâyâd bémânid* You don't have to stay.
شاید بگوئیم *shâyad béguim* We may (might) say.

LESSON SIXTEEN

شاید نیایند. *shâyad nâyâyand*. They may (might) not come.

Bâyad and *shâyad* are called "impersonals" because they are "frozen" in the third-person singular. Of *bâyad* there also remains a past third-person singular, *bâyest* or *mibâyest* میبایست, which reflects the original, now obsolete, infinitive *bâyestan* بایستن and which is used synonymously with *bâyad* باید. A past participle *shâyeste* شایسته ('suitable, appropriate') survives of the original but now obsolete infinitive *shâyestan* شایستن that gives *shâyad* شاید. Aside from the frozen third-person singular forms, these verbs have no further inflections in modern Persian.

49.2 The subjunctive serves as a complement of the independent verbs خواستن *khâstan* 'to want,' توانستن *tavânestan* 'to be able,' and گذاشتن *gozâshtan* 'to allow, let.'

می خواستم بروم. *mîkhâstam béravam*.

I wanted to go.

می خواهم بروم. *mîkhâham béravam*.

I want to go.

می توانست بیاید. *mîtavânest bíâyad*.

He was able to come (he could come).

می تواند بیاید. *mîtavânad bíâyad*.

He can come.

بگذارید آنها بیایند. *bógzârid ânhâ bíâyand*.

Let them come./Allow them to come.

پدرم نگذاشت (که) من بروم. *pedar-am nágozâsht (ke) man béravam*.

My father didn't let me go.

Direct objects of the dependent subjunctive and prepositional matter normally fall between the independent and dependent verbs. The independent verbs may occur in any tense.

میخواست آنرا به من بدهد. *mîkhâst ân-râ be man bédêhad*.

He wanted to give it to me.

میتوانم شمارا ببینم. *mîtavânam shomâ-râ bébinam*.

I can see you.

میخواهند فردا بیایند. *mîkhâhand fardâ bíâyand*.

They want to come tomorrow.

If there is a change of subject between the independent and dependent verbs, the conjunction *که* *ke* 'that' usually appears along with the subject pronoun of the dependent verb.

میخواهم که شما بیایید. <i>mikhâham ke shomâ bîâid.</i>	I want you to come.
نمیخواهم که آنها بروند. <i>némikhâham ke ânhâ béravand.</i>	I don't want them to go.

49.3 The independent uses of the subjunctive, i.e., where it occurs not dependent upon a preceding independent verb, are (1) as a jussive ('let, may') in all persons:

برویم! <i>béravim!</i>	Let's go!
همانطور که هست باشد! <i>hamântawr ke hast, bâshad!</i>	Let it be just as it is!
خدا بیامرزددش. <i>khodâ bîâmorzad-esh.</i>	May God have mercy on him.
خدا نکند! <i>khodâ nákonad!</i>	God forbid! ("may God not do it")

and (2) as the deliberative interrogative (English 'should'):

چه کار کنم؟ <i>che kêr konam?</i>	What should I do?
چه بگوید؟ <i>che béguyad?</i>	What should he say?
برویم؟ <i>béravim?</i>	Should we go?
چرا نرویم؟ <i>chêrâ nâravim?</i>	Why shouldn't we go?

Vocabulary 16

امکان <i>emkân</i> possibility	<i>chonin chiz-i</i> 'such a thing')
بالاخره <i>bel'akhare</i> finally, at last	
چنان <i>chonân</i> such, so, so much, like that	رنگ <i>rang</i> color
	لازم <i>lâzem</i> necessary
چنین <i>chonin</i> such, so, so much, like this (<i>chonân</i> and <i>chonin</i> are used as adverbs and adjectives; when they are used adjectivally they precede the nouns they modify, and the noun is in the indefinite state: چنین چیزی	لباس <i>lebâs</i> clothes
	ممکن <i>momken</i> possible
	غذا <i>qazâ</i> food
	همانطور <i>hamântawr</i> just like that, in that manner; همانطور که <i>hamântawr-ke</i> just as
	همراه <i>hamrâh-e</i> along with; also

LESSON SIXTEEN

forms open compounds:
همراه آوردن *hamrâh âvor-*
dan 'to bring along, همراه'

بردن *hamrâh bordan* 'to
take along'

امکان داشتن *emkân-dâshtan* to be possible (impersonal + subj.)

انداختن (انداز) *andâkhtan/andâz-* to cast, throw, hurl

باید *bâyad* it is necessary, must, should (impersonal + subj.); the negative is usually نباید *nâbâyad* ("don't have to, must not, should not") + subj.

پوشیدن *pushidan* to cover, clothe, wear, put on (the present tense is used only for habitual action: هر روز صبح لباسم را می پوشم *har ruz sobh lebâs-am-râ mîpusham* 'I put on my clothes every morning'); the simple past refers to one act of putting on clothes (امروز صبح لباسم را پوشیدم *emruz sobh lebâs-am-râ pushidam* 'I put on my clothes this morning')

پوشیده بودن *pushide budan* to be wearing (for clothing, an unmodified article is in the generic state, e.g. پیراهن پوشیده است *pirâhan pushide-ast* 'he's wearing a shirt,' while a modified article is in the indefinite state, e.g. پیراهن سفیدی پوشیده است *pirâhan-e sefid-i pushide-ast* 'he's wearing a white shirt')

تغییر دادن *taqyir-dâdan* to change (transitive)

تغییر کردن *taqyir-kardan* to change (intransitive)

توانستن (توان) *tavânestan/tavân-* to be able, can + subj. (in the negative past habitual/progressive *tavânestan* implies simple inability, e.g. نمی توانستم بیایم *nêmitavânestam biâyam* 'I wasn't able to come,' but in the simple past negative it implies an attempt that failed, e.g. نتوانستم بیایم *nâtavânestam biâyam* 'I [tried to or wanted to but] couldn't come.' The distinction is not maintained in the present or future tenses.)

خواستن (خواه) *khâstan/khâh-* to want, be about to + subj. (the past habitual/progressive implies simple volition, e.g. می خواستم بروم *mî-khâstam béravam* 'I wanted to go,' and the simple past implies 'just about to, on the verge of' doing something, e.g. خواستم بروم *khâstam béravam* 'I was about to go, I was on the verge of going')

دور رفتن *dar raftan* (open compound) to run away

دراوردن (دراور) *dar-âvordan/dar-âvar-* (*âvor-*) (close compound) to take off

(clothes), to take out

dur andâkhtan (open compound) to throw away دور انداختن

شاید *shâyad* may, might, it is fitting (impersonal + subj.); maybe (+ indicative); the negative construction is usually *shâyad* + neg. subj. ('may/might not'); the negative, *nashâyad*, means 'it is not fitting, it is not appropriate'

فکر کردن *fekr-kardan* to think

گذاشتن (گذار) *gozâshtan/gozâr-* to allow, let (+ subj.)

وارد شدن *vâred-shodan* to enter, come/go in (+ *be*: به شهر وارد شدم *be shahr vâred shodam* 'I entered the city,' or "sandwiched" open compound construction: وارد شهر شدم *vâred-e shahr shodam* 'I entered the city')

Exercise 16

(a) Supply the proper present subjunctive form of the verbs given in parentheses and translate the following:

۱ امکان دارد که من (نیامدن).	۱۲ می تواند خوب (شنیدن).
۲ شما باید این رنگ را (تغییر دادن).	۱۳ می توانی مرا (دیدن)؟
۳ میخواهید اینها را (کم کردن)؟	۱۴ می خواستند اینها را (دور انداختن).
۴ همین حالا نمی توانم (فکر کردن).	۱۵ شاید ما زودتر (رسیدن).
۵ تو بچوقت نباید در آنجا (نگاه کردن).	۱۶ بعداً خواستیم وارد شهر (شدن).
۶ توانستند آن را (فروختن).	۱۷ نمی توانم از آن باجرا (تعریف کردن).
۷ میخواهید آن در را (بستن).	۱۸ میخواهید آن قهوه را (خوردن)؟
۸ من شاید او را (دوست داشتن).	۱۹ نمی توانم این در را (باز کردن).
۹ میتوانند فارسی (حرف زدن).	۲۰ نمی خواهد آن چیز را به من (دادن).
۱۰ لازم نیست که او (باز آمدن).	۲۱ ما باید آنها را همراه (آوردن).
۱۱ من هم میخواهم کمی (برداشتن).	۲۲ این شاید دست (بودن).

۲۳ امکان ندارد من چنین غذائی را (خوردم). ۲۴ می خواهند که ما بخانه (برگشتن).

(b) Translate into Persian:

1. I don't want to go there tomorrow.
2. He was just about to throw it away.
3. We want to find the things we lost yesterday.
4. This job is so simple that I don't have to think.
5. I think I got sick from the food I ate in the village last week.
6. Couldn't you give a correct answer to the question?
7. I wanted to answer correctly, but I wasn't able to.
8. Don't let (allow) your little brother get lost.
9. Why won't you let me open the door for them?
10. Didn't you want to buy shoes and socks for yourself?

Supplementary Vocabulary: Clothing

آستین	âstin sleeve	جلیتقه	jelitqe vest
انگشتری	angoshtar(i) ring	جوراب	jurâb socks
اورکت	overkot peacoat	جوراب نایلون	jurâb-e nâylon nylons
بارانی	bârâni raincoat	جیب	jib pocket
بازو بند	bâzuband bracelet	چادر	châdor veil
بلوز	boluz blouse	چتر	chatr umbrella
بند کفش	band-e kafsh shoelace	چکمه	chakme boots
پاچه	pâche cuff (on trousers)	دامن	dâman skirt
پالتو	pâlto overcoat	دستکش	dastkesh gloves
پولور	pulover sweater	دکمه	dokme button
پیراهن	pirâhan shirt, dress	دمپایی	dampâi slippers, flipflops
پیراهن خواب	pirâhankhâb nightgown	رودوش	rupush smock
پیراهنه	pizhâme pyjamas	روسری	rusari headscarf

زیپ	zip zipper	عینک دودی	aynak-e dudi dark glasses
زیرپوش	zirpush underwear	کت	kot jacket
زیرپیراهن	zirpirâhan undershirt	کت و شلوار	kot-o-shalvâr suit
ساعت جیبی	sâ'at-e jibi pocket watch	کراوات	kerâvât necktie
ساعت مچی	sâ'at-e mochi wristwatch	کفش	kafsh shoes
سرآستین	sar-âstin cuff (on a shirt)	کفش کتانی	kafsh-e kattâni sneakers
بگل	sagak buckle	کلاه	kolâh hat
سنجاق	sanjâq pin	کمر بند	kamarband belt
سینه بند	sineband bra	کیف دستی	kif-e dasti handbag
شال گردن	shâl-e gardan scarf	گالش	gâlosh galoshes
شیرت	short briefs	گردنبند	gardanband necklace
شلوار	shalvâr trousers	گوشواره	gushvâre earring
شلوار کتانی	shalvâr-e kattâni blue jeans	مایو	mâyo bathing suit
عینک	aynak glasses	نقه	yaqe collar

Supplementary Vocabulary Practice.

1. She's wearing a green skirt.
2. I took my pyjamas off this morning.
3. Aren't you wearing a sweater today?
4. I didn't put on an undershirt this morning.
5. Put on your raincoat!
6. Why are you wearing green socks with those trousers?
7. I wasn't wearing an overcoat at that time.
8. She always wears a white blouse.
9. I want to take my shoes off.
10. I put my clothes on in the morning and take them off at night.

درس هفدهم

Lesson Seventeen

§ 50 Impersonal constructions.

50.1 *Khosh- âmadan az*. This impersonal construction is equivalent to the English verb 'to like': the subject of the English verb is expressed in Persian as a pronominal enclitic after *khosh-* (which must have a pronominal enclitic), and the object of the English verb is the complement of the preposition *az*. The verb *âmadan* is invariably impersonal in the third person singular in all tenses.

از آن خوشم آمد. *az ân khosh-am âmad.* I liked it.

از آن خوشم می‌آید. *az ân khosh-am miâyad.* I like it.

از کار شما خوشش نمی‌آید. *az kâr-e shomâ khosh-esh némiâyad.* He doesn't like what you did.

از چنین کاری خوششان نخواهد آمد. *az chonin kâr-i khosh-eshân nâkhâhad âmad.* They will not like such a thing.

An infinitive may serve as the complement to the preposition *az* in this construction. Generic objects and compounding complements precede the infinitive; specific and modified objects follow the infinitive with the *ezâfe*.

از صحبت کردن خوششان می‌آید. *az sohbat-kardan khosh-eshân miâyad.* They like to talk.

از دیدن دوستان خوششان می‌آید. *az didan-e dustân-emân khosh-emân miâyad.* We like to see our friends.

Parallel to *khosh- âmadan az* is the construction *bad- âmadan az* 'to dislike, to be displeased by.'

از این غذا بدم می‌آید. *az in qazâ bad-am miâyad.* I dislike this food.

از فیلمی که دیشب دیدیم بدمان نیامد. *az film-i ke dishab didim bad-eman nâyâmad.* We didn't dislike the movie we saw last night.

When the "logical" subject of these expressions is other than pronominal, the resumptive construction (§46) is used.

برادر رضا از تهران خوشش نمیاید.	<i>barâdar-e rezâ—az tehrân khosh-esh némiâyad.</i>	Reza's brother doesn't like Tehran.
---------------------------------	---	-------------------------------------

پیرزنهای ده از او بدشان میآمد.	<i>pirzanhâ-ye deh—az u bad-eshân miâmad.</i>	The old women of the village disliked her.
--------------------------------	---	--

50.2 Another common impersonal is خوش گذشتن به *khosh-gozashtan be* 'to have a good time.' The Persian verb is invariably in the third person singular, and the English subject follows the preposition *be*.

بمن خیلی خوش گذشت.	<i>be man khayli khosh-gozasht.</i>	I had a really good time.
--------------------	-------------------------------------	---------------------------

آنجا به شما خوش بگذرد.	<i>ânjâ be shomâ khosh-bogozarad.</i>	May you have a good time there.
------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

به داریوش خوش میگذرد؟	<i>be dâryush khosh-migozarad?</i>	Is Darius having a good time?
-----------------------	------------------------------------	-------------------------------

50.3 In the expressions *khâb-âmadan* 'to get sleepy' and *khâb-bordan* 'to fall asleep,' although *khâb* is actually the subject of both verbs, they are similar to the impersonals in that the English subject is expressed pronominally in Persian.

خوابم آمده است.	<i>khâb-am âmade-ast.</i>	I've gotten sleepy.
-----------------	---------------------------	---------------------

بچه ها خوابشان میاید.	<i>bachchehâ khâb-eshân mîâyad.</i>	They children are getting sleepy.
-----------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

خوابم برد.	<i>khâb-am bord.</i>	I fell asleep.
------------	----------------------	----------------

بچه ها خوابشان برده است.	<i>bachchehâ khâb-eshân borde-ast.</i>	The children have fallen asleep.
--------------------------	--	----------------------------------

§ 51 Uses of the present subjunctive II. The present subjunctive occurs as a verbal complement of the following expressions. The subordinating conjunction *ke*, like the English 'that,' may be omitted.

51.1 After all impersonal constructions of possibility, probability, necessity, and preference.

امکان دارد (که) نیایم.	<i>emkân-dârad (ke) nâyâ-yam.</i>	It's possible I won't come.
------------------------	-----------------------------------	-----------------------------

LESSON SEVENTEEN

امکان ندارد (که) بیایم. <i>emkân-nâdârad (ke) bíâyam.</i>	It's not possible for me to come.
لازم بود (که) بروید. <i>lâzem bud (ke) béravid.</i>	It was necessary for you to go.
لازم نبود (که) بروید. <i>lâzem nâbud (ke) béravid.</i>	It wasn't necessary for you to go.
احتمال دارد (که) همانجا بمانند. <i>ehtemâl-dârad (ke) hamânjâ bémânand.</i>	It's probable that they will stay there.

51.2 After all personal expressions of desire, will, and preference. English equivalents almost all have a complementary infinitive in such constructions.

میخواهند برگردند. <i>mikhâhand bârgardand.</i>	They want to return.
میل ندارم به شهر بروم. <i>mayl nâdâram be shahr béravam.</i>	I'm not inclined to go to town.
قصد داشتند آنکارا بکنند. <i>qasd-dâsthand ân kâr-râ bôkonand.</i>	They intended to do it.
ترجیح میدهیم آنطور نباشد. <i>tarjih-midehim ântawr nâbâshad.</i>	We prefer it not to be like that.

51.3 After expressions of command and prohibition.

به او گفتم (که) بنشیند. <i>be u goftam (ke) bèneshi-nad.</i>	I told him to sit down.
فرمودند (که) ما نرویم. <i>farmudand (ke) mâ nâra-vim.</i>	They ordered us not to go.

51.4 After all expressions of hope.

امیدوارم باز هم شما را ببینم. <i>omidvâr-am bâz-ham shomâ-râ bébinam.</i>	I hope I'll see you again.
امیدوارم (که) بتوانم بروم. <i>omidvâr-am (ke) béta-vânam béravam.</i>	I hope I'll be able to go.
امیدوار بودم که بتوانم بروم. <i>omidvâr budam ke béta-vânam béravam.</i>	I hoped I would be able to go.

As shown in the last two examples, English has a strict sequence of tense in such constructions. There is no sequence of tense in Persian: the complement of a hope for the future is always in the present subjunctive.

- امیدش این است که *omid-esh in-ast ke hami-* It is his hope that he **will**
 همیشه در آنجا بماند. *she dar ânjâ bémânad.* **remain** there always.
- امیدش این بود که همیشه *omid-esh in-bud ke hami-* It **was** his hope that he
 در آنجا بماند. *she dar ânjâ bémânad.* **would remain** there
 always.

51.5 After expressions of doubt.

- شک دارم که بتواند این *shakk-dâram ke bétavâ-* I doubt **he can** under-
 مطلب را بفهمد. *nad in matlab-râ* stand this matter.
béfahmad.
- شک داشتند که بیایند یا *shakk-dâshtand ke biâ-* They doubted whether
 نه. *yand yâ na.* **they should come** or
 not.

51.6 After expressions of opinion where doubt is implied. Simple statements of opinion where no doubt is implied are in the indicative. Compare the following:

- فکر میکنم که آنجاست. *fekr-mikonam ke ânjâ-st.* I think he **is** there.
- فکر میکنم که آنجا باشد. *fekr-mikonam ke ânjâ* I think he **may be** there.
bâshad.

The subjunctive is used after negative verbs of thinking with reference to the present or the future.

- فکر نمیکنم که آنجا *fekr-némikonam ke ânjâ* I don't think he's there.
 باشد. *bâshad.*
- فکر نمیکنم که بیایند. *fekr-némikonam ke* I don't think they'll
biâyand. come.
- فکر نمیکنم که فردا *fekr-némikonam ke fardâ* I don't think it'll rain
 باران بیاید. *bârân biâyad.* tomorrow.

51.7 After expressions of emotion when the state or action of the dependent verb is subsequent to or as yet unrealized at the time of the main verb.

- میترسم او را پیدا نکنم. *mitarsam u-râ paydâ-* I'm afraid I **won't find**
nâkonam. her.
- خوشحال میشویم شما را *khoshhâl mishavim* We'll be happy **to see**
 ببینیم. *shomâ-râ bébinim.* you.

LESSON SEVENTEEN

When the state or action of the dependent verb has taken place prior to the expression of emotion, the dependent verb is in the indicative.

خوشحالیم که آمده‌اید. *khoshhâl-im ke âmade-id.* We're happy you've come.

Vocabulary 17

آشپزخانه <i>âshpazkhâne</i> kitchen	دیگر <i>digar</i> (+ neg.) no more, no longer
امید <i>omid</i> hope	
امیدوار <i>omidvâr</i> hopeful	زمین <i>zamin</i> ground, land, earth; floor
بیدار <i>bidâr</i> awake, aware	
پس <i>pas</i> then, therefore	سر کلاس <i>sar-e kelâs</i> in class, to class
پس از <i>pas-az</i> after (prep.)	
پیش <i>pish-e</i> before, in front of	فرنگی <i>farangi</i> European
پیش از <i>pish-az</i> before (prep.)	مطلب <i>matlab</i> pl مطالب <i>matâleb</i> matter, topic
تخت‌خواب <i>takhtekhâb</i> bed	معمولاً <i>ma'mulan</i> usually
خواب <i>khâb</i> sleep	
دراز <i>darâz</i> long	

Verbs

احتمال داشتن <i>ehtemâl-dâshtan</i> (impersonal + subj.) to be probable
بد... آمد از <i>bad- âmad- az</i> dislike
بیدار شدن <i>bidâr-shodan</i> to wake up
خوابیدن (خواب) <i>khâbidan/khâb-</i> to sleep, go to sleep, lie down
خوش... آمد از <i>khosh- âmad- az</i> like
دراز کشیدن <i>darâz-keshidan</i> to stretch out
کشیدن (کش) <i>keshidan/kesh-</i> to draw, pull, stretch

Some common given names:

زهره <i>Zahrâ</i> Zahra (fem.)	جواب <i>Javâd</i> Javad (masc.)
ژاله <i>Zhâle</i> Zhaleh (fem.)	حسن <i>Hasan</i> Hassan (masc.)
شہلا <i>Shahlâ</i> Shahla (fem.)	حسین <i>Hosayn</i> Hossein (masc.)
شیرین <i>Shirin</i> Shirin (fem.)	رضا <i>Rezâ</i> Reza (masc.)
لیلی <i>Layli</i> Leili (fem.)	محمد <i>Mohammad</i> (commonly pronounced <i>Mammad</i>) Mohammad (masc.)
مریم <i>Maryam</i> Maryam (fem.)	
هما <i>Homâ</i> Homa (fem.)	
احمد <i>Ahmad</i> Ahmad (masc.)	محمود <i>Mahmud</i> Mahmoud (masc.)

Exercise 17

(a) For the following use the *khosh- âmad- az* construction (e.g., *u—in—âmad > u az in khosh-esh âmad*):

۱ من - آن چیزها - میآید	۶ زهرا - درس خواندن - نمی آید
۲ شما - این مطلب - نیامده است	۷ من - آن ساعت دیواری - میآید
۳ ما - خوابیدن - می آید	۸ آنها - غذای ایرانی - می آید
۴ محمد - کارتان - نیامد	۹ شما - چنان کارهایی - نمیآید
۵ دانشجویان - زبان فارسی - میآید	۱۰ تو - آن شهر کوچک - آمده بود

(b) Give appropriate answers to the following questions:

۱ دیشب ساعت چند خوابیدید؟	۷ میتوانند این مطالب را بفهمند؟
۲ دیشب چند ساعت خوابیدید؟	۸ کجا میخواهد دوازده بکشد؟
۳ معمولاً شبی چند ساعت میخوابید؟	۹ دوست ندارید فارسی صحبت کنید؟
۴ امیدوار است به آنجا برگردد؟	۱۰ احتمال دارد که آنها باز بیایند؟
۵ رضا خوابش برده است؟	۱۱ میخواهید اینهارا دور بیاورید؟
۶ معمولاً ساعت چند خوابتان میآید؟	۱۲ دیشب به شما خوش گذشت؟

(c) Read and translate the following sentences:

- ۱ امیدوار بودم امشب لیلی و زهرا را ببینم.
 ۲ امکان دارد که من امروز پیش پزشک بروم.

- ۳ معمولاً جواد از غذای فرنگی خوشش میآید
 ۴ لازم نیست آن چیزها را به ما نشان بدهند
 ۵ باید همهٔ خطرهای آتش‌خانه ببریم.
 ۶ احتمال دارد که من امشب زود بخوابم.
 ۷ امروز صبح به او گفتم که بهترین لباسهایش را بپوشد.
 ۸ از زود رسیدن بدش میآید
 ۹ ممکن است که رضا دیگر سر کلاس نیاید
 ۱۰ از دیدن دوستان ایرانی ام و صحبت کردن با آنها خوشم میآید

(d) Translate into Persian:

1. Last week the things I wanted finally arrived.
2. Is it possible for us to enter that building?
3. I doubt Javad can answer your question.
4. Reza wanted to stretch out on the bed for half an hour.
5. This is at least the third time that we are doing this.
6. No sooner had I picked up the newspaper than I saw it was [use present tense] yesterday's.
7. Who's that Iranian I saw you with last night?
8. I hope they won't come here anymore.
9. Why do you want to live in that old house?
10. I want to take my clothes off and go to sleep.

درس هجدهم

Lesson Eighteen

§ 52 Totally impersonal constructions.

52.1 The totally impersonal construction is formed with the impersonal verbs باید *bâyad* ('must') or شاید *shâyad* ('may') plus the short infinitive (past stem). The impersonal is equivalent to English expressions with 'one' (French *on* and German *man*) or, with transitive verbs, a passive construction.

باید رفت *bâyad raft*.

One must go (*il faut aller*).

شاید گفت *shâyad goft*.

One may say, it may be said.

نباید ناامید بود *nâbâyad nâomid bud*.

One shouldn't be despondent.

52.2 The impersonal construction for 'can' with توانستن *tavânestan* is made by dropping the third-person singular ending of the present (میتواند *mitavânad* > میتوان *mitavân*) and adding the short infinitive.

میتوان رفت *mitavân raft*.

One can go.

نمی‌توان گفت *némitavân goft*.

One cannot say / it cannot be said.

In the past, the third-person singular form (میتوانست *mitavânest*), which has no personal ending to begin with, is used with the short infinitive.

میتوانست فهمید *mitavânest fahmid*.

One could understand.

میتوانست گفت *mitavânest goft*.

One could say, it could be said.

In modern and spoken Persian میشود *mîshod* and میشود *mîshavad* are commonly used as impersonals with the short infinitive in the sense of possibility.

میشود گفت *mîshavad goft*.

One can say, it's possible to say.

نمی شد باور کرد *némishod bâvar-kard.* One couldn't believe it /
It wasn't possible to
believe it.

§ 53 **The participial absolute.** Sentences in literary Persian are commonly characterized by a high degree of complexity (subordination and co-ordination) and length. In order to relieve the monotony of a number of finite verbs connected by conjunctions, the participial absolute is used in sentences that contain more than several parallel verbs. Identical to the past participle (§28), the participial absolute shows neither person nor tense but takes its logical tense from the finite verb at the end of the sentence. When the subject of both the participial absolute and the main verb is the same, that subject is normally expressed before the participial absolute. The participial absolute construction is used very much like the ablative absolute in Latin, the genitive absolute in Greek, and the *-ip* converb in Turkish.

حسین وارد اطاق شده *hosayn vâred-e otâq* Hossein, having come
نشست *shode, neshast.* into the room, sat
down.

If the subject of the participial absolute is pronominal and different from the subject of the main verb, the pronoun must be expressed.

او وارد اطاق شده همه *u vâred-e otâq shode,* When **he** came into the
رفتند *hame raftand.* room, everybody left.

In substandard writing the participial absolute is often followed by the co-ordinating conjunction, although strictly speaking it should not be used in this construction.

بارهای خودمان را بسته و *bârhâ-ye khod-emân-râ* Having tied up our loads,
براه افتادیم *baste-o be râh oftâdim.* we set out.
فردا به شهر رفته و *fardâ be shahr rafte-o* I'll go to town tomorrow
دوستانم را خواهم دید *dustân-am-râ khâham* and see my friends.
did.

§ 54 **Reported speech and verbs of sense perception.** All speech reported with گفتن *goftan* in the past is quoted in the same tense in which it was originally stated. In such usage the conjunction که *ke*, which introduces both direct and indirect speech, should be thought of as a type of quotation mark.

گفتم که میایم <i>goftam ke miâyam</i> .	{ I said, "I'm coming." I said I was coming.
گفت که میایم <i>goft ke miâyam</i> .	{ He said, "I'm coming." He said I was coming.
گفت که میاید <i>goft ke miâyad</i> .	{ He said, "He's coming." He said he was coming.

Similarly, the tense after past verbs of seeing, hearing, knowing, guessing, understanding, believing, etc. (verbs of sense perception) is given in the subordinate clause exactly as it would have been at the moment of perception. This is unlike English, where the subordinate verb is sequential according to the tense of the main verb. In Persian, if at the time of perception the verb was present, it remains present; if past, it remains past.

شنیدم که مریضید <i>shenidam ke mariz-id</i> .	I heard you were ill.
شنیدم که مریض بودید. <i>shenidam ke mariz-budid</i> .	I heard you had been ill.
وقتی که دیدم کاظم آنجا نیست، حدس زدم که به مدرسه رفته است <i>vaqt-i ke didam kâzem ânjâ nist, hads-zadam ke be madrase rafte-ast</i> .	When I saw that Kazem wasn't there, I guessed he had gone to school.
میدانستم که شما نمیآید <i>midânestam ke shomâ némiâid</i> .	I knew you weren't coming/wouldn't come.
آنوقت فهمیدم که چرا آنجا نیست <i>ânvaqt fahmidam ke cherâ ânjâ nist</i> .	Then I understood why he wasn't there.

Vocabulary 18

افتادن *oftâdan/oft-* to fall, befall (افت)

اتفاق *ettefâq* pl -ât event, something that happens by chance; اتفاق افتادن *ettefâq-oftâdan* for something to happen, occur (in this construction *ettefâq* is the subject of the verb *oftâdan*: اتفاقی افتاد *ettefâq-i oftâd* 'something happened,' اتفاق بدی افتاده *ettefâq-e bad-i oftâde-ast* 'something bad has happened')

باور کردن *bâvar-kardan* to believe

براه افتادن *be râh oftâdan*/راه افتادن *râh oftâdan* to get under way, start out

بعید *ba'id* unlikely

پیش آمدن *pish-âmadan* to come up, happen

حدس زدن *hads-zadan* to guess

شدن *shodan* (3rd-person singular only as an impersonal) to be possible (+ subjunctive complement 'to do something')

نشستن (نشین) *neshastan/neshin-* to sit, sit down (the present tense is used only for habitual action (همیشه همینجا می نشینم *hamishe haminjâ mîneshinam* 'I always sit here'); the simple past refers to one act of sitting (روی زمین نشستم *ru-ye zamin neshastam* 'I sat down on the ground'))

نشسته بودن *neshaste budan* to be seated, to be sitting (در اطاق خود نشسته *dar otâq-e khod neshaste-ast* 'he is sitting in his room; در اطاق خود نشسته بود *dar otâq-e khod neshaste-bud* 'he was sitting in his room')

واقعه *vâqe'e* pl وقایع *vaqâye'* event, occurrence (with the verb *pish-âmadan* 'for an event to occur': آمده مهمی پیش آمد *vâqe'e-y mohemm-i pish-âmad* 'an important event occurred')

Exercise 18

(a) Change the verbs in the following sentences to totally impersonal constructions (باید برود *bâyad béravad* 'he must go' > باید رفت *bâyad raft* 'one must go'; میتواند برود *mítavânad béravad* 'he can go' > میتوان رفت *mitavân raft* 'one can go'):

۱ نمی توانم حدس بزنم	۱ امیدوار باشم
۲ نباید فراموش کنیم	۲ نمی شود اینجا بنشینید
۳ نمی شود از اینها بترسی	۳ نتوانستند آن مطلب را بفهمند
۴ باید از آن ماجرا تعریف کنند	۴ نباید حرفهای او را باور کنید
۵ ساعت ۱۱ شب باید بخوابیم	۵ باید همه اینها را پیش من ببرند

(b) Change the verbs in boldface to the participial absolute, making any necessary adjustments, and then translate:

- ۱ آن اتفاق افتاد و همه برگشتند. افتادند.
- ۲ ما براه افتادیم و او در خانه ماند. ۶ وارد اطاق شدند و نشستند.
- ۳ واقعه مهمی پیش آمد و نتوانستند ۷ به شهر برمیگردیم و همیشه آنجا میمانیم.
- ۴ آنرا خودم دیدم و باور نمیکنم. ۸ او را شناختیم و پیشش رفتیم.
- ۵ لیلی هنوز نرسیده بود و آنها براه

(c) Read and translate into English:

- ۱ وقتی که فهمیدند که شما نمیخواهید بروید خودشان براه افتادند.
- ۲ میدانستم که حتماً واقعه خیلی مهمی پیش آمده است.
- ۳ دیدم که شما در آن ساختمان زندگی میکنید.
- ۴ حدس زد که چرا هنوز نیامده اند.
- ۵ گفتم که نمی شود حرفهایش را باور کرد.
- ۶ میدانستم که آن اتفاقی که همیشه از آن می ترسیدم خواهد افتاد.
- ۷ شنیدم که همسایگان ممکن است قبل از فردا برگردند.
- ۸ از کجا میدانستید که زمستان سردی خواهد بود؟
- ۹ خیلی بعید است که آن اتفاقی که میگوئید بیفتد.
- ۱۰ لباسم را درآورده و روی تخت خواب دراز کشیده خوابم برد.

(d) Translate into Persian:

1. One can guess that all have gone to sleep.
2. It is not possible to show you those things now.
3. One cannot get lost in that small village.
4. I don't like this color.
5. Should we throw those old things away?
6. Do you believe that such a thing happened?
7. Where do you want to sit?
8. Did Shahla say she was coming to your house tonight?
9. I told Hassan that you wouldn't believe (it¹).
10. We didn't realize that anything had happened.

¹ This type of 'it' required by English is not expressed in Persian when the reference is clear in the mind of the speaker.

درس نوزدهم

Lesson Nineteen

§ 55 The past subjunctive.

55.1 Formation of the past subjunctive. The past subjunctive is formed from the past participle and the present subjunctive of *budan* (i.e., its formation is similar to that of the past narrative, but the forms of 'to be' are subjunctive). Stress remains on the last syllable of the participle in all verbs, simple and compound. A paradigm, from *raftan*, is as follows:

رفته باشم <i>rafté-bâsham</i>	رفته باشیم <i>rafté-bâshim</i>
رفته باشی <i>rafté-bâshi</i>	رفته باشید <i>rafté-bâshid</i>
رفته باشد <i>rafté-bâshad</i>	رفته باشند <i>rafté-bâshand</i>

The negative past subjunctive is formed by prefixing the negative *nâ-* to the participle.

نرفته باشم <i>nârafte-bâsham</i>	نرفته باشیم <i>nârafte-bâshim</i> , &c.
----------------------------------	---

Examples of various types are as follows.

برگشته باشی <i>bar-gashté-bâshi</i>	that you have returned
نبوده باشد <i>nâbude-bâshad</i>	that he/she/it not have been
داشته باشیم <i>dâshté-bâshim</i>	that we have had
دوست داشته باشید <i>dust-dâshté-bâshid</i>	that you have loved
برنداشته باشند <i>bâr-nâdâshté-bâshand</i>	that they have not picked up

There are no exceptions to this formation. The present and past subjunctives of داشتن *dâshtan* (and دوست داشتن *dust-dâshtan*) are identical.

55.2 Uses of the past subjunctive.

- (a) The past subjunctive is used for the doubtful past realization of verbs of necessity ('must have'), possibility ('can have'), desire, wishing, etc., where the complement is anterior to the main verb.

باید رفته باشد. *bâyad rafte-bâshad.* He must have gone.

باید آن کار را کرده باشد.	<i>bâyad ân kâr-râ karde-bâshad.</i>	He must have done that thing.
شاید آمده باشند.	<i>shâyâd âmade-bâshand.</i>	They may have come .
واقعه مهمی باید پیش آمده باشد.	<i>vâqe'e-ye mohemm-i bâyard pish-âmade-bâshad.</i>	Some important event must have come up .
نمی‌تواند آن کار را کرده باشد.	<i>némítavânad ân kâr-râ karde-bâshad.</i>	He cannot have done that thing.
نمی‌توانستم آن کار را کرده باشم.	<i>némítavânestam ân kâr-râ karde-bâsham.</i>	I couldn't have done it.
ممکن نیست آن را دیده باشید.	<i>momken nist ân-râ dide-bâshid.</i>	It isn't possible for you to have seen it.
ممکن نبود آن را دیده باشید.	<i>momken nâbud ân-râ dide-bâshid.</i>	It wasn't possible for you to have seen it.
امیدوارم به شما خوش گذشته باشد.	<i>omidvâr-am be shomâ khosh-gozashte-bâshad.</i>	I hope you have had a good time.

(b) The past subjunctive is used in past expressions after the conjunctions of condition and concession.

بشرطی می‌توانید بروید که کارتان را کرده باشید.	<i>be shart-i mítavânid béravid ke kâr-etân-râ karde-bâshid.</i>	You can go provided you have done your work.
نمی‌توانید یاد گرفته باشید مگر اینکه مدرسه رفته باشید.	<i>némítavânid yâd-gerefte-bâshid magar inke madrase rafte-bâshid.</i>	You can't have learned unless you have gone to school.
نمی‌توانید مسجد گوهر شاد را دیده باشید بجز اینکه مشهد رفته باشید.	<i>némítavânid masjed-e gawharshâd-râ dide-bâshid bejôz inke mashhad rafte-bâshid.</i>	You can't have seen the Gawhar-Shad Mosque unless you have gone to Mashhad.
حتی اگر هم این کتاب را خودش نوشته باشد، افکارش مال او نیست.	<i>hâttâ agar-ham in ketâb-râ khod-esh neveshte-bâshad, afkâr-esh mâl-e u nist.</i>	Even though he may have written this book himself, the ideas in it are not his.

§ 56 **Back-formation of infinitives and denominative verbs.** As has been seen, many verbs in Persian have irregular present stems. Quite a few verbs, in addition to their original infinitives, have also a "regularized" back-formed infinitive made by adding the regular infinitival ending *-idan* (occasionally *-dan*) to the present stem.

گشتن <i>gashtan</i> >	گرد <i>gard-</i> >	گردیدن <i>gardidan</i> 'to turn' ¹
رستن <i>rostan</i> >	رو <i>ru-</i> >	روئیدن <i>ruidan</i> 'to grow' ²
گذاشتن <i>gozâshtan</i> >	گذار <i>gozâr-</i> >	گزاردن <i>gozârdan</i> 'to put, place' ³

This process results in two past stems, usually more or less identical in meaning—although occasionally differing slightly in usage—with one present stem. The same regular infinitival ending *-idan* is used to form denominative (derived from nouns) verbs.

فهم <i>fahm</i> 'understanding' >	فهمیدن <i>fahmidan</i> 'to understand'
دزد <i>dozd</i> 'thief' >	دزدیدن <i>dozdidan</i> 'to rob'
رقص <i>raqs</i> 'dance' >	رقصیدن <i>raqsidan</i> 'to dance'

§ 57 **Temporal use of که *ke*.** When the conjunction که *ke* is used in a temporal sense ('when'), it can never be the first word in the clause. A subject pronoun must be interpolated if there is no element other than the verb. Such temporal clauses always precede the main clause.

آن‌ها که رفتند، اکبر آمد. <i>anhâ ke raftand, akbar âmad.</i>	When they went, Akbar came.
او که مرد تنها ماندند. <i>u ke mord, tanhâ mândand.</i>	When he died, they were left alone.
بچه که بودم زندگی ساده‌تر بود. <i>bachche ke budam, zendegi sâdetar bud.</i>	When I was a child, life was simpler.
این‌طور که حرف می‌زنی، من نمیتوانم حرف‌هایت را باور کنم. <i>intawr ke harf-mizani, man némitavânam harfhâ-yet-râ bâvar-konam.</i>	When you talk like this, I can't believe what you say.

¹ گردیدن *gardidan* is used to replace *-shodan* in compounds to avoid excessive repetition. Hence, وارد گردیدن *vâred-gardidan* could be used to replace وارد شدن *vâred-shodan*.

² The original verb, رستن *rostan*, is now obsolete and has been replaced by *ruidan*.

³ By convention گذاشتن *gozâshtan* is spelled with *zâl*, while گزاردن *gozârdan* is spelled with *ze*.

The temporal clause follows the main clause only when it introduces a single action that interrupts an on-going, continuous act or when it is preceded by هنوز *hanuz* and a negative remote past tense used in the sense of 'had scarcely, had barely' (see §41.1c).

کتاب میخواندم که خبر آن واقعه رسید.	<i>ketâb-mikhândam ke khabar-e ân vâqe'e resid.</i>	I was reading when news of that event arrived.
رجب صحبت میکرد که مجتبی پا شد و از اطاق خارج شد.	<i>rajab sohbat-mikard ke mojtabâ pâ-shod-o az otâq khârej-shod.</i>	Rajab was talking when Mojtaba got up and left the room.
به حمام حاج هاشم نزدیک میشدم که قلبم ایستاد.	<i>be hammâm-e hâjj hâshem nazdik- mishodam ke qalb-am istâd.</i>	I was approaching the Hajj Hashem Bath when my heart stood still.
من هنوز بیدار نشده بودم که صدای سماور را شنیدم.	<i>man hanuz bidâr nâshode-budam ke sedâ-ye samâvar-râ shenidam.</i>	I had scarcely waked up when I heard the sound of the samovar.

§ 58 **Impersonals with آدم *âdam***. The totally impersonal construction (§52) is used where the impersonal 'one' is the subject of the main verb. When the impersonal is other than subject, the impersonal pronoun آدم *âdam* 'one' is used. It is always marked by -*râ* when it is the direct object of a verb. Such impersonal sentences are much more common in Persian than 'one' is in English.

نمیتوان آدم را باین آسانی گول زد.	<i>némitavân âdam-râ be in âsâni gul-zad.</i>	It's not possible to fool one so easily.
نمیگذارند آدم کار خود را بکند.	<i>némigozârand âdam kâr- e khod-râ bokonad.</i>	They won't let one do one's work.
چرا آدم را آنقدر اذیت میکند؟	<i>cherâ âdam-râ ânqadr aziyat-mikonand?</i>	Why do they annoy one so?

Vocabulary 19

اگر	<i>âgar</i> if
آنطور	<i>ântawr</i> thus, like that
اینطور	<i>intawr</i> thus, like this
برخاستن	<i>bar-khâstan/ bar-khiz-</i> to rise up, arise, stand up (literary)

- پا شدن *pâ-shodan* to get up, stand up (colloquial)
- پدید شدن *padid-shodan* to appear, come into view
- پیش *-e pish* ago
- تنها *tanhâ* alone, only (as an attributive and predicate adjective, *tanhâ* means 'alone, by oneself'; when it means 'only,' it precedes the word it modifies, e.g. *tanhâ chiz-i ke didam...* 'the only thing I saw...' and *tanhâ kâr-i ke kardam...* 'the only thing I did...')
- جز، بجز *(be)joz* (+ neg.) except, only (*joz*, or *bejoz*, with a complementary negative means '(nothing) except,' as in *joz in, kâr-e digar-i az dast-ash bar-nemiâdad* 'he can't do anything except this,' or 'he can only do this'); *جز (be)joz in-ke* unless
- حتی *hâttâ* even
- دکان *dokkân* shop, small store
- شرط *shart* pl شرایط *sharâyet* condition, qualification; *be-shart-i-ke* provided that, on condition that
- فکر *fekr* pl افکار *afkâr* idea, thought
- قوی *qavi* strong, powerful
- کشتن *koshtan*/کش *kosh-* to kill
- مطمئن *motma'enn* sure, certain
- مگر اینکه *mâgar in-ke* unless
- ناپدید *nâpadid* not visible; *nâpadid-shodan* to disappear
- نمودن *nemudan*/نما *nemâ-* to appear, seem (intrs.); to represent, show (trs.) (this verb is often used as a replacement for *-kardan* in compounds to avoid excessive repetition, and in that case it loses its primary meaning; the first vowel of *nemudan* is variable: it is pronounced *nemud-/nemâ-, namud-/namâ-,* and *nomud-/nomâ-*)
- یاد *yâd* memory (*yâd* also occurs in expressions for which there is no infinitival construction: *yâd-am âmad* 'I remembered' and *yâd-am raft* 'I forgot.' These expressions are used in all tenses and moods. The verb is always third-person singular with *yâd* as the subject; the subject of the English construction is expressed as a pronominal enclitic after *yâd*.)
- یاد دادن *yâd-dâdan* to teach
- یاد گرفتن *yâd-gereftan* to learn

Exercise 19

(a) Give the appropriate past subjunctive form of the verbs in parentheses and then translate:

- ۱ علی و رضا باید دیروز _____ (رفتن).
- ۲ خیلی بعید است چنان واقعه‌ای _____ (پیش آمدن).
- ۳ فکر نمی‌کنم آن اتفاقی که می‌قتید _____ (افتادن).
- ۴ امکان دارد آنها قبل از ما _____ (براه افتادن).
- ۵ امیدوارم که محمد آنها را به شما _____ (شان دادن).
- ۶ نمی‌توانید این چیزها را ارزان _____ (خریدن).
- ۷ همسایه‌هایتان باید جای دیگری _____ (رفتن).
- ۸ آن آقا با احتمال قوی باید دو روز پیش _____ (برگشتن).
- ۹ ممکن نیست که من وارد خانه شما _____ (شدن).
- ۱۰ او شاید آنها را _____ (گشتن).
- ۱۱ شما نمی‌توانید این را قبلاً _____ (دیدن).
- ۱۲ امکان ندارد که ما اینهمه را _____ (یاد گرفتن).
- ۱۳ تنها چیزی که ممکن است آنها _____ (نمیدن) این است.
- ۱۴ شما شاید _____ (یاد رفتن).
- ۱۵ نمی‌تواند این کار را _____ (کردن) بجز اینکه خوب _____ (یاد گرفتن).

(b) Read and translate the following:

- ۱ تنها واقعه‌ای که پیش آمد زیاد مهم نبود.
- ۲ آتدر قیمتها گران شده است که مگر اینکه آدم خیلی پولدار باشد نمیتواند کوچکترین چیزی را بخرد.
- ۳ حدس زدم که خیلی بعید است آنها هم بهمان فکر کنند.
- ۴ یادتان نرود چند تا تخم مرغ از دکان بیاورید.
- ۵ ماشین ما پنج دقیقه راه زفته بود که دهی که در آن ناهار خورده بودیم ناپدید شد.
- ۶ فکر میکردم که همانجا نشسته‌اید.
- ۷ بشرطی میتوانید شنید که جا باشد.
- ۸ پیش از اینکه آن جعبه را ببینیم، مطمئن باشیم که همه چیز درست است.
- ۹ به او گفتم که همانجا بنشیند و برنخیزد.
- ۱۰ ساعت شش بعد از ظهر ۲۹ اسفندماه ۱۳۳۹ بود که به اصفهان رسیدیم.^۱

¹For the reading of dates, see Appendix B.

(c) Translate the following into Persian:

1. I must have eaten something bad this morning.
2. He can't have died: I saw him just (همین) yesterday.
3. Her life must have been relatively quiet.
4. You can't have seen me last year unless you were in Iran too.
5. Get up (sing.)! Let's go to town.
6. Even the children here seem old: they must have seen a lot of evil.
7. Ali can't have gone to sleep already.
8. It's not possible for them to have thrown all my books away!
9. They should be here at six o'clock, provided nothing bad has happened.
10. The only thing I know is that (این است که) they are sitting in that room.

Composition

Write a short composition either on what you do every morning or on what you did this morning, using as much of the following vocabulary as you can.

اتاق خواب	otâq-e khâb	bedroom
بلند شدن	boland-shodan	to get up
بیدار شدن	bidâr-shodan	to wake up
جمع کردن	jam'-kardan	to gather together
چای درست کردن	chây dorost-kardan	to fix tea
حمام	hammâm	bathroom
خمیر دندان	khamir-e dandân	toothpaste
دستشویی	dastshui	washbasin
دندان پاک کردن	dandân pâk-kardan	to brush teeth
دندان پاک کن	dandân-pâkkan	toothbrush
دوش گرفتن	dush-gereftan	to take a shower
رختخواب	rakhtekhâb	bedclothes, sheets
ریش تراشیدن	rish-tarâshidan	to shave
سرکار رفتن	sar-e kâr raftan	to go to work
سرکلاس رفتن	sar-e kelâs raftan	to go to class
سرو صورت شستن	sar-o surat shostan	to wash the face
سوار اتوبوس شدن	savâr-e otobus shodan	to get on the bus
صابون	sâbun	soap
صبحانه	sobhâne	breakfast
غلت زدن	qalt-zadan	to toss and turn
قهوه درست کردن	qahve dorost-kardan	to make coffee
لباس پوشیدن	lebâs-pushidan	to get dressed

درس بیستم

Lesson Twenty

§ 59 Uses of the subjunctive III: Adjectival clauses. The subjunctive is used in adjectival clauses of the following types.

59.1 When the antecedent of the relative clause is a true indefinite (i.e. the 'someone who, anyone who' type). Compare and contrast the indicative with the subjunctive in the following examples:

دنبال کسی میگردم که فارسی بلد باشد.	<i>dombâl-e kas-i migar- dam ke fârsi balad bâshad.</i>	I'm looking for someone (anyone) who knows Persian.
--	---	---

دنبال آن مردی میگردم که فارسی بلد است.	<i>dombâl-e ân mard-i mi- gardam ke fârsi balad- ast.</i>	I'm looking for the man who knows Persian.
---	---	---

سعی میکنم چیزی پیدا کنم که بکار ببرم.	<i>sa'y-mikonam chiz-i pay- dâ-konam ke be kêr bébaram.</i>	I'm trying to find some- thing I can use.
--	---	--

سعی میکنم آن چیزی را پیدا کنم که شما بکار میبرید.	<i>sa'y-mikonam ân chiz-i- râ paydâ-konam ke shomâ be kêr mibarid.</i>	I'm trying to find the thing you use.
---	--	--

مثال In this category is the subjunctive used in descriptive clauses after مثل *mesl-e* 'like' when the complement of *mesl-e* is indefinite.

جمعیّت، مثل برفی که آب شود، به پراکندگی رفت.	<i>jam'iyyat, mesl-e barf-i- ke âb shavad, be parâ- kandegi raft.</i>	The group dispersed like snow that was melting.
--	---	---

مثل پلنگی که جفت خود را گم کرده باشد غرش میکرد.	<i>mesl-e palang-i ke joft-e khod-râ gom karde- bâshad qorresh- mikard.</i>	He growled like a leop- ard that had lost its mate.
---	---	---

This type of indefinite adjectival clause includes all the relative pronouns and conjunctions like هرچه *hárche* 'whatever,' هرکه *hárke* 'whoever,' هرکجا *hárkojâ* 'wherever,' هروقت *hárvaqt* 'whenever' and هرچند *hârchand* 'however many/much.' These same relative words also occur as definite, in which case they mean 'everything that,' 'everyone who,' 'everywhere' and 'every time that' and are followed by the indicative. Contrast the following pairs, and note especially the present and past subjunctives.

هرکه بیاید باید صبر کند. <i>harke bíâyad, bâyad sabr-konad.</i>	Whoever comes must wait.
هرکه میاید دلش میخواهد بماند. <i>harke míâyad del-esh mikhâhad bémânad.</i>	Everybody who comes wants to stay.
هرکه آمده باشد نمیخواهم او را ببینم. <i>harke âmade-bâshad, némikhâham u-râ bébinam.</i>	Whoever may have come, I don't want to see him.
هرکه آنجا رفته است خوشش آمده است. <i>harke ânjâ rafte-ast khosh-esh âmade-ast.</i>	Everybody who has gone there has liked it.
هرچه بگویم فرقی نمیکند. <i>harche béguyam, farq-i némikonad.</i>	Whatever I may say, it won't make any difference.
هرچه میگوید درست است. <i>harche míguyad dorost-ast.</i>	Everything he says is right.
هرکجا بروم بازهم به همینجا برمیگردم. <i>harkojâ béravam, bâz- ham be haminjâ bar- migardam.</i>	Wherever I may go, I'll still come back here.
هرکجا میروم چیز جالبی پیدا میکنم. <i>harkojâ míravam, chiz-e jâleb-i paydâ- mikonam.</i>	Everywhere I go I find something interesting.
هروقت بیاید بگوئید من نیستم. <i>harvaqt bíâyad, béguid man nistam.</i>	Whenever he comes, say I'm not here.
هر وقت میاید اقلأ پنج ساعت میماند. <i>harvaqt míâyad aqallan panj sâ'at mimânad.</i>	Every time he comes he stays at least five hours.

59.2 The subjunctive complements any negative expression. The "could" that often comes into the English is built into the Persian subjunctive.

LESSON TWENTY

هیچکسی آنجا نبود که فارسی حرف بزند.	<i>hichkas-i ânjâ nâbud ke fârsi harf-bézanad.</i>	There was no one there who could speak Persian.
من حمال نیستم که آن صندوقهارا ببرم.	<i>man hammâl nistam ke ân sanduqhâ-râ béba- ram.</i>	I'm no porter that I should carry those trunks.
اینجا هیچی نیست که بدرد شما بخورد.	<i>injâ hich-i nist ke be dard-e shomâ bókho- rad.</i>	There's nothing here that could be of any use to you.
هیچ کسی را ندیدم که آن کتاب را نخوانده باشد.	<i>hichkas-i-râ nâdidam ke ân ketâb-râ nâkhânde- bâshad.</i>	I never saw anyone who hadn't read that book.
فکر نمیکنم این بدردتان بخورد.	<i>fekr-némikonam in be dard-etân bókhorad.</i>	I don't think this will be of any use to you.
این چیزی نیست که آنها ندانند.	<i>in chiz-i nist ke ânhâ nâdânand.</i>	This is not anything they don't know.

59.3 The subjunctive is used after comparatives with *az ân ... ke*.
This construction corresponds to the English 'too...to do something.'

شما باهوشتر از آن هستید که حرفهای او را باور کنید.	<i>shomâ bâhushtar az ân hastid ke harfhâ-ye u- râ bâvar-konid.</i>	You are too intelligent to believe what he says.
بزرگتر از آنست که اینطور گریه کند.	<i>bozorgtar az ân-ast ke intawr gerye-konad.</i>	He is too big to cry like this.

59.4 The present subjunctive is used after *کاش kâsh* (or *کاشکی kâshki*) 'would that, I wish' for future wishes. Unfulfilled wishes in the past will be given in §62.

کاش اینطور بماند!	<i>kâsh intawr bémânad!</i>	I wish it would stay like this!
کاشکی بیایند!	<i>kâshki bíâyand!</i>	I wish they would come!

§ 60 Uses of the infinitive.

60.1 The Persian infinitive functions like the English gerund, or verbal noun in '-ing,' and is used substantively (as a noun) as the subject of a verb and complement of a preposition.

غم خوردن فایده ندارد.	<i>qam-khordan fâyede nâ-dârad.</i>	There's no use in being sad.
از گریه کردن خسته شد.	<i>az gerye-kardan khaste shod.</i>	He grew tired of crying.
قبل از وارد شدن در زد.	<i>qabl az vâred-shodan dar zadam.</i>	I knocked before entering.
بچه‌ها شروع به دویدن کردند.	<i>bachchehâ shoru' be davidan kardand.</i>	The children started running.

60.2 Adverbial modifiers of the infinitive precede the infinitive.

زود رسیدن فایده ندارد.	<i>zud residan fâyede nâdâ-rad.</i>	There's no use in arriving early.
به صحیح نوشتن توجه داشته باشید.	<i>be sahih neveshtan tavajjoh dâshte-bâshid.</i>	Pay attention to writing correctly.

60.3 Semantic objects of the infinitive.

(a) Non-specific and generic objects precede the infinitive and form compounds.

رخت شستن در چنین خانه‌هایی سخت بود.	<i>rakht-shostan dar chonin khânehâ-i sakht bud.</i>	It was difficult to wash clothes in such houses.
تمبر جمع کردن سرگرمی خوب است.	<i>tambr-jam'-kardan sar-garmi-e khub-i-st.</i>	Stamp-collecting is a good hobby.
آب گرم کردن مشکل نیست.	<i>âb-garm-kardan moshkel nist.</i>	It isn't difficult to heat water.

(b) Modified and definite objects of the infinitive are either linked to the infinitive by the *ezâfe* or occur as pronominal enclitics.

شستن رخت‌های کثیف یک کار همیشگی است.	<i>shostan-e rakhthâ-ye kasif yek kâr-e hami-shegi-ast.</i>	Washing dirty clothes is one never-ending job.
از دیدنتان خوشحالیم.	<i>az didan-etân khoshhâl-im.</i>	We're happy to see you.
بعد از دیدن آنها یادم آمد که آنها را قبلاً دیده بودم.	<i>ba'd az didan-e ânhâ yâd-am âmad ke ânhâ-râ qablan dide-budam.</i>	After seeing them I remembered I had seen them before.

LESSON TWENTY

- (c) Infinitival subjects are either linked to the infinitive by the *ezâfe* or are pronominal enclitics when there is no definite object.¹

قبل از وارد شدن آنها دررفته بودم.	<i>qabl az vâred-shodan-e ânhâ darrafte-budam.</i>	I had run away before they came in.
بعد از سرشناس شدن او ما دیگر او را ندیدیم.	<i>ba'd az sarshenâs-shodan-e u, mâ digar u-râ nadidim.</i>	After he became well known, we didn't see him any more.

- (d) When an infinitive serves as complement to an adjective, it is linked by the *ezâfe*.

صبح زود آماده رفتن بود.	<i>sobh-e zud âmâde-ye raftan bud.</i>	He was ready to go early in the morning.
سرگرم نامه نوشتنیم.	<i>sargarm-e nâme-neveshtan-im.</i>	We're busy writing letters.
مشغول ظرف شستنم.	<i>mashqul-e zarf-shostan-am.</i>	I'm busy washing dishes.
مشغول شستن ظرفهای کثیفم.	<i>mashqul-e shostan-e zarfhâ-ye kasif-am.</i>	I'm busy washing the dirty dishes.

- (e) The infinitive after حال در *dar hâl-e* often translates into an English progressive tense (like the French *en train de faire*).

ما در حال گوش کردن بودیم و او در حال صحبت کردن.	<i>mâ dar hâl-e gush-kardan budim-o u dar hâl-e sohbat-kardan.</i>	We were listening, and he was speaking.
---	--	---

¹In modern Persian both subject and definite (or modified) object of an infinitive are not expressed together. Such a construction as 'her washing the dirty clothes,' classically expressed by شستن او رختهای کثیف را *shostan-e u rakhtâ-ye kasif-râ*, is now circumlocuted as a noun clause (آنکه او رختهای کثیف را شست) 'the fact that she washed the dirty clothes'. The subject of an infinitive with a generic object may be expressed, as in من جمع کردن من *tambr-jam' kardan-e man* 'my collecting stamps.'

Vocabulary 20

بدرد خوردن *be dard khordan* to be of use, to be useful (the person for whom something is of use or benefit is expressed as an *ezâfe* complement of *dard*, e.g. این به درد من نمیخورد *in be dard-e man né-mikhorad* 'this is of no use to me')

بلد بودن *balad-budan* to know, know how, know about (what one knows is

- a noun complement of *balad-budan*, e.g. بلدم فارسی *fârsi balad-am* 'I know Persian'; 'to know how to do something' is expressed as a following subjunctive, e.g. بلدم فارسی حرف بزnm *balad-am fârsi harf-bezanam* 'I know how to speak Persian.'
- بی آنکه *bi ân-ke* without, unless (in English 'without' is followed by a gerund; in Persian *bi ân-ke* is followed by a subjunctive, which is necessarily personal, e.g. بی آنکه بروید نمی بینید *bi ân-ke béravid, némibinid* 'without going (unless you go), you won't see it')
- جالب *jâleb* nice, interesting
- دنبال *dombâl-e* after, on the heels of; کسی گشتن *dombâl-e chiz-ilkas-i gashtan* to look/search for something/somebody
- سرگرم *sargarm* busy (see usage note to مشغول below)
- سعی کردن *sa'y-kardan* to try (+ present subj.)
- سینما *sinemâ* cinema, movie theater
- شروع *shoru'* beginning; شروع شدن *shoru'-shodan* to start, begin (intransitive); شروع کردن *shoru'-kardan* to begin, start (*be* + infinitive, doing something)
- شستن *shostan/شو shu-* to wash
- غم *qam* grief; غم خوردن *qam-khordan* to be sad, grieve
- فایده *fâyede* pl فواید *favâyed* benefit, use
- فرق *farq* difference; part (in the hair); فرق کردن با *farq-kardan bâ* to make a difference to (someone)
- فیلم *film* film, movie
- گریه *gerye* weeping; گریه کردن *gerye-kardan* to cry, to weep
- مثل اینکه *mest-e in-ke* (+ subj.) as though
- مشغول *mashqul* busy, occupied (سرگرم and مشغول are followed by either a complementary noun or an infinitive with the *ezâfe*, or they are preceded by *be* + noun or infinitive, e.g. من سرگرم (مشغول) این کارم *man sargarm (mashqul)-e in kâr-am* or من به این کار *man be in kâr sargarm (mashqul)-am* 'I'm busy with this job'; مشغول refers to occupation and being busy in a broad sense, whereas سرگرم is normally restricted to pleasurable activities); مشغول کار خود شدن *mashqul-e kâr-e khod shodan* to mind one's own business
- هرچند *hârchand* however
- هرچه *hârche* whatever
- هرکجا *hârkojâ* wherever

LESSON TWENTY

هر که *hárke* whoever

هر وقت *hárvaqt* whenever

Exercise 20

(a) Complete the following sentences using the verbs given in parentheses and then translate:

- ۱ دنبال کار جابی میگردم که — (کردن).
- ۲ ما سرگرم — (یاد گرفتن) فارسی هستیم.
- ۳ فکر میکنید که آنها بلند جواب دستی — (دادن)؟
- ۴ هر چند زندگانت سخت — (بودن)، باید امید — (داشتن).
- ۵ بعد از — (رسیدن) رضا، ما همه براه افتادیم.
- ۶ هر که چنین سوالی را — (کردن)، حتما خوب — (یاد نگرفتن).
- ۷ شما هر کجا اینها را — (گذاشتن)، فرقی نمی کند.
- ۸ قبل از — (شناختن) اش فکر میکردم کسی دیگر است.
- ۹ شما هر چه — (کم کردن) باید — (پیدا کردن).
- ۱۰ سه ساعت پیش شروع کردم به — (خواندن) این کتاب و هنوز هم — (خواندن).
- ۱۱ چرا سعی میکنند جوانتر از آنکه هستند — (نمودن)؟
- ۱۲ آنطور که او — (گریه کردن)، باید اتفاق خیلی بدی برایش — (افتادن).
- ۱۳ آن بچه کوچکتر از آن است که — (مدرسه رفتن).

(b) Translate into Persian:

1. Whoever said that knows nothing.
2. Whatever you do and wherever you go, they will be looking for you.
3. I'm trying to tell you about my friends in Iran.
4. Zahra is too clever to listen to what he has to say.

5. Before coming here, by chance I found something that may be of use to you.
6. I like learning things I didn't know before.
7. He's trying to find something to do tonight.
8. This won't be of any use to you unless you learn it well.
9. I don't think the film has started, and the theater isn't far.
10. He started speaking before he stood up.

Supplementary Vocabulary: Common Materials

The adjectival form is indicated in parentheses. Although almost all materials are theoretically capable of taking the *-in* ('made of') adjectival suffix, in practice not all do so.

آجر	<i>âjor</i> baked brick, tile
آلومینوم	<i>âluminium</i> aluminum
آهن	<i>âhan(in)</i> iron
ابر	<i>abr(i)</i> foam rubber
ابریشم	<i>abrisham(i)</i> silk
استخوان	<i>ostokhân(in)</i> bone
برنج	<i>berenj(i)</i> brass
بلور	<i>ballur(in)</i> crystal
پارچه	<i>pârche(i)</i> cloth
پشم	<i>pashm(in)</i> wool
پلاستیک	<i>pelâstik(i)</i> plastic
پنبه	<i>pambe(i)</i> cotton
چرم	<i>charm(in)</i> leather
چوب	<i>chub(in)</i> wood
چینی	<i>chini</i> china
حلی	<i>halabi</i> tinplate
خشت	<i>khest</i> brick
سرب	<i>sorb(i)</i> lead

سفال	<i>sofâl(in)</i> clay, pottery
سنگ	<i>sang(i)</i> stone
سیمان	<i>simân</i> cement
شیشه	<i>shishe(i)</i> glass
طلا	<i>talâ(i)</i> gold
فنز	<i>felezz(i)</i> pl -ât metal
قلعی	<i>qal'i</i> tin
قیر	<i>qir</i> tar
کاشی	<i>kâshi</i> glazed tile
کاغذ	<i>kâqaz(i)</i> paper
کاه	<i>kâh</i> straw
کاهگل	<i>kâhgel</i> mudbrick
کتان	<i>kattân(i)</i> linen
گچ	<i>gach(i)</i> plaster
لاستیک	<i>lâstik(i)</i> rubber
مس	<i>mes(in)</i> copper
مقوّا	<i>moqavvâ</i> cardboard
نقره	<i>noqre(i)</i> silver

LESSON TWENTY

Review IV

(a) Review the vocabulary lists for lessons 16–20.

(b) Read and translate:

- ۱ هیچ خوشم نمیآید دنبال چنین چیزهایی بگردم.
- ۲ نمی توانید حدس بزنید ما کجا بوده ایم.
- ۳ هر وقت وارد خانه او می شونذ مشغول کار دیگر است.
- ۴ نه غم خوردنتان نه گریه کردنتان فایده دارد.
- ۵ معمولاً نمیشود اینهارا تغییر داد.
- ۶ عنمی توانید ایشان را قبلاً دیده باشید.
- ۷ ممکن است آنها بهتر از شما بلد باشند.
- ۸ باور می کنید که امکان دارد که او هم چنین کاری را کرده باشد؟
- ۹ کار ما زیاد پیش نرفته بود که فهمیدیم پول بیشتری لازم است.
- ۱۰ سعی کن پیش از برگشتن پدرت این چیزها را دور انداخته باشی.

(c) Translate the following into Persian:

1. Don't you want to get under way early tomorrow?
2. It makes no difference to me where you found them. Give them to me!
3. Before you get up, let me say this.
4. We cannot go forward. What should we do now?
5. Have you forgotten to throw those things away?
6. It's possible for you to have a good time there.
7. He said he was coming, but I don't think he knows the way.
8. What time do they usually go to sleep?
9. He doesn't want to tell about that event.
10. I don't love you anymore.

Additional Vocabulary: Academic Fields and Related Vocabulary

ادبیات *adabiyât* literature

اقتصاد *eqtesâd* economics

الهیات <i>elâhiyât</i> divinity, theology	دکترآ <i>doktorâ</i> doctorate, Ph.D.
باتان‌شناسی <i>bâstânshenâsi</i> archaeology	دندانپزشکی <i>dandânpezechski</i> dentistry
بخش <i>bakhsh</i> department, division	رشته <i>reshte</i> field
بوم‌شناسی <i>bumshenâsi</i> ecology	روانشناسی <i>ravânshenâsi</i> psychology
بهداری <i>behdâri</i> public health	روان‌کاوی <i>ravânkâvi</i> psychiatry
پرستاری <i>parastâri</i> nursing	ریاضیات <i>riâziyât</i> mathematics
پزشکی، طب <i>pezeshki/tebb</i> medicine	زمین‌شناسی <i>zaminshenâsi</i> geology
تاریخ <i>târikh</i> history	زیست‌شناسی <i>zistshenâsi</i> biology
تخصص <i>takhassos</i> specialization	ستاره‌شناسی <i>setâreshenâsi</i> astronomy
ترتیب بدن <i>tarbiat-e badan</i> physical ed.	شیمی <i>shimi</i> chemistry
تطبیقی <i>tatbiqi</i> comparative	علوم سیاسی <i>olum-e siâsi</i> political science
تمدن <i>tamaddon</i> civilization	فرهنگ <i>farhang</i> culture
جامعه‌شناسی <i>jâme'eshenâsi</i> sociology	فلسفه <i>falsafe</i> philosophy
جانورشناسی <i>jânvarshenâsi</i> zoology	فوق لیانس <i>fawq-e lisâns</i> master's degree
جراحی <i>jarrâhi</i> surgery	فیزیک <i>fizik</i> physics
جغرافیا <i>joqrâfiâ</i> geography	لیانس <i>lisâns</i> bachelor's degree
جنگلداری <i>jangaldâri</i> forestry	مردم‌شناسی <i>mardomshenâsi</i> anthropology
حقوق <i>hoquq</i> law	معماری <i>me'mâri</i> architecture
خاورشناسی <i>khâvarshenâsi</i> oriental studies	موسیقی <i>musiqi</i> music
دامپزشکی <i>dâmpezechski</i> veterinary medicine	مهندسی <i>mohandesi</i> engineering
دانشکده <i>dâneshkade</i> faculty, school	هنرهای زیبا <i>honarhâ-ye zibâ</i> fine arts

درس بیست و یکم

Lesson Twenty-One

§ 61 **Conditionals.** Conditional constructions in Persian fall into two basic categories, possible and impossible. In the following discussion the terms protasis (the 'if' clause) and apodosis (the result clause) will be used. The normal word for 'if' in Persian is اگر *agar*.

61.1 **Possible conditionals** are further divided into the actual and the doubtful.

- (a) In **actual conditionals** the protasis refers to an action or state that is assumed to be real and actually pertaining. In this type the verb of the protasis is indicative, and 'if' really means 'since.'

اگر میدانید، چرا	<i>agar mīdanid, cherâ</i>	If you know (i.e. since
نمیگوئید؟	<i>némiguid?</i>	you know), why don't
		you say so?

اگر میروید، میتوانید مارا	<i>agar mīravid, mītavânid</i>	If you're going (i.e. since
هم همراه ببرید.	<i>mâ-râ-ham hamrâh</i>	you're going), you can
	<i>bébarid.</i>	take us along too.

- (b) The **doubtful conditional** is the type in which the condition set forth in the protasis may or may not be fulfilled or may or may not have been fulfilled. In doubtful conditionals referring to present or future time, the verb of the protasis is either present subjunctive or past absolute; the verb of the apodosis is present, future, or imperative. Although there is very little difference between the present subjunctive and past absolute in the doubtful conditional, the subjunctive implies doubt on the part of the speaker as to whether or not the condition can be fulfilled. The past absolute is used when the speaker is less concerned with the doubtfulness of the situation than with the eventuality of the condition.

اگر ببینمش (دیدمش)،	<i>agar bébinam-esh</i>	If I see him I'll give him
سلام شمارا میرسانم.	<i>(dīdam-esh), salâm-e</i>	your regards.
	<i>shomâ-râ miresânâm.</i>	

اگر او را پیدا کنم (کردم)، *agar u-râ paydâ-konam* If I find him, I'll kill him!
 میکشمش! *(-kardam), mîkosham-esh!*

اگر بروید (رفتید)، *agar béravid (raftid),* If you go, don't forget
 اینهارا فراموش نکنید. *inhâ-râ farâ mush-nâkonid.* these.

Doubtful conditionals referring to past time take the past subjunctive in the protasis.

اگر او را دیده باشید پس *agar u-râ didé-bâshid,* If you've seen him, then
 میدانید من چه میگویم. *pas mîdânid man che* you know what I'm
mîguyam. saying.

اگر گناه کرده باشد، باید *agar gonâh-karde-* If he **has done** something
 اعتراف کند. *bâshad, bâyard e'terâf-* wrong, he should admit
konad. it.

اگر چنین کاری را کرده *agar chonin kâr-i-râ* If he **has done** such a
 باشد، خیلی زحمت *kardé-bâshad, khayli* thing, he has gone to a
 کشیده است. *zahmat-keshide-ast.* lot of trouble.

61.2 The **impossible conditional**, also called contrafactual and irrealis—i.e. the conditional that either cannot be fulfilled in the future or cannot have been fulfilled in the past—uses the past continuous tense in both protasis and apodosis as the irrealis mood. Inasmuch as Persian does not normally distinguish between past irrealis ('if I had been') and future irrealis ('if I were to be'), the correct tense for translation into English must be gained from context.

اگر میآمدید، شمارا *agar mîâmâdid, shomâ-* { If you had come, I
 میدیدم. *râ mîdidam.* would have seen
 you.
 If you were to come I
 would see you.

اگر میگفتند، مجبور *agar mîgoftand, majbûr-* { If they had said so, we
 میشدیم برویم. *mishodim béravim.* would have been
 obliged to go.
 If they were to say so,
 we would be oblig-
 ed to go.

LESSON TWENTY-ONE

اگر به حرفهای من گوش میکردید، اینطور نمیشد.	<i>agar be harfhâ-ye man gúsh-mikardid, intawr némishod.</i>	If you had listened to me, it wouldn't have turned out like this.
---	--	---

dâshtan (and *dust-dâshtan*) and *budan* do not take the continuous *mî-* prefix, even in the irrealis.

آن اگر جای شما بودم، کار را نمی کردم.	<i>agar jâ-ye shomâ budam, ân kâr-râ némikardam.</i>	If I were you, I wouldn't do that.
--	---	---------------------------------------

اگر من چنین چیزی را داشتم، نمی فروختم.	<i>agar man chonin chiz-i- râ dâshtam, némifo- rukhtam.</i>	If I had such a thing, I wouldn't sell it.
---	---	---

In less formal and colloquial Persian the past irrealis is expressed in either or both parts of the conditional by the remote past.

اگر او را دیده بودم، به او گفته بودم.	<i>agar u-râ dide-budam, be u gofte-budam.</i>	If I had seen him, I would have told him.
--	---	--

اگر اینجا مانده بود، نمرده بود.	<i>agar injâ mânde-bud, námorde-bud.</i>	If he had stayed here, he wouldn't have died.
------------------------------------	---	--

اگر دو روز دیگر در شهر مانده بودم دیوانه می شدم.	<i>agar do ruz-e digar dar shahr mânde-budam, divâne mishodam.</i>	If I had stayed in town two more days, I would have gone crazy.
--	--	--

61.3 In conditionals of all types *agar* is often omitted, particularly in less formal Persian. When it is omitted in possible conditionals, the subjunctive is used in the protasis. In contrafactual conditionals both verbs are in the irrealis (past continuous).

بخواهید موفق شوید، باید زحمت بکشید.	<i>békhâhid movaffaq sha- vid, bâyard zahmat- bekeshid.</i>	If you want to succeed, you must work hard.
--	---	--

کارم تمام بشود، همراهتان می آیم.	<i>kâr-am tamâm béshe- vad, hamrâh-etân mîâyam.</i>	If my work is finished, I'll come along with you.
-------------------------------------	---	---

ترمزم نمیگرفت چکار میکردیم؟	<i>tormoz-am némigereft, chekâr-mikardim?</i>	If my brakes hadn't held, what would we have done?
--------------------------------	--	--

فوقش میگردیم و راحت میشدیم.	<i>némigereft, fawq-esh</i> <i>mímordim-o râhat-</i> <i>mishodim.</i>	If they hadn't held, at most we would've died and been at peace.
-----------------------------------	---	--

§ 62 Other irrealis constructions. The irrealis mood (past continuous) is not limited to conditionals but is used for unfulfilled obligation ('should have,' cf. 'must have' in §55.2a) with باید *bâyad* and its synonyms, بایست *bâyest*, میبایست *mibâyest*, بایستی *bâyesti*, and میبایستی *mibâyesti*.

باید میرفتم.	<i>bâyad míraftam.</i>	I should have gone.
بایست میآمدند.	<i>bâyest míâmadand.</i>	They should have come.
بایستی میدانستید که ما نمیآئیم.	<i>bâyesti mîdânestid ke mâ</i> <i>nemiâim.</i>	You should have know we weren't coming.
میبایستی کاری میکردیم.	<i>mibâyesti kâr-i mikardim.</i>	We should have done something.

All constructions that normally require the subjunctive are in the irrealis mood when they are contrafactual.

بهتر بود که دیروز زودتر می رفتیم.	<i>behtar bud ke diruz zud-</i> <i>tar miraftim.</i>	It would have been better had we gone earlier yesterday.
بهتر بود نمی آمدید.	<i>behtar bud nemiâmadid.</i>	It would have been better had you not come.

The irrealis mood occurs after کاش *kâsh* or کاشکی *kâshki* ('would that, I wish') for unfulfilled wishes in the past (cf. §59.4 for unfulfillable wishes for the future).

کاشکی می آمد.	<i>kâshki mîâmad.</i>	I wish he had come.
کاش من بدنیا نمی آمدم!	<i>kâsh man be donyâ</i> <i>nemiâmadam!</i>	Would that I had never been born!
کاشکی اینجا بودید.	<i>kâshki injâ budid.</i>	Wish you were here.

§ 63 Expressions of temporal duration. In present expressions of temporal duration, where English uses the present perfect, the length of time is given in Persian with *-ast* followed by *ke* (optional) and (1) the present tense of 'to be':

LESSON TWENTY-ONE

سه سال است (که) اینجا هستم <i>se sâl-ast (ke) injâ hastam.</i>	I've been here for three years.
خیلی وقت است (که) اینطور است. <i>khayli vaqt-ast (ke) intawr-ast.</i>	It's been like this for a long time.

(2) the past narrative of states, where English uses the present perfect. This category includes most negatives, as in 'haven't/hasn't done something for X amount of time':

پنج سال است که شوهرش مرده است. <i>panj sâl-ast ke shawhar-esh morde-ast.</i>	Her husband has been dead for five years.
دو ساعت است که همانجا نشسته‌اید. <i>do sâ't-ast ke hamânjâ neshaste-id.</i>	You've been sitting there for two hours.
شش سال است که او را ندیده‌ام. <i>shesh sâl-ast ke u-râ nâ-dide-am.</i>	I haven't seen him for three years.
دو هفته است که از خانه بیرون نرفته است. <i>do hafte-ast ke az khâne birun nârafte-ast.</i>	She hasn't gone out of the house for two weeks.

(3) the present continuous of actions, where English uses the progressive present perfect:

دو ساعت است که کار میکم. <i>do sâ't-ast ke kâr-mikonam.</i>	I've been working for two hours.
سه روز است که باران میبارد. <i>se ruz-ast ke bârân mîbârad.</i>	It's been raining for three days.

63.1 In past expressions of temporal duration, the length of time is given with *bud* followed by (1) the simple past of *budan*:

سه سال بود که آنجا بودم که... <i>se sâl bud ke ânjâ budam ke...</i>	I had been there for three years when...
--	--

(2) the remote past of states:

شش سال بود که او را ندیده بودم. <i>shesh sâl bud ke u-râ nâdide-budam.</i>	I hadn't seen him for six years.
پنج سال بود که شوهرش مرده بود. <i>panj sâl bud ke shawhar-esh morde-bud.</i>	Her husband had been dead for six years.

(3) the past continuous of on-going actions:

سه روز بود که باران *se ruz bud ke bârân* It had been raining for
 میبارید. *mîbârid.* three days.

63.2 'Since' followed by the present perfect in English is rendered in Persian by *az vâqtike* (or equivalent) followed by the present.

از وقتی که من اینجا هستم *az vaqt-i ke man injâ* I haven't seen him since
 او را ندیده‌ام. *hastam, u-râ nâdide-* I've been here.
am.

از وقتی که با امثال آنها *az vaqt-i ke bâ amsâl-e* Ever since he's been
 سرو کار دارد او را *ânhâ sar o kâr dârad,* dealing with the likes
 ندیده‌ایم. *u-râ nâdide-im.* of them, we haven't
 seen him.

از روزی که او را میشناسم *az ruz-i ke u-râ mîshenâ-* He's been like this ever
 همینطور است. *sam hamintawr-ast.* since the day I came to
 know him.

Vocabulary 21

باران *bârân* rain; باران باریدن *bârân-bâridan* or باران آمدن *bârân-âmadan* to rain

بایست *(mi)bâyest(i) = bâyard*

بر *bar* (prep.) over, upon, at, against (highly idiomatic)

برف *barf* snow; برف باریدن *barf-bâridan* or برف آمدن *barf-âmadan* to snow

پرسیدن *porsidan* to ask (*az* someone)

تمام *tamâm-e* all of, the whole; تمام شدن *tamâm-shodan* to be finished, to be over; تمام کردن *tamâm-kardan* to finish (trs.)

جستن *jostan* / جو *ju-* to seek¹

جستجو *jostoju* search; جستجو کردن *jostoju-kardan* to search for, seek (normally takes a "sandwiched" complement, as *jostoju-ye chiz-i kardan* 'to search for something')

چراغ *cherâq* light, lamp; torch, flashlight

حال *hâl* pl احوال *ahvâl* condition, state

خاموش *khâmush* silent; off, out (light, machinery); کردن *khâ-*

¹A common verb in classical Persian, simple *jostan* has become quite rare in the modern language, its place having been taken by جستجو کردن *jostoju-kardan*. It is still used in a number of compounds.

LESSON TWENTY-ONE

mush-kardan to turn out, to turn off, to silence

روشن کردن *rawshan* lit, light, bright; روشن کردن *rawshan-kardan* to turn on, light

روغن *rawqan* oil

عوض کردن *avaz-kardan* to change (transitive)

ماشین *mâshin* automobile, car

هوا *havâ* weather, air

یافتن *yâftan*/یاب *yâb*- to find¹

¹یافتن is seldom used in modern Persian, and never in colloquial Persian (where پیدا کردن is used), in its simple state; it was very common in classical Persian and is still used in compounds like کار یافتن *kâr-yâftan* 'to find work, to get employed.'

Exercise 21

(a) Complete the following with the proper mood and tense and translate:

- ۱ اگر فردا باران _____ (باریدن)، ما _____ (توانستن) _____ (رفتن) بیرون.
- ۲ اگر دیروز باران _____ (باریدن)، ما _____ (توانستن) _____ (رفتن) بیرون.
- ۳ اگر شما دیروز _____ (رفتن)، من هم همراهتان _____ (آمدن).
- ۴ اگر شما فردا _____ (رفتن)، من هم همراهتان _____ (آمدن).
- ۵ اگر خودت بلد _____ (بودن)، چرا از من پرسیدی؟
- ۶ اگر از من _____ (پرسیدن)، به او میگویم چه کار _____ (کردن).
- ۷ اگر شما چراغها را _____ (روشن کردن)، بهتر می بینیم.
- ۸ اگر فردا هوا خوب _____ (بودن)، من اینها را _____ (گشتن).
- ۹ اگر ما خانه بزرگتری _____ (داشتن)، بهتر _____ (بودن).
- ۱۰ اگر همینجا روی تختواب کمی _____ (دراز کشیدن)، حالم بهتر _____ (شدن).
- ۱۱ اگر تو خاموش _____ (شدن)، من ترا _____ (گشتن)!

(b) Complete the following using irrealis constructions and translate:

۱. مریم و شیرین باید خیلی زودتر — (رسیدن). ۷ آقا، میایستی خیلی بیشتر از این — (کار بهتر بود شما مشغول کار خودتان — (شدن). (کردن).
۳. ما باید آنها را ارزانتر — (خریدن). ۸. تو نمی بایستی آن چراغ را — (خاموش محمد باید قبلاً — (برگشتن). (کردن).
۵. شما بایستی آنها را — (دیدن). ۹. این نباید با شما — (فرق کردن).
۶. رضا میبایست بیشتر — (درس خواندن). ۱۰. بهتر بود من زودتر — (شروع کردن).

(c) Give appropriate answers to the following:

۱. چند وقت است حالش اینطور است؟
۲. چند وقت است فارسی میخوانید؟
۳. این چراغ چند وقت است روشن شده است؟
۴. چند روز بود باران میاید؟
۵. چند وقت است دنبال چنین کاری میگردید؟
۶. چند وقت است روغن ماشینتان عوض نشده است؟
۷. چند وقت است برادران و خواهرانتان را ندیده اید؟
۸. چند وقت است میخوانند فارسی یاد بگیرند؟
۹. چند سال است که مدرسه میروید؟
۱۰. چند ماه است که در این شهر هستید؟

(d) Translate into Persian

LESSON TWENTY-ONE

1. How long has it been raining? It's been raining for three days.
2. We turned on the lights two hours ago, so they've been on for two hours.
3. If he had started earlier, he would have finished his work.
4. If the weather is good tomorrow, we can go to town and buy some things.
5. How long ago did you throw that food away?
6. I wish you hadn't said those things to me.
7. No matter how many times (= however much) you ask me, I won't tell you the answer.
8. It must have rained last night.
9. You should have put all the lights out when you finished your work.
10. If I had known the answer, I wouldn't have asked you.

Additional Vocabulary: Mishaps

بهم خوردن <i>beham-khordan</i> to col- lide	زمین خوردن <i>zamin-khordan</i> to fall down
بیمارستان <i>bimârestân</i> hospital	زیر گرفتن <i>zir-gereftan</i> to run over
بی‌هوش <i>bihush</i> unconscious	سر خوردن <i>sor-khordan</i> to slip
پله‌کمان <i>pellekân</i> stair, staircase	شکستن (شکن) <i>shekastan/shekan-</i> to break (transitive and intransitive)
تصادف کردن <i>tasâdof-kardan</i> to have an accident	غش کردن <i>qash-kardan</i> to faint
خوردن به <i>khordan be</i> to run into, collide with	کبود شدن <i>kabud-shodan</i> to get bruised
خیس <i>khis</i> wet	گلگیر <i>gelgir</i> fender
دویدن <i>dawidan/davidan</i> to run	له شدن <i>leh-shodan</i> to get mashed
رانندگی کردن <i>rânandegi-kardan</i> to drive (a vehicle)	لیز <i>liz</i> slippery
راننده <i>rânande</i> driver	لیز خوردن <i>liz-khordan</i> to slide
رول <i>rol</i> steering wheel	

Write a short composition using as much of the vocabulary given above as you can.

درس بیست و دوم

Lesson Twenty-Two

§ 64 **Uses of the subjunctive IV: Adverbial clauses.** The subjunctive is used in adverbial clauses introduced by certain conjunctions.

64.1 Temporal conjunctions. Temporal clauses in Persian tend to precede the main clause, whereas in English the opposite is true.

- (a) Conjunctions meaning 'before' (پیش از اینکه *pish az in-ke*, قبل از اینکه *qabl az in-ke*) are invariably followed by the present subjunctive regardless of the tense of the main clause; for English translation, the tense depends upon context.

پیش از اینکه من بیایم آنها رفته بودند.	<i>qabl az in-ke man bîa- yam, ânhâ rafte- budand.</i>	They had already gone before I came.
---	--	---

پیش از اینکه بروید با شما کار داریم.	<i>pish az in-ke béravid, bâ shomâ kêr dêram.</i>	I want to see you before you go.
---	---	-------------------------------------

- (b) *tâ* followed by the negative present subjunctive means 'until' (literally, "so long as...not") with reference to future time. This type of clause invariably precedes the main clause of the sentence.

تا شما نروید من هم نمیروم.	<i>tâ shomâ nâravîd man- ham némiravam.</i>	I won't go until you do.
-------------------------------	---	--------------------------

تا کارتان را نکنید نمی توانید بروید.	<i>tâ kêr-etân-râ nâkonîd, némîtavânid béravid.</i>	You can't go until you do your work.
---	---	---

- (c) *tâ* meaning 'by the time that' is followed by the present subjunctive. The verb of the result clause is in the present perfect.

تا به فرودگاه برسیم هواپیما رفته است.	<i>tâ be forudgâh béresîm, havâpaymâ rafte-ast.</i>	By the time we get to the airport, the plane will have gone.
--	---	--

تا بیایند دیر شده است.	<i>tâ bîâyand, dir shode-ast.</i>	By the time they come, it will be too late.
------------------------	-----------------------------------	--

LESSON TWENTY-TWO

64.2 The conjunctions of purpose (تا *tâ*, تا که *tâ ke*, تا اینکه *tâ in-ke*, and که *ke* 'in order that') introduce a purpose clause. These conjunctions are invariably followed by the present subjunctive regardless of the tense of the main clause. Whereas temporal clauses precede the main clause, purpose clauses always follow the main clause.

میایم تا شمارا ببینم. <i>mîâyam tâ shomâ-râ bēbinam.</i>	I'm coming to see you.
آمدم که شمارا ببینم. <i>âmadam ke shomâ-râ bēbinam.</i>	I came to see you.
آمده است تا اینکه ماشین را تعمیر کند. <i>âmade-ast tâ in-ke mâshin-râ ta'mir-konad.</i>	He's come to repair the car.

64.3 All conjunctions of concession, provision, and exception are followed by the subjunctive, present or past depending upon the temporal relationship to the main clause.

اگر هم بمیرم باز هم میروم. <i>agar-ham bémiram, bâz-ham mîravam.</i>	Even though I may die, I'm still going.
اگر هم شما دیده باشید باز هم باور نمیکنم. <i>agar-ham shomâ دیدید, bâz-ham bâvar-némikonam.</i>	Even though you may have seen it, I still don't believe it.
بشرطی که شما بیائید من هم میایم. <i>be shart-i ke shomâ bâîid, man-ham mîâyam.</i>	Provided you come, I'll come too.
بی آنکه با چشم خودم ببینم باور نمیکنم. <i>bi ân-ke bâ cheshm-e khod-am bēbinam, bâvar-némikonam.</i>	I won't believe it without seeing it with my own eyes.

§ 65 **Participial forms.** There are three distinct types of active participle in Persian, (1) the participial of agency, (2) the verbal adjectival participle, and (3) the participle of manner.

65.1 The **agent participle**, which may be used both adjectivally and substantively as a noun, has two formations, one for simple verbs and another for compounds.

- (a) Simple verbs form the agent participle by adding *-(y)ande* to the present stem.

SIMPLE INFINITIVE	PRESENT STEM	AGENT PARTICIPLE
نوشتن <i>neveshtan</i>	نویس <i>nevis-</i> >	نویسنده <i>nevisande</i> 'writer'
فروختن <i>forukhtan</i>	فروش <i>forush-</i> >	فروشنده <i>forushande</i> 'salesperson'
خواندن <i>khândan</i>	خوان <i>khân-</i> >	خواننده <i>khânande</i> 'reader, singer'
گفتن <i>goftan</i>	گو <i>gu-</i> >	گوینده <i>guyande</i> 'speaker, announcer'
آمدن <i>âmadan</i>	آ <i>â-</i> >	آینده <i>âyande</i> 'coming, future'

جوینده یابنده است *juyande yâbande-ast*. He who seeks finds.

- (b) Compound verbs form the agent participle from the nonverbal element and the simple present stem of the verb. The resulting compound is a single word, with stress on the final syllable.

COMPOUND INFINITIVE	AGENT PARTICIPLE
پاک کردن <i>pâk-kardan</i> to erase >	پاک کن <i>pâkkón</i> eraser
دانش جستن <i>dânesht-jostan</i> to seek knowledge >	دانشجو <i>dâneshtjû</i> student
سحر خاستن <i>sahar-khâstan</i> to get up at dawn >	سحرخیز <i>saharkhîz</i> early riser
بلند گفتن <i>boland-goftan</i> to speak loudly >	بلندگو <i>bolandgû</i> loudspeaker
فارسی گفتن <i>fârsi-goftan</i> to speak Persian >	فارسیگو <i>fârsigû</i> Persian-speaking
روزنامه نوشتن <i>ruznâme-neveshtan</i> to write newspapers >	روزنامه نویس <i>ruznâmenevîs</i> journalist
آب گرم کردن <i>âb-garm-kardan</i> to heat water >	آبگرمکن <i>âbgarmkón</i> waterheater
خبر نگاشتن <i>khavar-negâshtan</i> to report news >	خبرنگار <i>khavarnegâr</i> reporter
کتاب فروختن <i>ketâb-forukhtan</i> to sell books >	کتابفروش <i>ketâbforûsh</i> bookseller

Contrary to this principle of formation, a few modern terms, especially of a commercial nature and loan-translations, form compound agent participles on the pattern of the simple verb. They are very limited in occurrence.

تحويل گرفتن <i>tahvil-gereftan</i> to accept consignment >	تحويل گیرنده <i>tahvilgirande</i> consignee
--	---

LESSON TWENTY-TWO

امضا کردن *emzâ-kardan* to sign > امضا کننده *emzâkonande* signatory

65.2 The **verbal adjective** is formed by suffixing *-(y)â* to the present stem. This form, which means possessed of a quality inherent in the verb, occurs only with and is limited to a very small number of simple verbs, practically limited to the following:

INFINITIVE	PRESENT STEM	VERBAL ADJECTIVE
توانستن <i>tavânestan</i>	توان <i>tavân-</i> >	توانا <i>tavânâ</i> capable
خواندن <i>khândan</i>	خوان <i>khân-</i> >	خوانا <i>khânâ</i> legible
داشتن <i>dâshstan</i>	دار <i>dâr-</i> >	دارا <i>dârâ</i> possessing (as in دارای <i>dârâ-ye sharâyet</i> qualified)
دانستن <i>dânestan</i>	دان <i>dân-</i> >	دانا <i>dânâ</i> knowing, wise
دیدن <i>didan</i>	بین <i>bin-</i> >	بینا <i>binâ</i> sighted, capable of seeing
رسیدن <i>residan</i>	رس <i>res-</i> >	رسا <i>resâ</i> far-reaching (voice)
شنیدن <i>shenidan</i>	شنو <i>shenaw-</i> >	شنوا <i>shenavâ</i> capable of hearing
گفتن <i>goftan</i>	گو <i>gu-</i> >	گویا <i>guyâ</i> capable of speech
گرفتن <i>gereftan</i>	گیر <i>gir-</i> >	گیرا <i>girâ</i> attractive

65.3 The **participle of manner** is formed by adding *-(y)ân* to the present stem. This participle is used adverbially to describe a state or manner in which something is done. Verbs that form verbal adjectives in *-(y)â* do not form participles of manner in their simple states. All compound verbs potentially take this form, although in practice there are not that many in use.

خندان رفت. *khandân raft.*

She left **laughing**.

افتان و خیزان از شرابخانه آمدند. *oftân o khizân az sharâbkhâne âmadand.*

They came from the tavern, **stumbling and reeling**.

یارب گویان با مرگ روبرو شدند. *yârabbguyân bâ marg ruberu shodand.*

Saying "O Lord," they faced death.

نعره زنان حمله کردند. *na'rezanân hamle-kardand.*

Shouting, they attacked.

65.4 Other productive agent constructions are as follows.

(1) The suffix گر *-gar*, as کار *kâr* 'work' > کارگر *kârgar* 'worker,' آرایش

ârâyesh 'adornment' > آرایشگر *ârâyeshgar* 'hair dresser,' پژوهش *pazhuhesh* 'research' > پژوهشگر *pazhuheshgar* 'researcher,' آهن *âhan* 'iron' > آهنگر *âhangar* 'ironmonger, blacksmith,' تماشا *tamâshâ* 'spectacle' > تماشاگر *tamâshâgar* 'spectator,' and مس *mes* 'copper' > مسگر *mesgar* 'coppersmith.'

(2) The Turkish agent suffix *-chi* is quite productive: پست *post* 'post, mail' > پستچی *postchi* 'mailman,' درشکه *doroshke* 'carriage' > درشکهچی *doroshkechi* 'carriage driver,' and شکار *shekâr* 'hunt' > شکارچی *shekârchi* 'hunter.'

(3) Arabic agents usually assume the shape $C_1aC_2C_2âC_3$ (i.e. *-a-* after the first consonant and a doubled second consonant followed by *-â-*), as in حرف *harrâf* 'loquacious' (< حرف *harf*), حامل *hammâl* 'porter,' خیاط *khayyât* 'tailor,' قصاب *qassâb* 'butcher,' and نجار *najjâr* 'carpenter.'

Vocabulary 22

آماده *âmâde* ready

آواز *âvâz* voice, singing voice; آواز کردن *âvâz-khândan* to sing

اگر...هم *âgar...ham* although

بازهم *bâz-ham* still, nonetheless

بردن *bordan*/بر *bar-* to win (game, bet)

بس *bas* enough; از بس *az bas-ke* so much...that¹

بعد از آنکه *ba'd az ân-ke* after (conj.)

بکار بردن *be kâr bordan* to use, employ

پس از اینکه *pas az in-ke* after (conj.)

پیاده *piâde* on foot, by foot, pedestrian; پیاده رفتن *piâde raftan* to go on foot; پیاده شدن *piâde-shodan* to get out, off (of vehicles)

پیش از اینکه *pish az in-ke* before (+ subj.)

تا *tâ* until, by the time, in order that (see also Appendix A)

تماشا *tamâshâ* spectacle; تماشا کردن *tamâshâ-kardan* to watch

حرکت کردن *harakat* pl حرکات *harakât* motion, movement; حرکت کردن *harakat-kardan* to take off, start moving

درد *dard* pain; درد کردن *dard-kardan* to hurt, ache

دیر *dir* late; دیر شدن *dir-shodan* to get late (of time); دیر کردن *dir-kardan* to be late (of people), to come late

راه افتادن *(be)râh-oftâdan* to get under way, "hit the road," be on one's way

¹A clause introduced by *az bas ke* is the main clause in English, and the main clause in Persian is the subordinate clause of English, e.g. کار کرده‌ایم خسته شده‌ایم *az bas-ke kâr-karde-im, khaste-shode-im* 'we've worked so much that we've gotten tired.'

LESSON TWENTY-TWO

ساختن	<i>sâkhtan</i> ساز <i>sâz-</i> to make, build
شام	<i>shâm</i> dinner
صبحانه	<i>sobhâne</i> breakfast
فرستادن	<i>ferestâdan</i> فرست <i>ferest-</i> to send
فرودگاه	<i>forudgâh</i> airport
قبل از اینکه	<i>qabl az in-ke</i> before (+ subj.)
کلید	<i>kelid</i> key, switch
ناهار	<i>nâhâr</i> lunch, midday meal
نگاه داشتن	<i>negâh-dâshtan</i> نگهداشتن <i>negah-dâshtan</i> to stop (trs.), hold, keep (this compound of <i>dâshtan</i> takes <i>mi-</i> and forms a regular imperative, نگهدار <i>negah-dâr(id)</i> , and subjunctive, نگهدارم <i>negah-dâram</i>)
هواپیما	<i>havâpaymâ</i> airplane

Exercise 22

(a) Give the agent participles for the following verbs:

۱ کتاب فروختن	۶ لباس شستن	۱ درس خواندن
۱۲ عینک ساختن	۷ کشتن	۲ بردن
۱۳ آدم کشتن	۸ نمودن	۳ بار بردن
۱۴ دندان ساختن	۹ یاد گرفتن	۴ غم خوردن
۱۵ کم خوابیدن	۱۰ بطری باز کردن	۵ شستن

(b) Change the verbs in boldface to participles of manner (make any necessary adjustments and/or omissions):

- ۱ از اطاق به اطاق میرفت و چراغ روشن میکرد.
- ۲ بالاخره رسیدیم ولی پرسیدیم و پرسیدیم.
- ۳ در حالی که روی تختخواب میفتاد شروع به گریه کرد.
- ۴ در حالی که برمیخاستند شروع کردند به صحبت کردن.
- ۵ دراز می کشیدم که خوابم برد.

- ۶ بچه‌ها گریه میکردند و پیش مادرشان آمدند.
۷ همانطور در حالی که حرف میزد برخاست و رفت.

(c) Read and translate into English:

- ۱ فردا صبح زود آماده رفتن تهران باشید!
- ۲ هنوز ناهارمان را نخورده بودیم که صدای ماشین محررا شنیدیم که می‌آید
- ۳ اگر پیاده نمی‌آمدند و با ماشین می‌آمدند، دیر نمی‌کردند
- ۴ بهتر است با هواپیما برویم، یا شود با ماشین هم رفت؟
- ۵ قبل از اینکه باران بیاید ماشین را نزدیک ده کوچه نگه داشته بودیم.
- ۶ طوری که کار ما پیش می‌رود، تا تمام شود ما همه سیر شده‌ایم.
- ۷ زود باش! نمیخواهم دیر کنم.
- ۸ از بسکه دیر کرده‌ایم، تا به فرودگاه برسیم هواپیما رفته است.
- ۹ یکی از مشهورترین آوازخوانهای ایران شجریان است.
- ۱۰ سعی کردم چراغ را روشن کنم ولی نتوانستم کلیدش را پیدا کنم.

(d) Translate into Persian:

1. Stop the car right here. I want to get out.
2. Before you eat dinner, don't forget to wash your hands.
3. I guessed they wouldn't throw those things away.
4. Before eating lunch I like to stretch out and sleep for a few minutes.
5. The announcer is saying something interesting. Let's listen.
6. I usually ask before taking anything from (از روی) his desk.
7. By the time they get here everything will be finished.
8. We can't have dinner until your brother and sister arrive.
9. If you go on foot, you won't arrive until 6 o'clock.
10. I doubt you can get to the airport before the plane takes off.

LESSON TWENTY-TWO

Additional Vocabulary: Travel

اسباب <i>asbâb</i> belongings, things	درجه یک <i>daraje-ye yek</i> first class
اعلان کردن <i>e'lân-kardan</i> to announce	درجه دو <i>daraje-ye do</i> second class
ایستگاه <i>istgâh</i> station	دوسره <i>dosare</i> round-trip
بابر <i>bârbar</i> porter	رزرو کردن <i>rezerv-kardan</i> to reserve
بازرس <i>bâzres</i> conductor	رستوران <i>restorân</i> restaurant
باطل <i>bâtel</i> invalid	سریع السیر <i>sari'ossayr</i> express
بلیط <i>belit</i> ticket	سکو <i>saku</i> platform
پرداخت کردن <i>pardâkht-kardan</i> to pay	عادی <i>âdi</i> ordinary
پول نقد <i>pul-e naqd</i> cash	قطار <i>qatâr</i> train
تاکسی <i>tâksi</i> taxi	کارت اعتبار <i>kârt-e e'tebâr</i> credit card
ترن <i>tran</i> train	مسافرت <i>mosâferat</i> travel, trip; مسافرت کردن <i>mosâferat-kardan</i> to travel
توالیت <i>tuâlet</i> toilet	
چمدان <i>chamedân</i> suitcase	یکسره <i>yeksare</i> one-way

Write a short composition about a trip you have taken.

درس بیست و سوم

Lesson Twenty-Three

§ 66 **Abstraction of substantives.** All substantives (adjectives and nouns) are abstracted by suffixing *-î*. For substantives ending in *-e*, the abstraction is *-gî*.

SUBSTANTIVE	ABSTRACTION
پیر <i>pir</i> old >	پیری <i>pirî</i> old age
سیاه <i>siâh</i> black >	سیاهی <i>siâhî</i> blackness
بچه <i>bachche</i> child >	بچگی <i>bachchegî</i> childhood
آماده <i>âmâde</i> ready >	آمادگی <i>âmâdegî</i> readiness
دیوانه <i>divâne</i> mad >	دیوانگی <i>divânegî</i> madness
پزشک <i>pezeshk</i> physician >	پزشکی <i>pezeshkî</i> (the study or practice of) medicine
دندانپزشک <i>dandânpezeshk</i> dentist >	دندانپزشکی <i>dandânpezeshkî</i> dentistry
نماینده <i>nemâyande</i> representative >	نمایندگی <i>nemâyandegî</i> representation

The abstracted adjective is used in the expression *be in* (or *ân*) ...*î*, equivalent to the English 'so' or 'such a.'

باین زودی نرویم. <i>be in zudî naravim.</i>	Let's not go so early
خانه‌ای بآن بزرگی ندیده بودم. <i>khâne-i be ân bozorgî nadide-budam.</i>	I had never seen a house so big (such a big house).

The abstracted adjective is also used in the idiom *be ...î-e ...*, equivalent to the English 'as ... as ...'

این به خوبی آن است. <i>in be khubi-e ân-ast.</i>	This is as good as that.
این کار به سختی آن کار نیست. <i>in kâr be sakhti-e ân kâr nist.</i>	This job is not so hard as that one.

خانه‌ای به بزرگی آنرا *khâne-i be bozorgi-e ân-* I had never seen a house
 ندیده بودم. *râ nádide-budam.* as big as that one.

66.1 The abstractions of substantives relating to offices and ranks are often used by extension not only for the office or rank itself but also for the place where the office is conducted.

آتش‌نشان <i>âteshneshân</i> fire-fighter >	آتشنشانی <i>âteshneshâni</i> fire department
کتابفروشی <i>ketâbforush</i> bookseller >	کتابفروشی <i>ketâbforushi</i> book store
شهربان <i>shahrbân</i> chief of police >	شهربانی <i>shahrbâni</i> police headquarters
شهردار <i>shahrdâr</i> mayor >	شهرداری <i>shahrdâri</i> mayor's office

66.2 The abstractions are also used to define the purpose for which things are employed.

سوپ خوردن <i>sup-khordan</i> to eat soup >	سوپ‌خور <i>supkhor</i> soup eater >	قاشق سوپ‌خوری <i>qâshoq-e sup-khori</i> soupspoon
رخت شستن <i>rakht-shostan</i> to wash clothes >	رختشو <i>rakhtshu</i> clothes washer >	طشت رختشوئی <i>tasht-e rakhtshui</i> washtub
ظرف شستن <i>zarf-shostan</i> to wash dishes >	ظرف‌شو <i>zarfshu</i> dish-washer >	مایع ظرف‌شوئی <i>mâye'-e zarfshui</i> dishwashing liquid

§ 67 **Double-substantive compounds.** Compounds composed of two substantives (noun-noun or adjective-noun) render substantives. Stress, as in all substantives, is on the final syllable. Generally the first element of a double-substantive compound indicates a quality or modification of the second element, as in شکسته‌دل *shekaste-dêl* 'broken' and دل *del* 'heart', which form شکسته‌دل *shekaste-dêl* 'broken-hearted,' and as in مهمان *mehmân* 'guest' and دوست *dost* 'friend,' which form مهماندوست *mehmândûst* 'hospitable.' It is often helpful when first encountering a double-substantive compound to put the two elements together and add '-ed.'

ماه‌رو *mâhru* "moon-faced" > beautiful
 سنگدل *sangdel* "stone-hearted" > hardhearted
 درازدست *darâzdast* "long-armed" > aggressive

پریشان خاطر *parishânkhâter* “disturbed-minded” > distressed, upset
 کوتاه قد *kutâhqad* “short-statured” > short in stature

Not all compounds are quite so transparent in meaning, and some have extended metaphorical applications, such as

خرگوش *khargush* “donkey-eared” > rabbit
 تردامن *tardâman* “wet-skirted” > disgraced, scandalous

67.1 Particularly productive first elements for this type of compound are خوش *khosh-* (‘well, good’), بد *bad-* (‘bad, ill’) and بی *bi-* (‘without’).

خوشلباس <i>khoshlebâs</i>	well-dressed
بدلباس <i>badlebâs</i>	ill-dressed
خوشبخت <i>khoshbakht</i>	lucky, fortunate
بدبخت <i>badbakht</i>	unlucky, unfortunate
بیکار <i>bikâr</i>	unemployed, idle
بیحوصله <i>bihawsele</i>	impatient

A fairly productive second element is کار *-kâr*.

فراموشکار <i>farâmushkâr</i>	forgetful
کثافتکار <i>kasâfatkâr</i>	messy, sloppy

67.2 All double-substantive compounds are abstracted by suffixing *-(g)î*.

شکسته دلی <i>shekastedelî</i>	brokenheartedness
مهماندوستی <i>mehmândustî</i>	hospitality
درازدستی <i>darâzdastî</i>	aggressiveness
بدبختی <i>badbakhtî</i>	misfortune
بیحوصلگی <i>bihawselegî</i>	impatience

§ 68 Adjectives/adverbs in *-âne*. The suffix *-(g)âne* is used to make adverbs from words that are primarily adjectival and also to make adjectives of substantives whose primary connotations have become purely nominal. Although as a general rule most adjectives can be used as adverbs (کتاب خوبی *ketâb-e khub-i* ‘a good book’ and خوب خوابیدم *khub khâbidam* ‘I slept well’), there are some words, like مؤدب *mo’addab* ‘polite’ and خوشبخت *khoshbakht* ‘lucky,’ that are by convention exclusively adjectival. Such words add the *-(g)âne* suffix when used adverbially.

مؤدب *mo'addab* polite > مؤدبانه *mo'addabâne* politely
 خوشبخت *khoshbakht* lucky > خوشبختانه *khoshbakhtâne* luckily
 بدبخت *badbakht* unlucky > بدبختانه *badbakhtâne* unfortunately

Similarly, although many nouns can be used indiscriminately as adjectives, by convention some, like برادر *barâdar* 'brother,' بچه *bachche* 'child,' and شاعر *shâ'er* 'poet,' are used exclusively as nouns. To make them adjectival the *-(g)âne* suffix is added.

برادر *barâdar* brother > برادرانه *barâdarâne* brotherly
 بچه *bachche* child > بچگانه *bachchegâne* childish
 شاعر *shâ'er* poet > شاعرانه *shâ'erâne* poetic(al), romantic

These are regularly abstracted by adding the *-(g)i* suffix, e.g. برادرانگی *barâdarâ-negi* 'brotherliness' and بچگانگی *bachchegânegi* 'childishness.'

§ 69 *Magar*. The interrogative particle مگر *mâgar* is used (1) with a negative verb when an affirmative answer is expected. In this sense English uses an affirmative verb followed by a negative tag question. The affirmative answer to a negative question is introduced by چرا *cherâ* (like the French *si*), not by بله *bâle*.

مگر نرفتید؟ چرا، رفتیم. *magar nâraftid? cherâ, raftam.* You went, didn't you? Yes, I did.

مگر خودتان نبودید؟ چرا بودم ولی ندیدم. *magar khod-etân nâbudid? cherâ, budam vali nâdidam.* You were there yourself, weren't you? Yes, I was, but I didn't see it.

مگر اینطور نیست؟ *magar intawr nist?* That how it is, isn't it?

(2) *Mâgar* is also used with an affirmative verb when a negative answer is expected. In this sense English uses a negative verb followed by an affirmative tag question.

چه میدانند؟ مگر آنجا بودند؟ *che midânand? magar ânjâ budand?* What do they know? They weren't there, were they?

میآیند مگر؟ *mîâyand magar?* They aren't coming, are they?

(3) The particle also occurs as مگر نه *mâgar nâ* after an affirmative statement as a tag question to induce agreement (like the French *n'est-ce pas?*).

فهمیدید، مگر نه؟ <i>fahmidid, magar na?</i>	You understand, don't you?
آنها هم میآیند، مگر نه؟ <i>ânhâ-ham miâyand, magar na?</i>	They are coming too, aren't they?

Vocabulary 23

آنچه *ânche* that which, what (a relative pronoun: when it takes *-râ*, the relative *ke* is added, e.g. آنچه گذشت *ânche gozasht* 'that which passed,' but آنچه را که گفتید نشنیدم *ânche-râ ke goftid nâshenidam* 'I didn't hear what you said.'

ادامه *edâme* continuation; ادامه دادن *edâme-dâdan be* to continue
استفاده *estefâde* benefit, benefiting; استفاده کردن از *estefâde-kardan az* to make use of

اشکال *eshkâl* pl اشکالات *-ât* difficulty, problem; اشکال داشتن *eshkâl-dâshtan* to have a problem, for something to be wrong; اشکالی ندارد *eshkâl-i nâdârad* it's all right, "no problem"

بالا *bâlâ* up (adv.), upstairs

بالای *bâlâ-ye* over, above (prep.)

بخشیدن *bakhshidan* to excuse, forgive (*be*) someone (a mistake, direct object)

پائین *pâin* down (adv.), downstairs

پیشنهاد *pishnehâd* suggestion; پیشنهاد کردن *pishnehâd-kardan* to suggest

تمیز *tamiz* clean

خداحافظ *khodâhâfez* goodbye; خداحافظی کردن با *khodâhâfezi-kardan bâ* to say goodbye to

دوباره *dobâre* again, a second time

دیوانه *divâne* mad, crazy

زیر *zir-e* under, beneath (prep.)

سر درد *sardard* headache¹

سلام *salâm* hello, greetings; سلام کردن به *salâm-kardan be* to say hello to, to greet

¹Most aches and pains are compounded similarly with *-dard*, as گوش درد *gushdard* 'ear-ache,' کمردرد *kamardard* 'backache,' and دل درد *deldard* 'stomachache' (see Supplementary Vocabulary for parts of the body). When *dard* precedes with the *ezâfe*, a metaphorical pain is implied, e.g. درد سر *dard-e sar* 'pain in the neck' and درد دل *dard-e del* 'heart-ache.'

LESSON TWENTY-THREE

شکستن *shekastan*/ شکن *shekan*- to break (transitive and intransitive)
 کثافت *kasâfat* dirt, dirtiness
 کثیف *kasif* dirty
 گرنه *garnâ* or اگر نه *agarna* otherwise
 مگر *mâgar* see §69

Exercise 23

(a) Read the following words and tell what they mean:

۱ آقایی	۱۱ فراموش کاری	۲۱ سیاه روی
۲ بزرگی	۱۲ سختی	۲۲ خوانائی
۳ کوتاهی	۱۳ دوری	۲۳ برادرانگی
۴ کوتاه دمی	۱۴ نزدیکی	۲۴ معلی
۵ سادگی	۱۵ بدبختی	۲۵ مردشناسی
۶ زودمی	۱۶ زودگذری	۲۶ همسایگی
۷ جوانی	۱۷ بولداری	۲۷ بچکانگی
۸ خوشحالی	۱۸ سفیدی	۲۸ آسانی
۹ باربری	۱۹ گمشدگی	۲۹ دوستی
۱۰ دانائی	۲۰ بخشندگی	۳۰ روزنامه نویسی

(b) Return to exercise a in Lesson 22 and make abstractions of the words created (skip #10).

(c) Answer the following questions:

۱ مگر آن نامه را نفرستادید؟	۳ مگر آنها را دیده اید؟
۲ به خانه مانمی آیند مگر؟	۴ مگر نمیدانید این چیست؟

- ۵ مگر آتقد ر بول دارید؟
۶ فارسی بلید، مگر نه؟
۷ مگر آماده نیستید؟
۸ با ماشین میریم، مگر نه؟
۹ مگر ناهار خوردید؟
۱۰ مگر نمیدانید آن آقا کیست؟

(d) Read and translate into English:

- ۱ یکی دو تا اسکنال داشتیم و اگر نه زودتر میریدیم.
۲ در ایران هر وقت آدمی مؤدب وارد اطاق میشود باید به همه سلام کند.
۳ آنچه آن دیوانه میگوید درد سر میآورد.
۴ دلم را شکستید ولی باز هم غم نمی خورم.
۵ به درس خواندن تا حتماً ادامه دهید.
۶ برای این کار از چه میخواهید استفاده کنید؟
۷ خانم، یخشید، وقت است که ما با هم دیگر خدا حافظی کنیم.
۸ کسی که چنین حرفانی را باور کند باید خیلی زود باور باشد.
۹ من میخواستم پزشکی بخوانم ولی پدرم پیشنهاد کرد که دندانپزشکی بخوانم.
۱۰ شبی بآن سیاهی بهیچوقت ندیده بودم. خوشبختانه چراغ همراه داشتیم.

(e) Translate into Persian:

1. Try to keep this room clean.
2. This is more childishness than madness.
3. Didn't they try to stop the car?
4. Can one get to (reach) those distant cities by airplane?
5. It's unlikely such a thing would happen again.
6. We knew they would be late.
7. Is there any place in this vicinity (نزدیکیها) we can sleep tonight?
8. You don't want to forgive someone

LESSON TWENTY-THREE

- who has done such a thing, do you? 10. You'd better (بهتر است که شما)
 9. Didn't you say hello to the ladies and gentlemen who came late? continue with your work, otherwise you'll never finish.

Supplementary Vocabulary

اعضای بدن A'zâ-ye Badan Parts of the Body

آرنج <i>âranj</i> elbow	چانه <i>châne chin</i>
ابرو <i>abru</i> eyebrow	چشم <i>cheshm</i> eye
استخوان <i>ostokhân</i> bone	حلق <i>halq</i> throat
انگشت <i>angosht</i> finger, toe	دست <i>dast</i> hand
بازو <i>bâzu</i> upper arm	دل <i>del</i> stomach, heart ³
بینی <i>bini</i> nose	دماغ <i>damâq</i> brain; nose
پا <i>pâ</i> foot	دندان <i>dandân</i> tooth
پستان <i>pestân</i> breast	دهان <i>dahân</i> mouth
پشت <i>posht</i> back(side) ¹	رخ <i>rokh</i> cheek
پلک <i>pelk</i> eyelid	رخساره <i>rokhshâre</i> cheek
پهلوی <i>pahlu</i> side	رگ <i>rag</i> vein
پیشانی <i>pishâni</i> forehead	ریش <i>rish</i> beard
جگر <i>jegar</i> liver ²	ریه <i>rie</i> lung
	زانو <i>zânu</i> knee

¹ With reference to people, پشت *posht* normally refers to the backside; euphemistically کمر *kamar* is used for the back.

² In Persian the liver is the seat of emotions; hence expressions such as جگرکوشه *jegarkushê* 'a corner of the liver' for a beloved child and جگرسوز *jegarsuz* 'liver-burning' for 'heartbreaking.'

زبان *zabân* tongue

³ When دل *del* refers to a physical organ (or pain), it means 'stomach'; metaphorically it is the heart in all applications. قلب *Qalb* is the physical heart only, and معده *me'de* is the physical organ stomach.

ساعد <i>sâed</i> forearm	کمر <i>kamar</i> waist, back
ساق <i>sâq</i> leg	گردن <i>gardan</i> neck
سبیل <i>sebil</i> mustache	گلو <i>galu</i> throat
سر <i>sar</i> head	گوش <i>gush</i> ear
سینه <i>sine</i> chest	گونه <i>gune</i> cheek
شانه <i>shâne</i> shoulder	لب <i>lab</i> lip
شست <i>shast</i> thumb	مچ <i>moch</i> wrist, ankle
شکم <i>shekam</i> stomach, belly	مردمک <i>mardomak</i> pupil (of the eye)
عصب <i>asab</i> pl اعصاب <i>a'sâb</i> nerve	مژه <i>mozhe</i> eyelash
عضله <i>azale</i> pl عضلات <i>azalât</i> muscle	معه <i>me'de</i> stomach
عورات <i>awrât</i> private parts	مو <i>mu</i> hair
قلب <i>qalb</i> heart	ناخن <i>nâkhon</i> fingernail, toenail
کپل <i>kapal</i> buttocks	

درس بیست و چهارم

Lesson Twenty-Four

§ 70 'As...as possible.' The English 'as...as possible' is rendered in Persian by هرچه *hârchē* and the comparative adjective.

باید هرچه زودتر برسیم. *bâyad harche zudtar beresim.* We must arrive **as soon as possible.**

با صدای هرچه بلندتری گفتم. *bâ sedâ-ye harche bolandtar-i goftam.* I spoke in **as loud as voice as possible.**

هرچه بیشتر سعی کردند. *harche bishtar sa'y-kardand.* They tried **as much as they could.**

Adverbial constructions formed from *bâ* ('with') or from abstracted compound substantives are modified by the phrase هرچه تمامتر *-e harche tamâmtar* in order to circumlocute a long or awkward *harche...tar* construction.

با احترام هرچه تمامتر تعظیم کرد. *bâ ehterâm-e harche tamâmtar ta'zim-kard.* He bowed **as respectfully as possible.**

با شکسته نفسی هرچه تمامتر دنبال حرفهایش را گرفت. *bâ shekastenaftsi-e harche tamâmtar دنباله harfhâ-yesh-râ gereft.* He began to speak again **as self-deprecatingly as possible.**

§ 71 'The more...the more.' The Persian equivalent of the idiom 'the more...the more' is هرچه *harche ...tar, ...tar*.

هرچه بیشتر، بهتر. *harche bishtar, behtar.* The more, the better.

Clauses introduced by *harche* with reference to future time and situations that may not take place take a subjunctive verb.

هرچه بلندتر بگوئید بهتر می شنوند. *harche bolandtar beguid, behtar mishenavand.* The louder you speak, the better they'll hear.

هرچه زودتر راه بیفتیم *harche zudtar rāh biof-* The earlier we hit the
 زودتر میرسیم. *tim, zudtar miresim.* road, the earlier we'll
 arrive.

هرچه او را بیشتر ببینید *harche u-râ bishtar* The more you see of him,
 کمتر دوستش خواهید *bebinid, kamtar dust-* the less you'll like him.
 داشت. *esh khâhid dâsht.*

With reference to past or present continuous tenses (i.e. situations that either have taken or are taking place), the indicative mood is used.

هرچه او را بیشتر می بینم *harche u-râ bishtar* The more I see him, the
 بیشتر دوستش دارم. *mîbinam, bishtar dust-* more I like him.
esh dâram.

§ 72 **Factitive verbs.** The factitive verbal formation ('to make or cause to do or be') is achieved by adding the regular infinitival ending *-ân(i)dan* to the present stem of the simple verb. Most of these verbs occur with both factitive endings *-ânidan* and *-ândan*. The present stem of all such factitives is regularly formed as *-ân-*.

INFINITIVE	PRESENT STEM	FACTITIVE INFINITIVE
رسیدن <i>residan</i> to arrive >	رس <i>res-</i> >	رساندن <i>resân(i)dan</i> to make something arrive, deliver
خوابیدن <i>khâbidan</i> to sleep >	خواب <i>khâb-</i> >	خوابانیدن <i>khâbân(i)dan</i> to put to sleep, to lay (something) down
برگشتن <i>bar-gashtan</i> to return >	برگرد <i>bar-</i> <i>gard-</i> >	برگردانیدن <i>bar-gardân(i)dan</i> to return (something), bring/take back
گذشتن <i>gozashtan</i> to pass (int.) >	گذر <i>gozar-</i> >	گذرانیدن <i>gozarân(i)dan</i> to make pass, spend (time)

این نامه را کی می رسانی؟ *in nâme-râ ki miresânad?* Who'll deliver this letter?

باید بچه هارا به مدرسه *bâyad bachchehâ-râ be* We have to take the
 برسانیم. *madrâse beresânim.* children to school.

بچه هارا خوابانیدید؟ *bachchehâ-râ khâbân-* Did you put the children
did? to bed?

LESSON TWENTY-FOUR

اورا روی زمین خوابانندند.	<i>u-râ ru-ye zamin khâbân-</i> <i>dand.</i>	They laid him down on the ground.
بعد بر میگرددانمت.	<i>ba'd, bar-migardân-</i> <i>et.</i>	I'll bring you back after- wards.
خواهش میکنم این کتابهارا به کتابخانه برگردانید.	<i>khâhesh-mikonam, in</i> <i>ketabhâ-râ be ketâb-</i> <i>khâne bargardânid.</i>	Please return these books to the library.
روزی را دور از محیط شلوغ شهر در بیابان می گذراندند.	<i>ruz-i-râ dur az mohit-e</i> <i>sholuq-e shahr dar biâ-</i> <i>bân migozarândand.</i>	They were spending a day in the country, far from the crowded milieu of the city.

The only exception in factitive formation is نشستن *neshastan* 'to sit,' the factitive of which is نشانیدن *neshândan* 'to sit (someone) down, to quell (rebellion), to quench (fire).'

بفاصله سیصد چهارصد قدم دورتر از جمع زیر درختی مرا نشاندهند.	<i>be fâsele-ye sisad-</i> <i>chahârsad qadam durtar</i> <i>az jam' zir-e derakht-i</i> <i>marâ neshândand.</i>	They sat me down under a tree at a distance of three or four hundred paces away from the group.
---	--	---

Factitive compounds and participles are regularly formed.

نامه رساندن <i>nâme-resândan</i> to deliver letters >	نامه رسان <i>nâmeresân</i> messenger
آتش نشانیدن <i>âtesh-neshândan</i> to ex- tinguish fire >	آتشنشانی <i>âteshneshâni</i> fire depart- ment

§ 73 **Verbal nouns.** Verbal nouns are formed from many simple verbs (not compounds) by suffixing *-(y)êsh* to the present stem.

INFINITIVE	PRESENT STEM	VERBAL NOUN
دانستن <i>dânestan</i> 'to know'	دان <i>dân-</i> >	دانش <i>dânesht</i> 'knowledge'
فرمودن <i>farmudan</i> 'to order'	فرما <i>farmâ-</i> >	فرمایش <i>farmâyesht</i> 'order, command'
رفتن <i>raftan</i> 'to go'	رو <i>raw-</i> >	روش <i>ravesht</i> 'method, manner'
آموختن <i>â mukhtan</i> 'to learn'	آموز <i>â muz-</i> >	آموزش <i>â muzesh</i> 'instruction'
گشتن <i>gashtan</i> 'to turn'	گرد <i>gard-</i> >	گردش <i>gardesh</i> 'stroll'

پروردن <i>parvardan</i> 'to train'	پرور <i>parvar-</i> >	پرورش <i>parvaresh</i> 'education'
کوشیدن <i>kushidan</i> 'to strive'	کوش <i>kush-</i> >	کوشش <i>kushesh</i> 'attempt'
آسودن <i>âsudan</i> 'to rest'	آسا <i>âsâ-</i> >	آسایش <i>âsâyesht</i> 'rest, relaxation'

Many of these verbal nouns then combine with simple verbs to form compounds, like دانش جستن *dânesht-jostan* 'to seek knowledge' (whence دانشجو *dâ-neshju* 'student'), پرورش دادن *parvaresh-dâdan* 'to nourish,' گردش کردن *gardesh-kardan* 'to stroll,' and کوشش کردن *kushesh-kardan* 'to strive.'

§ 74 **Infinitival adjectives.** Infinitives form adjectives by suffixing *-î*. Depending on the meaning of the verb, this adjectival form means 'that which ought to be...', 'can or should be...' or 'about to be..., on the verge of....' This form often renders the English adjective in '-able.' The negative is formed by prefixing *na-* or *nâ-*.

در آن موقع قیافه اش دیدنی بود.	<i>dar ân mawqe' qiâfe-ash didani bud.</i>	At that moment his face was a sight to see.
در آنجا چیزی دیدنی نیست.	<i>dar ânjâ chiz-i didani nist.</i>	There is nothing worth seeing there.
قیافه ای دوست داشتنی داشت.	<i>qiâfe-i dust-dâshtani dâsht.</i>	He had a likeable face.
آنچه گفته است باور نکردنی است.	<i>ânche gofte-ast bâvar-nakardani-ast.</i>	What he said is unbelievable.
مرتکب گناه نابخشودنی است.	<i>mortakeb-e gonâh-e nâbakhshudani-ast.</i>	He has committed an unforgivable sin.

Vocabulary 24

آتش گرفتن <i>âtesh-gereftan</i> to catch fire;	آتش زدن <i>âtesh-zadan</i> to set fire
آموزش <i>âmuz-</i> to learn	آموختن <i>âmuختan</i>
استراحت کردن <i>esterâhat-kardan</i> to rest	استراحت <i>esterâhat</i>
ایستادن <i>istâdan</i> to stop, stand still	ایست <i>ist-</i>
ایستاده بودن <i>istâde budan</i> to be standing	ایستاده ام <i>istâde-am</i> 'I'm standing'; ایستاده بودم <i>istâde-budam</i> 'I was standing'
بریدن <i>boridan</i> to cut	
به قدری ... که <i>be qadr-i ... ke</i> to such an extent that, so much ... that	

LESSON TWENTY-FOUR

پر *por* full (*por* is normally followed by (1) a generic noun, with which it forms a compound, as پرآب *por-âb* 'full of water' or (2) *az* and a generic (absolute) singular or a modified plural, as کتابخانه‌ای پر از کتاب *ketâbkhâne-i por az ketâb* 'a library full of books' and کتابخانه‌ای پر از کتابهای فارسی *ketâbkhâne-i por az ketâbhâ-ye fârsi* 'a library full of Persian books')

تشنه *teshne* thirsty

تقديم *taqdim* presentation, offering; تقديم کردن *taqdim-kardan* to offer, to present

خالی *khâli* empty, void

خسته *khaste* tired

خلوت *khalvat* empty, not crowded

دعوت *da'vat* invitation; دعوت کردن *da'vat-kardan* to invite

شلوغ *sholuq* crowded

فقط *faqat* only (either (1) precedes what it modifies, as in فقط دو دفعه *faqat do daf'e raftam* 'I only went twice,' or (2) من فقط این را *man faqat in-râ miguyam* 'I'll say only this,' or (2) comes at the end of the sentence)

قبول *qabul* acceptance; قبول کردن *qabul-kardan* to accept

گرسنه *gorosne* hungry

مدت *moddat* period (of time)

نزدیک *nazdik* near; نزدیک بودن *nazdik -budan* or شدن *-shodan* (impersonal + subj.) nearly, almost: نزدیک بود بیفتم *nazdik bud bioftam* 'I almost fell'

نظر *nazar* view, sight; به نظر آمدن *be nazar âmadan* to seem, appear

نشاندن *neshândan*/ نشان *neshân-* to make sit down; to quench, extinguish (fire); to quell (rebellion, commotion)

Exercise 24

(a) Read and translate the following sentences:

- ۱ بقدری خسته‌ام که فقط میخواهم استراحت کنم.
- ۲ بازار بقدری شلوغ بود که جای خالی پیدا نمیشد.
- ۳ هرچه تشنه‌تر باشی، آب خوشمزه‌تر است.
- ۴ بهتر است با ماشین برویم. اگر نه، من نمی‌آیم.
- ۵ نزدیک بود از گرسنگی و تشنگی بمیریم.
- ۶ وقتی که دیدم خانه همسایه آتش گرفته است به آتشنشانی تلفن کردم.

۷ هنوز ده کیلومتری از شهر نرفته بودیم که ماشینی روبروی ما ایستاد و مردی پیاده شد.

۸ شما به نظر خسته می‌آئید. چرا کمی استراحت نمی‌کنید؟

(b) Translate into Persian:

1. We told her that the earlier we get under way tomorrow morning, the better.
2. I tried as hard as I could to put the fire out, but it was no use.
3. The sooner you send that letter you've written, the sooner it will arrive.
4. Let's take a stroll in the garden before the rain comes.
5. They must have had some difficulty; otherwise they would have been here by now.
6. I've never seen such a dirty room! You don't think I'm going to clean it up, do you?
7. He must be mad if he thinks I'm going to do this again.
8. She came in and very politely offered everyone tea.
9. Shiraz seemed crowded when I arrived, but it is not so crowded as Tehran.
10. Pour some of that dishwashing liquid into the water so that the dishes will come out clean.

Supplementary Vocabulary

جانوران *Jânvarân* Animals

ستنداران <i>pestândârân</i> mammals	خرگوش <i>khargush</i> rabbit
آهو <i>âhu</i> deer, gazelle	خفاش <i>khoffâsh</i> bat
اسب <i>asp</i> horse	خوک <i>khuk</i> pig
بالن <i>bâlen</i> whale	راسو <i>râsu</i> weasel
ببر <i>babr</i> tiger	روباه <i>rubâh</i> fox
بز <i>boz</i> goat	سگ <i>sag</i> dog
پلنگ <i>palang</i> leopard	سنجاب <i>sanjâb</i> squirrel
خر <i>khar</i> donkey	شتر <i>shotor</i> camel
خرس <i>khers</i> bear	شغال <i>shaqâl</i> jackal

LESSON TWENTY-FOUR

شیر *shir* lion
 فیل *fil* elephant
 قاطر *qâter* mule
 کرگدن *kargadan* rhinoceros
 کفتار *kafâtâr* hyena
 گاو *gâv* cow
 گاومیش *gâvmish* ox
 گراز *gorâz* boar
 گربه *gorbe* cat
 گرگ *gorg* wolf
 گوساله *gusâle* calf
 گوسفند *gusfand* sheep
 موش *mush* mouse
 میمون *maymun* monkey
 پرندگان *parandegân* birds
 اردک *ordak* duck
 باز *bâz* hawk, falcon
 بلبل *bolbol* nightingale
 بلدرچین *belderchin* quail
 بوقلمون *buqalamun* turkey
 پرستو *parastu* swallow
 خد *joqd* owl
 خروس *khorus* rooster
 دارکوب *dârkub* woodpecker
 شترمرغ *shotormorq* ostrich

طاووس *tâvus* peacock
 طوطی *tuti* parrot
 عقاب *oqâb* eagle
 غاز *qâz* goose
 غو *qu* swan
 قرقاول *qarqâvol* pheasant
 قمری *gomri* dove
 کبک *kabk* partridge
 کبوتر *kabutar* pigeon
 کرکس *karkas* vulture
 کلاغ *kalâq* crow
 گنجشک *gonjeshk* sparrow
 لکlak *laklak* stork
 مالکیان *mâkiân* hen
 ماهیخوار *mâhikhâr* heron
 مرغ *murq* chicken
 مرغابی *murqâbi* duck, waterfowl
 حشرات *hasharât* insects
 بید *bid* clothes moth
 پروانه *parvâne* butterfly, moth
 شہ *pashe* mosquito
 حلزون *halazun* snail
 زنبور *zambur* bee, wasp
 سوسک *susk* beetle
 شپش *shepesh* lice

عنکبوت <i>ankabut</i> spider	مارمولک <i>mârmulak</i> lizard
کرم <i>kerm</i> worm	نهنگ <i>nahang</i> alligator, crocodile
کرم شبتاب <i>kerm-e shabtâb</i> firefly	ذو حیاتین <i>zuhayâtayn</i> amphibians
کرشم <i>kazhdom</i> scorpion	سمندر <i>samandar</i> salamander
مگس <i>magas</i> fly	غورباغه <i>qurbâqe</i> frog
ملخ <i>malakh</i> locust, grasshopper	
مورچه <i>murche</i> ant	جانوران دریائی <i>jânvarân-e daryâi</i> aquatic animals
موریانه <i>muriâne</i> termite	خرچک <i>kharchang</i> crab
خزراپا <i>hazârpâ</i> centipede	صدف <i>sadaf</i> oyster
خزندگان <i>khazandegân</i> reptiles	ماهی <i>mâhi</i> fish
لاکشت <i>lâkposht</i> turtle	میگو <i>maygu</i> shrimp
مار <i>mâr</i> snake	

Reading Passage

آن مرد آمد و پسر بچه‌هایی را که خانه نداشتند دعوت کرد تا با او به جای بهتری بروند.¹ چون بچه‌ها از او محبت دیده بودند با او رفتند. آن مرد خوب بچه‌ها را بخانه خودش برد. در خانه آن مرد دو مرد خوب دیگر هم بودند. آنها به بچه‌ها پول دادند، شام دادند، رختخواب گرم هم دادند و فردا صبح بآنها گفتند اگر میخواهید همیشه دارای یک چنین زندگی باشید، باید مطیع و فرمانبردار باشید.² بچه‌ها چون محبت دیده بودند قبول کردند، و یک هفته بعد هر کدام در یک نقطه شهر مشغول جیب‌بری شدند و آنچه از استاد آموخته بودند در موقع کار بکار می‌بردند و آخر

¹ پسر بچه *pesarbachche boy*; دعوت کردن *da'vat-kardan* to invite.

² محبت *mahabbat* affection; رختخواب *rakhtekhâb* bedding (sheets, etc.); مطیع *moti* obedient; فرمانبردار *farmânbardâr* submissive.

شب‌ها با جیب پر به خانه برمیگشتند و هرچه کار کرده بودند بآن سه
مرد خوب تقدیم میکردند، و روزگارشان بخوبی و خوشی میگذشت.¹
یک روز یکیشان گیر افتاد و در کلانتری بقیه‌را هم لو داد. آنها را
محاكمه کردند و به دارالتادیب فرستادند. سه ماه در دارالتادیب بودند و
در این مدت از دیگران خیلی چیزها یاد گرفتند.²

از «توبه» اثر خسرو شاهانی³

در موقع عمل; *ostâd* master; جیب بریدن; *jib-boridan* to pick pockets; *noqte* نقطه¹
dar mawqe'-e amal while on the job; روزگار; *ruzegâr* time, days.

باقیه; *baqiye* *kalântari* police station; گیر افتادن² *gir-ofîâdan* to get caught, nabbed;
the rest, the others; لو دادن; *law-dâdan* to inform on; محاکمه کردن; *mohâkeme-kardan* to sen-
tence; دارالتادیب; *dârôtta'dib* reformatory.

توبه³ *tawbe* repentance; اثر; *asar-e* by; خسرو شاهانی; *Khosraw-e Shâhâni* Khosrow Sha-
hani, modern Iranian short-story writer.

درس بیست و پنجم

Lesson Twenty-Five

§ 75 **The passive.** The passive voice, which can be made from transitive verbs only, is formed by conjugating, in all tenses and moods, the auxiliary verb *shodan* with the past participle of the verb, as گفتن *goftan* 'to say' > گفته شدن *gofte shodan* 'to be said.'

PRESENT	گفته میشود <i>gofte mishavad</i>	it is said
FUTURE	گفته خواهد شد <i>gofte khâhad shod</i>	it will be said
PAST	گفته شد <i>gofte shod</i>	it was said
PAST HABITUAL	گفته میشد <i>gofte mishod</i>	it used to be said
PRESENT PERFECT	گفته شده است <i>gofte shode-ast</i>	it has been said
PAST PERFECT	گفته شده بود <i>gofte shode-bud</i>	it had been said
PRESENT SUBJ.	گفته شود <i>gofte shavad</i>	that it be said
PAST SUBJ.	گفته شده باشد <i>gofte shode-bâshad</i>	that it has been said

The passive is used in Persian only when the personal agent is not expressed. There is no passive construction to render 'it was said by me'; such sentences must be expressed in the active ('I said it'). Inanimate instruments are expressed in passive constructions with the preposition با *bâ* (see examples below).

چنین چیزهائی دیده نمیشود.	<i>chonin chizhâ-i dide nemishavad.</i>	Such things are not (to be) seen.
هیچ سر و صدائی از داخل خانه شنیده نمیشد.	<i>hich sarosedâ-i az dâkhel-e khâne shenide nemishod.</i>	No noise could be heard from inside the house.
این نامه باید هرچه زودتر با پست فرستاده شود.	<i>in nâme bâyard harche zudtar bâ post feres-tâde shavad.</i>	This letter must be sent by post as soon as possible.

LESSON TWENTY-FIVE

به نظر میآید که با هفت تیر کشته شده است.	<i>be nazar miâyad ke bâ hafttir koshte shode- ast.</i>	It appears that he was killed with a pistol.
--	---	---

Compound verbs with transitive verbal elements do not normally form passives. Instead, an intransitive compound with a passive sense is formed by changing the transitive verbal element into a corresponding intransitive one, such as کردن *-kardan* > شدن *-shodan* and زدن *-zadan* > خوردن *-khordan*.

نام او را فراموش کردند.	<i>nâm-e u-râ farâmush- kardand.</i>	They forgot his name.
-------------------------	--	-----------------------

نام او فراموش شد.	<i>nâm-e u farâmush-shod.</i>	His name was forgotten.
-------------------	-------------------------------	-------------------------

نام برنده را اعلام میکنند.	<i>nâm-e barande-râ e'lâm- mikonand.</i>	They will announce the name of the winner.
----------------------------	--	---

نام برنده اعلام میشود.	<i>nâm-e barande e'lâm- mishavad.</i>	The name of the winner will be announced.
------------------------	---	--

رضا را کتک زدند.	<i>rezâ-râ kotak-zadand.</i>	They beat Reza up.
------------------	------------------------------	--------------------

رضا کتک خورد.	<i>rezâ kotak-khord.</i>	Reza got beaten up.
---------------	--------------------------	---------------------

§ 76 **Uses of the past participle.** The past participle, especially of compound verbs, can be used as an attributive adjective, as in English.

آب این قنات زمینها و مزارع کشت شده دهکده را آبیاری میکرد.	<i>âb-e in qanât zaminhâ-o mazâre'-e kesht-shode- ye dehkade-râ âbyâri- mikard.</i>	The water from this canal irrigated the cultivated lands and fields of the village.
---	---	---

زنها لباسهای نشسته شان را در بچه پیچیدند.	<i>zanhâ lebâshâ-ye nashoste-shân-râ dar boqche pichidand.</i>	The women wrapped their unwashed clothes in bundles.
--	--	---

کف اتاق با گلیمهای پاخورده و زیلوهای نخنما فرش شده بود.	<i>kaff-e otâq bâ gelimhâ-ye pâ-khorde-o ziluhâ-ye nakhnomâ farsh-shode- bud.</i>	The floor of the room was spread with worn rugs and threadbare carpets.
---	---	---

The past participle is also used as an adjectival complement to the direct object of a verb, in which case it comes directly before the verb.

یک وقت بود که من خود را میان این خرابه‌ها، کوه‌ها و بیابانها گمشده گمان می‌کردم.	<i>yek vaqt bud ke man khod-râ miân-e in kharâbehâ, kuhhâ-o biâbânâ gom-shode gomân-mikardam.</i>	There was a time when I thought myself lost among these ruins, mountains, and deserts.
کارهای خود را کرده و نکرده گذاشت.	<i>kârhâ-ye khod-râ karde- o nakarde gozâsht.</i>	She left her chores half done ("done and not done").

The past participle of certain transitive verbs is used as a passive substantive and normally occurs in the plural. This usage often takes the place of relative-clause constructions.

از گفته‌هایش زیاد سر در نیاوردم.	<i>az goftehâ-yesh ziâd sar dar-nayâvordam.</i>	I didn't get much out of what he said.
نوشته‌های این نویسنده	<i>neveshtehâ-ye in nevisande</i>	the works (writings) of this writer

The past participle of intransitive verbs used substantively gives the force of a perfect participle, as *rafte* 'one who has gone' and *raftegân* 'those who have gone.'

به یاد درگذشتگان	<i>be yâd-e dargozashtegân</i>	in memory of those who have passed away
فراموش شده‌های عصر گذشته	<i>farâmush-shodehâ-ye asr-e gozashte</i>	the forgotten things of a by-gone era

§ 77 **Diminutives: -ak and -che.** (1) The diminutive suffix *-ak* is used for true diminution, denigration, and contempt as well as for endearment, depending upon the tone of delivery and/or context.

مرغ <i>morq</i> chicken >	مرغک <i>morqak</i> chick
پسر <i>pesar</i> boy >	پسرک <i>pesarak</i> kid, dear boy
مرد <i>mard</i> man >	مردک <i>mardak</i> fellow
طفل <i>tefl</i> child >	طفلک <i>teflak</i> brat, darling child

Many diminutives in *-ak* often have extended metaphorical connotations, like

عروس <i>arus</i> bride >	عروسک <i>arusak</i> doll
--------------------------	--------------------------

LESSON TWENTY-FIVE

صورت <i>surat</i> face >	صورتک <i>suratak</i> mask
برف <i>barf</i> snow >	برفک <i>barfak</i> frost
سرخ <i>sorkh</i> red >	سرخک <i>sorkhak</i> measles

(2) The diminutive suffix **چه** *-che* is used for diminution of inanimate objects only.

باغ <i>bâq</i> garden >	باغچه <i>bâqche</i> garden plot
کتاب <i>ketâb</i> book >	کتابچه <i>ketâbche</i> pamphlet
دریا <i>daryâ</i> sea >	دریاچه <i>daryâche</i> lake

Vocabulary 25

آشنا با <i>âshnâ bâ</i> acquainted with	جلو <i>jelaw-e</i> in front of
بدون <i>bedun-e</i> without	جهان <i>jahân</i> world
پشت <i>posht</i> back; <i>posht-e</i> behind (a thing); پشت سر <i>posht-e sar-e</i> behind (a person)	راست <i>râst</i> right, true
تا <i>tâ</i> (preposition) up to, until, as far as; (conjunction) as soon as (+ past tense), ever since (see also Appendix A)	زمان <i>zamân</i> time, era
تقسیم <i>taqsim</i> division; تقسیم کردن <i>taqsim-kardan</i> to divide	طرف <i>taraf</i> direction, side; <i>taraf-e</i> toward
	مجبور <i>majbur</i> obliged (+ subj. 'to do something')
	معروف به <i>ma'ruf be</i> known for
	موقع <i>mawqe'</i> pl مواقع <i>mavâqe'</i> time, opportunity; <i>dar mawqe'-e</i> at the time of
	نسبت به <i>nesbat be</i> in relation to

Exercise 25

(a) Turn the verbs in boldface into passives. Delete the agent where necessary, and make any other necessary adjustments.

- ۱ رضا کتابم را گم کرد.
- ۲ نمی توان اینهارا شست.
- ۳ ایشان را روی زمین نشانده اند.
- ۴ آنچه کرده بود بخشیدند.
- ۵ این را بکار نمی بریم.
- ۶ آن خانه را تازه ساختند.
- ۷ دلم را شکستید.
- ۸ آنها مجبورم میکنند که همراهشان بروم.
- ۹ ماشین را نگهداشته بودند.

۱۰. آنها را در این شهر پیدا نمی کنید.

Reading Passage

مسلم در بیرون شهر مرو در روستای ماخان زمینی خرید و خانه‌ای ساخت و خاندان خود را در آنجا نشاند. در سال ۱۰۹ هجری^۱ که عبدالرحمن به جهان آمد، روستای ماخان در سه فرسنگی شهر مرو که این کودک در آنجا چشم باز کرده بود با چند روستای دیگر از آن پدرش بود. مسلم، پدر عبدالرحمن، در میان جوانمردان مرو به مقام بسیار بلندی رسیده بود و ایشان بطوع و رغبت او را بر اهنائی و پیشوائی خود اختیار کرده بودند.^۲

عبدالرحمن در این محیط جوانمردی و بزرگواری، در میان دلاوران معروف مرو، رشد کرده و کم‌کم جوان برومندی شده بود. مردم مرو و جوانمردان آن دیار، پس از مسلم، امیدشان به پسر رشید او بود که، چون وارد زندگی شد، کنیه ابو مسلم را اختیار کرد و اینک دیگر «ابو مسلم عبدالرحمن خراسانی» در همه خراسان به جوانمردی و قوت و نجشندگی و ایران‌پرستی معروف شد.^۳

^۱ A.H. 109 = A.D. 727-28. For the reading of dates, see Appendix B.

^۲ مسلم *Moslem* masc. proper name; مرو *Marv Merv*, modern Mary, city on the Oxus in modern-day Turkmenistan; روستا *rustâ* village; خاندان *khânedân* family; عبدالرحمن *Abdor-Rahmân* masc. proper name; فرسنگ *farsang* league, در سه فرسنگی *dar se farsangi-e* within three leagues of; کودک *kudak* child; از آن *az ân-e* belonging to; در میان *dar miân-e* among; جوانمرد *javânmard* chivalrous, noble; مقام *maqâm* station; بطوع و رغبت *be taw'-o raqbat* willingly; وی *vay* = او *u*; راه نمودن *râh-nemudan* to guide; پیشوا *pishvâ* leader; اختیار کردن *ekhtiâr-kardan* to select.

^۳ رشد کردن *roshd* growing; بزرگوار *bozorgvâr* great; دلاور *delâvar* warrior, brave; رشد کردن *roshd-kardan* to mature; کم‌کم *kam-kam* little by little, gradually; برومند *borumand* worthy, prosperous; اینک *inak* here then; دیگر *digar* here then; خراسان *Khorâsân* Khurasan (northeastern province of modern Iran; formerly extended to the Oxus); قوت *fotovvat* manliness; پرستیدن *parastidan* to worship, serve.

در آن زمان جوانمردان مرو پسران خود را از خردسالی و از همان اول که به دبستان می رفتند و خط می آموختند به مسلک و مرام خود آشنائی کردند و از همان آغاز زندگی، به آیین ایران قدیم، سواری و تیراندازی و مشت زنی و شمشیرزنی و کمنداندازی و نیزه اندازی و زوبین بازی را یاد می دادند عبدالرحمن جوان در این فنون از همسالان خود برتری یافته بود.²

Review V

(a) Read and translate the following into English (unfamiliar words can be found in the Persian-English Vocabulary):

۱. برادر من در وزارتخانه آموزش و پرورش کار میکند و پسر دانی ام در وزارتخانه خارجه، ولی تنها کاری که میکنند دفتر نشینی و کاغذبازی است.

۲. غرق شوندگان کشتی شکسته امید زندگی را از دست داده، هیچ کوششی نمیکردند که خودشان را به جای امن و امانی برسانند.

۳. تا وارد قطار شدیم یک آقای خیلی مهربانی به ما کمک کرد که چمدانهایمان را بالای صندوقها بخواهیم.

۴. هر چه بیشتر سعی کنید، احتمال موفق شدن بیشتر میشود.

۵. از چه ابزاری استفاده کرده اید که کارتان را باین خوبی انجام دادید؟

¹ *khatt* خط; *khordsâl* خردسال; *dabirestân* دبیرستان (modern 'high school'); *maslak* مسلک; *marâm* مرام; *goal* هدف.

² *âqâz* آغاز; *âyin* آیین; *savâr* سوار; *tir* تیر; *mosht-zadan* مشت زدن; *shamshir* شمشیر; *kamand* کمند; *nayze* نیزه; *zobin* زوبین; *bâzi-kardan* بازی کردن; *fann* فن; *fonun* فنون; *hamsâl* همسال; *bartari-yâftan* برتری یافتن; *to be superior to* از یکسان بزرگتر.

- ۶ رفارش و حرفایش تقدری بچکانه است که اگر می دیدید و می شنیدید باور نمی کردید
 ۷ دیروز شمارا دیدم که طرف شهربانی میرفتید مگر در آنجا کار داشتید؟
 ۸ تا دیر نشده میخواند یک کاری انجام دهند
 ۹ یک ساعت است در همینجا نشسته ام منتظر شما.
 ۱۰ شعار وزارت آموزش و پرورش ایران این بود که «توانا بودا هر که دانا بود».

(b) Translate the following into Persian:

1. If I had thought you were coming yesterday, I would have been here.
2. Before they turned the loudspeaker on, we couldn't hear a thing.
3. If you've finished all the work you had to do, you can go.
4. If we can find a salesperson in this department store to take our money, we can buy the things we've selected and get home early.
5. I'm thinking about² studying dentistry, but my mother says that surgeons have a larger (more) income.
6. The books you brought from the library this morning may have been heavy, but they weren't so heavy as the ones I took back yesterday.
7. The earlier you get under way, the sooner you'll arrive.
8. You don't know how difficult my life has been. However unlucky you may have been, you haven't been so unlucky as I have.
9. The amount of money they have spent on the house they are building is unbelievable.
10. The boys who were caught, sentenced, and sent to the reformatory learned lots of things from the other children, with whom they became friends there.

¹ *Bovad* (an archaic present tense from *budan*) = *ast* (see §88).

² (+ subj.) در فکر این هستم که.

بخش دوم **Part Two**

دستور زبان متون **Classical and**
قدیمی **Archaic Usages**

NEW PERSIAN has a thousand years of literature, which, thanks to the conservatism of the language, can be read today without a great deal of difficulty. There are, naturally, features of earlier stages of the language that have become obsolete in modern Persian, but they are few and easily mastered. It is not easy to assign a date to the point at which these features became archaic and/or obsolete because they continued to be used in written Persian and especially in poetry long after they ceased to be alive in the spoken language. Many are still used today in the higher registers of the literary language.

§ 78 **The *majhul* vowels.** Early New Persian had two additional vowels in the vocalic inventory, namely *ê* and *ô*, called respectively *یای مجهول* *yâ-ye majhul* and *واو مجهول* *vâv-e majhul*. The vowel *ê* was pronounced [e] like the modern *ay*, and *ay* was probably a true diphthong (like the “y” in “why”); *ô* was pronounced [o] like the modern *aw*, which was probably pronounced like the “ow” in “cow.” At some point prior to the eighteenth century—and generally within the area that is encompassed by modern Iran—*ê* merged with *i* as *i*, and *ô* merged with *u* as *u*. Thus the older contrast between *شیر* *shir* ‘milk’ and *شیر* *shêr* ‘lion’ and between *سیر* *sir* ‘garlic’ and *سیر* *sêr* ‘satiated’ was lost. In this section the *majhul* vowels will be indicated, but in modern Iran classical Persian is read like modern Persian, so *ê* is always read as *i* and *ô* is read as *u*. The *majhul* vowels have been retained in much of Afghanistan, Tajikistan, and the Indian subcontinent.

§ 79 **Euphonic -d-.** When the preposition *به* *be* is followed by a pronoun or a demonstrative, it becomes *bed-*,¹ as in *به این* *be in* > *بدین* *bedîn*, *به آن* *be ân* > *بدان* *bedân*, *به او* *be ô* > *بدو* *bedô*, *به ایشان* *be êshân* > *بدیشان* *bedêshân*. This classical usage is maintained in modern literary style, especially in certain fixed phrases like *بدین وسیله* *bedîn vasile* ‘by this means’ and *بدانسان* *bedânsân* ‘in that manner.’

§ 80 **The optative and the negative imperative.** The third-person singular optative is formed by replacing the regular third-person singular ending *-ad* with *-âd*. This formation is obsolete in the modern language. The negative optative prefix is *mâ-*.

که رستم منم کم ماناؤ نام * نشیناؤ بر ماتم پور سام (فردوسی)

*ke Rostam man-am, k'am māmânâd
nâm / neshinâd bar ma'tam-am pur-e
Sâm.*

For I am Rustam—may my name not
endure! May the son of Sâm sit at my
funeral. —Ferdawsi, *Shâhnâme*

¹*Bed-* is actually a reflex of the Middle Persian preposition *𐭡𐭣* *pad*. In Early New Persian there were two prepositions, the Persian *ba* (< *pad*) and the Arabic *بـ* *be-*, but they became conflated and are both *be* in modern Persian.

The optative of *budan* is irregularly formed as باد *bâd*, negative مباد *mâbâd*.

چنین داد پاسخ که این نیست داد * بدین روز خورشید روشن مباد (فردوسی)

chonin dâd pâsokh ke in nist dâd /

Thus he answered, "This is not just.

bedin rôz khorshêd rawshan mâbâd!

On this day may the sun not shine! —

Ferdawsî, *Shâhnâme*

In classical usage the negative prefix *mâ-* was normally used to form the negative imperative, as مرو *mâraw* for modern نرو *nâraw* 'don't go' and گمان مبر که *gomân mâbar ke...* 'don't think that....'

§ 81 **The vocative enclitic.** In classical usage, maintained to the present in a few expressions, *-(y)â* is added as a vocative enclitic, as خدایا *khodâyâ* 'O God!,' شاهنشاه *shâhanshâhâ* 'O king of kings!' and حافظا *Hâfezâ* 'O Hâfez!' The same enclitic is added to interjections, like دردا *dardâ* 'oh, woe,' دریغ *darêqâ* 'oh, alas,' and certain verbal forms like مبادا *mâbâdâ* 'oh, may it not be.'

When *goft* is used as "he said in response," the enclitic *-â* is often appended.

گفتم ملک ترا کجا جویم من * وز خلعت تو وصف کجا گویم من
گفتا که مرا بجز بعرش و بهشت * نزد دل خود که نزد دل بوم من (عطار)

goftam malekâ to-râ kojâ jôyam man?

I said, "O king, where should I search

/ vaz khel'at-e to vash kojâ gôyam

for thee? And how should I describe

man? / goftâ ke ma-râ mâju be arsh-o

thy robe of honor?" **He said (in**

be behesht / nazd-e del-e khod, ke

reply), "Seek me not on the throne or

nazd-e del pôyam man.

in heaven but in thine own heart, for I

dwell within hearts." — Attâr

§ 82 **Dative usages.** The enclitic *-râ*, now used as the specific direct-object marker, originally functioned as a dative marker. It indicated both indirect and dative-possessive constructions.

پادشاهی را شنیدم که بکشتن اسیری اشارت کرد (سعدی)

pâdishâh-ê-râ shenidam ke be

I heard of a king who indicated that a

koshtan-e asir-ê eshârat-kard.

prisoner should be killed. — Sa'di.

این مرده مرا نیست (سعدی)

in mozhde ma-râ nist.

This good news is not for me. — Sa'di

حوران بهشتی را دوزخ بود اعراف * از دوزخیان پرس که اعراف بهشت (معدی)

*hurân-e beheshui-râ dôzakh bovad
a'râf / az dôzakhiân pors ke a'râf
behesht-ast.*

For the hours of paradise purgatory would be hell: ask the inhabitants of hell, for whom purgatory would be paradise. — Sa'di

شتران بود مرا حمله نجیب * در هنر نادر و در شکل عجیب (جامی)

*shotorân bud ma-râ, jomle najib / dar
honar nâder-o dar shakl ajib*

I had ("there were to me") camels, noble all, in skill rare and in form amazing. — Jâmi

گر چه منزل بس خطرناکست و مقصد ناپدید * هیچ راهی نیست کورا نیست پایان غم منور (حافظ)

*garche manzel bas khatarnâk-ast-o
maqsad nâpadêd / hich râh-ê nist k'
ô-râ nist pâyan: qam-mâkhor.*

'Though the stages are dangerous and the goal not in sight, there is no road to which there is not an end: grieve not! — Hâfez

This dative construction was the normal Early New Persian way to express possession until داشتن *dâshtan* developed its modern meaning of 'to have.'

وی را بنده ای بود فتح نام (قابوسنامه)

vay-râ bande-ê bud Fath nâm.

He had a slave ("to him was a slave") named Fath. — *Qâbusnâme*

Whereas nouns in Early New Persian marked by *-râ* are dative and not objective, pronouns marked by *-râ* are oblique, i.e. any case but subjective, so they are either dative or objective.

اورا گفتند

ô-râ goftand.

They said to him (dative).

اورا بر پشت گرفت

ô-râ bar posht gereft.

He took him (objective) on his back.

زر بگیر و بیاترا آسنا بزم

zar bégir-o bíâ tâ to-râ ânjà baram.

Get some money and come so that I can take you (objective) there.

ترا وجبی نامم که ...

to-râ vajh-ê nemâyam ke...

I'll show **you** (dative) a way in which...

مراد از جان بر باید داشت و بر رنج کر سگی، بل تلخی مرک، دل بهاد (ابوالمعالی نصرالله،
کلید و دمنه بهر اشایی)

*mârû del az jân bar bâyard dâsht-o
bar ranj-e gorosnegi, bal talkhi-e
marg, del benehâd.*

It will be necessary **for me** (dative) to detach my heart from life and expect the torment of starvation—nay, the bitterness of death. — Abol-Ma'âlî Nasrol-lâh, *Kalile-o Demne*

The pronominal enclitics, in addition to the use preserved in modern Persian as possessives and direct objects, also functioned as pronouns in the dative and dative-possessive. It is especially important to note the “floating” quality of these pronominal enclitics, i.e., unlike modern Persian, they do not always have a direct syntactical relationship with the words to which they are affixed but often indicate indirect objects or possession of some other word altogether in the sentence.

چه گویمت؟

che guyam-at?

What should I say **to you**?

واعظ، عذاب دوزخ و میخوارگان کمو * جز این فسانه نیست افسانه ای دیگر (فانی)

*vâ'ez, azâb-e dôzakh-o maykhâregân
mâgô! / joz in fasâne nist-at afsâne-ê
degar?*

Preacher, don't talk of the torment of hell and wine-drinkers! **Don't you** have any fables besides these? — Fânî

ز بیقوتی اش خاست از جان نفیر * وطن ساخت کرد یکی آبگیر
پس از مدتی کرد آنجا درنگ * درافت و غوکیش ناله بچنگ (جامی)

*ze bêquti-ash khâst az jân nafir / vatan
sâkht gerd-e yek-ê âbgir // pas az mod-
dat-ê kard ânjâ derang / dar-oftâd
qôk-ê-'sh nâgah be chang.*

Because [the old bird] had nothing to eat, there arose a cry from **its** soul. Then it settled by a pond. After waiting there for a time, suddenly a frog fell into **its** clutches. — Jâmi

§ 83 **Circumpositions.** Instead of the simple preposition followed by its com-

plement as in modern Persian (سرش *bar sar-esh* 'on his head'), in Early New Persian what is now the preposition was commonly a postposition (i.e., after the noun) and the noun was preceded by *be*, forming a circumposition, as سرش *be sar-ash bar* 'on his head' and زمین اندر *be zamin andar* 'in the earth.'

بنالید بر کردگار جهان * نزاری ہی آرزو کرد آن
که نختی ز زورش ستاند ہی * که رفتن بره بر تواند ہی (فردوسی)

bénâlid bar kerdegâr-e jahân / ba zâri He cried out to the maker of the world;
hami ârzu kard ân- // ke lakht-ê ze zôr- in misery he made a wish that he
ash setânad hami / ke raftan be rah would take away a bit of his strength
bar tavânad hami. so that he could walk **on** the road.

—Ferdawsî

بس نامور بزر زمین دفن کرده اند * کن هستش بروی زمین بر نشان ماند (معدی)

bas nâmvar be zêr-e zamin dafn-karde- Many a famous one have they buried
and / k'az hasti-ash be ru-ye zamin bar beneath the earth, of whose existence
neshân namând. no trace remains **on** the face of the
earth. —Sa'di

§ 84 **The perfective aspect: the *be-* prefix.** In early New Persian the verbal prefix *bé-* (identical to, and indeed the origin of, the modern subjunctive and imperative prefix) indicates the perfective aspect of the verb,¹ that is, the action or state of the verb done once, suddenly, or finally (the Greek aorist, the French *passé simple*, and a feature with which students of Slavic languages are all too familiar). This usage was maintained in poetry long after it ceased to function in normal prose-writing. Since English has no formal way of expressing the perfective aspect, circumlocutions must be sought for proper translation.

این بگفت و برفت

in bégoft-o béraft.

He blurted this out and got up and left.

دلم بسوخت

del-am bésôkht.

- My heart went up in flames.

پدر بنخید و ارکان دولت پسندید و برادران بجان برنجیدند (معدی، گلستان)

¹ A verb marked by the *be-* prefix is specifically perfective, but a verb that lacks the prefix is simply not marked: it can be either perfective or imperfective in aspect.

pedar békhandid-o arkân-e dawlat bé- The father burst out laughing, the min-
pasandidand-o barâdarân be jân isters of state expressed approval, and
béranjidand. the brothers smarted with mortal pain.

—Sa'di, *Golestân*

به یزدان بنالید کی کردگار * بدین کار این بنده را پاس دار (فردوسی)

be yazdân bénâlid k' ay kerdgâr / All at once he cried out to God, "O
bedin kâr in bande-râ pâs-dâr. Maker, protect this slave in this
endeavor." —Ferdawsi, *Shâhnâme*

آن پیر لاشه را که سپردند زیر گل * خاکش چنان بخورد کزو استخوان نماند (سعدی)

ân pîr lâshe-râ-ke sepordand zêr-e gel That old corpse they entrusted to the
/ khâk-ash chonân békhard k' azô clay was so gobbled up by the earth
ostokhân nâmând. that not even the bones remain.

—Sa'di, *Golestân*

§ 85 *Cho(n)*. In modern Persian چون *chon* usually occurs as چونکه *chon-ke* and means 'because.' In classical Persian, however, چون *chon* (together with its shortened form چو *cho*) poses special problems because it can be a causal conjunction ('because, since, as'), a temporal/conditional conjunction ('when, if'), a preposition ('like'), and an interrogative ('how?'). When followed directly by a verb, it is a conjunction, but otherwise only context determines how it is used.

چو قاصد شد پیام او برد * شد شیشه مهر در میان خرد (نظامی)

cho qâsed shod, payâm-e ô bord: / When the messenger left, he took his
shod shishe-ye mehr dar miân khord. message: thus was the vial of love
between them shattered. —Nezâmi

شخصی همه شب بر سر بیمار گریست * چون روز شد او بمرد و بیمار بزیست (سعدی)

shakhs-ê hame shab bar sar-e bêmâr A person wept all night over a sick
gerist / chon rôz shod, ô bémord o man. When day came, he died and the
bêmâr bézist. sick man lived. —Sa'di

چو پیش یوسف آمد ابن یاسین * نشاندش هم تن بر تخت زرین (عطار)

*cho pêsh-e yusof âmad ebn-e yâmin /
neshând-ash hamnafas bar takht-e
zarrin.*

When Benjamin came before Joseph, he sat him next to himself on the golden throne. — Attâr

اگر صد سال کبر آتش فروزد * چو یکدم اندران اقمه بوزد (معدی)

*agar sad sâl gabr âtesh forôzad / cho
yekdam andar ân oftad, bésôzad.*

Although a Zoroastrian kindles the flame for a hundred years, **when (if)** he falls into it for an instant, he will go up in flames. — Sa'di

چه باشد ار شود از بند غم دلش آزاد * چه هست حافظ مسکین غلام و چاکر دوست (حافظ)

*che bâshad ar shavad az band-e qam
del-ash âzâd / cho hast hâfez-e
meskin qolâm-o châkar-e dôst?*

What would happen were his heart released from the bonds of grief, **since** poor Hâfez is a slave and servant to the beloved? — Hâfez

تنهانه منم ستم رسیده * کو دیده که صد جو من ندیده (نظامی)

*tanhâ na man-am setam-reside / ku
dide ke sad cho man nâdide?*

It is not I alone who have suffered oppression. Where is the eye that has not seen a hundred **like** me? — Nezâmi

دوران بقا چو باد صحراب گذشت * تلخی و خوشی و زشت و زیبا بگذشت (معدی)

*dawrân-e baqâ cho bâd-e sahrâ
bóg'zasht / talkhi-o khoshi-o zesht-o
zêbâ bóg'zasht.*

The era of existence passes **like** a desert wind: bitterness and sweetness, ugly and beautiful pass away. — Sa'di

پادشاه خویش را دانستم * چون روم تنها چو توانستم (عطار)

*pâdishâh-e khêsh-râ dâneste-am /
chon ravam tanhâ, cho nat'vâneste-
am?*

I know my king, [but] **how** can I go alone, unable **as** I am? — Attâr

§ 86 The continuous marker *hami*. The older continuous marker is *hami* همی. Unlike its modern reflex *mi-* می, it does not have to be prefixed to the verb, and it often follows the verb, especially in poetry. It generally connotes a continual repetition of action, like 'to keep on doing something' in English.

ہی بود بوس و کنار و نید (فردوسی)

hami bud bôs o kenâr o nâbid.

There was continual kissing, embracing and wine. —Ferdawsî

چشمانش همچنان در چشمانہ ہی کردید (سعدی)

cheshmân-ash hamchonân dar chashmikhâne hami gardid.

His eyes kept on turning in their sockets. —Sa'dî

بوی جوی مولیان آید ہی * یاد یار مہربان آید ہی (رودکی)

bô-ye juy-e Muliân âyad hami / yâd-e yâr-e mehrbân âyad hami.

The scent of the Mulian river keeps coming; the memory of the beloved friend keeps coming. —Rudakî

§ 87 **The past habitual and conditional.** Whereas the *hami* همی marker gives the continuous sense ('to keep on doing, to do over and over'), the past habitual ('used to') was formed in older Persian by the addition of an enclitic *-i* to the past verb. Like the modern past habitual it was also used for the irrealis mood.

رفتمی *râftami*

رفتیمی *râftimi*

رفتیی *râftiyi*

رفتیدی *râftidi*

رفتیی *râfti*

رفتندی *râftandi*

صیادان آنجا بسیار آمدندی و بدان نواحی دام نہادندی (کاشفی، انوار سہیلی)

sayyâdân ânjâ besyâr âmadandi o bedân navâhi dâm-nehâdandi.

Many hunters **used to come** there and **set** snares in those regions.

—Kashefi, *Anvâr-e Sohayli*

خواجہ بزرگ احمد حسن ہر روز بسرایی خویش بار دادی و تا نماز پیشین بنشتی و کار براندی. من با پسران او بودمی و آنچه فرمودی نوشتی (نظامی عروضی، چہار مقالہ)

khâje-ye bozorg, ahmad-e hasan, har rôz-ê be sarây-e khêsh bâr dâdi o tâ namâz-e pêshin bân'shasti o kâr bérândi. man bâ pesarân-e ô budami o ânche farmudi neveshtami.

The great master Ahmad son of Hasan **used to hold** court every day at his house and **sit** until the noon prayer, conducting administrative affairs. I **was** with his sons, and I **would write** down everything he **would say**.

—Nezâmi Aruzi, *Chahâr Maqâle*

اگر شاه را شاه بودی پدر * بسر نهادی مرا تاج زر
اگر مادر شاه بانو بدی * مرا یم و زر تا بزانو بدی (فردوسی)

*agar shâh-râ shâh budi pedar / be sar
bar nehâdi marâ tâj-e zar. // Agar
mâdar-e shâh bânû būdi / marâ sim o
zar tâ ba zânu būdi.*

If the king **had had** a king for a father,
he **would have placed** on my head a
crown of gold. If the king's mother
had been a lady, I **would have** silver
and gold up to my knees.

—Ferdawsi, *Shâhnâme*

کسان که در رمضان چنگ می شکستند * نسیم گل بشنید و توبه بگشتند (معدی)

*kasân-ke dar ramazân chang
mîshekastandi / nasim-e gol
béshenidand-o tawbe bésh'kastand.*

Those, who **would have been smash-**
ing harps during Ramadan, suddenly
smelled the rose-scented breeze and
broke their vows of abstinence.

—Sa'di

§ 88 The archaic present stem of *budan*. In addition to the present stem باش *bâsh-*, which survives in modern Persian for the subjunctive, there was another present stem of *budan*, namely بو *bov-*, which gives the following present paradigm:

بوم <i>bovam</i>	بویم <i>bovim</i>
بوی <i>bovi</i>	بوید <i>bovid</i>
بود <i>bovad</i>	بوند <i>bovand</i>

The negative is regularly formed with the *nâ-* prefix (نبوم *nâbovam*, نبوی *nâbovi*, &c.). Unfortunately the third-person singular بود *bovad* 'he/she/it is' is identical to the past tense, بود *bud* 'he/she/it was.'

§ 89 The archaic negative copula. In addition to the negative copula as in modern Persian (see §18), there was another negative copula formed by adding the present copulative endings to the negative particle *na*.

نیم <i>nâyam</i>	نئیم <i>náim</i>
نئی <i>nái</i>	نئید <i>náid</i>
نیست <i>nist</i>	نئند <i>náyand</i>

§ 90 **The archaic past narrative.** The archaic past narrative tense is formed by adding the pronominal endings, not directly to the past participle, but to a form of the third-person singular past narrative where an elision of the *-e* of the participle to the *-ast* of the third person takes place (thus افتاده است *oftâdé-ast* > افتادست *oftâdâst*). The paradigm is as follows.

افتادستم <i>oftâdâstam</i>	افتادستیم <i>oftâdâstim</i>
افتادستی <i>oftâdâsti</i>	افتادستید <i>oftâdâstid</i>
افتادست <i>oftâdâst</i>	افتادستند <i>oftâdâstand</i>

The form also occurs in the past habitual-conditional:

افتادستمی <i>oftâdâstami</i>	افتادستیمی <i>oftâdâstimi</i>
افتادستی <i>oftâdâstii</i>	افتادستیدی <i>oftâdâstidi</i>
افتادستی <i>oftâdâsti</i>	افتادستندی <i>oftâdâstandi</i>

These forms occur with some frequency in poetry.

کاشکی آن شب و آن روز که تریدم از آن * نفاذستی و شادی شدستی تیار (خاقانی)
kâsh-ki ân shab o ân rûz ke tarsidam Would that the night and day I feared
az ân / nâfotâdasti o shâdi nâshodasti had not befallen and joy had not
timâr. turned to grief. — Khâqânî

§ 91 **The gnomic past.** A special use of the past in classical Persian, quite common in poetry, is equivalent to the Greek gnomic aorist, i.e., the simple past used for proverbial sayings and statements of general validity. The present is used in English.

فرق شاهی و بندگی برخاست * چون قضای بسته آمد پیش (معدی)
farq-e shâhi o bandegi bar-khâst / The distinction between kingship and
chon qazâ-ye nebeshte âmad pêsh. slavehood **disappears** when "written
fate" (death) **comes** forth. — Sa'di

دوران بقا حو باد صحرابگذشت * تلخی و خوشی و زشت و زیابگذشت (معدی)
dawrân-e baqâ cho bâd-e sahrâ The era of existence **passes** like a
bôg'zasht / talkhi o khoshi o zesht o desert wind: bitterness and sweetness,
zêbâ bôg'zasht. ugly and beautiful pass away. — Sa'di

این یک دو سه روزه نوبت عمرگذشت * چون آب بجوید بار و چون باد بدشت
هرگز غم دو روز مرا یاد نکشت * روزی که نیایدست و روزی که گذشت (خیام)

*in yek-do-se-rôze nawbat-e omr
gozasht / chon âb be juybâr o chon
bâd be dasht // hargez qam-e do rôz
marâ yâd nagasht / rôz-ê ke
nayâmadast o rôz-ê ke gozasht.*

This one-, two-, or three-day period of
life **passes** like water in a stream and
like wind on a plain. Never **do** I worry
about two days: the day that has not
yet come and the day that is past.

—Khayyâm

بخش سوم

Part Three

دستور زبان

Colloquial

عامیانه

Transformations

COLLOQUIAL PERSIAN IS THE VERSION of the language used for ordinary, everyday oral communication in Iran. Until recently it was rarely, if ever, ever written in any form, but now written representation has become fairly common. Equivalents are given in this section in the Arabic script, but such "transcriptions" are used only for representing colloquial speech in some novels and short-stories, for very informal writing like notes, and for humorous effect. Where no equivalent is given in the Arabic script, it means that such phenomena have no conventional representation.

§ 92 Phonological transformations.

92.1 In almost all words in all environments *-ân-* becomes *-un-*.

تهران *tehrân* > تهرون *tehrun*
 آقایان *âqâyân* > آقایون *âqâyun*
 آن خانه *ân khâne* > اون خونه *un khune*

Only a few words are not subject to the *ân > un* transformation (e.g., داستان *dâstân* "story," ایران *irân* "Iran," and قرآن *qor'ân* "Koran").

92.2 In a few words *-âm-* becomes *-um-*:

آمدن *âmadan* > اومدن *umadan*
 کدام *kodâm* > کدوم *kodum*
 تمام *tamâm* > تموم *tamum*
 بام *bâm* > بوم *bum*

but these are isolated instances, and *âm > um* is not a general transformation in colloquial Persian.

92.3 *-st-* is generally pronounced *-ss-* (and almost never represented in the Arabic script), as in

دستم هست *dast-am hast* > dass-am hass
 آن کجاست؟ *ân kojâ-st?* > اون کجاست *un kojâ-ss?*

92.4 Final *-ar* becomes *-e* in the following words:

دیگر *digar* > دیگه *dige*
 اگر *agar* > آگه *age*
 مگر *magar* > مگه *mage*
 آخر *âkhar* > آخه *âkhe*

92.5 Final *-e* followed by any enclitic becomes *-â-*.

بچه‌اش *bachche-ash* > bachchâ-sh
 خسته است *khaste-ast* > khastâ-ss

COLLOQUIAL TRANSFORMATIONS

خانه هم *khâne-ham* > *khunâ-m*
 خانه را *khâne-râ* > *khunâ-ro*

92.6 In the narrative tense final *-é* drops when followed by enclitic *-i* and stress moves to the vowel of the enclitic.

رفته‌ای *rafté-i* > *raftí*
 دیده‌ام *didé-im* > *didím*

92.7 The plural suffix *-hâ* tends to become *-â*, as indeed almost all intervocalic *h* tends to be elided. When *-hâ* is suffixed to words ending in *-é*, both *-é* and *-h-* are elided.

کتابها *ketâbhâ* > *ketâbâ*
 بچه‌ها *bachchehâ* > *bachchâ*

92.8 Most words ending in *-âh* and *-â'* lose the final consonant.

ارتفاع آن ساختمان *ertefâ'-e ân sâkhtemân* > *ertefâ-ye un sâkhtemun*
 همراه *hamrâh* > *hamrâ*

§ 93 **The copulas.** The short copula has two forms, one used after consonants and *-í* and another used after vowels other than *-í*.

Following consonants and *-í* the present copulas are:

-am	-im
-i	-in
-e	-an(d)

Following vowels other than *-í*, the present copulas are:

-m	-ym
-y	-yn
-st	-n

Examples:

خوبم <i>khub-am</i>	I'm all right	خویم <i>khub-im</i>	we're all right
خوبی <i>khub-i</i>	you're all right	خوین <i>khub-in</i>	you're all right
خوبه <i>khub-e</i>	he/she/it's all right	خوین <i>khub-an</i>	they're all right
کجام <i>kojâ-m</i>	where am I?	کجایم <i>kojâ-ym</i>	where are we?
کجای <i>kojâ-y</i>	where are you?	کجاین <i>kojâ-yn</i>	where are you?
کجاست <i>kojâ-st</i>	where is he/she/it?	کجان <i>kojâ-n</i>	where are they?

The long copulas are as follows.

AN INTRODUCTION TO PERSIAN

هستم <i>hástam</i>	I am	هستیم <i>hástim</i>	we are
هستی <i>hásti</i>	you are	هستین <i>hástin</i>	you are
هست <i>hást</i>	he/she/it is	هستن <i>hástan</i>	they are

In most environments the distinction in meaning in written Persian (see §22) between the long and short copulas has been lost altogether, and generally in spoken Persian the distinction between the long and short copulas is purely one of usage. The long copulas are used (1) for emphasis, as in written Persian (*khub hást!* “it is good”), (2) after the non-specific enclitic in all persons except the third singular (*bachchâ-ye khub-i-hastan* “they’re good children,” but *bachche-ye khub-i-e* “he’s a good child”), (3) always after *-(a)m*, the colloquial reflex of enclitic *-ham* (*khúb-am-hast* “it’s good too”), and (4) after any word ending in a vowel other than *-í* and *-é* (which becomes *-á-* before the short copulas, see §92.5).

§ 94 Verbal inflections.

94.1 The past stem of almost all verbs remains as in written Persian (a notable exception is *tunestan* for *tavânestan*). Some of the personal endings, however, undergo slight changes and reductions:

-am	-im
-i	-in
(-esh)	-an

An example is the past absolute inflection of *raftan*:

رفتم <i>ráftam</i>	رفتیم <i>ráftim</i>
رفتی <i>ráfti</i>	رفتین <i>ráftin</i>
رفت (رفتشی) <i>ráft(esh)</i>	رفتند <i>ráftan</i>

The third-person singular zero ending of written Persian is often replaced in spoken Persian by *-esh*. Its use is optional.

94.2 Present stems, with exceptions noted below in §95, remain as in written Persian, as does the *mi-* progressive marker. The personal endings for stems ending in consonants are:

-am	-im
-i	-in
-e	-an

as in the inflection of *gereftan*:

میگیرم <i>mígiram</i>	میگیریم <i>mígirim</i>
-----------------------	------------------------

COLLOQUIAL TRANSFORMATIONS

میگیری **mígiri**

میگیرین **mígirin**

میگیره **mígire**

میگیران **mígiran**

For stems ending in vowels, the personal endings are:

-m

-ym

-y

-yn

-d

-n

as in the inflection of *umad-/â-* (*âmadan*):

میام **míâm**

میایم **míâym**

میای **míây**

میاین **míâyn**

میاد **míâd**

میان **míân**

94.3 The past narrative tense is inflected as follows (for the transformation *éa-* > *-â-* and *-éi-* > *-î-* see §92.5 above).

رفته‌ام **raftám**

رفته‌ایم **raftím**

رفته‌ای **raftí**

رفته‌این **raftín**

رفته **rafté**

رفته‌اند **raftán**

Note that, except in the third person singular, the only distinction between the past absolute and past narrative is one of stress. In all negatives (*náraftam*), progressives (*míraftam*) and compounds (*bár-dâshtam*), i.e., where the primary stress is removed from the verb itself, the past narrative and the past absolute differ only in the third person singular (*náraft-nárafte*, *míraft-mírafte*, *bár-dâshť-bárdâshte*).

94.4 The formation of the subjunctive of simple verbs is identical to that of written Persian (using the colloquial form of the present stems given below in §95, e.g., بنویسم *bénvisam*, برم *béram*, بیارم *bíâram*, بیام *bíâm*, وردارم *várdâram*). In compound verbs, however, the *bé-* prefix is becoming more and more prevalent in spoken Persian, and with the exception of truly close compounds like *vardâshtan*, the *bé-* prefix is as likely as not to occur with compounds of *-kardan* and *-shodan*.

§ 95 Reduced, altered, and contracted colloquial verbal stems.

WRITTEN FORM	PAST STEM	PRESENT STEM	PRES. 1ST SING.	IMPERATIVE
آوردن	<i>âvord-</i>	<i>-âr-</i>	<i>míâram</i>	<i>bíâr(in)</i>
انداختن	<i>(a)ndâkht-</i>	<i>-ndâz-</i>	<i>míndâzam</i>	<i>bándâz(in)</i>

برداشتن	<i>var-dâsht-</i>	<i>var-dâr-</i>	<i>vâr-midâram</i>	<i>vâr-dâr(in)</i>
توانستن	<i>tunest-</i>	<i>tun-</i>	<i>mî tunam</i>	<i>bétun(in)</i>
خواستن	<i>khâst-</i>	<i>khâ-</i>	<i>mî khâm</i>	<i>békhâ(yn)</i>
دادن	<i>dâd-</i>	<i>d-</i>	<i>mî dam</i>	<i>bédeh, bédin</i>
دانستن	<i>dunest-</i>	<i>dun-</i>	<i>mî dunam</i>	<i>bédun(in)</i>
رفتن	<i>raft-</i>	<i>r-</i>	<i>mî ram</i>	<i>bóraw, bérin</i>
شدن	<i>shod-</i>	<i>sh-</i>	<i>mî sham</i>	<i>béshaw, béshin</i>
شستن	<i>shost-</i>	<i>shur-</i>	<i>mî shuram</i>	<i>béshur(in)</i>
شکستن	<i>sh(e)kast-</i>	<i>shkan-</i>	<i>mî shkanam</i>	<i>béshkan(in)</i>
شنیدن	<i>shenid-</i>	<i>shn(av)-</i>	<i>mî shn(av)am</i>	<i>béshnaw, béshnin</i>
شناختن	<i>sh(e)nâkht-</i>	<i>shnâs-</i>	<i>mî shnâsam</i>	<i>béshnâs(in)</i>
گذاشتن	<i>g(o)zâsht-</i>	<i>(g)zâr-</i>	<i>mî(g)zâram</i>	<i>bézâr(in), bógzâr(in)</i>
گذشتن	<i>g(o)zasht-</i>	<i>(g)zar-</i>	<i>mî(g)zaram</i>	<i>bézar(in), bógzar(in)</i>
گفتن	<i>goft-</i>	<i>g-</i>	<i>mî gam</i>	<i>bégu, bégin</i>
نشستن	<i>n(e)shast-</i>	<i>(n)shin-</i>	<i>mî(n)shinam</i>	<i>bé(n)shin(in)</i>
نوشتن	<i>n(e)vesht-</i>	<i>nvis-</i>	<i>mî nvisam</i>	<i>bénvis(in)</i>

§ 96 **The present and past progressive.** In written Persian the present and past continuous tenses serve as both habitual and progressive, that is, *mî-ravam* is both 'I go' and 'I'm going'; *mîraftam* is both 'I used to go' and 'I was going.' In colloquial Persian *mîram* means only 'I go' and *mîraftam* is only 'I used to go.' For the present and past progressive a compound tense formation has developed with *dâshtan* as auxiliary, and they occur only in the affirmative—no negative exists.

The present progressive ('I am going') of *raftan* is as follows:

دارم میرم	<i>dâram mîram</i>	داریم میریم	<i>dârim mîrim</i>
داری میری	<i>dâri mîri</i>	دارین میرین	<i>dârin mîrin</i>
داره میره	<i>dâre mîre</i>	دارن میرن	<i>dâran mîran</i>

The past progressive ('I was going') is as follows:

داشتم میرفتم	<i>dâshtam mîraftam</i>	داشتیم میرفتیم	<i>dâshtim mîraftim</i>
داشتی میرفتی	<i>dâшти mîrafti</i>	داشتین میرفتین	<i>dâشتin mîraftin</i>
داشت میرفت	<i>dâشت mîraft</i>	داشتن میرفتن	<i>dâشتan mîraftan</i>

Contrast the following:

چکار میکنین؟ *chekâr-mikonin?* What do you do (for a living)?

دارین چکار میکنین؟ *dârin chekâr-mikonin?* What are you doing?

رضا دروغ میگه *rezâ doruq-mige.* Reza tells lies.

رضا داره دروغ میگه *rezâ dâre doruq-mige.* Reza is lying.

§ 97 **The direct-object marker.** The specific direct-object marker (را *-râ*) becomes *-ro* or *-re*. Following consonants the *r* may be dropped, giving *-o/-e*. The literary مرا *mârâ* is regularized to منو (من و) *man-o*. Since the resulting *-o* enclitic is pronounced exactly like the co-ordinating conjunction *-o*, it is often—and very confusingly—spelled like the conjunction with a separate *vâv*.

اینو (این و) دیدین؟ *in-o didîn?* Have you seen this?

کیف منو (من و) کجا گذاشتن؟ *kif-e man-o kojâ gzâshtan?* Where did they put my bag?

اینهارو کجا پیدا کردن؟ *inâ-ro kojâ paydâ-kardan?* Where did they find these?

عینکشو (عینکش و) گم کرده *aynak-esh-o gom-karde.* He's lost his glasses.

درو واکن *dar-o vâ-kon!* Open the door!

When a direct object is followed by *-(a)m*, the reflex of *-ham*, the direct-object marker is omitted altogether.

اون هم دیدم *un-am didam.* I saw that one too.

چیزهای شما هم آوردم *chizâ-ye shomâ-m âvordam.* I brought your things too.

As in the classical language, the reflex of *-râ* is often used in spoken Persian as a dative, especially with verbs of motion and expressions of time.

شیرازو (شیراز و) نفرتم *shirâz-(r)o nâraftam.* I haven't gone to Shiraz.

تمام شهر و گشتیم *tamâm-e shahr-o gashtim.* We went all about the city.

امشب و (امشب و) بخواب *emshab-(r)o haminjâ* Sleep here tonight.

همینجا بخواب *békhâbin.*

§ 98 **The emphasizing particle -ke.** The particle **که** *ke*, not to be confused with the relative pronoun (§40) or the temporal conjunction (§57), serves to emphasize the word it follows. The same effect is achieved in English by voice intonation.

اینکه درست نیست	<i>ín-ke dorost nist.</i>	<i>This is not right.</i>
این درست که نیست	<i>in doróst-ke nist.</i>	<i>This is not right.</i>
این درست نیست که	<i>in dorost níst-ke.</i>	<i>This is not right.</i>
منکه نمیرم مگه به زورم ببرین	<i>mán-ke némiram máge be zur-am bébarin!</i>	<i>I'm not going unless you take me by force!</i>

§ 99 **Pronominal enclitics.** There are two sets of pronominal enclitics, one postconsonantal and the other postvocalic. Following consonants, the enclitics are:

-am	-emun	پدرم <i>pedáram</i>	پدرمون <i>pedáremun</i>
-et	-etun	پدرت <i>pedáret</i>	پدرتون <i>pedáretun</i>
-esh	-eshun	پدرش <i>pedáresh</i>	پدرشون <i>pedáreshun</i>

Following vowels, the enclitics are:

-m	-mun	خونم <i>khunám</i>	خونمون <i>khunámun</i>
-t	-tun	خونت <i>khunát</i>	خونتون <i>khunátun</i>
-sh	-shun	خونش <i>khunásh</i>	خونشون <i>khunáshun</i>

§ 100 **Prepositions.** Most prepositions remain as they are in written Persian. *در* *dar* 'in, inside' is seldom used in spoken Persian, however; in its place *تو* *tu* (optionally *توی* *tu-ye*) is used. Prepositional phrases of location tend to follow the verb, unlike written Persian.

اون خونه رفتن تو(ی) <i>ráftan tu(-ye) un khune.</i>	<i>They went into that house.</i>
گذاشتمش تو(ی) کشو <i>gozâshtamesh tu(-ye) keshu.</i>	<i>I put it in the drawer.</i>
بیاین تو <i>bíâyn tu!</i>	<i>Come in!</i>

In expressions of motion toward and location in, prepositions are generally dispensed with entirely in spoken Persian.

COLLOQUIAL TRANSFORMATIONS

دلم میخواست برم تهرون *del-am mîkhâst béram tehrun.* I wanted to go to Tehran.

من امروز نمیخوام بمونم *man emruz némikhâm bémunam khune.* I don't want to stay at home today.

باید اون دفتر دیگه باشه *bâyad un daftar-e dige bâshe.* He should be in that other office.

Contrary to written usage, the pronominal enclitics can be added to all prepositions. With the enclitics *be* becomes *béh-* (*béham, béhet, béhesh*, etc.), *bâ* becomes *bâhâ-* (*bâhâm, bâhât, bâhâsh*, etc.) and *hamrâh* becomes *hamrâhâ-* (*hamrâhâm, hamrâhât, hamrâhâsh*, etc.). The only other simple preposition in common use is *az*, *bar* being obsolete and *dar* being either omitted or supplanted by *tu*.

بهش نگفتین زود بیاد؟ *béhesh nágoftin zud bíâd?* Didn't you tell him to come early?

علی باهام بوده *ali bâhâm bude.* Ali was with me.

اون همراهش کیه؟ *un hamrâhâsh kîe?* Who's that with her?

ازش خوشت نمیاد؟ *âzesh khosh-et némiâd?* Don't you like it?

Appendix A

The Uses of تا *Tâ*

I. The preposition *tâ* can mean 'until,' 'up to,' 'down to,' 'all the way to,' or 'by' (with reference to time).

- تا ساعت پنج کار میکنم I work **until** 5 o'clock.
 تا صفحه چهل خواندم I read **up to** page 40.
 تا ساعت شش اینجا باشید Be here **by** 6 o'clock.
 تقسیم گرفت جدول را تا حاذ آخر حل کند He resolved to solve the puzzle **down to** the last square.

II. The conjunction *tâ* has a variety of meanings depending upon its usage.

(1) With the present indicative it usually means '(for) as long as,' 'as far as,' or 'ever since' for situations that continue into the present.

- تا او را میشناسم، همینطور است He's been like this **ever since** I've known him.
 تا یادوم میاید هیچ چیزی عوض شده است As **far as** I remember, nothing has changed.
 تا زنده ام زهرم می آلود خواهد کرد As **long as** I am alive it will poison my life.

(2) With the subjunctive *tâ* means:

(a) 'as/so long as' with reference to the future.

- تا زمانی کنید دیگر چنان کاری را نکنید Don't ever do such a thing again so long as you live!

(b) 'until' (when the *tâ*-clause follows the main verb)

- منظر میومم تا بیاید I'll wait until you come.

(c) 'by the time that' with reference to the future; see §64.1(c)

تا به فرودگاه برسیم، هواپیمای رفته است By the time we get to the airport, the plane will have gone.

- (d) 'in order that' for a purpose clause, which always comes at the end of a sentence; see §64.2

میآیم تا شما را ببینم I'm coming (in order) to see you.

- (e) With the negative present subjunctive *tâ* means 'until' (always at the head of the sentence); see §64.1(b)

تا شما نروید من هم نمیروم I won't go until you do.

- (3) With the past, *tâ* means

- (a) 'by the time' with reference to the past:

تا به فرودگاه رسیدیم، هواپیمای رفته بود By the time we got to the airport, the plane had gone.

- (b) 'as soon as'

تا وارد اتاق شدم دیدم که کسی آنجا نیست As soon as I entered the room I saw that there was no one there.

- (c) 'ever since' and 'as long as'

این ساعت تا یادم میاید در خانه ما بود This clock had been in our house for as long as I could remember.

- (d) 'until'

رفت و رفت تا به تبریز رسید He kept going until he reached Tabriz.

- (4) With the negative present perfect tense, *tâ* means 'before':

مهرکه کیر با بساط خود را برپا کرد و زد که تا دیر نشده و مردم به خانه هایشان نرفته اند کاری انجام بدهند The acrobats set up their stage so that they could accomplish something before it got late and people went to their houses.

Appendix B

Telling Time, Days of the Week, Months of the Year, Reading Dates, Arithmetical Operations

Telling Time

<i>sâ'at-e chand-ast?</i> ساعت چند است؟	What time is it?
<i>sâ'at-e dah-ast.</i> ساعت ده است.	It's ten o'clock.
<i>sâ'at-e dah-o rob'-ast.</i> ساعت ده و ربع است.	It's ten fifteen.
<i>sâ'at-e dah-o nim-ast.</i> ساعت ده و نیم است.	It's ten thirty.
<i>sâ'at-e yâzdah-o rob' kam-ast.</i> ساعت یازده و ربع کم است.	It's a quarter to eleven (ten forty-five).

Divisions of the Day

<i>bâmdâd</i> بامداد	early morning (dawn)
<i>sobh</i> صبح	morning (generally)
<i>qabl az zohr</i> قبل از ظهر	before noon (AM)
<i>zohr</i> ظهر	noon
<i>ba'd az zohr</i> بعد از ظهر	after noon (PM)
<i>asr</i> عصر	late afternoon, early evening
<i>shab</i> شب	night
<i>nimeshab, nesf-e shab</i> نیمه شب، نصف شب	midnight
<i>sâ'at-e shesh-e qablaz-zohr-e emruz</i> ساعت شش قبل از ظهر امروز	6 AM today
<i>sâ'at-e shesh-e ba'daz-zohr-e fardâ</i> ساعت شش بعد از ظهر فردا	6 PM tomorrow
<i>sâ'at-e nim</i> ساعت نیم	12:30 PM

Days of the Week

امروز چن‌دشنبه است؟ *emruz chandshambe-ast?* What day of the week is it today?

امروز شنبه است. *emruz shambe-ast.* Today's Saturday.

شنبه <i>shambe</i> Saturday	چهارشنبه <i>chahârshambe</i> Wednesday
یکشنبه <i>yekshambe</i> Sunday	پنجشنبه <i>panjshambe</i> Thursday
دوشنبه <i>doshambe</i> Monday	جمعه <i>jum'e</i> Friday
سه‌شنبه <i>seshambe</i> Tuesday	

Because traditionally the day of the week starts at sundown, the night is generally called the "eve" of what we call the next day.

شب جمعه *shâb-e jom'e* Thursday night ("the eve of Friday")

شب یکشنبه *shab-e yekshambe* Saturday night ("the eve of Sunday")

In modern times, however, most of these expressions have become obsolete. The only one left in common use is *shab-e jom'e* for 'Thursday night.'

When *shab* is placed after the name of the day, it means the night following that day, as in English.

جمعه شب *jom'e shab* Friday night

یکشنبه شب *yekshambe shab* Sunday night

The plural is used for expressing 'on Mondays,' etc.

پنجشنبه‌ها و جمعه‌ها کار نمیکنیم *panjshambehâ-o jom'ehâ* We don't work on Thursdays or Fridays.
kâr-némikonim.

Months of the Year

The Iranian calendar begins each year at the vernal equinox (نوروز *nawruz* = 1 Farvardin), which usually falls on March 21st. The first six months contain thirty-one days each; the second five months contain thirty days each; the last month contains twenty-nine days except in leap years, when it has thirty. The Iranian months correspond to the signs of the zodiac.

بهار *fasl-e bahâr* SPRING

فروردین *farvardin* (March 21–April 20, Aries)

اردیبهشت *ordibehesht* (April 21–May 21, Taurus)

خرداد *khordâd* (May 22–June 21, Gemini)

فصل تابستان *fasl-e tâbestân* **SUMMER**

تیر *tir* (June 22–July 22, Cancer)

مرداد *mordâd* (July 23–August 22, Leo)

شهریور *shahrivar* (August 23–September 22, Virgo)

فصل پائیز *fasl-e pâiz* **AUTUMN**

مهر *mehr* (September 23–October 22, Libra)

آبان *âbân* (October 23–November 21, Scorpio)

آذر *âzar* (November 22–December 21, Sagittarius)

فصل زمستان *fasl-e zemestân* **WINTER**

دی *day* (December 22–January 20, Capricorn)

بهمن *bahman* (January 21–February 19, Aquarius)

اسفند (یار) *esfand(yâr)* (February 20–March 20, Pisces)

The Solar Hegira era (هجری شمسی *hejri-e shamsi*) is used in Iran. On Nawruz, the vernal equinox and Iranian New Year's Day, the Solar Hegira era is 621 years behind the Christian era. An on-line conversion program is available at www.payvand.com.

On March 21, 1976 (1 Farvardin 2535) the Imperial (شاهنشاهی *shâhanshâhi*) era was proclaimed. On Nawruz the Imperial era was 559 years ahead of the Christian era. The Imperial era was cancelled after about two years, and Iran returned to the Solar Hegira calendar.

The other calendrical system in use in Iran is the Islamic lunar Hegira era (A.H., *anno hegirae*), which began in A.D. 622 with the migration of the Prophet Muhammad from Mecca to Medina. This calendar is used for determining religious holidays in Iran, and, being lunar, it bears no readily discernible relation to the solar year of the Christian or Solar Hegira calendars. The lunar year falls 11¼ days short of the solar year annually. On-line conversion programs (e.g. www.ori.unizh.ch/hegira.html and www.assirat.org/Hcal) and downloadable calendars are available (www.topshareware.com/Islamic-Calendar-download-6480.htm).

APPENDIX B

The Islamic lunar months, which do not correspond with solar months in any readily calculable way, are:

محرم <i>moharram</i>	رجب <i>rajab</i>
سفر <i>safar</i>	شعبان <i>sha'bân</i>
ربيع الاول <i>rabi'ol'avval</i>	رمضان <i>ramazân</i>
ربيع الثاني <i>rabi'ossâni</i>	شوال <i>shavvâl</i>
جمادى الاولى <i>jomâdal'ulâ</i>	ذى القعدة <i>zelqa'de</i>
جمادى الاخرى <i>jomâdal'okhrâ</i>	ذى الحجة <i>zelhejje</i>

The European-style months used in Persian, taken from French, are as follows:

ژانویه <i>zhânvie</i> January	ژوئیه <i>zhuie</i> July
فوریه <i>fevrie</i> February	اوت <i>ut</i> August
مارس <i>mârs</i> March	سپتامبر <i>septâmb</i> September
آوریل <i>âvril</i> April	اکتوبر <i>okto</i> October
مه <i>me</i> May	نوامبر <i>novâmb</i> November
ژوئن <i>zhuan</i> June	دسامبر <i>desâmb</i> December

Reading Dates

Dates are read in the following fashion. Note particularly where *ezâfes* fall.

۳۰ سپتامبر ۲۰۰۵ (م) *siom-e septâmb (sâl)-e* September 30, 2005
dohezâr-o panj(-e milâdi) (A.D.)

۸ مهر ۱۳۸۴ (هش) *hashtom-e mehr (sâl)-e* 8 Mehr 1384 (Solar
yek-hezâr-o sisad-o hash- Hegira)
tâd-o chahâr(-ye hejri-e
shamsi)

(هـ.ق) ۱۴۲۶ شعبان ۲۶ *bist-o sheshom-e sha'bân* 26 Shaban 1426 (A.H.,
(sâl)-e yek-hezâr-o Lunar Hegira)
chahârsad-o bist-o
shesh(-e hejri-e qamari)

Arithmetical Operations

Arithmetical operations in Persian are written from right to left, exactly as they are in English.

Addition (جمع *jam'*):

$۴ + ۳ = ۷$ چهار باضافه سه مساوی *chahâr be ezâfe-ye se* four plus three
 است با هفت *mosâvi-ast bâ haft* equals seven

Subtraction (تفریق *tafriq*):

$۱۰ - ۲ = ۸$ ده منهای دو مساوی *dah minhâ-ye do* ten minus two
 است با هشت *mosâvi-ast bâ hasht* equals eight

Multiplication (ضرب *zarb*):

$۵ \times ۳ = ۱۵$ پنج ضرب در سه *panj zarb dar se* five multiplied by
 مساوی است با *mosâvi-ast bâ pânz-* three equals fifteen
 پانزده *dah*

Division (تقسیم *taqsim* or بخش *bakhsh*):

$۲۰ \div ۴ = ۵$ بیست بخش بر چهار *bist bakhsh bar cha-* twenty divided by
 مساوی است با پنج *hâr mosâvi-ast bâ* four equals five
panj

Powers are expressed by بتوان *be tavân-e*

$۲^۳$ دو بتوان سه *do be tavân-e se* two to the power
 of three

نمونه‌هایی چند از نثر معاصر
فارسی

Examples of
Contemporary
Persian Prose

-۱-

میگویند در زمانهای قدیم یک کاسب کم‌مایه^۱ کاشی هرچه داشت فروخت و دست زنش را گرفت و از کاشان خارج شد و رفت و رفت تا به تبریز رسید. در آنجا یک دکان کباب‌پزی دایر کرد.^۱

در اولین روزی که دکان آب و جاروب شد، کاسب کاشی به انتظار مشتری نشست و پس از چند دقیقه‌ای چهار نفر از باباشمل‌های تبریز وارد دکان شدند و از کباب مفصل طلب کردند و با نان خوردند. هنگام خروج از دکان به صاحب دکان بطور آمرانه گفتند «آهای، از پول خبری نیست. صدایت هم درنیاید. اگر میخواهی در امان باشی باید هر روز همینطور از ما پذیرائی کنی. آن هم مجانی. فهمیدی؟ در غیر اینصورت پدرت را در می‌آوریم!»^۲

این حرف‌ها را زدند و رفتند. کاشی بینوا از ترس بلافاصله دکان را بست و از تبریز با زنش خارج شد و آمد و آمد تا به شهر و دیار خود، یعنی کاشان، رسید. به محض ورود به خانه قبلی به زنش گفت «در خانه را محکم ببند!» او هم بست. مرد کاشی بالای بام رفت، رو به شهر تبریز ایستاد و با فریاد و عصبانیت دست‌ها را مرتب بالا و پائین برد و به لوطی‌ها و باباشمل‌های تبریز بد و بیراه گفت و با توپ و تشرافزود که «من پدرتان را در می‌آورم! مرا می‌ترسانید؟!»^۳

^۱ *kâshî* native of Kashan; *kâseb* tradesman; *kammâye petty* کم‌مایه; *kâseb* tradesman; (Kashanis have a reputation for timidity, while Tabrizis are noted for being "rough and tough"); *khârej-shodan* to go out; دکان کباب‌پزی *dokkân-e kabâbpâzi* kabob shop; *dâyir-kardan* to open, run.

^۲ *entezâr* expectation; *âb-o-jârub-shodan* to be swept clean; جاروب شدن; مشتری *moshtari* customer; باباشمل *bâbâshamal* ruffian, tough; مفصل *mofassal* elaborate; طلب کردن *talab-kardan* to order; نان *nân* bread (kabob is customarily ordered with either bread or rice); هنگام *hangâm-e* at the time of; خروج *khuruj* going out, leaving; صاحب دکان *sâheb-dokkân* proprietor; آمرانه *âmerâne* imperious; آهای *âhây hey!*; خبر *khâbar* news; امان *amân* safety; پذیرائی کردن از *pazirâi-kardan az* to receive, take care of; مجانی *majâni* gratis; در غیر این صورت *dar qayr-e in surat* otherwise; پدر کسی را در آوردن *pedar-e kas-i-râ dar-âvordan* to "get" somebody.

^۳ بینوا *binavâ* miserable; بلافاصله *belâfâsele* immediately; دیار *diâr* region; یعنی

زنش از داخل حیاط فریاد زد «بابا جان، بیا پائین! میخواهی خون راه بیندازی؟»^۱

-۲-

نیم کیلو گوشت گوسفند خریده بودم و از حاشیه خیابان گلچین گلچین بطرف خانه میرفتم که دوستی به من رسید و بعد از خوش و بش و احوال‌پرسی، دیدم عینک طبی و به اصطلاح «ذره‌بینی» به چشم دارد. با تعجب گفتم «فلانی، مگر چشم‌هایت عیب و علتی پیدا کرده؟» گفت «نه، یک چشم کمی ضعیف شده بود و اشیارا درست نمیدید و روزنامه درست نمی‌توانستم بخوانم. بناچار به چشم‌پزشک مراجعه کردم و معلوم شد که چشم چپم ضعیف شده و دکتر این عینک را داد که به چشمم بزنم.» خدا حافظی کرد و رفت.^۲

بعد از رفتن دوستم احساس کردم یک چشم من هم ضعیف است. یعنی چه؟ تا چند لحظه پیش که خوب بود. چطور ظرف چند ثانیه یکی‌اش ضعیف شده؟ کمی فکر کردم که بدانم کدام چشم ضعیف است. نتوانستم چیزی بفهمم. لا علاج همانجا کنار پیاده‌رو ایستادم و پاکت گوشت را روی زمین

ya'ni that is; *be mahz-e vorud* immediately upon entering; *bâm roof*; عصبانیت *asa-bâniyat* anger; مرتب *morattab* continuous(ly); لوطی *luti* ruffian; گفتن *bad-o afzudn* افزودن (افزا); با توپ و تشر *bâ tup-o tashar* vindictively; *birâh goftan* to curse; ترسانیدن *tarsânidan* see §72.

^۱ *hayât* courtyard; *faryâd-zadan* to shout; *bâbâ-jân* address of endearment; *khun râh-andâkhtan* to start a (blood) feud.

^۲ گوشت *gusht* meat; گوسفند *gusfand* sheep; حاشیه *hâshie* edge; خیابان *khîâbân* avenue; گلچین *golchin* gingerly, carefully; خوش و بش *khosh-o besh* chit-chat; احوال‌پرسی *ahvâl-porsi* asking one's condition; عینک طبی *aynak-e tebbi* prescription glasses; به اصطلاح *be estelâh* idiomatically, "as they say"; ذره‌بین *zarrebin* magnifying glass; تعجب *ta'ajjub* astonishment; فلانی *folâni* "so-and-so," dummy name; عیب *ayb* defect, fault; علت *ellat* malady; ضعیف *za'if* weak; اشیا *shay'* pl *ashyâ* thing; به ناچار *be nâchâr* "there was nothing to be done but"; چشم‌پزشک *cheshmpezeshek* eye doctor; معلوم شدن *ma'lum-shodan* to become apparent, to be learned; چپ *chap* left.

گذاشتم. چشم چپم را بستم و با چشم راست کلاغی را که روی آنتن رادیوی پشت بام خانه مقابل نشسته بود نشانه گرفتم. دیدم درست است. کلاغ را کاملاً می بینم. رنگش سیاه است. نوکش بقاعده است و پاهایش را هم خوب می بینم. خاطرم جمع شد که چشم راستم معیوب نیست و هر عیبی هست در چشم چپ است.¹

کف دستم را گذاشتم روی چشم راست و با چشم چپ کلاغ را نشانه گرفتم. بی اختیار دلم فرو ریخت. سرم درد گرفت و شقیقه هایم شروع کرد به زدن. گردن کلاغ کوتاه شده بود، نوکش را درست نمی دیدم، پاهایش محو بود و رنگش خاکستری. یعنی چه؟ دستپاچه شدم. فوری دستم را از روی چشم راستم برداشتم و چشم چپم را بستم. دیدم درست می بینم. کلاغ همان کلاغ اولی است، ولی مگر به این زودی امکان داشت که من دست از این آزمایش طبی بردارم؟²

پاکت گوشت را روی زمین گذاشتم و به دیوار پیاده رو خیابان تکیه دادم و دیگر بدون اینکه از کف دستهایم کمک بگیرم، با بستن و باز کردن پلکهای چشمم شروع کردم به آزمایش کردن. از بد حادثه نمیدانم کلاغ مورد نشانه و آزمایش من از چه چیز ترسید که رم کرد و پرید و من ماندم بی نشانه.³ برای پیدا کردن هدف تازه ای به تکاپو افتادم ولی از بس هول

لحظه *lahze* moment; *ya'ni che?* what does it mean? احساس کردن¹ *ehsâs-kardan* to feel; ظرف *zarf-e* within; ثانیه *sânie* second; لا علاج *lâ'elâj* = *be nâchâr*, see above; کنار *kenâr* edge; پیاده رو *piâderaw* sidewalk; پاکت *pâket* package; راست *râst* right; کلاغ *kalâq* crow; آنتن *ânten* antenna; پشت بام *posht-e bâm* roof; مقابل *moqâbel* opposite; نشانه گرفتن *neshâne-gereftan* to take aim at; نوک *nuk* beak; به قاعده *be qâ'ede* as it should be; خاطرم جمع شدن *khâter jam'-shodan* to be relieved; معیوب *ma'yub* faulty.

دل فرو *kaff-e dast* palm of the hand; بی اختیار *biekhtiâr* involuntarily; ریختن *del foru-rikhtan* for the heart to sink; شقیقه *shaqiye* temple; گردن *gardan* neck; پا *pâ* foot; محو *mahv* blurred; خاکستری *khâkestari* gray; دستپاچه شدن *dastpâche-shodan* to get nervous; فوری *fawri* immediately; آزمایش طبی *âzmâyesh-e tebbi* medical experiment.

از *takye-dâdan* be to lean against; تکیه دادن³ کمک *komak* help; پلک *pelk* eyelid; از بد حادثه *az bad-e hâdese* as bad luck would have it; مورد نشانه *mawred-e neshâne*

شده بودم چشم راستم هم دیگر کار نمیکرد. بالاخره گنجشکی را که بفاصلهٔ سیصد متری روی سیم برق خیابان نشسته بود پیدا کردم و بلافاصله با چشم راست امتحان کردم. دیدم در گنجشک بودنش حرفی نیست ولی کمی ریزتر شد، و با چشم چپم که نگاه کردم روی سیم فقط یک نقطهٔ سیاه دیدم. اصلاً و ابداً شباهتی به گنجشک نداشت. مردی را که از کنارم میگذشت صدا کردم و گفتم «داداش، بی زحمت یک چشمت را ببند!»^۱

مردک از همه جا بیخبر نگاه معنی‌داری به من کرد و قبل از اینکه به دستور من عمل کند و یک چشمش را ببندد، با کمک دستهایش در جیبهایش را محکم گرفت و بعد پرسید «چرا؟»^۲

گفتم «تو چکار داری؟ ببند!»

مردک که به خیالش میخواهم یا جیبش را بزنم یا یک چشمه از چشم‌بندی‌های پروفیسور شان‌دو و میرزا ملکم خان را نشان بدهم، روبروی من ایستاد و یک چشمش را بست. گفتم «حالا پشتت را به من بکن و ببین آنطرف خیابان روی سیم چه می‌بینی؟» باز یکی دیگر از همان نگاه‌های معنی‌دار به من کرد و سرش را بطرفی که من نشان داده بودم گرداند و گفت «هیچی!»^۳

that was the object of my aim; رم کردن ram-kardan to shy; پَریدن paridan to fly off/away.

^۱ هدف hadaf target; تکاپو takâpu search; هول شدن hawl-shodan to be terrified; گنجشک gonjeshk sparrow; سیم sim wire; امتحان کردن emtehân-kardan to test; حرفی harf-i nist dar there's no question about; ریز riz tiny; نقطه noqte point, dot; کنار aslan o abadan (not) in the least; شباهت shebâhat resemblance; بی‌زحمت bizahmat "if it's no bother," please.

^۲ ma'- معنی‌دار; az hame jâ bikhabar "with no idea what's going on"; از همه جا بیخبر; در جیب nidâr meaningful; دستور dastur order; عمل کردن amal-kardan be to act on; جیب dar-e jib pocket flap; محکم mohkam tight.

^۳ یک jib-zadan to pickpocket; جیب زدن be khiâl-esh "as he thought"; به خیالش; پروفیسور yek cheshme az cheshmbandihâ a sleight-of-hand trick; چشمه از چشم‌بندی‌ها Prof. Shandou, a famous magician in Iran; میرزا ملکم خان Mirza Malkom Khan (1855-1898), infamous for deceit and trickery; پشت posht back(side); سرگرداندن sar gardândan to turn the head.

دیدم این مادرمرده از من کورتر است. پرسیدم «روی سیم چیزی نیست؟» گفت «نه.» گفتم «کور خدا! من با یک چشم سالم می بینم. تو چطور نمی بینی؟!»

گفت «کور پدرت است! کور مادرت است! خوب، نمی بینم. مگر زور است؟»^۱

یک چشمم را بستم و با چشم دیگرم روی سیم را نگاه کردم. دیدم من هم چیزی نمی بینم. چشم معیوبم را بستم و با چشم سالم نگاه کردم. باز هم چیزی ندیدم. دستپاچه شدم که نکند هر دو چشم معیوب شده. مردک با عصبانیت گفت «آخر، مقصودت چیست؟ چه چیز را می خواهی بینی؟»^۲

گفتم «گنجسکی روی آن سیم بود. حالا نمی بینمش.»
خودش را کنار کشید و گفت «حتماً پریده. گنجشک مال شما بود؟»
گفتم «نه، من گنجشکم کجا بود؟» انگشت ایماش را کلنگی کرد و چند بار به بالای شقیقه اش کوبید و گفت «تو هم اگر عقل درستی داشتی، روزگارت بهتر از این بود» و راه افتاد.^۳

از «عینک طبی» اثر خسرو شاهانی^۴

-۳-

من یک روز گرم تابستان، دقیقاً یک سیزده مرداد، حدود ساعت سه و ربع

^۱ مادرمرده *mâdarmorde* "poor fellow"; کور *kur blind*; کور خدا *kur-e khodâ* "blind fool"; سالم *sâlem sound, good*; کور پدرت است *kur pedar-et ast...* "it's your father who's blind," an impolite rejoinder to the author's having called him a blind fool; مگر زور *magar zur-ast?* "Do I have to?"

^۲ عصبانیت *asabâniyat anger*; مقصود *maqsud intent*.

^۳ من گنجشکم کجا بود؟ *man gonjeshk-am kojâ bud?* "Where would I get a sparrow from?"; انگشت ایما *angosht-e imâ index finger*; کلنگی کردن *kolangi-kardan to crook*; کوبیدن *kubidan to tap*; عقل *aql mind*; روزگارت بهتر بود *ruzgâr-et behtar bud* "you'd be better off."

^۴ خسرو شاهانی *Khosrow Shahani* (1929–2002), journalist and humorous short-story writer.

کم بعد از ظهر عاشق شدم. تلخی‌ها و زهر هجری که چشیدم بارها مرا به این فکر انداخت که اگر یک دوازدهم یا یک چهاردهم مرداد بود، شاید اینطور نمی‌شد.^۱

آن روز هم مثل هر روز، با فشار و زور و تهدید و کمی وعده‌های طلائی برای عصر، مارا، یعنی من و خواهرم را، توی زیرزمین کرده بودند که بخوابیم. در گرمای شدید تهران خواب بعد از ظهر برای همهٔ بچه‌ها اجباری بود. ولی آنروز هم ما مثل هر بعد از ظهر دیگر در انتظار این بودیم که آقا جان خوابش ببرد و برای بازی به باغ برویم. وقتی صدای خورخور آقا جان بلند شد، من سررا از زیر شمد بیرون آوردم و نگاهی به ساعت دیواری انداختم. ساعت دو و نیم بعد از ظهر بود. طفلک خواهرم در انتظار بخواب رفتن آقا جان خوابش برده بود. ناچار گذاشتم و تنها پاورچین بیرون آمدم.^۲

لیلی دختر دایی جان و برادر کوچکش نیم ساعتی بود در باغ انتظار مارا می‌کشیدند. بین خانه‌های ما که در یک باغ بزرگ ساخته شده بود، دیواری وجود نداشت. مثل هر روز زیر سایهٔ درخت گردوی بزرگ بدون سر و صدا مشغول صحبت و بازی شدیم. یکوقت نگاه من به نگاه لیلی افتاد. یک جفت چشم سیاه درشت به من نگاه میکرد. نتوانستم نگاهم را از نگاه او جدا کنم.^۳ هیچ نمیدانم چه مدت ما چشم در چشم هم دوخته بودیم که ناگهان مادرم با

^۱ دقیقاً *daqiqan* precisely; *hodud-e* about; *âsheq-shodan* to fall in love; تلخ *talkh* bitter; زهر هجر *zahr-e hajr* pangs of separation; چشیدن *cheshidan* to taste; فکر انداختن *kas-i-râ be fekr andâkhtan* to make someone think.

^۲ فشار *feshâr* pressure; زور *zur* force; تهدید *tahdid* threat; وعدهٔ طلائی *va'de-ye talâ'i* promise of something nice; عصر *asr* late afternoon; توی *tu-ye* in, inside; زیرزمین *zirzamin* basement; گرما *garmâ* heat; شدید *shadid* severe; اجباری *ejbâri* obligatory; انتظار *entezâr* expectation; آقا جان *âqâ-jân* "daddy"; بازی *bâzi* play; خورخور *khorkhor* snoring; شمد *shamad* sheet; طفلک *teflak* poor kid; آمدم *gozâshtam-o âmadan* "I upped and came"; پاورچین *pâvarchin* on tiptoes.

^۳ دایی جان *dâi-jân* "dear uncle"; انتظار کسی را کشیدن *entezâr-e kas-i-râ keshidan* to wait for s.o.; وجود داشتن *vojud-dâshstan* to exist; سایه *sâye* shade; درخت *derakht* tree; گردو *gerdu* walnut; بدون *bedun-e* without; صدا *sar-o sedâ* noise; بازی *bâzi* play; یکوقت *yekvaqt* all at once; جفت *joft* pair; درشت *dorosht* huge; جدا کردن *jodâ-kardan* to separate.

شلاق چندشاخه‌ای بالای سر ما ظاهر شد. لیلی و برادرش به خانه خود فرار کردند و مادر تهدید کنان مرا به زیرزمین و زیر شمد برگرداند. قبل از اینکه سرم بکلی زیر شمد پنهان شود چشمم به ساعت دیواری افتاد. سه و ده دقیقه کم بعد از ظهر بود. مادر قبل از اینکه بنوبت خود سرش را زیر شمد کند، گفت «خدا رحمت کرد دائیت بیدار نشد وگرنه همه‌تان را تکه تکه میکرد.»^۱ مادرم حق داشت. دائی جان نسبت به دستوراتی که میداد خیلی تعصب داشت. دستور داده بود که بچه‌ها قبل از ساعت پنج بعد از ظهر حتی نفس نباید بکشند.^۲ داخل چهاردیواری باغ نه تنها ما بچه‌ها مزه نخوابیدن بعد از ظهر و سر و صدا کردن در موقع خواب دائی جان را چشیده بودیم بلکه کلاغها و کبوترها هم کمتر در آن محدوده پیدایشان میشد چون دائی جان چند بار با تفنگ شکاری آنها را قلع و قمع کرده بود. فروشندگان دوره گرد هم تا حدود ساعت پنج از کوچه ما که به اسم دائی جان موسوم بود عبور نمی کردند زیرا دو سه دفعه الاغی طالبی فروش و پیازی از دائی جان سیلی خورده بودند.^۳ اما آن روز خاطر من سخت مشغول بود و اسم دائی جان خاطرات دعواها و اوقات تلخی‌های او را به یادم نیاورد. حتی یک لحظه از یاد چشمهای لیلی و نگاه او نمی توانستم فارغ شوم و به هر طرف می غلطیدم و به هر چیزی سعی

^۱ *che moddat* how long; چشم در چشم هم دوخته *cheshm dar chashm-e ham dukhte* staring at each other; ناگهان *nâgahân* suddenly; شلاق *shallâq* switch; چندشاخه‌ای *chandshâkhei* made of several branches; ظاهر شدن *zâher-shodan* to appear; فرار کردن *farâr-kardan* to run away; تهدید کردن *tahdid-kardan* to threaten; نوبت *nawbat* turn; پنهان شدن *penhân-shodan* to disappear; رحمت کردن *rahmat-kardan* to have mercy; تکه تکه کردن *tekke-tekke-kardan* to chop to pieces.

^۲ دستور *dastur* نسبت به *nesbat* to be in relation to; حق داشتن *haqq-dâshstan* to be right; نفس کشیدن *nafas-keshidan* to breathe. تعصب *ta'assob* fanaticism; *-ât* order.

^۳ داخل *dâkhel-e* within; مزه چیزی را چشیدن *maze-ye chiz-i-râ cheshidan* to have a taste of s.th.; سر و صدا کردن *sarosedâ-kardan* to make a racket; کبوتر *kabutar* pigeon; محدوده *mahdude* limited (period); پیدایشان میشد *paydâ-yeshân mishod* "they were to be found"; تفنگ شکاری *tofang-e shekâri* shotgun; قلع و قمع کردن *qal' oqam'-kardan* to exterminate; فروشنده دوره گرد *forushande-ye dawregard* house-to-house seller; کوچه *kuche* lane; موسوم به *mawsum* to be named for; عبور کردن *obur-kardan* to cross, come through; زیرا *zîrâ* because; الاغی *olâqi* donkey driver; طالبی *tâlebi* melon; پیازی *piâzi* onion seller; سیلی خوردن *sili-khordan* to get slapped.

می کردم فکر کنم چشمهای سیاه او را روشن تر از آنکه واقعاً در برابرم باشد می دیدم.^۱

شب باز توی پشه بند چشمهای لیلی به سراغم آمدند. عصر دیگر او را ندیده بودم ولی چشمها و نگاه نوازشگرش آنجا بودند. نمیدانم چه مدت گذشت. ناگهان فکر عجیبی تمام مغزم را فراگرفت: خدایا، نکند عاشق لیلی شده باشم! سعی کردم به این فکرم بخندم ولی هیچ خنده ام نیامد. ممکن است آدم از یک فکر احمقانه خنده اش نگیرد ولی دلیل نمیشود که احمقانه نباشد. مگر ممکن است آدم اینطور بدون مقدمه عاشق شود؟^۲

سعی کردم کلیه اطلاعاتم را درباره عشق بررسی کنم. متأسفانه این اطلاعات وسیع نبود. با اینکه بیش از سیزده سال از عمرم میگذشت، تا آن موقع یک عاشق ندیده بودم. کتابهای عاشقانه و شرح حال عشاق هم آنموقع خیلی کم چاپ شده بود. تازه نمی گذاشتند همه آنها را ما بخوانیم.^۳ پدر و مادر و بستگان، مخصوصاً دائی جان که سایه وجودش و افکار و عقایدش روی سر همه افراد خانواده بود، هر نوع خروج بدون محافظ از خانه را برای ما بچه ها منع میکردند و جرئت نزدیک شدن به بچه های کوچه را نداشتیم. رادیو هم که خیلی وقت نبود افتتاح شده بود در دو سه ساعت برنامه روزانه

^۱ *awqât* اوقات تلخی; *da'vâ* fight; *khâterât* خاطرات; *khâter mind* خاطر; *talkhi bad mood*; لحظه *lahze* moment; از شدن *fâreq-shodan az* to be free of; *qaltidan* to toss; واقعاً *vâqe'an* really, actually; در برابر *dar barâbar-e* opposite, in front of.

^۲ *be sorâq-e* به سراغ کسی آمدن; *pasheband* mosquito net; *tu-ye* inside of; *kas-i âmadan* to come in search of s.o., to look for s.o.; نوازشگر *navâzeshgar* caressing; *ajib* amazing; مغز *maqz* brain; فراگرفتن *farâ-gereftan* to seize; عاشق کسی *âsheq-e kas-i shodan* to fall in love with s.o.; خندیدن به *khandidan be* to laugh at; احمقانه *ahmaqâne* stupid; دلیل نمیشود که *dalil nêmişavad ke* "that doesn't mean that"; مقدمه *moqaddame* preliminaries.

^۳ *kolliye* totality; اطلاع *ettelâ'* information; عشق *eshq* love; بررسی کردن *barresi-kardan* to inventory; متأسفانه *mota'assefâne* regrettably; وسیع *vasi'* vast; عمر *omr* life; شرح حال *sharh-e* *âsheqâne* romantic; عاشق *âsheq pl* *oshshâq* lover; *châp-shodan* to be printed; تازه *tâze* moreover.

خود مطلب مهمی نداشت که به روشن شدن ذهن کمک کند.^۱

در مرور اطلاعاتم راجع به عشق، در وهله اول به لیلی و مجنون برخوردم که قصه‌اش را بارها شنیده بودم. ولی هرچه زوایای مغز مرا کاوش کردم، دیدم چیزی راجع به طرز عاشق شدن مجنون به لیلی نشنیده‌ام. فقط می‌گفتند مجنون عاشق لیلی شد.^۲

اصلاً شاید بهتر بود در این بررسی پای لیلی و مجنون را به میان نمی‌کشیدم زیرا هم اسم بودن لیلی و دختر دائی جان احتمالاً—بدون اینکه خودم بدانم—در استنتاجهای بعدیم مؤثر بود. اما چاره‌ای نداشتم. مهمترین عشاق آشنایم همین لیلی و مجنون بودند. غیر از آنها از شیرین و فرهاد هم، مخصوصاً از طرز عاشق شدن آنها، چیز زیادی نمی‌دانستم. یک داستان عاشقانه هم که در پاورقی یک روزنامه چاپ شده بود خوانده بودم، ولی چند شماره اولش را نخوانده بودم و یکی از همکلاسی‌هایم برایم تعریف کرده بود. در نتیجه شروع ماجرا را نمی‌دانستم.^۳

صدای دوازده ضربه زنگ ساعت دیواری زیرزمین را شنیدم. خدایا، نصف شب شده بود و من هنوز نخوابیده بودم. این ساعت تا یادم می‌آمد در خانه ما بود و اولین بار بود که صدای زنگ ۱۲ شب را میشنیدم. شاید این

افکار *afkâr* pl افکار *fekr* فکر *fekr* mahksusan مخصوصاً *bastegân* relatives بستگان^۱ thought, idea; عقیده *aqîde* pl عقاید *aqâyed* belief; فرد *fard* pl افراد *afrâd* individual; محافظ *mo-hâfez* chaperone; مانع کردن *man'-kardan* to forbid; جرئت داشتن *jor'at-dâshtan* to dare; افتتاح شدن *eftetâh-shodan* to be inaugurated; برنامه *barnâme* program; ذهن *zehn* mind; کمک کردن *komak-kardan* to help.

مرور *morur* review^۲ در وهله اول *dar vahle-ye avval* in the first instance; برخوردن به *bar-khordan* to come across; قصه *qesse* story; زاویه *zâvîe* pl زوایا *zavâyâ* corner, recess; کاوش کردن *kâvesh-kardan* to scrape; طرز *tarz* manner.

اصلاً *aslan* actually; به میان کشیدن *pâ-ye kas-i-râ be miân keshidan* to get s.o. involved; زیرا *zîrâ* because; هم اسم *ham-esm* namesake; احتمالاً *ehtemâlan* probably; استنتاج *estentâj* conclusion; بعدی *ba'di* later (adj.); مؤثر *mo'asser* influential; چاره *châre* remedy; غیر از *qayr az* other than, aside from; داستان *dâstân* story; پاورقی *pâvaraqi* the bottom of a page of newsprint, where serialized novels were often printed; نتیجه *dar natije* as a result; همکلاسی *hamkelâsi* classmate.

بی‌خوابی هم دلیلی بر عاشق شدنم بود. در نیمه تاریکی حیاط که از پشت توری پشه‌بند سایه‌های درختها و بته‌های گل‌را بصورت اشباح عجیب و غریبی میدیدم وحشت برم داشته بود چون قبل از اینکه درباره عاشق شدن یا نشدنم به نتیجه برسم از سرنوشت عشاقی که مرور کرده بودم وحشت کردم. تقریباً همه آنها سرنوشت غم‌انگیزی داشتند و ماجرا به مرگ و میر تمام شده بود.^۱

لیلی و مجنون مرگ و میر، شیرین و فرهاد مرگ و میر، رومئو و ژولیت مرگ و میر، پل و ورژینی مرگ و میر، آن پاورقی عاشقانه مرگ و میر. خدایا نکند واقعاً عاشق شده باشم و من هم بمیرم!^۲
از «دائی جان ناپلئون» اثر ایرج پزشک‌زاد^۳

-۴-

یک روز صبح که از خواب بیدار شدم، وضع اطاق و خانه‌ام را غیر از هر روز دیدم. شهری که من قبلاً در آن زندگی میکردم در منطقه‌ای بود که درخت خرما فقط در گلدانها نگهداری میشد و در زمستان هم حتماً لازم بود آنها را با گلدانهای دیگر به گلخانه‌های سرپوشیده و اطاقهای محفوظ انتقال داد.^۴ ولی آنروز صبح وقتی بعبادت مرسوم که قبل از بیرون آمدن از رختخواب، قدری

^۱ *dalil bar* دلیل بر; *bikhâbi* sleeplessness; *zang bell* زنگ; *zarbe strike* ضربه
indication of; *târik dark* تاریک; *hayât courtyard* حیاط; *turi netting* توری; *bote bush* بته; *ashbâh phantoms* اشباح; *be surat-e in the shape of* به صورت; *ajib-o qarib strange, fantastic* عجیب و غریب; *vahshat bar-dâshdan to terrify* وحشت برداشتن; *be natije residan to come to a conclusion* به نتیجه رسیدن; *sarnevesht fate* سرنوشت; *vahshat-kardan az to be terrified by* غم‌انگیز کردن از

^۲ *marg-o mir death and dying*; *Pol-o Verzhini Paul and Virginie*, a pair of youthful lovers in a story by de St.-Pierre; *Nâpole'on* (colloquial pronunciation *Nâpel'on*) Napoleon.

^۳ *Iraj-e Pezeshkzâd Iraj Pezeshkzad* (1928-), author and translator.

^۴ *vaz' situation*; *qayr az other than*; *manteqe region*; *khorma* خرما; *goldân flower pot* گلدان; *negahdâri-shodan to be kept* نگهداری شدن; *golkhâne greenhouse*; *sarpushide covered* سرپوشیده; *mahfuz protected*; *enteqâl-dâdan to move, transfer*.

به انطرف و آنطرف غلت میزنم و خمیازه میکشم و به اطراف نگاه میکنم، از پنجره به بیرون نگاه کردم، چشمم بر نخلهای بلندی افتاد که در داخل حیاط، شاخه‌هایش از باد تندی تکان میخورد و باز دورتر، سرهای درختان خرماى بسیار دیده میشد.^۱ نه، خواب نمی‌دیدم. مشغول تماشای فیلمی هم نبودم. من خودم بودم که از خواب بیدار شده بودم و با دو چشمم در عالم بیداری درختان نخل را در خارج می‌دیدم که شاخه‌هایشان از وزش باد میلرزید و صدای خش و خش آن به گوش من میرسید.^۲

خانه‌ام محوطه بزرگی بود که بیشتر به یک باغ متروک و فراموش شده شباهت داشت که یک ساختمان پهن با یک ردیف ستون چهارگوش و کوتاه در وسط آن قرار داشت که کف اطاقهای آن با زمین حیاط برابر بود.^۳ زمینی که دور تا دور آن ساختمان بود شاید در چندین سال قبل باغچه‌بندی شده بود که تنها درختان قابل ذکر آن همین نخلها بودند که بدنهای کلفت و گره‌دارشان با الیاف قهوه‌ای‌رنگ، مانند ستون‌هایی، اینجا و آنجا دیده میشد.^۴ در گوشه باغ هم نزدیک سوراخی که در پای دیوار قرار داشت و شاید محل ورود یا خروج آب بود چند درخت کج و معوج که شاخه‌هایشان بطرف زمین خم شده بود خودنمایی میکرد. در باغچه‌ها علفهای خودرو بسیار روئیده بود و مثل بیابانی بود که علف‌های بهاریش از تابش آفتاب سوزان تابستان

^۱ *be âdat-e marsum* as usual; بعاتد مرسوم *qalt-zadan* to toss and turn; غلت زدن *khamyâze-keshidan* to yawn; خمیازه کشیدن *nakhl* date palm; نخل

^۲ *dâkhel-e* inside; شاخه *shâkhe* branch; باد *bâd* wind; تند *tond* fast; تکان خوردن *takân-khordan* to shake; خواب دیدن *khâb-didan* to dream; بیدار *bidâr* awake; عالم *âlam* world; خارج *khârej* outside; وزش باد *vazesh-e bâd* blowing of the wind; لرزیدن *larzidan* to tremble; خش و خش *kesh-o kesh* rustle.

^۳ *mohavvate* enclosure; محوطه *matruk* abandoned; متروک *she-bâhat-dâshtan* be to resemble; شباهت داشتن به *pahn* wide, low; پهن *radif* row; ردیف *sotun* column; ستون *chahârgush* square; چهارگوش *vasat* middle; وسط *qarâr-dâsthan* to be situated; قرار داشتن *kaff-e otâq* floor; کف اطاق *barâbar* level; برابر

^۴ *dawr tâ dawr-e* all around; دور تا دور *bâqchebandi-shodan* to be divided into garden plots; باغچه‌بندی شدن *qâbel-e zekr* worth mentioning; قابل ذکر *badan* body, trunk; بدن *koloft* thick; کلفت *gerehdâr* knotted; گره‌دار *alyâf* fibers; الیاف *qahveirang* coffee-colored; قهوه‌ای مانند *mânand-e* like.

خشکیده باشد.^۱از «مرزبان» اثر رضا بابامقدم^۲

-۵-

او توی رختخواب که افتاد و به عادت همیشه روزنامه و مدارا دست گرفت، دید که نمی‌تواند جدول را حل کند. توی گوشش زنگ میزد و جدول با خانه‌های سفید و سیاهش که هر دو براق بود و با نور آزاردهنده‌ای میدرخشید چشمش را میزد. نگاهش روی روزنامه بود، اما قیافه‌های تهرانی‌ها و مرتضی خان و خنده‌ها و حرفهای مسخره‌شان را میدید و میشنید.^۳ میدانست که این کارش به نظر آنها چه اندازه بی‌معنی و پوچ و ابلهانه است و باز میدانست که جز این، کار دیگری از دستش بر نمی‌آید. مثل اینکه به آنها یا خودش لج کرده باشد، تصمیم گرفت جدول را تا خانه آخر حل کند. از همه کارهای دنیا تنها این کار از دست او بر می‌آمد و او میخواست به خودش ثابت کند که دست کم از عهده این کار بر می‌آید.^۴

^۱ *gushe corner*; سوراخ *surâkh hole*; محل *mahall place*; ورود *vorud entrance*; *khuruj exit*; کج و معوج *kaj-o mo'avvaj crooked*; خم شدن *kham-shodan to be bent over*; خودنمایی کردن *khodnomâi-kardan to display oneself*; علف *alaf weed*; بهار *bahâr spring*; تابش *tâbesh heat*; آفتاب *âftâb sun*; سوزان *suzân burning*; خشکیدن *khoshkidan to dry out*.

^۲ *marzbân border guard*; رضا بابامقدم *Rezâ Bâbâ-Moqaddam Reza Baba-Moghaddam (1915-1989)*.

^۳ *tu-ye in, into*; رختخواب *rakhtekhâb bed(sheets)*; بهادت همیشه *be âdat-e hamîshe as usual*; مداد *medâd pencil*; جدول *jadval puzzle*; حل کردن *hall-kardan to solve*; آزار دادن *zang-zadan to ring, buzz*; براق *barrâq glittering*; نور *nur light*; مرتضی خان *âzâr-dâdan to annoy*; درخشیدن *derakhshidan to shine*; قیافه *qiâfe face*; *Mortazâ Khân masc. proper name*; خنده *khande laughter*; مسخره *maskhare derisive*.

^۴ نظر *nazar view, opinion*; بی‌معنی *bima'ni meaningless*; پوچ *puch silly*; ابلهانه *ablahâne stupid*; کار از دست برآمدن *kâr az dast bar-âmadan to be capable of doing s.th.*; لج کردن *lajj-kardan to be obstinate*; تصمیم گرفتن *tasmim-gereftan to decide*; ثابت کردن *sâbet-kardan to prove*; دست کم *dast-e kam at least*; عهده برآمدن *az ohde bar-âmadan to accomplish*.

با سماجت شرح خانه‌ها را میخواند و به مغزش فشار میآورد. میخواست کلمهٔ صحیح را حدس بزند و جدول را با اشتباههای خودش کثیف و سیاه نکند. اما کلمه‌های گوناگون مثل اخگرهایی که از ذغال افروخته می‌جهد، از گوشه و کنار ذهنش می‌پرید و پیش از آنکه او بتواند آنها را بگیرد یا ببیند خاموش میشد.^۱ سرش گیج میرفت. زنگ گوشش زننده و آزاردهنده شده بود. پلکهایش سنگین میشد و بهم میرفت. و او که میکوشید آنها را باز نگهدارد، درد تحمل ناپذیری تخم چشمش را بیرون میکشید. تمام تنش سست شده بود و نزدیک بود رویهم وا برود. دستهایش که روزنامه و مدارا گرفته بود تیر میکشید. میخواست روزنامه و مدارا ول کند و خودش را شل و بیحال زمین بیندازد.^۲

گیج و بی تاب و کلافه شده بود. مثل اینکه او را با زنجیر بسته بودند و از همه طرف می‌کشیدند. یکباره با بیچارگی به گریه افتاد. هق و هق گریه میکرد. روی خودش خم شده بود و شانهایش میلرزید و دانه‌های اشک از زیر عینکش راه می‌افتاد و روی خانه‌های جدول می‌چکید و پخش میشد و رنگ جوهر را ظاهر میکرد.^۳

حس میکرد که در این دنیا به درد هیچ کاری نمی‌خورد و باطل و بیهوده

^۱ فشار آوردن *fe-shâr-âvordan* to apply pressure; شرح *sharh* explanation; مغز *mâqz* brain; سماجت *samâjat* obstinacy; کلمه *kalime* word; صحیح *sahih* correct; اشتباه *esh-tebâh* mistake; اما *âmmâ* but; گوناگون *gunâgun* various; اخگر *akhgar* spark; ذغال *zo-qâl* coal; افروختن *afrukhtan* to light; (جه) *jastan/jeh-* to jump; کنار *kenâr* edge; ذهن *zahn* mind; پریدن *paridan* to fly.

^۲ بهم رفتن *be-ham-raftan* to go together, close; کوشیدن *kushidan* to try; تحمل ناپذیر *tahammolnâ-pazir* unendurable; تخم چشم *tokhm-e cheshm* eyeball; تن *tan* body; سست *sost* weak; رویهم وارفتن *ruyeham vâ-raftan* to collapse; تیر کشیدن *tir-keshidan* to tingle; ول کردن *vel-kardan* to let go of; شل *shol* loose; بیحال *bihâl* listless.

^۳ هق و *gij dizzy*; بیتاب *bitâb* weak; کلافه *kalâfe* impatient; زنجیر *zanjir* chain; خم کردن *kham-shodan* to bend over; هق گریه *heqq-o heqq gerye-kardan* to sob; دانهٔ اشک *dâne-ye ashk* teardrop; چکیدن *chekidan* to drip; پخش کردن *pakhsh-shodan* to spread; جوهر *jawhar* ink; ظاهر کردن *zâher-kardan* to make dark.

است. هیچ کاری بلد نبود و کارهای پیش پا افتاده‌ای هم که می‌دانست تازه نمی‌توانست از عهده‌اش برآید یا از آن استفاده‌ای کند که زندگیش اندکی راحت‌تر یا دلپذیرتر بشود. دلش می‌خواست یک نفر بود که سر بر شانه‌اش بگذارد و تا آنجا که می‌تواند گریه کند، و او نوازشش کند و دلداریش بدهد. اما هیچکس را نداشت.^۱

زنش هم که کمی آنطرف‌تر با دهان باز خوابیده بود و نفسهای بلند پرصدا میکشید چنان غرق خواب بود که از صدای گریه او هم بیدار نشد. تنها بود، نشسته بود و تنها و بیچاره زار می‌گریست. در آخر روزنامه و مداد از دستش افتاد و پلکهای او با خستگی و سنگینی بهم رفت. و پیش از آنکه کاملاً بخواب برود فقط توانست عینکش را از چشمش بردارد.^۲

از «جدول کلمات متقاطع» اثر فریدون تنکابنی^۳

-۶-

مرد پس از اینکه نماز ظهر را در مسجد بزرگ بازار خواند بیرون آمد و راهی را گرفت و به یکی از محله‌های شهر رفت. بچه‌ها از اینکه موجود ناشناس و عجیبی را می‌دیدند که همه چیزش برایشان تازگی داشت خوشحال شدند و دنبالش راه افتادند. و چند دلقک و معرکه‌گیر هم که کارشان به کسادی کشیده بود به خیال آنکه می‌توانند از وجود او برای گرمی بازار خودشان استفاده‌ای ببرند به آنها پیوستند.^۴ آدمهای کنجکا و هم طبیعتاً از

پیش پا *bihude futile* بیهوده; *bâtel useless* باطل; *hess-kardan to feel* حس کردن^۱
راحت *andak-i a little bit* اندکی; *tâze moreover* تازه; *pish-e pâ oftâde trivial* افتاده
râhat comfortable; دلپذیر *delpazir pleasant*; نوازش کردن *navâzesh-kardan to comfort*;
دلداری دادن *deldâri-dâdan to console*.

zâr geristan to weep bitterly زار گریستن *qarq-e khâb fast asleep* غرق خواب *nafas breath* نفس^۲

فریدون *jadval-e kalemât-e motaqâte' crossword puzzle* جدول کلمات متقاطع^۳
Feraydun-e Tankâboni Fereidoun Tankaboni (b. 1937), writer of satirical prose.

محله *masjed mosque* مسجد; *namâz-khândan to perform prayer* نماز خواندن^۴
nâshenâs unfamiliar ناشناس; *mawjud being* موجود; *ajib strange* عجیب

روی کنجکاوی و گداها، شاید به علت احساسی که از مشترک بودن سرنوشت خودشان و این فقیر تازه‌وارد که اندکی هم دیوانه می‌نمود می‌کردند، به حلقهٔ این جمع درآمدند. مرد جوان نمیدانست با آنها چه کند. با خودش میگفت «مسلم است که یکتنه از پس آنها برنمی‌آیم و هرچه بگویم جری‌تر خواهند شد.» این بود که تصمیم گرفت پروئی و ایستادگی کند و به کارشان کاری نداشته باشد. باز به هرکس میرسید سراغ شیخ بهائی و خانهٔ او را میگرفت و میگفت کار واجبی با او دارد.^۱

چند جا یکی دو نفر به خیال افتادند که او را گول بزنند. خودشان یا دیگری را «شیخ بهائی» نامیدند، اما خنده و هیاهوی خیل بیکاره‌ها و تماشاگران کار را خراب کرد، و مرد جوان باز با سماجت و خونسردی در هر خانه‌را می‌کوفت و جلو هرکس را می‌گرفت و سؤالش را تکرار می‌کرد.^۲

یک جا به کوچهٔ تنگ و باریکی رسید که چند دهاتی فقیر و لاغر میوه‌هایشان را که روی خرهای لاغرتر از خودشان گذاشته بودند برای فروش عرضه می‌داشتند. راه بند آمده بود. همه ایستادند. مرد جوان به پیر مردی که میوه می‌خرید نزدیک شد. از او خواهش کرد که به سؤالش جواب بدهد. بچه‌ها و بیکاره‌ها از پشت سراو به جلو خیره شدند. چند نفر سرک

معرکه‌گیر *dalqak* clown, buffoon; دلقک *dombâl-e* after, on the heels of; کساد *kasâd* slump; *be khiâl-e ânke* thinking, imagining that; گرمی بازار *garmi-e bâzâr* briskness of market; وجود *vojud* existence; پیوستن (پیوند) به *payvastan/payvand-* be to join.

گدا *gadâ* beggar; علت *ellat* reason; کنجکاوی *konjkâv* curious; تبیعهٔ *tabi'atan* naturally; مشترک *moshtarek* in common; احساس *ehsâs* feeling; سرنوشت *sarnevsh* fate; مسلم *jam'* group; حلقه *halqe* ring; تازه‌وارد *tâzevâred* newcomer; فقیر *faqir* poor; جری *jari* bold; ایستادگی کردن *istâdegi-kardan* to stand one's ground; پروئی کردن *porrui-kardan* to be bold; سراغ کسی را گرفتن *sorâq-e kas-i-râ gereftan* to ask the whereabouts of someone; واجب *vâjeb* urgent.

نامیدن *nâmidan* to name, call; هیاهو *hayâhu* uproar, commotion; خیل *khayl* crowd; تماشاگر *tamâshâgar* onlooker; خونسردی *khunsardi* composure; (کوب) کوفتن *kuftan/kub-* to pound, knock; جلو کسی را گرفتن *jelaw-e kas-i-râ gereftan* to stop someone; تکرار کردن *tekrâr-kardan* to repeat.

کشیدند.^۱ در یکی دو خانه باز و بسته شد و بعد جمعیت، مثل برفی که آب شود، به پراکندگی رفت. بچه‌ها که دیگر قضیه برایشان شیرینی و لطفی نداشت به خرهای دهاتی‌ها هجوم آوردند و به غارت میوه‌ها مشغول شدند. معرکه‌گیرها از فرصت استفاده کردند و در یک گوشه فراخ و وسیع کوچه بساط خود را برپا کردند که تا دیر نشده و مردم به خانه‌هایشان نرفته‌اند کاری انجام بدهند.^۲

از «اذان غروب» اثر بهرام صادقی^۳

-۷-

من در یک چادر سیاه به دنیا آمدم. روز تولدم مادیانی را دور از کره شیری نگاه داشتند تا شیعه بکشد. در آن ایام اجنه و شیاطین از شیعه اسب وحشت داشتند. هنگامی که به دنیا آمدم و معلوم شد که بحمد الله پسر و دختر نیستم، پدرم تیر تفنگ به هوا انداخت. من زندگانی را در چادر با تیر تفنگ و شیعه اسب آغاز کردم.^۴

^۱ *lâqar* لاغر; *bârik* باریک; *tang* narrow, tight; تنگ; *kuche lane* کوچه; *skinny*; *band-âmadan* بند آمدن; *arze-dâshstan* عرضه داشتن; *khar* donkey; خر; *khâhesh-kardan az* to beg, entreat; خواهش کردن از; *jelaw* جلو; *front*, forward; *khire-shodan* to stare; خیره شدن; *sarak-keshidan* to poke one's head out; سرک کشیدن

^۲ *jam'iyat* group; جمعیت; *be parâkandegi raftan* to scatter; به پراکندگی رفتن; *qaziye* affair; قضیه; *lotf* interest; لطف; *hojum-âvordan* to attack; هجوم آوردن; *qârat* غارت; *forsat* opportunity; فرصت; *farâkh* broad; فراخ; *vasi'* wide; وسیع; *besât bar pâ kardan* to set up shop; بساط برپا کردن

^۳ *âzân-e qorub* evening call to prayer; غروب; *Bahrâm-e Sâdeqi* Bahrâm Sadeghi (1936-1983); بهرام صادقی

^۴ *châdor* tent; چادر; *be donyâ âmadan* to be born; تولد; *tavallod* birth; *shiri* unweaned; شیری; *korre* colt; کره; *mâdiân* mare; مادیان; *shaytân* pl شیطان; *ajenne djinn* اجنه; *jenni* pl جنی; *ayyâm* days; ایام; *vahshat-dâshstan az* to be terrified by; وحشت داشتن از; *asb* horse; اسب; *shayâtin* demon; شیاطین; *hangâm-i ke* at the time when; هنگامی که; *ma'lum shodan* to be known, to be discovered; به حمد الله; *be hamdellâh* with thanks to God; تیر انداختن; *âqâz-* آغاز کردن; *havâ* air; هوا; *tofang* gun, rifle; تفنگ; *tir-andâkhtan* to fire a bullet; *kardan* to begin; تیر انداختن

در چهار سالگی پشت قاش زین نشستم. چیزی نگذشت که تفنگ خفیف به دستم دادند. تا ده سالگی حتی یک شب هم در شهر و خانه شهری به سر نبردم.^۱

ایل ما در سال دو مرتبه از نزدیکی شیراز می گذشت. دست فروشان و دوره گردان شهر بساط شیرینی و حلوا در راه ایل می گسترده. پول نقد کم بود. من از کسانم پشم و کشک می گرفتم و دلی از عزا در می آوردم. مزه آن شیرینی های باد و باران خورده و گرد و غبار گرفته را هنوز زیر دندان دارم.^۲

از شنیدن اسم شهر قند در دلم آب می شد و زمانی که پدرم و سپس مادرم را به تهران تبعید کردند تنها فرد خانواده که خوشحال و شادمان بود من بودم. نمی دانستم که اسب و زینم را می گیرند و پشت میز و نیمکت مدرسه ام می نشانند. نمی دانستم که تفنگ مشقی قشنگم را می گیرند و قلم به دستم می دهند.^۳

پدرم مرد مهمی نبود. اشتباهاً تبعید شد. مادرم هم زن مهمی نبود. او هم اشتباهاً تبعید شد. دار و ندار ما هم اشتباهاً به دست حضرات دولتی و ملتی به یغما رفت.^۴

چیزی *qâsh-e zin saddle horn*; قاش زین *chahârsâlegi the age of four*; چهار سالگی^۱ به سر *khafif light*; خفیف *chiz-i naguzasht ke it was no time at all before*; نگذشت که *be sar bordan to live* بردن

^۲ *il tribe*; مرتبه *martabe time*; دست فروش *dastforush peddler*; دوره گرد *dawregard hawker*; شیرینی *besât-gostardan/gostar- to spread out a carpet*; بساط گسترده (گستر) *shirini sweets, candy*; حلوا *halvâ helva, a sweet concoction*; نقد *naqd cash*; پشم *pashm wool*; کشک *kashk dried yoghurt used in cooking*; دلی از عزا در آوردن *del-i az azâ dar-âvordan to give oneself consolation*; مزه زیر دندان داشتن *maze zir-e dandân dâshtan to have a taste in one's mouth*; باد و باران خورده *bâd o bârân khorde wind-swept and rained on*; گرد و غبار گرفته *gard o qobâr gerefte covered with dust*.

^۳ *qand dar del âb-shodan for sugar to melt in the heart, to "jump for joy"*; زمانی که *zamân-i ke when*; سپس *sepas then, later*; تبعید کردن *tab'id-kardan to exile*; فرد *fard individual*; شادمان *shademân glad*; اسب *asb horse*; زین *zin saddle*; نیمکت *nimkat bench*; نمی نشانند *am mineshânand "they would seat me"*; مشقی *marshqi practice (adj.)*; قشنگ *qashang pretty*.

^۴ اشتباهاً *eshtebâhan by mistake*; دار و ندار *dâr o nadâr possessions*; حضرات *hazarât their excellencies*; دولتی *dawlati governmental*; ملتی *mellati national*; به یغما رفتن

دوران تبعید ما بسیار سخت گذشت و بیش از یازده سال طول کشید. چیزی نمانده بود که در کوچه‌ها راه بیفتیم و گدایی کنیم. مأموران شهربانی مراقب بودند که گدایی هم نکنیم. از مال و منالمان خبری نمی‌رسید. خرج بیخ‌گلویمان را گرفته بود. در آغاز کار، کلفت و نوکر داشتیم ولی هر دوی آنان همین که هوارا پس دیدند گریختند و مارا به خدا سپردند.^۱

برای کسانی که در کنار گواراترین چشمه‌ها چادر می‌افراشتند، آب انبار آنروزی تهران مصیبت بود. برای کسانی که به آتش سرخ‌بن و بلوط خو گرفته بودند زغال منقل و نفت بخاری آفت بود. برای کسانی که فارس زیبا و پهناور میدان تاخت و تازشان بود زندگی در یک کوچه تنگ و خاک‌آلود مرگ و نیستی بود.^۲ برای مادرم که سراسر عمرش را در چادر باز و پرهوای عشایری به سر برده بود تنفس در اطاقکی محصور دشوار و جانفرسا بود. برایش در حیاط چادر زدیم و فقط سرمای کشنده و برف زمستان بود که توانست او را به چهاردیواری اطاق بکشانند.^۳

bə yaqmâ raftan to be plundered.

گدائی *kuche lane*; کوچه *tul-keshidan* to last; طول کشیدن *dawrân* period; دوران^۱ مراقب *shahr-bâni* police; شهربانی *ma'mur* agent; مأمور *gedâi-kardan* to beg; کردن *morâqeb* watchful, surveilling; مال و منال *mâl o manâl* possessions; خبر *khavar* news; خرج *kharj* expense; بیخ‌گلو گرفتن *bikh-e gelu gereftan* to have by the throat; کلفت *kolfat* maid; نوکر *nawkar* manservant; همین که *hamin-ke* as soon as; هوارا پس دیدن *havâ-râ pas didan* to see a change for the worse in the weather; (گریز) *go-rikhtan/goriz-* to flee; خدا *khodâ* God; (سپار) *sepordan/sepâr-* to entrust.

چادر *govârâ* palatable; چشمه *cheshme* spring; گوارا *dar kenâr-e* next to; در کنار^۲ مصیبت *ambâr* reservoir; انبار *châdor-afrâshtan/afraz-* to unfold a tent; افراشتن (افراز) *mosibat* catastrophe; سرخ‌بن *sorkhbon* yew; بلوط *balut* chestnut; بلوط خو گرفتن به *khu-gereftan* be to become accustomed to; زغال *zoqâl* charcoal; منقل *manqal* brazier; نفت *naft* kerosene; بخاری *bokhâri* heater; آفت *âfat* calamity; فارس *fârs* Fars, the province of which Shiraz is the seat; زیبا *zibâ* beautiful; پهناور *pahnâvar* expansive; میدان *maydân* field; تاخت و تاز *tâkht o tâz* galloping; تنگ *tang* narrow; خاک‌آلود *khâk-âlud* dusty; مرگ *marg* death; نیستی *nisti* nonexistence.

پرهوا *porhavâ* airy; عشایری *ashâyeri* *sarâsar-e omr* whole life long; سراسر عمر^۳ *tribal* *tanaffos* breathing; محصور *mahsur* enclosed, confined; جانفرسا *jân-farsâ* debilitating; حیاط *hayât* courtyard; چادر زدن *châdor-zadan* to pitch a tent; سرما *sarmâ* cold; چهاردیواری *chahârdivârî* an area defined by four walls; کشانیدن *keshânidan* to

از «بخارای من ایل من» اثر محمد بهمن بیگی^۱

-۸-

گنبد طلائی باشکوهی با مناره‌های قشنگش پدیدار شد و گنبد آبی دیگری
قرینه آن نمایان گردید که میان خانه‌های گلی مثل وصله ناجور بود.^۲
نزدیک غروب بود که کاروان وارد خیابانی شد که دو طرفش دیوارهای
خرابه و دکانهای کوچک بود. در اینجا ازدحام مهیبی برپا شد: عربهای
پاچه‌ورمالیده، صورتهای احمق فینه بسر، قیافه‌های آب زیر گاه، عمامه‌ای،
با ریشها و ناخنهای حنا بسته و سرهای تراشیده تسبیح میگردانیدند و با
نعلین و عبا و زیرشلواری قدم میزدند.^۳ زبان فارسی حرف میزدند، یا ترکی
بلغور میکردند، یا عربی از بیخ گلو و از توی روده‌هایشان درمیآمد و در هوا
غلغل میزد. زندهای عرب با صورتهای خال کوبیده چرک و چشمهای واسوخته
حلقه از پره بینی‌شان گذرانده بودند. یکی از آنها پستان سیاهش را تا نصفه
در دهن بچه کثیفی که در بغلش بود فرو کرده بود.^۴

drag.

محمد بهمن بیگی; *il* tribe; *Bokhârâ* Bukhara, city in modern Uzbekistan; بخارا^۱
Mohammad-e Bahmanbaygi Mohammad Bahmanbegi (b. 1920), a Qashqai educator
and founder of the tent-school system in tribal areas in Iran.

menâre minaret; باشکوه *bâshokuh* splendid; طلائی *talâi* golden; گنبد^۲ *gombad* dome;
qashang beautiful; قشنگ *padidâr-shodan* to come into view; پدیدار شدن
nâjur inappropriate; ناجور *vasle* patch; وصله *geli* made of mud; گلی *qarine* twin;
قرینه wrong.

qorub sunset; غروب^۳ *kâravân* caravan; کاروان *ezdehâm* crowd; ازدحام
bar pâ shodan to arise; برپا شدن *pâchevarmâlîde* impudent; پاچه
surat face; صورت *ahmaq* stupid; احمق *fine* fez; فینه *âb zir-e kâh* sly,
sneaky; عمامه‌ای *amâmei* beturbaned; ریشه *rishe* beard; ناخن *nâkhon* fingernail;
tarâshidan to shave; تراشیدن *hennâ-baste* hennaed; حنا بسته
qadam-zadan to walk about. قدم زدن *abâ* cloak; عبا *na'layn* sandals; نعلین

بلغور کردن^۴ *balqur-kardan* to gobble; بیخ گلو *bikh-e galu* depths of the throat; روده
qolqol-zadan to make a racket; غلغل زدن *khâl-kubidan* to tat-
too; چرک *cherk* filth(y); واسوخته *vâsukhte* bleary; حلقه *halqe* ring; پاره بینی
pare-ye bini nostril; پستان *pestân* breast; تا نصفه *tâ nesfe* half way; بغل
baqal lap; باغل کردن *foru-kardan* to shove down.

این جمعیت به انواع گوناگون جلب مشتری میکرد: یکی نوحه میخواند، یکی سینه میزد، یکی مهر و تسبیح و کفن متبرک میفروخت، یکی جن میگرفت، یکی دعا مینوشت، یکی هم خانه کرایه میداد.^۱

جهودهای قبادراز از مسافران طلا و جواهر میخريدند. جلو قهوه‌خانه‌ای عربی نشسته بود، انگشت در بینیش کرده بود و با دست دیگرش چرک لای انگشت‌های پایش را درمیآورد و صورتش از مگس پوشیده شده بود و شپش از سرش بالا میرفت.^۲

کاروان که ایستاد، مشدی رمضان و حسین آقا جلو دویدند، کمک کردند، خانم گلین و عزیز آقارا از کجاوه پائین آوردند. جمعیت زیادی به مسافران هجوم آوردند. هر تکه از چیزهایشان بدست یکنفر بود و آنهارا بخانه خودشان دعوت میکردند. ولی درین میان عزیز آقا گم شد. هرچه دنبالش گشتند، از هرکه پرسیدند، بیفایده بود.^۳

بالاخره، بعد از آنکه خانم گلین و حسین آقا و مشدی رمضان یک اطاق کثیف گلی از قرار شبی هفت روپیه کرایه کردند، دوباره به جستجوی عزیز آقا رفتند. تمام شهر را زیر پا کردند. از کفشدار و از زیارتنامه‌خوانها یکی یکی سراغ عزیز آقارا بنام و نشانی گرفتند.^۴ اثری از او بدست نیامد. آخر

^۱ *jam'iyat group, crowd*; گوناگون *gunâgun various*; جلب کردن *jalb-kardan* to attract; نوحه خواندن *nawhe-khândan* to wail, lament; مشتری *moshtari* customer; سینه *sine* breast; مهر *mohr* seal; کفن *kafan* shroud; متبرک *motabarrek* blessed; جن *jenn-gereftan* to exorcise demons; دعا *do'â* prayer; کرایه دادن *kerâye-dâdan* to rent out.

^۲ *jahud Jew*; قبادراز *qabâdarâz* long-cloaked; مسافر *mosâfer* traveler; طلا *talâ* gold; جواهر *javâher* jewel; قهوه‌خانه *qahvekhâne* coffeehouse; انگشت *angosht* finger; از سر بالا *shepesh* lice; شپش *shepesh* lice; مگس *magas* fly; لای *lâ-ye in between*; بینی *bini* nose; رفتن *az sar bâlâ raftan* to crawl up the head.

^۳ مشدی رمضان *Mashdi Ramazân* masc. proper name; دویدن *dawidan* to run; خانم *Khânôm Galin* fem. proper name; عزیز آقا *Aziz-Âqâ* fem. proper name; کجاوه *ka-jâve* camel-litter in which women ride; هجوم آوردن به *hojum-âvordan* to attack; تکه *tekke* piece.

^۴ از قرار *az qarâr-e* at the rate of; روپیه *rupie* rupee (unit of currency formerly used in Iraq; this story is set at the shrine of Imam Husayn in Kerbela); کفشدار *kafshdâr* mosque attendant who guards shoes; زیارتنامه‌خوان *ziâratnâmekhân* cleric hired to re-

وقت بود، صحن کمی خلوت شد. خانم گلین برای نهمین بار داخل حرم شد و دید که دسته‌ای زن و آخوند دور زنی گرد آمده‌اند که بقفل ضریح چسبیده آنرا میبوسد و فریاد میزنند.^۱

هرچه از او می‌پرسیدند مگر چه شده، جواب نمی‌داد. بالاخره پس از اصرار زیاد گفت: «من یک کاری کرده‌ام. می‌ترسم سید الشهداء مرا نبخشد.»^۲ همین جمله را تکرار میکرد و سیل اشک از چشمانش سرازیر بود. خانم گلین صدای عزیز آقا را شناخت. جلو رفت. دست او را کشید، برد در صحن و بکمک حسین آقا او را بخانه بردند، دورش جمع شدند. بعد از آنکه دو تا چائی شیرین باو دادند و یک قلیان برایش چاق کردند، عزیز آقا شرط کرد که حسین آقا از اطاق بیرون برود تا سرگذشت خودش را نقل کند. حسین آقا که از در بیرون رفت، عزیز آقا قلیان را جلو کشید و اینجور شروع کرد.^۳ از «طلب آمرزش» اثر صادق هدایت^۴

cite the ritual at a shrine; *neshâni* description.

حرم; *sahn* courtyard; صحن *âkher-e vaqt* late in the day; آخر وقت *asar* trace; اثر *haram* sanctuary; آخوند *âkhond* cleric, mulla; گردآمدن دور *gerd-âmadan dawr-e to* gather around; قفل *qofl* lock; ضریح *zarih* grate that surrounds a saint's tomb; چسبیدن *chasbidan be* to cling to; بوسیدن *busidan* to kiss; فریاد زدن *faryâd-zadan* to cry out.

^۲ *esrâr* insistence; سید الشهداء *sayyedoshshohadâ* "lord of martyrs," title of Imam Husayn.

^۳ جمله *jomle* sentence; سیل *sayl* flood; اشک *ashk* tear; سرازیر *sarâzir* rolling down; قلیان *qalyân* water pipe, hookah; چاق کردن *châq-kardan* to puff on a water pipe to get it going; شرط کردن *shart-kardan* to stipulate; سرگذشت *sargozasht* adventure; نقل کردن *naql-kardan* to relate; اینجور *injur* thus.

^۴ صادق هدایت *Sâdeq-e Hedâyât* Sadegh Hedayat (1903–1951), one of the foremost writers of modern Persian prose.

نمونه‌هایی چند از نثر کلاسیک
فارسی

Examples of
Classical Persian
Prose

-۱-

در شهری مردی درزی بر دروازه شهر دوکان داشتی بر در گورستان، و کوزه در میخی آویخته بود و هوش آن بودی که هر جازه که از در شهر بیرون بردندی وی سکی در آن کوزه افکندی و هر ماهی حساب آن سنگها کردی که چندکس بیرون بروند و آن کوزه را تهی کردی و باز سنگ در همی افکندی. تا روزگاری برآمد، درزی نیز برود. مردی بطلب درزی آمد و خبر مرگ او داشت. در دوکانش بسته دید، همسایه او را پرسید که «این درزی کجاست که حاضر نیست؟» همسایه گفت که «درزی نیز در کوزه افتاد»^۱

از قابوسنامه تألیف امیر عنصر المعالی لیکاوس (در سال ۴۷۵ هجری)^۲

-۲-

کویند روزی نوشروان عادل بر نشسته بود و با خاصگیان بشمار میرفت و بر کنار دیهی گذر کرد. سیری را دید نو دساله که کوز در زمین می‌نشانند نوشروان را عجب آمد زیرا که میت سال کوز گشته بر میداد گفت «ای سپر، کوز می‌کاری؟» گفت «آری، خدایگان» گفت «چندان بنجوهی زیست که برش بخوری؟» سپر گفت «کشتند و خوردیم و کاریم و خورند»^۳

^۱ درزی *darzi* tailor; دروازه *darvâze* gate; دوکان *dukân* variant of *dokkân* shop; گورستان *gurestân* graveyard; کوزه *kuze* jug, pitcher (in classical orthography, کوزه spells both *kuze-ye* and *kuze-i*, the modern *kuze*); میخ *mikh* nail, peg; آویختن *âvikht-lâviz*- to hang; هوس *havas* passion, fancy; جنازه *janâze* funeral procession; وی *vay* he; سنگ *sang* stone; افکندن (افکن) *afkandan/afkan*- to toss; حساب کردن *hesâb-kardan* to count; تهی کردن *tahi-kardan* to empty; روزگار *ruzgâr bar-âmadan* for time to pass; نیز *niz* too, also; بطلب *ta-lab* search; خبر *khavar* news; حاضر *hâzer* present.

^۲ قابوسنامه *Qâbusnâme*, a book of counsel written in 475/1082 by Amir Onsorol-ma'âli Kaykâus for his son; تألیف *ta'lif* composition.

^۳ نوشروان *Nushervân* Anosharvan, title of the Sassanian king Chosroës I, r. A.D. 531-579; عادل *âdel* just; برنشستن *bar-neshastan* to mount; خاصگیان *khâssegiân* elite;

نوشروان را خوش آمد گفت «زه!» در وقت خزینه دار را گفت تا هزار درم به پیر
واد.

پیر گفت «ای خداوند، هیچکس زودتر از بنده بر این کوز نخورد.» گفت «چگونه؟» پیر
گفت «اگر من کوز نکشتمی و خدا یکسان اینجا کذر نکردی، آنچه مینده رسید نرسیدی و بنده
آن جواب ندادی، من این هزار درم از کجا یافتمی؟»
نوشروان گفت «زه!» خزینه دار در وقت دو هزار درم دیگر بدو داد بهر آنکه دو بار
«زه» بر زبان نوشروان رفت.^۱

از سیاستنامه خواجه نظام الملک^۲

-۳-

آورده اند که بازرگانی بود اندک مایه، و میخواست که سفری کند صد من آهن داشت. در خانه
دوستی بر سبیل ودیعت نهاد و برفت. چون آمد این ودیعت را بفروخته بود و بها خرج کرده.
بازرگان روزی بطلب آهن بنزدیک او رفت. مرد گفت «آهن تو در پیغوله خانه بنهاده
بودم و احتیاطی تمام بکرده. آنجا سوراخ موش بود تا من واقف شدم تمام بخورده بود.»^۳

گوز; gozar-kardan bar to pass by; گذر کردن بر dêh village; دیه shekâr hunt; شکار
kas-i-râ ajab-âmadan for someone to be astonished; کسی را عجب آمدن gawz walnut;
bar-dâdan to yield fruit; بردادن keshian/kâr- to plant; کشتن (کار) zîrâ-ke because;
chandân great lord; خدایگان khodâyegân; آری; ay O (vocative); ای chandân how long;
zistan/zi- to live; زیستن (زی).

de-ram drachma; خزینه دار dar vaqt immediately; در وقت zeh bravo; زه
bande slave, for "I"; چگونه chegunê how?; آنچ ânch archaic spelling
for آنچه ânche; بهر آنکه bahr-e ânke because; زبان zabân tongue.

^۲ Siâsatnâme, a book of counsel for princes written by Khâje Nezâmol-
molk (d. 1092).

سفر کردن andakmâye of little capital, petty; بازرگان bâzargân
safir-kardan to take a trip; من man maund (weight); آهن âhan iron; بر سبیل bar sa-

بازرگان جواب داد که «راست می‌گویی، موش آهن سخت دوست دارد و دندان او بر حائیدن آهن قادر باشد»^۱

این «راست‌کار» شاد شد، یعنی پنداشت که بازرگان نرم گشت و دل از آن برداشت. گفت «امروز بخانه من مهمان باش.» گفت «فردا باز آییم.» رفت و چون بسر کوی رسید پسری را از آن او سیرد و پنهان کرد. چون بختند و نداد شهر دادند، بازرگان گفت «من بازی دیدم که کودک می‌برد.» این فریاد برداشت که «دوغ و محال چرا می‌گویی؟ باز کودکی را چون برگرد؟»^۲

بازرگان بخندید و گفت «در شهری که موش صد من آهن بتواند خورد، بازی کودکی را بمقدار ده من بر تواند گرفت.»

این دانست که حال چیست. گفت «موش آهن نخورده است. پسر بازده و آهن بستان.»^۳

از کلیله و دمنه بهرامشاهی (در حدود ۵۳۸/۱۱۴۳م)، ترجمه ابوالعالی نصرالله^۴

bil-e in the way of, for; *vadi'at* safekeeping; نهادن *nehâdan/neh-* to place; *amin* trustee; بها *bahâ* price; *kharj-kardan* to spend; بیغوله *bayqule/biqule* pit; احتیاط کردن *ehtiât-kardan* to take precaution; سوراخ *surâkh* hole; موش *mush* mouse; واقف *vâqef* aware.

^۱ *sakht* very much, extremely; دندان *dandân* tooth; خائیدن *khâidan* to gnaw; قادر *qâder* bar capable of.

^۲ راستکار *râstkâr* honest (used ironically); شاد *shâd* happy; یعنی *yâ'ni* that is; *del bar-dâshtan* az to give up hope of; نرم *narm* soft; مهمان *mehmân* guest; سر *sar* head; کوی *kuy* lane; پنهان کردن *penhân-kardan* to hide; ندا دادن *nedâ-dâdan* to herald; باز *bâz* hawk; کودک *ku-dak* child; فریاد برداشتن *faryâd bar-dâshtan* to cry out; محال *mohâl* absurd; برگرفتن *bar-gereftan* to pick up.

^۳ مقدار *meqdâr* amount; ستدن (ستان) *setadan/setân-* to take away.

^۴ *Kalile-o Demne-ye Bahrâmshâhi*, a Persian translation of Ibn al-Muqaffa's Arabic *Kalila wa-Dimna* made by Abolma'âli Nasrollâh ca. 1143.

حکایات

پادشاهی را شنیدم که بکشتن اسیری اشارت کرد. بیچاره در آن حالت نومیدی ملک را دشنام دادن گرفت و سقط گفتن که گفته اند هر که دست از جان بشوید هر چه در دل دارد بگوید^۱

وقت ضرورت چو نماند گریز دست بگیرد سر شمشیر تیز^۲

إِذَا يَيْئَسُ الْإِنْسَانُ طَالَ لِسَانُهُ كَيْتُورٍ مَغْلُوبٍ يَصُولُ عَلَى الْكَلْبِ^۳
 ملک پرسید که چه میگوید؟ یکی از وزرای نیکمخضر گفت ای خداوند، *هَبْ كَوِيدَ الْوَالْكَاظِمِينَ*
 الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ^۴ ملک را رحمت آمد و از سر خون او درگذشت.^۵
 وزیر دیگر که ضد او بود گفت ابنای جن ما را نشاید در حضرت پادشاهان جز برستی سخن
 گفتن. این، ملک را دشنام داد و ناسزا گفت.
 ملک روی ازین سخن دهم کشید و گفت آن دروغ وی پسندیده تر آمد مرا زین راست

The 8th-century Arabic version was supposedly made from a Middle Persian translation of the Sanskrit original of the Bidpai fables; ترجمه *tarjome* translation.

^۱ اشارت کردن *hekâyat* story, tale; پادشاه *pâdeshâh* king; اسیر *asir* prisoner; نومیدی *eshârat-kardan be* to indicate; بیچاره *bichâre* helpless; حالت *hâlat* state; نومیدی *nawmîdi* desperation; دشنام دادن *doshnâm-dâdan* to curse; سقط گرفتن *saqat-goftan* to revile; شستن دست از جان *dast az jân shostan* to wash one's hands of life, to give up hope of life.

^۲ سر شمشیر *zarurat* necessity; چو *cho = chon*; گریز *goriz* (means of) escape; *sar-e shamshir* tip of a sword; تیز *tiz* sharp.

^۳ (Arabic) "When man despairs his tongue grows long, like a cornered cat attacking a dog."

^۴ وزیر *vazir* pl *vozarâ* vizier; نیکمخضر *nikmahzar* of good counsel; خداوند *khodâvand* lord; *والکاظمین...الناس* *valkâzemina'lqayza val'âfina 'anennâs* "and those who bridle their anger and forgive people" (Koran 3:134); رحمت *rahmat* mercy; *از سر خون کسی درگذشتن* *az sar-e khun-e kas-i dar-gozashtan* to spare someone's life.

که تو گفتی که آن را روی در مصلحتی بود و این را بنا بر نبشی، و خردمندان گفته اند: دروغی
 مصلحت آمیز به که راستی فتنه انگیز!^۱
 هر که شاه آن کند که او گوید حیف باشد که جز نکو گوید^۲
 بر طاق ایوان فریدون نشسته بود:

جهان ای برادر نماند بکس دل اندر جهان آفرین بند و بس^۳
 مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت که بسیار کس چون تو پرورد و گشت^۴
 چو آهنگ رفتن کند جان پاک چه بر تخت مردن چه بر روی خاک^۵

حکایات

یکی از ملوک خراسان، محمود سلجوقی را بنحوب دید بعد از وفات او به صد سال که جمله وجود
 او میخسته بود و خاک شده، مگر چشمان او که همچنان در چشمانه همی گردید و نظرمی کرد. سایر حکا

^۱ zedd opposite; جنس *abnâ-ye jens* peers; شاید *nâshâyad* it is not fitting; حضرت *hazrat* presence; راستی *râsti* truth; سخن *sokhan* speech; ناسزا *nâsazâ* improper; پسندیدن *pasandidan* to approve; روی درهم کشیدن *ruy darham keshidan* to frown; دروغ *doruq* lie; زمین *zin* = این *az in*; مصلحت *maslahat* prudence; بنا *benâ* basis, foundation; خبث *khobs* vileness; خردمند *kheradmand* wise; مصلحت آمیز *maslahatâmez* prudent; به *beh* بهتر *behtar*; فتنه انگیز *fetneangiz* seditious.

^۲ حیف *hayf* pity; نکو *neku* (for نیکو *niku*) good, beautiful.

^۳ طاق *tâq* arch; ایوان *ayvân* portico; فریدون *feridun* Freidoun, mythical king of Iran; دل اندر چیزی بستن *del andar chizi bastan* to set one's heart on something; جهان آفرین *jahân-âfarin* world-creator.

^۴ تکیه کردن بر *takye-kardan bar* to rely on; پشت کردن بر *posht-kardan bar* to lean on; ملک *molk* kingdom; دنیا *donyâ* this world; پروردن *parvardan/parvar-* to nourish.

^۵ آهنگ کاری کردن *âhang-e kâr-i kardan* to be about to do s.th.; جان *jân* soul; پاک *pâk* pure; چه...چه *che...che* [what difference does it make] whether...or; تخت *takht* throne; خاک *khâk* dust, earth.

از تعبیر این فروماند مکر درویشی که خدمت بجای آورد و گفت «هموز نکرانست که ملکش
با دکرانست»^۱

بس نامور بزیر زمین دفن کرده اند کز همتش بروی زمین بر نشان نامند^۲
وان پیر لاشه را که سپردند زیر گل خاکش چنان بخورد کزو استخوان نامند^۳
زنده است نام فرخ نوشیروان بعدل گر چه بسی گذشت که نوشین روان نامند^۴
خیری کن ای فلان و غنیمت شمار عمر زان پیشتر که بانگ برآید فلان نمساند^۵
از گهستان سعدی (ع ۵۶۵ هـ ۱۲۵۸ م)

^۱ *malek* pl ملک *moluk* king; خراسان *Khorâsân* Khurasan, northeastern province of modern Iran, formerly extended to the Oxus and included much of modern Afghanistan and Turkmenistan; محمود سبکتگین *Mahmud-e Saboktegin* Sultan Mahmud of Ghazna (r. 998–1030), known for his insatiable appetite for conquest; وفات *vafât* death; جمله *jomle-ye* all of; وجود *vojud* body; (ریز) *rikhtan/riz-* to decompose; مگر *mâgar* except for; نظر کردن *nazar-kardan* to gaze; سایر *sâyer-e* all of; حکیم *hakim* pl حکما *hokamâ* philosopher; تعبیر *ta'bir* interpretation; فروماندن *foru-mândan* az to be incapable of; درویش *darvish* dervish, poor man; خدمت بجای آوردن *khedmat be jây âvordan* to perform an obeisance; نگران *negarân* worried; ملک *moluk* kingdom; دیگر *degâr* variant form of دیگر *digâr*.

^۲ *bas* (+ singular noun) many a; نامور *nâmvar* renowned; دفن کردن *dafn-kardan* to bury; هستی *hasti* existence; بروی زمین بر *be ru-ye zamin bar* see §83; نشان *neshân* trace.

^۳ لاشه *lâshe* corpse; (سپاردن) *sepordan/sepâr-* to entrust; گل *gel* mud, clay; استخوان *os-tokhân* bone; خاک *khâk* dust, earth; کزو *kazu* poetic contraction for که از او *ke az u*;

^۴ زنده *zende* alive; نام *nâm* renown; فرخ *farrokh* splendid; نوشیروان *Nushirvân* Chosroës I Anosharvan, see p. 238, note 3; عدل *adl* justice; نوشین *nushin* sweet; روان *ravân* soul (*nushin-ravân* is a popular—but false—etymology for Nushirvan).

^۵ خیر کردن *khayr-kardan* to do good; غنیمت شمردن *qanimat shomordan* to make the most of; عمر *omr* life; پیشتر که *zân pishtar ke* = از آنکه *az ân-ke* before (conj.); بانگ *bâng* cry, shout; برآمدن *bar-âmadan* to go up; فلان *folân* So-and-so (dummy name), here refers to the reader.

مالیخولیا علتی است که اطباء در معاجبت او فرو مانند اگر چه امراض سوداوی همه مزمن است، لیکن مالیخولیا خاصیتی دارد بدیر زائل شدن. و ابوالحسن بن یحیی اندر کتاب معاجبت بقراطی (که اندر طب کس چنان کتبی نکرده است) بر شمرد از آنمه و حکما و فضلا و فلاسفه که چند از ایشان بدان علت معلول گشته اند^۱

اما حکایت کرد مرا استاد من که یکی را از آل بویه مالیخولیا پدید آمد و او را درین علت چنان صورت بست که او گاو می شده است. همه روز بانگ می کرد و این و آن را می گفت که «مرا بشید که از گوشت من حریه نیکو آید» تا کار بدرجه ای بشید که نیز هیچ نخورد و روزها برآمد و نهار کرد. و اطباء در معاجبت او عاجز آمدند^۲

و خواجه ابوعلی اندرین حالت وزیر بود، و شاهشاه علاءالدوله محمد بن دشمنیار بروی اقبالی داشت و جمله ملک در دست او نهاده بود و کلی شغل برای و تدبیر او باز گذاشته. و الحق بعد اسکندر که ارسطاطالیس وزیر او بود، هیچ پادشاه چون ابوعلی وزیر نداشته بود. و درین

^۱ *atebbâ* اطبا pl *tabib* طبیب *ellat* علت *mâlikhulyâ* melancholia مالیخولیا *physician*; *mo'âlejat* treatment معالجت; *foru-mândan* to fail فرو ماندن *maraz* pl *maraz* مرض *amrâz* disease امراض *sawdâvi* melancholic سوداوی *mozmen* chronic مزمن *likan* but لیکن *khâssiyat* characteristic خاصیت *zâ'el-shodan* to pass away زائل شدن *boqrâti* Hippocratic بقراطی *tebb* medicine طب *bar-shomordan az* to recount بر شمردن از *emâm* pl امام *a'emme* leader ائمه *hakim* pl حکما *hokamâ* doctor حکیم *fâzel* pl فاضل *fozalâ* learned man فضلا *faylasuf* pl فیلسوف *falâsefe* philosopher فلاسفه *ma'lul* afflicted (be with) معلول

^۲ *hekâyat-kardan* to relate حکایت کردن *ostâd* master استاد *âl-e Buye* the Buyid dynasty, r. 932–1062 آل بویه *padid-âmadan* to appear پدید آمدن *surat-bastan* to seem, be imagined صورت بستن *gâv* cow گاو *bâng-kardan* to shout (here, to moo) بانگ کردن *harise* porridge حریه *niku* good نیکو *kâr* کار *kâr be daraje-i keshid ke* it went so far that, it got to the point that کار بدرجه ای کشید که *niz* too, also نیز *ruzha* برآمد *ruzhâ bar-âmad* days passed روزها نهار کردن *nahâr-kardan* to waste away نهار کردن *âjez* incapable عاجز

حال که خواجه ابوعلی وزیر بود، هر روز پیش از صبحدم برخاستی و از کتاب شفا دو کاغذ تصنیف کردی. چون صبح صادق بد میدی شاکردان را بار دادی چون کیا رئیس بهمنیار و ابو منصور بن زبید و عبدالواحد جوزجانی و سلیمان دشتی و من که باکالیجارم.¹
تا بوقت اسفار سبقتها بخوندیدی و در پی او ناز کردیدی و تا بیرون آمدنی هزار سوار از مشاهیر و معارف و ارباب حوائج و اصحاب عرائض بر در سرای او گرد آمده بودی. و خواجه بر نشستی و آن جماعت در خدمت او بر فتندی. چون بدیوان رسیدی سوار دو هزار شده بودی. پس بدیوان تا ناز پیشین باندی و چون بازگشتی بخوان آمدی. جماعتی با او نان بخوردندی. پس بتقلوه مشغول شدی و چون برخاستی ناز بکردی و پیش شاهانها شدی و تا ناز دیگر پیش او معاوضه و محاوره بودی. میان ایشان در مهمات ملک دو تن بودند که هرگز ناشی نبودی. و مقصود ازین حکایت آنست که خواجه را هیچ فراغت نبودی.²

¹ *Khâje Abu-Ali Avicenna*; علاءالدوله محمد بن دشمنزیار *Alâ'oddawle Mohammad ebn-e Doshmanziâr*, ruler of central and western Persia, r. 1008–1041; ملک *jomle-ye all of*; اقبال داشتن *eqbâl-dâštan bar to hold in high esteem*; شغل *shoql work*; تدبیر *ra'y-o tadbir management*; کلی *kolli all*; باز گذاشتن *bâz-gozâshtan to turn over*; الحق *âlhaqq in truth*; اسکندر *Eskandar Alexander (the Great)*; ارسطاطالیس *Arestâtâlis Aristotle*; صبحدم *sobhdam dawn*; کتاب شفا *ketâb-e shefâ Avicenna's great work on philosophy*; کاغذ *kâqaz page*; تصنیف کردن *tasnif-kardan to compose*; صبح صادق *sobh-e sâdeq true dawn*; دمیدن *damidan to break (dawn)*; شاگرد *shâgerd pupil*; بار دادن *bâr-dâdan to hold court, receive*; Kiyâ Bahmanyâr, Abo'l-Mansur b. Zila, Abdol-Vâhed Juzjâni, Solaymân Dameshqi, and Bâkâlîjâr are all well-known students of Avicenna's.

² *esfâr bright morning*; سبق *sabaq lesson*; در پی *dar pay-e after, behind*; سوار *savâr mounted, on horseback*; مشهور *mashhur pl mashâhir famous*; معارف *ma'âref nobles*; اصحاب عرائض *ashâb-e arâ'ez petitioners*; ارباب حوائج *arbâb-e havâ'ej people in need*; عرائض *arâ'ez petitioners*; سر *sarâ residence*; گرد آمدن *gerd-âmadan to gather around*; برنشستن *bar-neshastan to mount*; جماعت *jamâ'at group*; خدمت *khedmat service*; دیوان *divân divan, place where administration was conducted*; نماز پیشین *namâz-e pishin midday prayer*; بازگشتن *bâz-gashtan to come back*; خان *khân dining table*; نان خوردن *nân-*

پس چون اطبا از معالجت آن جوان عاجز آمدند، پیش شاهشاه ملک معظم علاء الدوله آن حال بگفتند و او را شفیع برانگیختند که خواجه را بگوید تا آن جوان را علاج کند علاء الدوله اشارت کرد و خواجه قول کرد. پس گفت «آن جوان را بشارت دهید که قصاب همی آید تا ترا بکشد.» و با آن جوان گفتند. او شادی همی کرد. پس خواجه بر نشست و بهمان با گوچه بر در سرای بیمار آمد و باتنی دو در رفت، و کاروی بدست گرفته گفت «این گاو کجاست تا او را بکشم؟»^۱

آن جوان، همچو گاو بانگی کرد، یعنی اینجاست. خواجه گفت «بمیان سرای آریدش و دست و پای او بینید و فرو افکنید!»^۲

بیمار چون آن شنید بدوید و به میان سرای آمد و بر پهلوی راست نخت، و پای او نخت بستند. پس خواجه ابوعلی باید و کارد بر کارد مالید و فرو نشست و دست بر پهلوی او نهاد چنانکه عادت قصابان بود. پس گفت «وه! این چه گاو لفریست! این را نشاید کشتن. علف دهیدش تا فربه شود!» و برخاست و بیرون آمد و مردم را گفت که «دست و پای او

khordan to dine; قیلوله qaylule nap; شدن shodan to go; نماز دیگر namâz-e digar afternoon prayer; مفاوضات mofâveze deliberation; محاوره mohâvere discussion; مهمات mohemmât-e molk important affairs of state; هرگز hargez (+ neg.) never; فراغت farâqat leisure.

^۱ malek-e mo'azzam magnificent king; برانگیختن shafi' bar-angikhtan to persuade someone to intercede; علاج کردن elâj-kardan to treat; اشارت کردن eshârat-kardan to make a motion, allude; قبول کردن qabul-kardan to accept; بشارت beshârat good news; قصاب qassâb butcher; شادی کردن shâdi-kardan to rejoice; گوچه kawkabe entourage; بیمار bimâr patient; تن tan person; در رفتن dar-raftan to go in.

^۲ hamcho like; میان miân middle; آو ar- for آور âvar-; فرو افکندن foru-afkandan to throw down.

بکشاید و خوردنی آنچه فرایم پیش او برید و اورا گویند بخور تا زود فره شود.^۱
 چنان کردند که خواجه گفت. خوردنی پیش او بردند و او همی خورد و بعد از آن، هر چه
 از اشربه و ادویه خواجه فرمودی بدو دادندی و گفتند که «نیک بخور که این گاورانیک فره
 کند» او بشودی و بخوردی بر آن امید که فره شود تا اورا بکشند.^۲
 پس اطبا دست بمعاجت او برگشادند چنانکه خواجه ابوعلی می فرمود یک ماه را بصلاح
 آمد و صحت یافت، و همه اهل خرد دانند که لیچنین معاجت توان کرد الا بفضلی کامل و
 علمی تمام و حدسی راست.^۳

از «چهار مقاله» تالیف نظامی عروضی سمرقندی،

در حدود ۵۵۰/۱۱۵۵م

^۱ فرو; مالیدن *mâlidan* to rub; خواب) *khofan/khâb* to lie down; پهلوی *pahlu side*; نشستن *foru-neshastan* to sit down; عادت *âdat* custom; بود *bovad* see §88; وه *vah bah!*; لاغر *lâqar* skinny; علف *alaf* fodder; فره *farbeh* fat; (گشا) *goshâdan*/ *goshâ*- to open, untie.

^۲ شنودن *advie* medicine; ادویه *davâ* pl دوا *ashrebe* potion; اشربه *sharbat* pl شربت *shenudan* = شنیدن.

^۳ یک ماه را *yek mâh-râ* within a month; دست برگشادن به *dast bar-goshâdan* be to undertake; بصلاح آمدن *be salâh âmadan* to be cured; صحت یافتن *sehhat-yâftan* to recover; اهل خرد *ahl-e kherad* the wise; الا *ellâ* except; فضل *fazl* learning; کامل *kâmel* perfect; علم *elm* knowledge; تمام *tamâm* complete, perfect; حدس *hads* guess.

English-Persian Vocabulary

able, be توانستن	both...and هم...هم
about (prep.) درباره؛ about to نزدیک؛	box جعبه
about, nearly تقریباً، در حدود	boy پسر
adventure ماجرا	break شکستن
afraid, be ترسیدن	bring همراه آوردن، آوردن
ago قبل	broken شکسته، خراب
airplane هواپیما	brother برادر
airport فرودگاه	build ساختن
Ali علی	building ساختمان
all جمعاً؛ in all همه	buy خریدن
almost تقریباً	
always همیشه	car ماشین
American آمریکائی	carry بردن
amount مقدار	caught, get گیر افتادن
announcer گوینده	chair صندلی
answer (n.) جواب؛ answer (vb.) جواب دادن	chalk گچ
anymore, not دیگر... نه	chance, by اتفاقاً
arrive رسیدن	cheap ارزان
ask سؤال کردن؛ پرسیدن؛ to ask questions سؤال کردن	child بچه
at all اصلاً	childish بچگانه
	city شهر
bad بد	class کلاس
be بودن	clean تمیز
because چونکه، برای اینکه	clever زرنگ
bed خوابیدن؛ to go to bed تختخواب	clock ساعت
before (adv.) پیش؛ قبلاً؛ before (conj.) پیش از اینکه	close (adj.) نزدیک؛ to close (vb.) بستن
before (prep.) پیش از، قبل از	clothes لباس
better بهتر	coffee قهوه
big بزرگ	cold سرد
black سیاه	come آمدن؛ to come back بازآمدن؛ to come out درآمدن
blouse بلوز	continue ادامه دادن به
book کتاب	correct درست
	count شمردن

ENGLISH-PERSIAN VOCABULARY

country کشور
crowded شلوغ

daughter دختر

day روز

deliver رسانیدن

dentistry دندانپزشکی

department store فروشگاه

desk میز

die مردن

difference, make a فرق کردن

difficult مشکل، سخت

difficulty, have اشکال داشتن

dinner شام

direction طرف

dirty کثیف

dish بشقاب

dishwashing ظرفشویی

distance فاصله

do something کار کردن

doctor پزشک، دکتر

door در

doubt شک

drink خوردن

each هر کدام

early زود

easy آسان

eat خوردن

else دیگر

English انگلیسی

enter وارد شدن

eraser پاک کن

even حتی

event واقعه، اتفاق

every همه، هر

evil بد

example نمونه

except جز

expensive گران

extinguish خاموش کردن

far دور

father پدر

few چند

film فیلم

finally بالاخره

find پیدا کردن

finish تمام کردن

fire آتش

first نخست، اولین، اول

food غذا

for برای

forget فراموش کردن

forgive بخشودن

forward پیش

friend دوست

fruit میوه

garden باغ

gentleman آقا

get out (of vehicle) پیاده شدن

get under way راه افتادن، راه

get up بلند شدن، برخاستن

give دادن

glass لیوان

go رفتن

good خوب

green سبز

grow up بلند شدن

guess حدس زدن

half نصف، نیم

hand دست

happen اتفاق افتادن

happy خوشحال

INTRODUCTION TO PERSIAN

hard سخت	least کمترین, at least اقلأ
have داشتن; to have a good time خوش گذشتن به	leave ترک کردن
hear شنیدن	left چپ
heavy سنگین	less کمتر
hello, to say سلام کردن	lesson درس
here اینجا	let گذاشتن
home خانه; to go home خانه رفتن	letter نامه
hour ساعت	library کتابخانه
house خانه	life زندگی, زندگانی
how چطور	light چراغ
how long? چند وقت; how long ago? چند وقت پیش	like (prep.) مثل; to like (vb.) دوست داشتن, خوش آمدن
how many? (تا) چند	liquid مایع
how much? چقدر	listen گوش کردن
important مهم	little کوچک; a little bit کمی
income درآمد	live زندگی کردن
interesting جالب	look نگاه کردن; to look for دنبال گشتن
Iran ایران	lose گم کردن
Iranian ایرانی	lost, get گم شدن
job کار	lot, a بسیار, زیاد, خیلی
just about to بودن نزدیک	loudspeaker بلندگو
keep نگهداشتن	love دوست داشتن
kilogram کیلوگرم	lunch ناهار
kind, nice مهربان; kind, sort نوع	mad دیوانه
know (somebody) شناختن; to know (something) دانستن	man مرد
lady خانم	matter, no هرچه
last, final آخر; last, past گذشته; last night پارسال; last year	minute دقیقه
late دیر شدن; to be late (of time) دیر; to be late (of persons) دیر کردن	money پول
later (adv.) بعدأ	month ماه
learn یاد گرفتن	more بیشتر
	morning صبح; this morning امروز صبح
	mother مادر
	mountain کوه
	much زیاد, خیلی (with comparatives) بمراتب
	name نام, اسم

near نزدیک	quarter ربع
nearly تقریباً; not nearly so بهیچوجه	question سؤال
neighbor همسایه	quiet آرام
never هیچوقت	
new جدید، تازه، نو	rain باران; to rain باران باریدن، باران آمدن
newspaper روزنامه	raincoat بارانی
nothing هیچ چیزی، هیچ	reach رسیدن به
now حالا	read خواندن
	reformatory دارالتادیب
offer تقدیم کردن	relatively نسبتاً
old پیر، کهنه، قدیمی	return (v. int.) برگشتن; (v. trs.) برگردانیدن
on روی	right درست، صحیح; right here همینجا
one (adj.) یک; one (pron.) یکی	room اتاق
only فقط، تنها، جز	
other دیگر	salesperson فروشنده
otherwise گر نه	same همان، همین
out بیرون	sample نمونه
own خود	say حرفها; to have something to say گفتن
	داشتن
past گذشته	scarcely نه...هنوز
pay پرداختن، قیمت دادن، دادن	school مدرسه
pen قلم	see دیدن
people مردم	seem نمودن، بنظر آمدن
perfectly کاملاً	select انتخاب کردن
Persian, Iranian فارسی (language); ایرانی	sell فروختن
person کس، نفر	send فرستادن
pick up برداشتن	sentence محاکمه کردن
plane هواپیما	set out راه افتادن
polite مؤدب	several چند
possible امکان; to be possible ممکن داشتن	shoes کفش
price قیمت	show نشان دادن
probable, be احتمال داشتن	shut بستن
provided that بشرطی که	sick مریض
put, place گذاشتن، نهادن، to پوشیدن (clothes)	simple ساده
pyjamas پیژامه	sister خواهر
	six شش

INTRODUCTION TO PERSIAN

skirt دامن	something فکری بودن
sleep خوابیدن	third (ordinal) ثالث، سوم، سومین
small کوچک	this امسال; این year
smart زرنگ	throw away دور انداختن
snow برف; to snow برف باریدن، برف آمدن	time ساعت، مدت، دفعه، بار; to have a good time خوش گذشتن به
socks جوراب	to به، برای
something (tangible) کاری (act)، چیزی (act)	today امروز
somewhere جایی	tomorrow فردا
soon زود	too زیاد، خیلی; too much نیز، هم
sooner, no هنوز... نه	town شهر
speak حرف زدن، صحبت کردن	try سعی کردن
spend (money) خرج کردن; to spend (time) گذراندن	turn around (int.) برگشتن
stand up پا شدن، برخاستن	turn on روشن کردن
start شروع کردن، شروع شدن	unbelievable باور نکردنی
stay ماندن	undershirt زیرپیراهن
stop (v. trs.) نگاهداشتن، جلو گرفتن	understand فهمیدن
stretch out دراز کشیدن	university دانشگاه
stroll, take a گردش کردن	unless مگر اینکه
student دانشجو	unlucky بدبخت
study خواندن، درس خواندن	use of, make از کردن; to be of use به درد خوردن، فایده داشتن
summer تابستان	usually معمولاً
surgeon جراح	
sweater پولور	
	very بسیار، خیلی
table میز	vicinity نزدیکی
take بردن; گرفتن; to take back	village ده
پرواز; to take off (airplane) برگرداندن	
درآوردن; to take off (clothes) کردن	want خواستن
tea چای	wash شستن
teacher معلم	water آب
Tehran تهران	way راه
tell تعریف کردن از; گفتن	wear پوشیدن
that (adj., pron.) آن; (conj.) که	weather هوا
there آنجا	week هفته
thing (tangible) چیز; (act or abstraction) کار	what چه
think فکر کردن; to think about doing	whatever هرچه

ENGLISH-PERSIAN VOCABULARY

when (interrogative) کی (when (conj.) وقتی که	winter زمستان
where کجا	wish, I کاشکی، کاش I
wherever هر کجا	with به، با
which (interrogative) کدام (relative pronoun) که	woman زن
who (interrogative) کی (relative pronoun) که	word حرف
whoever هر که	work (n.) شغل، کار; to work (vb.) کار کردن
why چرا	write نوشتن
wife زن	year سال; last year پادسال; this year امسال
window پنجره	yesterday دیروز

Persian-English Vocabulary

Lessons in which vocabulary items are introduced are given in parentheses.

آ	â- pres. stem of آمدن	آلو	âlu plum
آب	âb water (11); ~ آب زیر کاه zir-e kâh sly, sneaky; ~ آبی light blue (4); ~ shodan to melt	آلوبالو	âlubâlu sour cherry
آبیاری	âbyâri irrigation; ~ kardan to irrigate	آلومینیوم	âluminium aluminum
آتش	âtesh/âdash fire; ~ gereftan to catch fire (24)	آماده	âmâde ready (22)
آجر	âjor baked brick, tile	آمدن	âmadan/آ- â- to come (7)
آخر	âkher pl اواخر avâkher last, end (12); اواخر ماه avâkher- e mâh the last ten days of a month	آمرانه	âmerâne imperious
آخند	âkhond cleric, molla	آمرزیدن	âmorzidan to have mercy on
آدم	âdam one (impersonal), hu- man being, person	آمریکا	âmrikâ America; ~ آمریکائی American
آرام	ârâm calm, quiet (8)	آموختن	âmukhtan/آموز- âmuz- to learn (24)
آرد	ârd flour	آموزش	âmuzesh learning; وزارت آموزش و پرورش vezârat-e ~ o parvareh Ministry of Education
آرنج	âranj elbow	آمیختن	âmikhtan/آمیز- âmiz- to mix
آری	âre indeed, yes	آن	ân that; آنجا ~jâ there (2); آنچه ~che that which (23), what; آنطور ~tawr thus, like that (19); آنقدر ~qadr that much, so much
آزار	âzâr annoyance; ~ dâdan to annoy	آنتن	ânten antenna
آزمایش	âzmâyesh experiment	آواز	âvâz voice, song, singing; آواز خواندن ~khândan to sing (22); آوازخوان ~khân singer
آزمودن	âzmudan/آزمâ- to try, test	آوردن	âvordan/آور- âvar-/âvor- to bring (6)
آسان	âsân easy (8); ~ آسانی ease	آویختن	âvikhtan/آویز- âviz- to hang
آستین	âstin sleeve	آهای	âhây hey
آسیا	âsyâ Asia	آهن	âhan iron
آشپزخانه	âshpazkhâne kitchen (17)	آهنگر	âhangar blacksmith
آشنا با	âshnâ bâ acquainted with (25)	آهو	âhu deer, gazelle
آغاز	âqâz beginning; ~ kardan to begin	آینده	âyande coming, next, future (14)
آفت	âfat pl آفات âfât calamity	آیین	âin, آیین âyin custom
آفریدن	âfaridan/آفرین- âfarin- to create	آئینه	âîne mirror
آفتاب	âftâb sun	ابداً	abadan (+ neg.) never, not at all
آقا	âqâ gentleman, sir, Mr. (4); ~ آقاخان jân term of respect- ful address, especially of fathers	ابر	abr cloud; foam rubber

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

ابرو	abru eyebrow	استفاده	rest (24)
ابریشم	abrisham silk	استفاده کردن	estefâde benefit; استفاده کردن
ابزار	abzâr tool, instrument	از	~kardan az to make use of (23)
ابله	ablah idiot, fool; ~âne foolish, stupid	استنتاج	estentâj conclusion
اتفاق	ettefâq chance, occurrence; ~oftâdan to occur, happen (18); اتفاقاً ~an by chance (15)	اسفناج	esfenâj spinach
اثر	asar pl آثار âsâr trace	اسم	esm pl اسامی asâmi name (5); هم اسم ham~ namesake
اجباری	ejbâri obligatory	اسیر	asir prisoner, captive
احتمال	ehtemâl probability; احتمال ~dâshtan to be probable (17)	اشارت	eshârat indication; ~kardan be to indicate
احتمالاً	ehtemâlan probably	اشباح	ashbâh ghosts, phantoms
احتیاط	ehtiât precaution; ~kar dan to take precaution	اشتباه	eshtebâh mistake; ~kardan to make a mistake
احساس	ehsâs pl احساسات -ât feeling; ~kardan to feel	اشتباهاً	eshtebâhan by mistake
احمق	ahmaq stupid, fool; احمقانه ~âne stupid, silly	اشک	ashk tears
اختیار	ekhtiâr choice; ~kardan to choose; بی اختیار ~bi~ involuntarily	اشکال	eshkâl -ât difficulty, problem; ~dâshtan to have a problem (23)
اخگر	akhgar spark	اصرار	esrâr insistence; ~kardan to insist
ادامه	edâme continuation; ~dâdan be to continue (trs.) (23); ~dâshtan to continue (intrs.)	اصطلاح	estelâh idiom, technical term, local expression; be ~ idiomatically
ادبیات	adabiyât literature	اصفهان	esfahân Isfahan (13)
اذان	azân call to prayer	اصلاً	aslan actually; (+ neg.) not at all (15)
اذیت	aziyat annoyance; ~kardan to annoy, vex	اصلی	asli original
ار	ar poetic contraction of اگر	طاق	otâq room (13)
اردک	ordak duck	طاقک	otâqak a small room, a miserable little room
ارزان	arzân cheap (14)	اطبا	atebbâ pl of طبیب
از	az from (5), among, of (partitive); از اینکه ~in-ke because, since	اطلاع	ettelâ' pl -ât information
ازدهام	ezdehâm crowd	اعتبار	e'tebâr credit
اسامی	asâmi pl of اسم	اعضا	a'zâ pl of عضو
اسب	asb horse	اعلام	e'lâm making known; ~kardan to make known
اسباب	asbâb belongings	اعلان	e'lân announcement; ~kardan to announce
اسپ	asp = اسب	افتادن	oftâdan/افت oft- to fall, befall (18)
استاد	ostâd master, professor	افتتاح	eftetâh inauguration; ~sho-dan to be inaugurated
استخوان	ostokhân bone	افروختن	afrukhtan/افروز afruz- to light, kindle
استراحت	esterâhat rest; ~kardan to	افزودن	afzudan/افزا afzâ- to add

INTRODUCTION TO PERSIAN

افسرده	afsorde dejected	انجیر	anjir fig
افکندن	afkandan/ افکن afkan- to throw, cast (16)	اند	-and they are
اقتصاد	eqtesâd economics	انداختن	andâkhtan/ انداز andâz- to throw, cast
اقلّا	aqallan at least (12)	اندازه	andâze measure, extent
اکنون	aknun now	اندر	andar in, on
اگر	âgar if (19); ~ham although, even though (22); ~che although; اگر نه ~na otherwise (23)	اندک	andak little (bit); اندکمایه ~mâye possessing little capital, petty
الا	ellâ otherwise, or else	انقلاب	enqelâb -ât revolution; انقلابیون pl ~i revolutionary
الاغ	olâq donkey, pack horse; ~i donkey driver	انگبین	angabin honey
الآن	al'ân now	انگشت	angosht finger
الحق	âlhaqq in truth, truly	انگشتر	angoshtar finger ring
الهیات	elâhiyât divinity, theology	انگلیس	englis English, British
الیاف	alyâf fibers	انگلیسی	englisi English (language) (7)
اما	âmmâ but, nonetheless	انگور	angur grape
امام	emâm pl ائمه a'emme leader	انگیختن	angikhtan/ انگیز angiz- to stir up
امان	amân safety	او	u he, she
امتحان	emtehân examination, test; ~kardan to test	اوآخر	avâkher pl of آخر
امروز	emruz today (5)	اورکت	overkot peacoat
امسال	emsâl this year (9)	اوقات	awqât pl of vaqt; اوقات تلخ ~talkh irritated, in a bad mood; اوقات تلخی ~talkhi bad mood
امشب	emshab tonight (9)	اول	avval first (12); اولین ~in first
امضا	emzâ signature; ~kardan to sign	اهل	ahl people; native of, from (6)
امکان	emkân possibility; ~dâshtan to be possible (16)	ای	ay O (vocative particle)
امن	amn safety, security	ایران	irân Iran, Persia; ایرانی ~i Iranian, Persian
امید	omid hope (17); ~vâr hopeful (17)	ایستادگی	istâdegi standing one's ground; ~kardan to stand one's ground
امین	amin trustee	ایستادن	istâdan/ ایست ist- to stop, stand, stand still; ایستاده istâde budan to be standing (24)
انار	anâr pomegranate	ایستگاه	istgâh station
انبار	ambâr reservoir, storehouse	ایشان	ishân they
انتخاب	entekhâb -ât election; ~shodan to be elected, chosen; ~kardan to elect, choose (9)	ایل	il pl ایلات -ât tribe
انتظار	entezâr expectation; ~e kas-i-râ keshidan to wait for someone	این	in this
انتقال	enteqâl transfer; ~dâdan to transfer, move	اینجا	injâ here (2)
انجام	anjâm end; ~dâdan to accomplish	اینطور	intawr thus, like this (19)
		اینقدر	inqadr so much, this much

(14)

اینک	inak here is, <i>voici</i>
ایوان	ayvân arched portico
با	bâ with (5), despite
با آنکه	bâ ân-ke although
بابا	bâbâ daddy; ~ باباشمل shamal ruffian, thug
باجناق	bâjenâq wife's sister's husband
باختن	bâkhtan باز bâz- to gamble, lose (game, bet)
باد	bâd wind
بادام	bâdâm almond
بادنجان	bâdenjân eggplant
بار	bâr time; دوباره do-e again (23), another time. ¶ bâr load (12); ~ bordan to carry a load. ¶ bâr court; ~ âdan to hold court
باران	bârân rain (21); ~ بارانی raincoat
باربر	bârbar porter
باریدن	bâridan to rain down (21)
باریک	bârik thin, narrow
باز	bâz open (11); ~ kardan to open (11). ¶ bâz hawk. ¶ bâz again; yet, still; ~ âmadan to come again (11); ~ mândan to lag behind; ~ ham still, nonetheless (22). ¶ bâz- pres. stem of باختن
بازار	bâzâr bazaar, market
بازرس	bâzres conductor (train)
بازرگان	bâzargân merchant
بازگذاشتن	bâz-gozâshtan to turn over
بازگشتن	bâz-gashtan to come back
بازو	bâzu upper arm; بازوبند ~ band bracelet
بازی	bâzi play; ~ kardan to play
باستان	bâstân ancient; باستانشناسی ~ shenâsi archeology
باش	bâsh pres. stem of بودن
باطل	bâtel useless, invalid, void
باغ	bâq -ât garden, orchard (9);

باغچه	~ che garden plot;
~ chebandi-	باغچه بندی شدن
shodan	to be divided up into plots
باقالا	bâqâlâ fava bean
باقی	bâql remaining, left
بالا	bâlâ up, upstairs (23); ~ بالای ye over, on top of
بالاخره	bel'akhare finally, at last (16)
بام	bâm roof
بامیه	bâmie okra
بانگ	bâng cry; ~ kardan to shout
باور	bâvar belief; ~ kardan to believe (18)
باهم	bâham together
باهوش	bâhush intelligent
باید	bâyad must (16)
بایست	bâyést (past of <i>bâyad</i>) must
بیر	babr tiger
بته	bote bush, shrub
بچگانگی	bacchegânegi childishness
بچگانه	bacchegâne childish
بچه	bachche pl بچگان ~ gân child (2)
بخاری	bokhâri heater
بخت	bakht luck, fortune
بخش	bakhsh part, division, department; ~ bar divided by
بخشنده	bakhshandagi generosity
بخشودن	bakhshudan /بخشا bakhshâ- to forgive
بخشیدن	bakhshidan to give, bestow, forgive (23)
بد	bad bad, evil, ill (1); بدم میآید ~ am miâyad az I dislike ~ o بد و بیراه گفتن به; (17) birâh goftan be to curse
بدن	badan pl ابدان abdân body
بدون	bedun-e without (25)
بر	bar (prep.) over, upon, at, against (21). ¶ bar fruit. ¶ bar- pres. stem of بردن. ¶ bor- pres. stem of بردن.
برابر	barâbar together; level, equal; opposite (12)
برادر	barâdar brother (11)

INTRODUCTION TO PERSIAN

براق	barrâq glittering	بعد	ba'd after; بعداً ~an afterward (15); ~ az after (prep.) (10); بعد از آنکه ~ az ân-ke after (conj.) (22)
برآمدن	bar-âmadan to turn out, come through; to come/go up	بعضی	ba'z-i some
برای	barâ-ye for (5); ~ برای اینکه in-ke because	بعید	ba'id unlikely (18)
برتر	bartar superior; برتری ~i superiority	بغل	baqal lap
برخاستن	bar-khâstan to rise up, stand up (19)	بقچه	boqche sack, bundle
برخوردن	bar-khordan be to meet, come across	بقراطی	boqrâti Hippocratic
بردادن	bar-dâdan to yield (fruit)	بقیه	baqiye the rest
برداشتن	bar-dâshstan to pick up (7)	بلافاصله	belâfâsele immediately, straightaway
بردن	bordan بر bar- to carry, take (10); to win (22)	بلد	balad knowing, acquainted; ~ budan to know, know about, know how (+ subj., to) (20)
بررسی	barresi inventory	بلغور	balqur chatter; ~kardan to gobble, chatter
برشمردن	bar-shomodan to recount, count out	بلند	boland tall, high; loud (8)
برف	barf snow (21)	بلوز	boluz blouse
برق	barq electricity	بلوط	balut chestnut
برگ	barg leaf; بو ~e bu bay leaf	بله	bâle yes (2)
برگرفتن	bar-gereftan to pick up	بلور	ballur crystal
برگشتن	bar-gashtan to return (7)	بلیط	belit ticket
برنامه	barnâme program	بنا	benâ basis, foundation
برنج	berenj uncooked rice; brass	بند	band- pres. stem of بستن. ~ بند کفش ~ e kafsh shoelace. ~ band-âmadan to come to an end, be blocked
برنشستن	bar-neshastan to mount	بنده	bande slave; euphemistic for "I"
برومند	borumand worthy, prosperous	بودن	budan/ باش bâsh- to be (6)
بریدن	boridan to cut (24)	بوسیدن	busidan to kiss
بز	boz goat	بو قلمون	buqalamun turkey
بزرگ	bozorg big (1); ~shodan to grow up (9); بزرگوار ~vâr great	بومشناسی	bumshenâsi ecology
بس	bas enough, plenty, many a (22)	به	be to, with, by (5). ~ beh better. ~ beh quince. ~ به bah bah exclamation of delight (8)
بساط	besât carpet; بساط بر پا کردن ~ bar pâ kardan to set up shop	بها	bahâ price
بستگان	bastegân relatives	بهار	bahâr spring
بستن	bastan/ بند band- to shut, close, fasten, tie (11)	بهتر	behtar better (8)
بستنی	bastani ice cream	بهداری	behdâri public health
بسیار	besyâr very, much	بهم	beham together; بهم خوردن ~ khordan to collide, to fall apart, to get jumbled
بشقاب	boshqâb plate (15)		
بطری	botri bottle		

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

بهیچوجه	behichvajh in no way, (+ neg.) not nearly so	پدید	padid visible; ~shodan, ~âmadan to appear, come into view (19)
بی	bi without; بی آنکه ~ ân-ke unless, without (20)	پدیدار	padidâr visible; ~shodan to come into view
بیابان	biâbân wilderness	پذیرائی	pazirâi reception; ~kardan az to receive, entertain
بیچاره	bichâre helpless, poor	پذیرفتن	paziroftan/پذیر pazir- to accept, receive
بیخ	bikh bottom, root		por full (24)
بید	bid clothes moth	پراکندگی	parâkandegi dispersal
بیدار	bidâr awake; ~shodan to wake up (17)	پراکنده	parâkande scattered
بیرون	birun outside (15)	پرتقال	portoqâl orange
بیست	bist twenty	پرداخت	pardâkht payment; ~kardan to pay
بیش	bish بیشتر bishtar more (8)	پرداختن	pardâkhtan/پرداز pardâz- to pay
بیغوله	bayqule, biqule pit, hole		porru bold, insolent, cheeky; ~i-kardan to be bold, to be insolent
بیمار	bimâr sick person, patient	پرستاری	parastâri nursing
بیمارستان	bimârestân hospital	پرستو	parastu swallow (bird)
بین	bayn-e between, among. بیندین bin- pres. stem of دیدن	پرستیدن	parastidan to serve, worship
بینوا	binavâ miserable	پرسیدن	porsidan to ask (az a person) (21)
بینی	bini nose	پرنده	parande pl پرندگان -gân bird
بیهوده	bihude futile	پرواز	parvâz flight; ~kardan to fly, take off
بیهوش	bihush unconscious	پروانه	parvâne butterfly, moth
		پروردن	parvardan/پرور parvar- to train, nourish
پا	pâ foot; ~khordan to be trod on; ~shodan to stand up (19); پریا bar ~ standing, erect; پاورقی varaqi bottom of a page, footnote; پاورچین varchin on tiptoes	پره بینی	pare-ye bini nostril
پاچه	pâche cuff (on trousers); پاجه ورمالیده varmâlîde impudent	پریدن	paridan to fly away, soar
پارچه	pârche cloth	پریشان	parishân upset, confused
پارسال	pârsâl last year (9)	پز	paz- pres. stem of پختن
پاک	pâk clean, pure; ~kardan to clean, erase; پاک کن -kon eraser (1)	پزشک	pezeshk physician (4); پزشکی -i the study of medicine
پاکت	pâket package, parcel, envelope	پس	pas then, therefore (17); pas-e through; پس از az after (prep.) (17); پس از آنکه ân-ke after (conj.) (22)
پالتو	pâlto overcoat	پستان	pestân breast; پستاندار -dâr mammal
پانزده	pânzdah fifteen	پسته	peste pistachio
پائین	pâin down, downstairs (23)	پسر	pesar boy, son (3)
پختن	pokhtan/پز paz- to cook	پسندیدن	pasandidan to approve of
پخش	pakhsh-shodan to spread; پخشیدن -idan to spread		
پدر	pedar father (5)		

INTRODUCTION TO PERSIAN

پشت	posht back; ~e behind (25)	پیشانی	~khâb nightshirt
پشت بام	posht-e bâm roof	پیشگفتار	pizhâme pyjamas
پشم	pashm wool	پیش	pish forward; ~e before, in front of (17); -e ~ ago (19);
پشه	pashe mosquito; پشه بند ~band mosquito net		~âmadan to come up, happen (18); پیش (17);
پلاستیک	pelâstik plastic		~ az before (prep.) (17);
پلک	pelk eyelid		~ az in-ke before (conj.) (22); پیش یا
پلکان	pellekân staircase		~ pâ oftâde trivial; ~raftan to progress, advance (7)
پلنگ	palang leopard		
پلو	polaw rice steamed with meat and/or vegetables		
پنبه	pambe cotton		
پنج	panj five		
پنجاه	panjâh fifty		
پنجره	panjare window (2)		
پندار	pendâr notion		
پنداشتن	pendâshtan/پندار pendâr- to think, consider		
پنهان	penhân hidden; ~kardan to hide; ~shodan to disappear		
پنیر	panir cheese		
پوچ	puch silly, nonsense		
پوشیدن	pushidan to cover, clothe; to put on (16); پوشیده بودن pushide budan to be wearing		
پول	pul money (13); ~dâr پولدار wealthy, rich		
پولور	pulover sweater		
پهلوی	pahlu side		
پهن	pahn wide, stretched out		
پهنای	pahnâvar broad, expansive		
پی	pay-e after, on the heels of		
پیاده	piâde on foot, by foot (22); ~shodan to get out/off (of a vehicle)		
پیاده‌رو	piâderaw sidewalk; pedestrian		
پیاز	piâz onion		
پیازچه	piâzche scallion		
پیچیدن	pichidan to wrap, turn, twist		
پیدا	paydâ found, visible; obvious; ~kardan to find (7)		
پیر	pir old (15)		
پیرامون	pirâmun environ		
پیراهن	pirâhan shirt; پیراهن‌خواب		
		پیشوا	pishvâ leader
		پیوستن	payvastan/پیوند payvand- be to join
		تا	tâ unit, counting word (12); to, up to (25); so long as, until (22); in order that; than (8); ~ânjâ-ke in-sofar as
		تابستان	tâbestân summer (8)
		تابش	tâbesh heat, warmth
		تاخت	tâkht gallop; تاز و تاز ~ tâz galloping
		تاریخ	târikh pl تواریخ tavârikh date, history
		تاریک	târik dark; تاریکی ~i darkness
		تازه	tâze fresh, novel, recent(ly); moreover, furthermore; تازه ~vâred newcomer
		تاکسی	tâksi taxi
		تالیف	ta'lif composition
		تبریز	tabriz Tabriz
		تبعید	tab'id exile; ~kardan to exile
		تحمل	tahammol endurance; ~nâpazir تحمل ناپذیر unendurable
		تحویل	tahvil consignment
		تخت‌خواب	takhtekhâb bed (17)
		تخصص	takhassos specialization
		تخم	tokhm seed; ~تخم مرغ ~e

morq egg	تخمه چشم tokhme-ye cheshm eyeball	تقدیم taqdim presentation; ~kar-dan to present, offer (24)	شکاری ~e shekâri shotgun
تدبیر tadbir management, plan	تر tar wet	تقریباً taqriban almost, nearly; approximately (12)	تقسیم taqsim division; ~kardan to divide (25)
تراشیدن tarâshidan to shave	تربچه torobche radish	تکاپو takâpu search, quest	تکان takân shake; ~khordan to shake, move (intrs.); ~dâ-dan to shake, move (trs.)
تربیت tarbiat education; تربیت بدن ~e badan physical education	ترجمه tarjome translation	تکرار tekrâr repetition; ~kardan to repeat	تکه tekke piece; تکه تکه کردن ~ kardan to chop to pieces
ترجیح tarjih preference; ~dâdan to prefer	تردامن tardâman scandalous	تکیه takye leaning; ~dâdan be to lean against	تلخ talkh bitter; تلخی ~ bitterness
توس tars fear; ترساندن ~ândan to scare; ترسیدن ~idan az to fear, be afraid of (13)	ترش torsh sour; ترشی ~ pickle	تلفظ talaffoz pronunciation	تماشا tamâshâ show, spectacle; ~kardan to watch (22)
ترک tark abandonment; ~kardan to leave	ترمز tormoz brake	تماشاگر tamâshâgar onlooker	تمام tamâm complete, perfect; ~e all of; هرچه تمامتر ~e harche ~tar as ... as possible; ~shodan to be finished; ~kardan to finish (21)
ترن tren train	تره tare chives; تره فرنگی ~ye farangi leek	تمبر tambr stamp	تمدن tamaddon civilization
تسبیح tasbih rosary, worry beads	تشر tashar battle ax	تمیز tamiz clean; ~kardan to clean (23)	تن tan body, person
تشنه teshne thirsty (24)	تصادف tasâdof pl -ât accident; ~kar-dan to have an accident	تنبل tambal lazy (3)	تند tond fast, quick
تصمیم tasmim decision; ~gereftan to decide	تصنیف tasnif composition	تنفس tanaffos breathing	تنگ tang narrow, tight
تطبیقی tatbiqi comparative	تعبیر ta'bir dream interpretation	تنها tanhâ alone, only (19)	تو to you (sing.). ¶ tu(-ye) in, inside
تعجب ta'ajjob astonishment	تعداد te'dâd number (12)	توالیت tuâlet toilet	توانا tavânâ capable, able; wealthy
تعریف ta'rif definition; ~kardan az to tell about, relate; ~kar-dan to define (13)	تعصب ta'assob fanaticism	توانستن tavânestan توان tavân- to be able (16)	توبه tawbe repentance
تعمیر ta'mir repair; ~kardan to repair	تغییر taqyir change; ~dâdan to change (trs.); ~kardan to change (intrs.) (16)	توپ tup ball, cannonball; با توپ و تشر bâ ~ o tashar vindictive-	
تفریق tafriq subtraction	تفنگ tofang gun, rifle; تفنگ		

INTRODUCTION TO PERSIAN

ly		جراح	jarrâh surgeon; جراحی sur- gery
توت	tut berry; توت فرنگی ~e farangi strawberry	جری	jari bold
توجه	tavajjoh attention; ~dâshtan be to pay attention to	جریان	jarayân flow
توری	turi net, screen	جرت	gor'at courage; ~dâshtan to dare
توقف	tavaqqof stop, halt; ~kardan to make a stop	جز	joz except; بجز اینکه (be) ~ in-ke unless, except that (19)
تولد	tavalloḍ birth	جزیره	jazire pl جزایر jazâyer island
تومان	tomân 10 rials, toman	جستجو	jostoju search, hunt; ~kar- dan to seek, search for (21)
توی	tu-ye in, inside	جستن	jastan/جه jeh- to leap, jump. J jostan/جو ju- to search for, seek (21)
تهدید	tahdid threat; ~kardan to threaten	جعبه	ja'be box (4)
تهران	tehrân Tehran	جعفری	ja'fari parsley
تهی	tahi empty	جغد	joqd owl
تیر	tir arrow, bullet; ~ andâkhtan to shoot an arrow or bullet; ~keshidan to tin- gle; تیراندازی ~andâzi archery	جغرافیا	joqrâfiâ geography
تیز	tiz sharp	جفت	joft pair, mate
		جگر	jegar liver
		جلب	jalb attraction; ~kardan to attract
ثابت	sâbet proven; ~kardan to prove	جلسه	jalese session
ثالث	sâles third	جلو	jelaw-e in front of (25); ~e chiz-i-râ gereftan to stop (trs.)
ثانی	sâni second (adj.)	جلیقه	jelitqe vest
ثانیه	sânie pl ثوانی savâni second (time) (12)	جماعت	jamâ'at group
		جمع	jam' group; addition; ~kar- dan to collect, gather; ~bas- tan to add
جا	jâ place (5)	جمعا	jam'an in all, in toto (13)
جاروب	jârub broom; ~shodan to be swept	جمعیت	jam'iyat group
جاری	jâri husband's brother's wife	جمله	jomle sentence; totality
جالب	jâleb nice, interesting (20)	جن	jenn the djinn, demons; ~ gereftan to exorcise demons
جامعه	jâme'e society; جامعه‌شناسی ~shenâsi sociology	جنازه	janâze funeral procession
جان	jân soul, life; dear (15)	جنگل	jangal forest; جنگلداری ~dâri forestry
جانفرسا	jânfarsâ debilitating	جنوب	jonub south
جانور	jânvar animal; جانورشناسی ~shenâsi zoology	جنی	jenni pl اجنه ajenne genii, djinn
جدا	jodâ separate; جدائی ~e sepa- ration; ~kardan to separate	جو	jaw barley. J ju- pres. stem of جستن
جدول	jadval table, crisscross; جدول ~e kalemât-e motaqâte' crossword puzzle	جواب	javâb -ât answer, response; ~ dâdan to answer (10)
جدید	jadid new (5)		

جوان	javân young, youth (2); ~ جوانمرد ~mard chivalrous, noble	چکیدن	chekidan to drip
جواهر	javâher -ât jewel	چگونه	chegune how, in what manner
جور	jur (colloq.) = tawr; آنجور ân~ = ântawr; اینجور in~ = intawr; چجور che~ = che- tawr	چلو	chelaw plain steamed rice
جوراب	jurâb socks; جوراب نایلن ~e nâylon stockings	چمدان	chamedân suitcase
جوهر	jawhar ink	چنان	chonân so, so much, such (16); ~چنانچه ~che in case that
جهان	jahân world (25); جهانآفرین ~âfarin world-creator	چند	chand how many, how much (14); ~چندمین، چندم ~om(in) چندشنبه?; ~چندشنبه ~shambe what day of the week?
جهود	jahud Jew	چندان	chandân so much, so long
جیب	jib pocket; ~boridan to pick- pocket	چنگال	changâl fork (15)
چاپ	châp-shodan to be printed; ~ kardan to print	چنین	chonin so, so much, such (16)
چادر	châdor tent; veil	چو	cho apocopated form of چون
چاره	châre remedy, alternative	چوب	chub wood
چاق	châq fat; ~kardan to puff on a waterpipe to get it going	چون	chon because, since (11); when, if, like; ~چونکه ~ke because, since
چانه	châne chin	چه	che what (4); چه...چه che...che whether...or
چای	chây tea (11)	چهار	chahâr four; چهارگوش ~gush square
چپ	chap left	چهارده	chahârdah fourteen
چتر	chatr umbrella	چهل	chehel forty
چرا	cherâ why (2); yes in reply to a negative question (6)	چیز	chiz thing (6)
چراغ	cherâq light, lamp, flashlight (21)	چینی	chini china
چرخ	charkh wheel (14); دوچرخه do~ bicycle	حاجت	hâjat pl حوائج havâ'ej need, necessity
چرک	cherk filth(y)	حادثه	hâdese pl حوادث havâdes event, incident; از بد حادثه az bad-e ~ as bad luck would have it
چرم	charm leather	حاشیه	hâshie pl حواشی havâshi edge, margin
چسبیدن	chasbidan be to stick to, cling to	حاضر	hâzer present
چشم	cheshm/chashm eye; ~چشمیزشک ~pezeshk eye doctor	حال	hâl pl احوال ahvâl state, con- dition (21)
چشمبندی	cheshmbandi sleight-of-hand	حالا	hâlâ now, at present (11)
چشیدن	cheshidan to taste	حالت	hâlat pl حالات hâlât state, condition
چطور	chetawr how? (10)	حتمًا	hatman certainly, surely (14)
چغندر	choqondar sugar beet	حتی	hâtâ even, until (19)
چقدر	cheqadr how much (14)	حدس	hads guess; ~zadan to guess
چکمه	chakme boots		

(18)		rat-e ~e Ministry of Foreign Affairs	
حدود	hodud-e about, ca.	خاستن	khâstan/خیز khiz- to rise
حرام	haram sanctuary	خاصگی	khâssegî elite
حرف	harf -hâ word, what one says (10); pl حروف horuf letter of the alphabet; ~zadan to speak (10)	خاصیت	khâssiyat characteristic
حرکت	harakat pl حرکات harakât motion, movement; ~kardan to move (22)	خاطر	khâter mind; ~jam' relieved; be ~e for the sake of; خاطره ~e pl -rât memory
حس	hess feeling; ~kardan to feel	خاک	khâk earth, dust; خاک آلود ~âلود dusty
حساب	hesâb account, reckoning	خاکستری	khâkestar ash; ~ه خاکستری grey
حسرت	hasrat regret	خال	khâl tattoo, mole, beauty spot; ~kubidan to tattoo
حضرت	hazrat pl حضرات hazarât excellency, majesty (title)	خاله	khâle maternal aunt
حق	haqq pl حقوق hoquq right; ~dâshtan to be right, be in the right	خالی	khâli empty, void (24)
حقوق	hoquq law	خاموش	khâmush silent; ~kardan to turn out/off, silence (21)
حقیقت	haqiqat pl حقایق haqâyeq truth, reality	خاندان	khânedân family
حکایت	hekâyat story, tale; ~kardan to narrate, tell a story	خانم	khânôm lady, Miss, Mrs., Ms. (4)
حکیم	hakim pl حکما hokamâ wise man, physician	خانواده	khânevâde family
حل	hall solution; ~kardan to solve	خانه	khâne house, home (1)
حلی	halabi tinplate	خاور	khâvar orient; خاورشناسی oriental studies
حلزون	halazun snail	خائیدن	khâidan to gnaw
حلق	halq throat	خبث	khobs vileness
حلقه	halqe ring	خبر	khabar pl اخبار akhbâr news
حماسه	hamâse epic	خدا	khodâ God; ~hâfez خدا حافظ; ~hâfezi-kardan bâ to say goodbye to (23)
حمام	hammâm bath(house)	خداوند	khodâvand lord
حمله	hamle attack; ~kardan to attack	خدايگان	khodâyegân great lord
حنا	hennâ henna; ~bastan to apply henna	خدمت	khedmat service; ~خدمت بجا ~ be jâ âvordan to make an obeisance
حوائج	havâ'ej pl حاجت	خر	khar donkey, ass. ~خریدن pres. stem of خریدن
حوصله	hawsele patience	خراب	kharâb broken, ruined (3); ~خرابه ~bât ruin
حیات	hayât courtyard	خریزه	kharboze Persian melon
حیف	hayf pity	خرج	kharj expenditure; ~kardan to spend (money)
خارج	khârej exterior, outside; ~az outside of; ~shodan az to go out of, leave; ~خارجه ~ foreign: وزارت خارجه vezâ-	خرچنگ	kharchang crab
		خرد	kherad wisdom; اهل خرد ahl-

e ~ wise people	خوب	khub good, well (1)
خردمند	خود	khod self (11); خودرو ~ru wild
خردل	خودنمائی	khodnomâi self display; ~ kardan to display oneself
خردمند	خوراک	khôrâk foodstuff, food
خرس	خوردن	khordan/خور khor- to eat, drink (9); ~ be to hit, collide with
خرگوش	خورش	khoresh stew
خرما	خوش	khosh good; ~ خوشم می‌آید از am miâyad az I like (17); ~ خوش و بش o besh chit-chat
خروج	خوشحال	khoshhâl happy (3)
خروس	خوشگل	khoshgel pretty, handsome (13)
خريدن	خوشمزه	khoshmaze delicious (9)
خزنده	خوک	khuk pig
خزیدن	خون	khun blood; خون راه انداختن ~ râh-andâkhtan to start a blood feud; خونسرد ~sard calm
خزینه	خویش	khish self
~dâr treasurer	خیابان	khiâbân avenue
khaste tired (24)	خیار	khiâr cucumber
khesht brick	خیال	khiâl thought, notion
khoshk dry; خشکیدن ~idan to dry out	خیر	khayr good(ness), charity
khosusi private	خیره	khire transfixed, dazzled; ~ shodan to stare blankly
khatt pl خطوط khotut line, handwriting	خیز	khiz- pres. stem of خاستن
khoffâsh bat	خیس	khis wet
khofhtan/خواب khâb- to sleep	خیلی	khâyli very, much, many (2)
khafif light	داخل	dâkhel inside, interior
khalvat empty (24)	داداش	dâdâsh brother, friend
kham bent, bent over	دادن	dâdan/ده deh- to give (6)
khamyâze yawn; ~keshidan to yawn	دار	dâr- pres. stem of dâshtan; ~ o nadâr all one has, possessions
khande laughter	دارا	dârâ having, possessing
khandidan to laugh	دارالتادیب	dârotta'dib reformatory
khu habit, custom; ~gereftan be to become accustomed to	دارچین	dârchin cinnamon
khâb sleep (17); خوابانیدن ~ândan to put to sleep, lay down; خوابیدن ~idan to sleep, go to sleep (17); ~di-dan to dream	داستان	dâstân story
khâstan/خواه khâh- to want (6); to be about to (16)	داشتن	dâshtan/دار dâr- to have, hold, keep (7)
khân table, banquet table		
khândan/خوان khân- to read, recite, sing (7)		
khân- pres. stem of خواستن		
khâhar sister (11)		
khâhesh request; ~kardan to request		

INTRODUCTION TO PERSIAN

دامپزشکی	dâmpeshzeshki veterinary medicine	دریا	derham drachma
دامن	dâman skirt	دریاچه	daryâ sea; ~che lake;
دانا	dânâ -yân learned, wise	دریائی	~i aquatic
دانستن	dânestan/دان dâñ- to know, realize (9)	دریافتن	dar-yâftan/دریاب dar-yâb- to comprehend
دانش	dânesh knowledge; دانشجو ~ju student (3); دانشکده ~kade faculty, school; دانشگاه ~gâh university (3)	دزد	dozd thief; دزدیدن ~idan to rob, steal
دانه	dâne seed, grain; unit (12)	دست	dast hand; az ~ dâdan to lose; ~ bar-dâshstan az to stop, cease; ~keshidan az to stop, cease; دست کم ~e kam at least
دایر کردن	dâyer-kardan to run (a shop)	دستپاچه	dastpâche nervous, confused
دائی	dâi maternal uncle	دستشویی	dastshui washbasin
دبیرستان	dabirestân high school	دستکش	dastkesh glove
دختر	dokhtar girl, daughter (5)	دستور	dastur pl دستورات -ât order, rule; دستور زبان ~e zabân grammar
در	dar in (2). ¶ dar door (1); ~ zadan to knock (at a door)	دسته	daste group, set
دراز	darâz long (17); ~keshidan to stretch out (17)	دشنام	doshnâm curse; ~dâdan to curse
درآمد	darâmad income	دشوار	doshvâr difficult
درآمدن	dar-âmadan to come out, come in	دعا	do'â prayer
درآوردن	dar-âvordan to take off (clothes) (16); to take out	دعوا	da'vâ fight
درباره	darbâre-ye about, concerning (3)	دعوت	da'vat invitation; ~kardan to invite (24)
درجه	daraje level, class	دفتر	daftar office
درخت	derakht -ân tree	دفعه	daf'e pl دفعات dafa'ât time, instance (12)
درخشیدن	derakhshidan to shine	دفن	dafn burial; ~kardan to bury
درد	dard pain (22); ~kardan to hurt; بدرد کسی خوردن be ~e kâsi khordan to be of use to s.o. (20)	دقیق	daqiq precise; دقیقاً ~an precisely
دور رفتن	dar-raftan to run away (16)	دقیقه	daqiqe pl دقیق daqâyeq minute (12)
درزی	darzi tailor	دکان	dokkân pl دکانین dakâkin shop (19)
درس	dars lesson; درس خواندن ~ khândan to study (7)	دکتر	doktor doctor
درست	dorost right, correct; ~kar-dan to fix (15)	دکترا	doktorâ doctorate, Ph.D.
درشت	dorosht huge, rough	دکمه	dokme button
درمیان	dar miân-e amidst	دیگر	degar = دیگر
درم	deram drachma	دل	del heart, stomach; ~ bar-dâshstan az to give up hope of
دروازه	darvâze gate	دلپذیر	delpazir pleasant
دروغ	doruq lie	دلآور	delâvar warrior, brave
درویش	darvish poor man, dervish	دلداری	deldâri consolation; ~dâdan
درهم	darham confused, jumbled.		

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

to console	~kardan to be late (22)
دلیل dalil reason	دیروز diruz yesterday (6)
دم dam moment, breath	دیشب dishab last night (9)
دماغ damâq nose; brain	دیگر digar other (6); (+ neg.) no more (17)
دمپایی dampâi slippers	دیوار divâr wall
دمیدن damidan to break (dawn)	دیوانه divâne mad, crazy (23)
دنبال dombâl-e after, on the heels of; ~e chiz-i gashtan to look for something (20); ~e chiz-i gereftan to pick up (where left off)	دیه dêh = ده deh
دندان dandân tooth; دندان پاک کن ~ pâkkon toothbrush; دندانپزشک ~ pezeshk dentist	ذره zarre particle, atom; ذره بین ~ bin magnifying glass
دنیا donyâ this world; be ~ âmadan to be born	ذغال zoqâl coal, charcoal
دو daw- pres. stem of دیدن. do two	ذو حیاتین zuhayâtayn amphibian
دوا davâ pl ادویه advie medicine	ذهن zehn mind
دوازده davâzdah twelve	رابع râbe' fourth
دوچرخه docharkhe bicycle	راجع به râje' be about, concerning
دوختن dukhtan/دوز duz- to stitch, sew	راحت râhat comfortable
دور dur far, distant (5); ~ andâkhtan to throw away (16)	رادیو râdyo radio
دوران dawrân period (of time)	راستی râst right, true (25); ~ راستی ni truth
دوره dawre turn	راستکار râstkâr honest
دوره گرد dawregard street seller, hawk	راسو râsu weasel
دوست dust friend (6); ~ dâshtan to love (15)	راندن rândan/ران rân- to drive
دوسره dosare round-trip	رانندگی rânandegi driving; ~kardan to drive
دوگلو doqolu twin	راننده rânande driver
دولت dawlat state; ~i دولتی belong-ing to the state, governmental	راه râh way, road (5); (be) ~ oftâdan to get under way, set out (18); ~ raftan to walk, go, proceed; ~ nemudan to guide; راهنما ~ nemâ guide
دویدن dawidan, davidan to run	رای ra'y management, planning
ده dah ten. deh pl دهات -ât village (9). deh- pres. stem of دادن.	ربع rob' quarter (12)
دهاتی dehâti villager	رحمت rahmat mercy; ~kardan to have mercy
دهان dahân mouth	رخ rokh cheek
دیار diâr region	رخساره rokh-sâre cheek
دیدن didan/بین bin- to see (6)	رخت rakht clothes, clothing
دیده dide pl دیدگان -gân eye	رختخواب rakhtekhâb bedclothes (sheets, blankets, &c.)
دیر dir late; ~ shodan to get late;	ردیف radif row
	رزرو rezerv reservation; ~kardan to reserve
	رساندن resân(i)dan to deliver
	رستن rastan/ره rah- to escape.

INTRODUCTION TO PERSIAN

رستوران	restorân restaurant	روئیدن	ruidan to grow generally
رسیدن به	residan be to arrive at, reach (11)	ریاضیات	riâziyât mathematics
رشته	reshte noodle; field of specialization	ریختن	rikhtan/ریز riz- to pour; to fall to pieces
رشد	roshd growth, maturity; ~ kardan to grow, mature	ریز	riz tiny. ¶ riz- pres. stem of ریختن
رشید	rashid eldest, grown	ریش	rish beard; ریشتراشی کردن ~tarâshi-kardan to shave the beard
رغبت	raqbat delight, desirousness	ریواس	rivâs rhubarb
رفتار	raftâr conduct	ریه	rie lung
رفتن	raftan/رو raw- to go (7). ¶ roftan/روب rub- to sweep	زار	zâr bitter(ly), wretched(ly)
رقصیدن	raqsidan to dance	زان	zân = az ân (poet.)
رگ	rag vein	زانو	zânu -ân knee
رل	rol steering wheel	زاویه	zâvie pl زوایا zavâyâ corner, angle, recess
رم	ram skittish, not tame; ~kardan to shy off	زائل	zâ'el ceasing
رنگ	rang color (16)	زبان	zabân tongue, language (7)
رو	raw- pres. stem of رفتن. ¶ ru face, aspect. ¶ ru- pres. stem of رستن	زحمت	zahmat bother, trouble; ~ keshidan to go to trouble; بی زحمت bi ~ "if it's no bother," please
روان	ravân soul; روانشناسی ~shenâsi psychology; روانکاو ~kâvi psychiatry	زدن	zadan/زن zan- to hit, strike (10)
روباه	rubâh fox	زرد	zard yellow (4)
روبروی	ruberu-ye in front of, facing	زردآلو	zardâlu apricot
روپوش	rupush smock	زردچوبه	zardchube turmeric
روح	ruh pl ارواح arvâh spirit; روحانی ~ânî pl روحانیون ~un cleric	زرشک	zereshk barberries
روده	rude bowel	زرنگ	zerang clever, smart, wily (3)
روز	ruz day (8); روزگار ~gâr time; ~nâme newspaper (7)	زعفران	za'farân saffron
روزگار	ruzgâr time	زغال	zoqâl charcoal
روستا	rustâ village	زمان	zamân time, era (25)
روسری	rusari headscarf	زمستان	zemestân winter (8)
روشن	rawshan light, bright, clear; ~kardan to turn on (lights) (21)	زمین	zamin land, earth, floor (17); زمینشناسی ~shenâsi geology
روغن	rawqan oil (21)	زن	zan woman, wife (3). ¶ zan- pres. stem of زدن
روی	ru-ye on (6)	زنبور	zambur bee
رویهام	ruyeham jumbled; رویهم ~vâ-raftan to collapse; رویهمرفته ~rafte	زنجبیل	zanjabil ginger
		زنجیر	zanjir chain
		زندگانی	zendegâni life (9)
		زندگی	zendegi life; ~kardan to live (7)
		زنده	zende alive

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

زنگ	zang bell; ~ zadan to ring	ستاره	setâre star; ستاره‌شناسی ~ she-nâsi astronomy
زوبین	zubin javelin; زوبینبازی ~ bâzi fighting with javelins	ستدن	setadan ستان setân- to take away
زود	zud early; quick, fast (8)	ستون	sotun column
زودباور	zudbâvar gullible	سحر	sahar dawn; سحرخیز ~ khiz early riser
زور	zur force	سخت	sakht hard; very (8)
زه	zeh bravo!	سخن	sokhan speech
زهر	zahr poison; زهر هجر ~ e hajr pangs of separation	سر	sar head; beginning, end; سر ~ dar-âvordan ~ dar-âvordan az to understand; سر درد ~ dard headache (23); بسر ~ be ~ bordan to live. ٭ sor slip; ~ khordan to slip
زیاد	ziâd much; (with neg.) not much, not too (13)	سرا	sarâ public building, official residence, palace
زیبا	zibâ beautiful	سرازیر	sarâzir headed down, rolling down
زیپ	zip zipper	سرآستین	sarâstin cuff (shirt)
زیر	zir-e under (23); زیر گرفتن ~ zir-gereftan to run over	سراغ	sorâq trace; ~ e kas-i-râ gereftan to look for, search for someone; be ~e kas-i âmadan to come looking for someone
زیرا (که)	zirâ (ke) because	سرب	sorb lead
زیرپوش	zirpush underwear	سرد	sard cold (adj.) (8)
زیرپیراهن	zirpirâhan undershirt	سرشیر	sarshir cream
زیرزمین	zirzamin basement	سرشناس	sarshenâs well-known
زیره	zire cumin	سرک	sarak-keshidan to poke the head out
زیست	zist life; زیستشناسی ~ shenâsi biology	سرگرم	sargarm busy (20); سرگرمی ~ i hobby, amusement
زیستن	zistan زی zi- to live	سرما	sarmâ cold (n.); ~ khordan to catch cold
زیلو	zilu coarse type of rug	سرمه‌ای	sorme-i dark blue (4)
زین	zin saddle. ٭ zin = از این	سرگذشت	sargozasht adventure
ساختمان	sâkhtemân building (13)	سرنوشت	sarnevash fate
ساختن	sâkhtan ساز sâz- to build, make (22)	سروصدا	sarosedâ noise; ~ kardan to make noise
ساده	sâde plain, simple (11)	سروکار	sarokâr-dâshstan bâ to associate with, to have to do with
ساعت	sâ'at pl ساعات sâ'ât hour; clock (12)	سریع السیر	sari'ossayr express
ساعد	sâ'ed forearm	سعی	sa'y effort, attempt; ~ kardan to try (20)
ساق	sâq leg	سفال	sofâl clay, pottery
سال	sâl year (10)		
سالاد	sâlâd salad		
سالم	sâlem sound, healthy		
سانتیمتر	sântimetr centimeter		
سایه	sâye shadow, shade		
سبز	sabz green (4)		
سبق	sabaq lesson		
سبیل	sebil mustache		
سپردن	sepordan سپار sepâr- to entrust		
سپس	sepas then, consequently		

INTRODUCTION TO PERSIAN

سفر	safar journey	~band bra	
سفید	sefid white (4)	شاخه	shâkhe branch
سقط	saqat revilement	شاد	shâd joyful, happy; شادمان ~emân glad
سکو	saku platform	شانزده	shânzdah sixteen
سگ	sag dog	شاعر	shâ'er pl شعرا sho'arâ poet
سگک	sagak buckle	شاگرد	shâgerd pupil, apprentice
سلام	salâm greeting; ~kardan be to greet (23)	شال	shâl shawl; ~e شال گردن e gar- dan scarf
سلامت	salâmat healthy; ~i سلامتی health	شام	shâm evening (9); evening meal (22)
سلطان	soltân pl سلاطین salâtin sultan	شانه	shâne shoulder
سماجت	samâjat obstinacy	شاه	shâh -ân king
سمندر	samandar salamander	شاهنامه	Shâhnâme the Book of Kings by Abu'l-Qasim Firdawsi (completed A.D. 1010)
سنجاب	sanjâb squirrel	شاهنشاه	shâhanshâh king of kings, emperor
سنباق	sanjâq pin	شاید	shâyad maybe (16)
سنگ	sang stone, rock; ~in سنگین heavy	شایستن	shâyestan/شای shây- to be proper
سنگک	sangak pebble	شب	shab night
سوار	savâr horseman, riding (vehi- cle); ~shodan to mount, get in/on (vehicle); ~i سواری horseman ship	شبانه روز	shabâneruz day, 24 hours (12)
سؤال	so'al -ât question; ~kardan to ask questions (10)	شباهت	shebâhat resemblance; ~ dâshtan be to resemble
سوختن	sukhtan/سوز suz- to burn	شبت	shebbet dill
سود	sud profit	شپش	shepesh lice
سوداوی	sawdâvi melancholic	شتر	shotor camel
سوراخ	surâkh hole	شترمرغ	shotormorq ostrich
سوز	suz- pres. stem of سوختن	شخص	shakhs pl اشخاص ashkhâs person
سوسک	susk beetle	شدت	sheddât intensity
سه	se three	شدن	shodan/شو shaw- to become (9); be possible (3rd sing.)
سی	si thirty	شدید	shadid severe, intense
سیاه	siâh black (4)	شراب	sharâb wine
سیب	sib apple; ~zamini سیب زمینی potato	شربت	sharbat pl اشربه ashrebe portion, drink
سیر	sir garlic. ¶ sir seer, 75 grams	شرت	short briefs
سیزده	sizdah thirteen	شرح	sharh explanation; شرح حال ~e hâl biography
سیل	sayl flood, torrent	شرط	shart pl شرایط sharâyet con- dition, qualification (19); ~ bastan to make a bet; ~kar-
سیلی	sili slap; ~khordan to get slapped; ~zadan to slap		
سیم	sim wire		
سیمان	simân cement		
سینما	sinemâ cinema, movie theater (20)		
سینه	sine breast, chest; سینه بند		

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

	dan to stipulate; بشرطی که	شهباز shahbâz falcon
	be ~ike provided that (19)	شهر shahr city (2); ~bâni شهربانی
شرق sharq east, orient		police headquarters; شهردار
شروع shoru'-kardan be (+ inf.) to begin, start (20)		~dâr mayor
شستن shostan/شو shu- to wash (20)	شیء shay' pl اشیاء ashyâ' thing, article	
شش shesh six	شیر shir milk; lion; شیری ~i unweaned	
شصت shast sixty	شیراز shirâz Shiraz	
شعار sho'âr motto, slogan, emblem	شیرین shirin sweet; شیرینی ~i sweets	
شغال shaqâl jackel	شیشه shishe glass	
شغل shoql work, occupation	شیطان shaytan pl شیاطین shayâtin devil	
شفیع shafi' intercessor	شیمی shimi chemistry	
شقیقه shaqiqe temple	شیهه shihe-keshidan to neigh	
شک shakk doubt		صاحب sâheb owner, master
شکار shekâr hunt		صبح sobh morning, dawn; صبح صادق ~e sâdeq true dawn
شکر shekar sugar. ¶ shokr thanks		صبحانه sobhâne breakfast (22)
شکستن shekastan/شکن shekan- to break (23)		صبحدم sobhdam the break of dawn
		صحبت sobhat-kardan to speak, talk (15)
شکم shekam belly, stomach		صحت sehhat health; ~yâftan to recover
شکوه shokuh splendor; باشکوه bâ~splendid		صحن sahn mosque courtyard
شل shol loose, flabby		صحیح sahih correct
شلاق shallâq switch, crop		صد sad hundred
شلغم shalqam turnip		صدا sedâ sound, voice (7); ~kar-dan to call out to
شلوار shalvâr trousers, pants; شلوار ~e kattâni blue jeans		صندلی sandali chair (1)
شلوغ sholuq crowded (24)		صورت surat face; case: در آن صورت dar ân ~ in that case; در غیر این صورت dar qayr-e in ~ otherwise; ~bastan to appear, seem; to be possible
شما shomâ you (pl.)		
شماره shomâre number (12)		ضد zedd opposite
شمال shemâl north		ضرب zarb beat, beating; multiplication; ~dar multiplied by
شمد shamad thin white sheet		ضربه zarbe stroke (of a clock)
شمردن shomordan/شمار shomâr- to count		ضرورت zarurat necessity
شمشیر shamshir sword; ~zadan to strike with a sword;		ضریح zarih grating around a saint's tomb
		ضعف za'f weakness
شناختن shenâkhtan/شناس shenâs- to know, recognize (10)		ضعیف za'if thin, skinny, weak
شنبليله shambalile fenugreek		
شنودن shenudan = شنیدن		
شنیدن shenidan/شنو shenaw- to hear (6)		
شو shaw- pres. stem of شدن. ¶ shu- pres. stem of شستن		
شوهر shawhar husband		

INTRODUCTION TO PERSIAN

طاق	tâq arch	عجب	ajab amazement; ~ âmadan to be amazing
طالبی	tâlebi melon, cantaloupe	عجیب	ajib strange
طاووس	tâvus peacock	عدد	adad number, unit
طب	tebb medicine; ~i medical	عدس	adas lentils
طبقه	tabaqe -qât class, stratum	عدل	adl justice
طبيب	tabib pl اطبا atebbâ doctor	عذر	ozr pardon; ~khâstan to beg pardon
طبیعت	tabi'at nature; ~an طبیعة naturally	عرائض	arâ'ez pl of عریضه
طبیعی	tabl'i natural	عرض	arz petition; ~kardan to say humbly
طرز	tarz manner	عرضه	arze display; ~dâshstan to display (wares)
طرف	taraf direction; ~e toward (25)	عریضه	arize pl عرائض arâ'ez petition
طشت	tasht tub	عزا	azâ mourning
طفل	tefi pl اطفال atfâl child; ~ak poor kid	عشاق	oshshâq pl of عاشق
طلا	talâ gold; ~i طلائی golden	عشایری	ashâyeri tribal
طلب	talab request; search; ~kar-dan to demand, ask for	عشق	eshq love
طور	tawr pl اطوار atvâr manner	عصب	asab pl اعصاب a'sâb nerve
طوطی	tuti parrot	عصبانی	asabâni angry; ~yat عصبانیت anger
طوع	taw' willingness	عصر	asr late afternoon
طول	tul length; ~keshidan to last	عضله	azale pl عضلات azalât muscle
ظاهر	zâher apparent; ~shodan to appear; ~kardan to make apparent	عضو	ozv pl اعضا a'zâ limb, part (of the body)
ظرف	zarf dish, container (15); ~e within	عقاب	oqâb eagle
ظهر	zohr noon; قبل از ظهر qabl az ~ A.M.; بعد از ظهر ba'd az ~ P.M.	عقیده	aqide pl عقاید aqâyed belief
عاجز	âjez incapable	علاج	elâj treatment
عادت	âdat pl عادات -dât custom, habit	علت	ellat pl علل elal malady
عادل	âdel just	علف	alaf fodder, grass, weed
عادی	âdi ordinary	علم	elm learning, science
عاشق	âsheq pl عشاق oshshâq lover, in love; ~e kas-i shodan to fall in love with s.o.	علوم	olum science; ~e علوم سیاسی siâsi political science
عالم	âlam world	علی	Ali Ali (5)
عامیانه	âmmiâne common, colloquial	علیزاده	Alizâde Alizadeh (family name)
عبا	abâ sleeveless cloak	عمامة	amâme turban
عبور	obur-kardan to cross, traverse	عمر	omr life, age
		عمل	amal pl اعمال a'mâl act, deed, job; ~kardan be to act on
		عمله	amale pl عملجات -jât worker
		عمو	amu paternal uncle
		عمه	amme paternal aunt

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

عنکبوت	ankabut spider	فتنه	~an- fetteh sedition; انگیز giz seditious
عورات	awrât private parts, genitals	فراخ	farâkh broad
عوض	avaz-kardan to change (trs.) (21)	فرار	farâr-kardan to run away
عهده	ohde responsibility; az ~ bar- âmadan to accomplish	فراغت	farâqat leisure
عیب	ayb pl عیوب oyub fault, flaw	فرا گرفتن	farâ-gereftan to seize, over- take
عینک	aynak eyeglasses; عینک ~e dudi dark glasses	فراموش	farâmush forgetting; ~kar- dan to forget (13)
غارت	qârat plunder	فراموشکار	farâmushkâr forgetful
غاز	qâz goose	فربه	farbeh fat, fatted
غبار	qobâr dust	فرخ	farrokh splendid
غذا	qazâ food (16)	فرد	fard pl افراد afrâd individual
غرب	qarb west	فردا	fardâ tomorrow, next day (10)
غرش	qorresh growling	فرستادن	ferestâdan/فرست ferest- to send, dispatch (22)
غرق	qarq-shodan to sink, drown; ~e khâb sound asleep	فرسنگ	farsang league, ca. 6 km.
غروب	qorub sunset	فرش	farsh-kardan to furnish
غریب	qarib strange, stranger	فرست	forsat opportunity
غش	qash fainting; ~kardan to faint	فرق	farq difference; ~kardan to make a difference; ~dâsh- tan bâ to be different from (20)
غلت	qalt toss; ~zadan to toss	فرما	farmâ- pres. stem of فرمودن
غلطیدن	qaltidan to toss and turn	فرمان	farmân order; فرمانبردار ~bardâr obedient
غم	qam grief; ~khordan to grieve (20); غم انگیز ~angiz tragic	فرمایش	farmâyesh pl فرمایشات -ât order, command
غنیمت	qanimat good opportunity; ~ shomordan to make the most of, take advantage of an opportunity	فرمودن	farmudan/فرما farmâ- to or- der, command
غو	qu swan	فرنگی	farangi European (17)
غورباغه	qurbâqe frog	فرو	foru down; ~afkandan to throw down; ~rikhtan to sink; ~kardan to shove down; ~mândan to fail; to be left behind
غیر	qayr other (-e, az than)	فروختن	forukhtan/فروش forush- to sell (11)
فارسی	fârsi Persian (language) (7)	فرودگاه	forudgâh airport (22)
فارغ	fâreq free, unencumbered; ~ shodan az to get free of	فروشگاه	forushgâh department store
فاصله	fâsele the distance between any two things; X ~dâshtan bâ to be X distant from (13)	فروشنده	forushande seller, salesperson
فاضل	fâzel pl فضلا fozalâ learned man	فرهنگ	farhang culture
فایده	fâyede pl فواید favâyed ad- vantage, benefit (20)	فریاد	faryâd shout, cry; ~zadan to shout
		فشار	feshâr pressure; ~âvordan be to apply pressure to

INTRODUCTION TO PERSIAN

فشاردن	feshordan/ فشار feshâr- to press	قبول	qabul-kardan to accept (24)
فضل	fazl learning	قدر	qadr amount, extent (14); بقدری که be ~i ke to such an extent that (24)
فعلا	fe'lan at present	قدم	qadam pace; ~zadan to walk about
فقط	faqat only (24)	قدیم	qadim ancient
فقییر	faqir pl فقرا foqarâ poor	قدیمی	qadimi old (1)
فکر	fekr pl افکار afkâr thought, idea (19); ~kardan to think (16)	قرار	qarâr stability; ~dâshtan to be situated; ~gereftan to settle, be stable; ~gozâshtan to fix on a time, make a date; az ~e at the rate of
فلان	folân so-and-so	قربان	qorbân sacrifice
فلز	felez metal	قرقاوول	qarqâvol pheasant
فلسفه	falsafe philosophy	قرمز	qermez red (4)
فلفل	felfel pepper	قرینه	qarine twin, matching
فن	fann pl فنون fonun skill, art	قشنگ	qashang pretty, beautiful
فنجان	fenjân cup (15)	قصاب	qassâb butcher
فور	fawr immediacy; فوراً ~an immediately; فوری ~i immediate, urgent	قصه	qesse pl قصص qesas story
فوق	fawq-e above; فوقش ~esh at most; فوق لیسانس ~e lisâns master's degree	قضیه	qaziye pl قضایا qazâyâ affair
فهرست	fehrest index	قطار	qatâr train
فهم	fahm understanding; فهمیدن ~idan to understand (10)	قفل	qofl lock
فیزیک	fizik physics	قلب	qalb heart
فیل	fil elephant	قلع و قمع	qal'oqam'-kardan to exterminate, wipe out
فیلسوف	faylasuf pl فلاسفه falâsefe philosopher	قلعی	qal'i tin
فیلم	film film, movie (20)	قلم	qalam pl اقلام aqlâm pen (1)
فینه	fine fez	قلیان	qalyân water pipe, hookah
قابل ذکر	qâbel-e zekr worthy of mention	قنات	qanât canal
قادر	qâder capable (bar of)	قند	qand lump sugar
قارچ	qârch mushroom	قوی	qavi strong, powerful (19)
قاش	qâsh horn of a saddle	قهوه	qahve coffee (11); قهوه‌ای ~irang coffee-colored, dark brown; قهوه‌خانه ~khâne coffeehouse
قاشق	qâshoq spoon (15)	قیافه	qiâfe face, mien
قاطر	qâter mule	قیر	qir tar
قاعدہ	qâ'ede pl قواعد qavâ'ed rule; be ~ according to rule, as it should be	قیلوله	qaylule noontime nap
قبا	qabâ coat, greatcoat; قبادراز ~darâz wearing a long coat	قیمت	qaymat/qimat price, value (14)
قبل	qabl before; قبلاً ~an before (adv.) (15); ~az before (prep.) (10); قبل از اینکه	کار	kâr work, job; thing (7); ~kardan to work, to do some-

thing (7); به کار بردن be ~	on hire
bordan to use, employ (22)	کردن -kardan/کن -kon- "to do,"
کارت kârt card; کارت اعتبار e	forms compound verbs
e'tebâr credit card	کرفس karafs celery
کارخانه kârkhâne pl کارخانجات -jât	کرکس karkas vulture
factory	کرم kerm worm; کرم شبتاب ~e
کارد kârd knife (15)	shabtâb firefly
کارگر kârgar worker	کره kare butter. ¶ korre colt
کاروان kâravân caravan	کزدم kazhdom scorpion
کاسب kâseb tradesman	کس kas person, one (13)
کاش kâsh , کاشکی kâsh-ki would that	کساد kasâd slow (market); کسادى ~i slump (in market)
کاشی kâshi glazed tile	کش kesh- pres. stem of کشیدن.
کاغذ kâqaz paper; page	¶ kosh- pres. stem of کشتن
کاغذبازی kâqazbâzi paper-shuffling	کشت kesht-shodan to be cultivated
کامل kâmel complete, perfect;	keshtan/کار kâr- to plant.
~an completely, perfectly (2)	¶ koshtan/کش kosh- to kill (19)
کان kân = آن (poet.)	کشتی keshti boat, ship
کاوش kâvesh scraping; ~kardan to scrape	کشمش keshmesh raisin
کاه kâh straw; کاهگل ~gel mud-brick	کشور keshvar country (1)
کاهو kâhu lettuce	کشیدن keshidan to draw, pull (17)
کباب kabâb grilled meat; دکان dokân-e ~pazi	کف kaff palm; کف زمین ~e za-
grill shop	min floor
کبوتر kabutar pigeon	کفتار kaftâr hyena
کبود kabud bruised	کفش kafsh shoe; کفش کتانی ~e
کپل kapal buttocks	kattâni sneakers
کت kot jacket	کفن kafan shroud
کتاب ketâb book (1)	کلاس kelâs class, classroom (11);
کتابخانه ketâbkhâne library (6)	sar-e ~ in class, to class (17)
کتان kattân linen	کلاسیک kelâsik classic, classical
کته kate plain boiled rice	کلاغ kalâq crow
کثافت kasâfat dirt, filth (23)	کلافه kalâfe impatient, out of sorts
کثافتکار kasâfatkâr messy	کلانتری kalântari police station
کشیف kasîf dirty (23)	کلاه kolâh hat
کج kaj crooked	کلفت kolfat maid. ¶ koloft thick
کجا kojâ where (2)	کلم پیچ kalampich cabbage
کجاوه kajâve camel litter	کلمه kaleme pl کلمات -mât word
کدام kodâm which? (8)	کلنگی kolangi-kardan to crook
کدو kadu squash	کلید kelid key, switch (22)
کراوات kerâvât necktie	کلیه kolliye totality
کرایه kerâye rent; ~dâdan to rent out; ~kardan to rent, take	کم kam little; ~dâdan to give too little, to shortchange (14); کم کم kam-kam little by little; کمتر ~tar less; sel-

INTRODUCTION TO PERSIAN

dom	گچ	<i>gach</i> chalk, piece of chalk (1); plaster
کمر <i>kamar</i> waist, back	گدا	<i>gadâ</i> beggar; گدائی کردن <i>-i-kardan</i> to beg
کمر بند <i>kamarband</i> belt	گذاشتن	<i>gozâshtan</i> /گذار <i>gozâr-</i> to put, place (10); let, allow (16)
کمک <i>komak</i> help; ~ <i>kardan</i> to help	گذر	<i>gozar</i> passage; ~ <i>kardan bar</i> to pass by
کم مایه <i>kammâye</i> petty, with little capital	گذرانیدن	<i>gozarândan</i> to spend (time) (14)
کمند <i>kamand</i> lasso; ~ <i>andâkhtan</i> to throw a lasso; کمند اندازی ~ <i>andâzi</i> lasso-throwing	گذشتن	<i>gozashtan</i> /گذر <i>gozar-</i> <i>az</i> to pass by, go beyond (12)
کن <i>kon-</i> pres. stem of کردن	گذشته	<i>gozashte</i> past, last (12)
کنار <i>kenâr</i> side, edge	گراز	<i>gorâz</i> boar
کنج <i>konj</i> corner	گران	<i>gerân</i> expensive (14); گران خریدن ~ <i>kharidan</i> to pay too much
کنجکاو <i>konj-kâv</i> curious	گر به	<i>gorbe</i> cat
کنگر <i>kangar</i> cardoon	گرد	<i>gard-</i> pres. stem of گشتن. ¶ <i>gard</i> dust. ¶ <i>gerd</i> round, ~ <i>e</i> around (prep.), ~ <i>âmadan</i> to gather round
کنیه <i>konye</i> nickname, patronymic	گرداندن	<i>gardândan</i> to turn (trs.)
کوبیدن <i>kubidan</i> to tap, pound	گردن	<i>gardan</i> neck; گردنبند ~ <i>band</i> necklace
کوتاه <i>kutâh</i> short, low (8)	گردو	<i>gerdu</i> walnut
کوچک <i>kuchek</i> little, small (1)	گردیدن	<i>gardidan</i> to turn (int.); substitutes for <i>shodan</i> in compounds
کوچه <i>kuche</i> lane	گرسنه	<i>gorosne</i> hungry (24)
کودک <i>kudak</i> child	گرفتار	<i>gereftâr</i> taken, seized, busy
کور <i>kur</i> blind	گرفتن	<i>gereftan</i> /گیر <i>gir-</i> to take, grasp, seize (6)
کوزه <i>kuze</i> jug, pitcher	گرگ	<i>gorg</i> wolf
کوشش <i>kushesh</i> attempt; ~ <i>kardan</i> to make an effort	گرم	<i>garm</i> warm, hot (8). ¶ <i>gram</i> gram
کوشیدن <i>kushidan</i> to strive	گرمای	<i>garmâ</i> warmth, heat
کوفتن <i>kuftan</i> /کوب <i>kub-</i> to pound	گر نه	<i>garna</i> otherwise (23)
کوکبه <i>kawkabe</i> entourage	گره	<i>gereh</i> knot; ~ <i>zadan</i> to tie a knot
کوه <i>kuh</i> mountain (1)	گره دار	<i>gerehdâr</i> knotted
کوی <i>kuy</i> lane	گریستن	<i>geristan</i> /گری <i>gery-</i> to cry
که <i>ke</i> that (conj.) (9); when; for	گریه	<i>gerye</i> weeping; ~ <i>kardan</i> to cry (20)
کهنه <i>kohne</i> old (3)	گریختن	<i>gorikhtan</i> /گریز <i>goriz-</i> to flee
کی <i>kay</i> when? (10). ¶ <i>ki</i> who (4)	گز	<i>gaz</i> yard (measure)
کیلو <i>kilo</i> kilogram		
کیلوگرم <i>kilogram</i> kilogram		
کیلومتر <i>kilometr</i> kilometer		
کیف <i>kif</i> bag; کیف دستی ~ <i>e dasti</i> handbag		
گالش <i>gâlosh</i> galoshes		
گاؤ <i>gâv</i> cow		
گاومیش <i>gâvmish</i> water buffalo		
گاه <i>gâh</i> time; گاه گاه <i>gâh gâh</i> from time to time; گاهی ~ <i>i</i> occasionally, once		

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

گزاردن	gozârdan to put, place, submit	گوناگون	ceive, fool
گشاد	goshâd wide	گوناه	gunâgun various
گشتن	gashtan گرد/gard- to turn (int.)	گنج	gune cheek
گشنیز	geshniz coriander	گیر	gij dizzy, spinning
گشادن	goshâdan/گشا goshâ- to open, untie	گیر افتادن	gir- pres. stem of گرفتن
گشودن	goshudan/گشا goshâ- to open, widen	گیلاس	gir-oftâdan to get caught
گفتگو	goftogu talk, dialogue		gilâs cherry
گفتن	goftan/گو gu- to say (9)	لازم	lâzem necessary (16)
گل	gel mud, clay. گل gol flower, rose; گلچین ~chîn carefully, gingerly; گلدان ~dân flower-pot; گلخانه ~khâne green-house; گل کلم ~kalam cauli-flower	لاستیک	lâstik rubber
گل‌ابی	golâbi pear	لاشه	lâshe corpse
گلگیر	gelgir fender	لا علاج	lâ'elâj with no alternative, nothing to do but
گلو	galu throat	لاغر	lâqar thin, skinny
گلم	gelim flat-woven rug	لاک‌پشت	lâkposht turtle
گم	gom lost; ~shodan to get lost; ~kardan to lose (15)	لای	lâ-ye in between
گمان	gomân thought, notion; ~kardan to think, consider	لب	lab lip
گناه	gonâh crime, sin	لباس	lebâs clothes (16)
گنبد	gombad dome	لپه	lape split peas
گنجشک	gonjeshk sparrow	لج	lajj obstinacy; -kardan to be obstinate
گو	gu- pres. stem of گفتن	لحظه	lahze pl لحظات lahazât moment
گوارا	govârâ palatable	لرزیدن	larzidan to tremble, shake
گوچه	gawje green-gage plum; گوجه ~ye farangi tomato	لطف	lotf kindness; interest
کور	gur grave; کورستان ~estân graveyard	لک‌لک	laklak stork
گوز	gawz walnut	لویا	lubiâ string bean
گوساله	gusâle calf	لو دادن	law-dâdan to inform on
گوسفند	gusfand sheep	لوطی	luti tough, ruffian
گوش	gush ear; ~dâdan to listen (10); ~kardan be to listen to	له	leh mashed, squashed; ~shodan to get mashed
گوشت	gusht meat	لیتر	litr liter
گوشواره	gushvâre earring	لیز	liz slippery; ~khordan to slip, slide
گوشه	gushe corner	لیسانس	lisâns bachelor's degree
گول	gul deception; ~khordan to be deceived; ~zadan to de-	لیکن	likan but, however
		لیمو	limu lemon; ~sabz lime
		لیوان	livân glass, tumbler (15)
		ما	mâ we, us
		ماجرا	mâjarâ adventure (15)
		مادر	mâdar mother (5)
		مادیان	mâdiân mare
		مار	mâr snake

INTRODUCTION TO PERSIAN

مارمولک	mârmulak lizard	معین	ma'shin car, automobile (21)	محدوده	~e defined period of time
ماست	mâst yoghurt	محاصر	mâh pl اموال amvâl property, possession; مال و مال ~ o	محض	be mahz-e as soon as
ماشین	mâshin car, automobile (21)	محفوظ	manâl possessions	محکم	mahfuz protected
مال	mâl pl اموال amvâl property, possession; مال و مال ~ o	محل	mâlikhulyâ melancholia	محو	mohkam tight, fast, hard
مالخویا	mâlikhulyâ melancholia		mâlidan to rub		mahall place; محله ~e quarter of a city
مالیدن	mâlidan to rub		ma'mur -in agent		mahv obliteration; ~shodan to be obliterated
مامور	ma'mur -in agent		mân- pres. stem of ماندن		mohavvate enclosure
مان	mân- pres. stem of ماندن		مانستن		mohit milieu
ماندن	mândan/مان mân- to remain, stay (10); (neg.) to cease to exist		mân- to remain, stay (10); (neg.) to cease to exist		mahsususan especially
مانستن به	mânestan/مان mân- be to resemble		مداد		medâd pencil
مانند	mânand-e like (prep.)		مدت		moddat period of time (24)
ماه	mâh moon, month (12)		مدرسه		madrâse school; ~raftan to go to school, attend school (7)
ماهی	mâhi fish		مراجعة		morâje'e reference, consultation; ~kardan be to consult
مایع	mâye' liquid		مراقب		morâqeb watchful
مایو	mâyo bathing suit		مرام		marâm goal
مایه	mâye capital, base		مرتب		morattab constant, continual
متاسف	mota'assef sorry; متاسفانه ~âne regrettably		مرتبه		martabe pl مراتب marâteb degree; بمراتب be marâteb much (with comparatives)
متبرک	motabarrek blessed		مرتکب		mortakeb-shodan to commit (crime, sin)
متر	metr meter		مرد		mard man (3)
متروک	matruk abandoned		مرداد		mordâd midsummer month
مقاطع	motaqâte' intersecting		مردک		mardak fellow
مثقال	mesqâl mithcal, a small weight		مردم		mardom people (11); مردمشناسی ~shenâsi anthropology
مثل	masal pl امثال amsâl likeness; ~an for example. مثل اینکه ~e in-ke as though (20)		مردمک		mardomak pupil (of the eye)
مجال	majâl opportunity		مردن		mordan/میر mir- to die (14)
مجانی	majâni free, gratis		مرز		marz border; مرزبان ~bân border guard
مجبور	majbur obliged (25)		مرسوم		marsum customary
مجله	majalle -lât magazine		مرض		maraz pl امراض amrâz disease, illness
مچ	moch wrist, ankle		مرغ		morq chicken
محافظ	mohâfez guardian, chaperone		مرگ		marg death; مرگ و میر ~o mir death and dying
محاكمه	mohâkeme judgment; ~kardan to sentence		مرور		morur review
محال	mohâl absurd, impossible		مریض		mariz sick (15)
محاورة	mohâvere discussion				
محبت	mahabbat affection, kindness				
محدود	mahdud limited, delineated;				

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

مریم	maryam Maryam (5)	معلول	ma'lul diseased, afflicted
مزرعه	mazra'e pl مزارع mazâre' farm	معلوم	ma'lum known, of course; ~ shodan to become known, be found out
مزمن	mozmen chronic	معماری	me'mâri architecture
مزه	maze taste	معمولا	ma'mulan usually (17)
مژه	mozhe eyelash	معنی	ma'nâ or ma'ni pl معانی ma'âni meaning
مس	mes copper	معوج	mo'avvaj crooked
مسافر	mosâfer traveler	معیوب	ma'yub faulty
مسافرت	mosâferat travel; ~kardan to travel	مغز	maqz brain
مسأله	mas'ale pl مسائل masâ'el problem	مفاوضه	mofâveze deliberation
مسجد	masjed mosque	مفصل	mofassal elaborate
مسخره	maskhare derisive; ~kardan az to mock	مفید	mofid useful (3)
مسلك	maslak career	مقابل	moqâbel opposite, facing
مسلم	mosallam certain	مقام	maqâm -ât position
مشت	mosht fist, fistful; ~zadan to box; ~مشتنی zani boxing	مقایسه	moqâyese comparison; ~kar-dan to compare
مشترک	moshtarek in common	مقدار	meqdâr amount
مشتري	moshtari customer	مقدمه	moqaddeme pl مقدمات -mât preliminaries
مشغول	mashgul busy, occupied (20)	مقصود	maqsud intention, goal
مشق	mashq practice; ~i for practice	مقوا	moqavvâ cardboard
مشکل	moshkel difficult, problematic	مگر	mâgar interrogative particle (23); except; perhaps; ~ in-ke unless (19)
مشهور	mashhur famous, well-known (3); pl مشاهیر mashâhir well-known person	مگس	magas fly
مصلحت	maslahat pl مصالح masâleh one's best interest, best course of action, prudence; ~âميز amiz prudent	مگسکش	magaskosh fly-swatter
مصیبت	mosibat catastrophe	ملت	mellat pl ملل melal nation
مطلب	matlab pl مطالب matâleb matter (17)	ملخ	malakh locust, grasshopper
مطمئن	motma'enn sure, certain (19)	ملک	malek pl ملوک moluk king. ♪ molk kingdom
مطیع	moti' obedient	ملی	melli national
معاصر	mo'âser contemporary	ممکن	momken possible (16)
معالجت	ma'âlejat treatment	مملکت	mamlakat pl ممالک mamâlek country
معدہ	me'de stomach	من	man I, me. ♪ man maund, 3 kilograms
معذرت	ma'zarat apology; ~khâstan to apologize	منارہ	menâre minaret
معركه گیر	ma'rekegir acrobat	منتظر	montazer waiting, expecting
معروف به	ma'ruf be known as/for (25)	مندرجات	mondarejât contents
معظم	mo'azzam magnificent	منزل	manzel pl منازل manâzel station, residence
معلم	mo'allem -in teacher (4)	منطقه	manteqe pl مناطق manâteq region
		منع کردن	man'-kardan to forbid

INTRODUCTION TO PERSIAN

منقل	manqal brazier	ناخن	nâkhon fingernail
مو	mu hair	نارنگی	nârangî tangerine
مؤثر	mo'asser influential	ناسزا	nâsazâ improper
موجود	mawjud existent, being	ناشناس	nâshenâs unfamiliar
مؤدب	mo'addab polite	ناگهان	nâgahân suddenly
مورچه	murche ant	نام	nâm name
موریانه	muriâne termite	نامزد	nâmzad fiancé(e)
موز	mawz banana	نامور	nâmvar renowned
موسیر	musir shallot	نامه	nâme letter (8)
موسیقی	musiqi music	نامیدن	nâmidan to name
موش	mush mouse	نان	nân bread
موفق	movaffaq successful	ناهار	nâhâr midday meal (22)
موفقیت	movaffaqiyat success	نتیجه	natije pl نتایج natâyej result, conclusion; be ~ residan to come to a conclusion
موقع	mawqe' pl مواقع mavâqe' time, opportunity (25)	نثر	nasr prose
مهر	mohr seal	نخ	nakh thread; ~nomâ threadbare
مهربان	mehrbân kind	نخست	nokhost first, prime; نخست ~vazir prime minister
مهم	mohemm important (11); pl ~ât important affairs	نخل	nakhl date palm
مهمان	mehmân guest	نخود	nokhud chickpea
مهندسی	mohandes engineer; مهندسی ~i engineering	نخودسبز	nokhudsabz green peas
مهیّب	mahib frightful, terrifying	نخیر	nâkhayr no (2)
میان	miân middle; ~e between, among	ندا	nedâ proclamation; ~dâdan to herald
میانه	miâne midst	نرم	narm soft
میخ	mikh nail, peg	نزدیک	nazdik close, near (5); نزدیکی ~i vicinity; ~budan (+ subj.) to be on the verge of (24)
میخک	mikhak cloves	نسبت	nesbat relationship; نسبت به ~ be relative to (25)
میدان	maydân field, open space; city square	نسبة	nesbatan relatively (3)
میر	mir- pres. stem of مردن	نشان	neshân indication, trace; ~dâdan to show (14); نشانی ~i description, address
میز	miz table, desk (1)	نشاندن	neshândan to make sit down; quench; quell (24)
میگو	maygu shrimp	نشانه	neshâne target; ~gereftan to take aim at
میل	mayl inclination; ~dâshtan to be inclined	نشستن	neshastan/نشین neshin- to sit; نشسته بودن neshaste budan to be seated, to be sitting (18)
میمون	maymun monkey	نشیمن	neshiman home, nest
میوه	mive -jât fruit (9)		
نامید	nâomid despondent, hopeless		
ناپدید	nâpadid invisible; ~shodan to disappear (19)		
ناجور	nâjur inappropriate, wrong, out of place		
ناچار	nâchâr helpless; ~be ناچار there was nothing to do but		

نصف	nesf half (12)	(15)	
نظر	nazar sight, view; be ~ âma- dan to seem (24); ~kardan to gaze; بنظر be ~e in the opinion of	نوک	nuk beak
نعره	na're shout; ~zadan to cry out	نوکر	nawkar manservant
نعلین	na'layn sandals	نومیدی	nawmidi hopelessness
نعناع	na'nâ' mint	نه	na no. نه...نه na...na nei- ther...nor. نه pres. stem of نهادن نه nine
نفت	naft oil, kerosene	نهادن	nehâdan/نه neh- to place, put
نفر	nafar person (12)	نهار	nahâr wasting away
نفس	nafas breath; ~keshidan to breathe	نهنگ	nahang alligator, crocodile
نقد	naqd cash	نیز	-niz too, also
نقره	noqre silver	نیزه	nayze spear; ~andâkhtan to throw a spear; نیزه اندازی ~andâzi spear-throwing
نقطه	noqte pl نقطه noqat dot, point	نیست	nist is not
نقل	naql narration; ~kardan to relate, narrate	نیستی	nisti nonexistence
نگاشتن	negâshtan/نگار negâr- to re- cord	نیک	nik = نیکو
نگاه	negâh gaze, look; ~kardan to look (at) (11)	نیکم‌محضر	nikmahzar of good counsel
نگران	negarân worried	نیکو	niku good, well
نگه	negah = نگاه; ~dâshtan to stop, hold, keep (22)	نیم	nim half (12)
نگهداری	negahdâri-shodan to be kept	نیمکت	nimkat bench
نماز	namâz ritual prayer; نماز ~khândan to pray	و	-o/va- and
نمایان	nomâyân apparent, visible	واجب	vâjeb urgent, necessary
نمک	namak salt	وارد	vâred-shodan be to come in, enter (16)
نمودن	nemudan/نما nemâ- to seem, appear; to represent (19)	وارفتن	vâ-raftan to collapse
نمونه	nemune example, sample (14)	واسوختن	vâ-sukhtan to burn out
نو	naw new (1)	واقعا	vâqe'an really, actually
نوازش	navâzesh caress; ~kardan to caress; ~gar caressing	واقعه	vâqe'e pl وقایع vaqâye' event, occurrence (18)
نوبت	nawbat turn	واقف	vâqef aware (az of)
نوحه	nawhe wailing, lamentation; ~khândan to wail	وای	vây exclamation of woe (8)
نود	navad ninety	وجب	vajab handspan
نور	nur light	وجود	vojud existence; body; ~ dâshtan to exist
نوزده	nuzdah nineteen	وحشت	vahshat terror; وحشت برم ~ bar-am dâsht I was gripped by terror; ~kardan/ dâshtan az to be terrified by
نوشتن	neveshtan/نویس nevis- to write (7)	ودیعت	vadi'at deposit for safekeeping
نوع	naw' pl انواع anvâ' sort, kind	وررفتن	var-raftan be to tinker, fiddle with
		ورود	vorud entrance
		وزارت	vezârat ministry; وزارتخانه

INTRODUCTION TO PERSIAN

وزرا	~khâne ministry	هفده	hivdah seventeen
وزش	vazarâ pl of وزیر	هل	hel cardamom
وزیدن	vazesh blowing (of the wind)	هلو	holu peach
وزیر	vazidan to blow (wind)	هم	ham each other; -ham too, also (6); ham- same; همان
وزیر	vazir pl وزیر vazarâ minister, vizier	همان	~ân that very, that same (11);
وسط	vasat middle	همانجا	~anjâ right there
وسیع	vasi' wide, broad, expansive	همانطور	~antawr just (15); همانطور
وسیله	vasile pl وسایل vasâyel means	همان	~ân همانطور که
وصله	vasle patch	همین	~tawrke just as (16); همین
وضع	vaz' pl اوضاع awzâ' situation	همین	~in this very, this same (11);
وعدہ	va'de promise	همچنان	~chonân nonetheless
وفات	vafât death	همچو	hamcho just like
وقت	vaqt pl اوقات awqât time	همدیگر	hamdigar each other (6)
	(13); وقتی که ~like when	همراه	hamrâh companion; ~e along with (16)
	(11); در وقت dar ~ at once	همسال	hamsâl contemporary, of the same age
ول	vel loose; ~kardan to let go, turn loose	همسایه	hamsâye pl همسایگان -gân neighbor (13)
ولی	vâli but (2)	همسر	hamsar spouse
وهله	vahle instance	همشیره	hamshire sister
وی	vay (archaic and literary) he, she	همکلاسی	hamkelâsi classmate
هجده	hizhdah eighteen	همه	hame all, every; همه چیز ~chiz everything (8)
هجری	hejri of the Hegira	همیشگی	hamishegi never-ending
هجوم	hojum attack; ~âvordan be to attack	همیشه	hamishe always (4)
هدف	hadaf goal, target	همین	hamin this very, this same;
هر	har every, each (8); هر چند ~chand however (20) much; ~che whatever (20); هر چه ~kojâ wherever (20); هر که ~ke whoever (20); هر کدام ~kodâm each one (8); هر وقت ~vaqt whenever (20)	هندوانه	~jâ right here; هر چه ~ke as soon as; هر چه ~tawr just so
هرگز	hargez (+ neg.) never	هنر	hendavâne watermelon
هزار	hezâr, hazâr thousand	هنرهای زیبا	honar art, skill; هنرمند ~ye zibâ fine arts; هنرمند ~mand artful, skillful, artisan
هزارپا	hazârpâ centipede	هنگام	hangâm time, moment; ~e at the time of
هستی	hastî existence	هنوز	hanuz still, yet (13)
هشت	hasht eight	هوا	havâ air, atmosphere, weather (21)
هشتاد	hashtâd eighty	هواپیما	havâpaymâ airplane (22)
هفت	haft seven; هفت تیر ~tir pistol	هوس	havas passion, fancy
هفتاد	haftâd seventy	هول شدن	hawl-shodan to be terrified, startled, flustered
هفته	hafte week (12)		

PERSIAN-ENGLISH VOCABULARY

هوو	havu relationship of a second wife to the first in a polygamous marriage	(19); ~ dâdan to teach; ~ gereftan to learn (19)
هویج	havij carrot	یارب yârab O Lord!
هیا هو	hayâhu uproar, ado	یازده yâzdah eleven
هیچ	hich no, nothing (8); هیچکس ~ kas nobody (13); هیچوقت ~ vaqt ever, (+ neg.) never (11)	یافتن yâftan/یاب yâb- to find (21)
یا	yâ or (9)	یخ yakh ice (15)
یاب	yâb- pres. stem of یافتن	یخچال yakhchâl refrigerator
یاد	yâd memory (19); be ~ âvor-dan to recall; یادم آمد ~ am âmad I remembered (19); یادم رفتم ~ am raft I forgot	یعنی ya'ni i.e., that is, that means
		یغما yaqmâ pillage, plunder
		یقه yaqe collar
		یک yek one (adj.); یکباره ~ bâre all at once; یکدیگر ~ digar each other (6); یکسره ~ sare one-way; یکوقت ~ vaqt all at once; یکی ~ i one (pronoun) (5)

Index

- â* (verbal adjective) §65.2
- â* (vocative enclitic) §81
- Academic fields, p. 143
- âd* (archaic optative) §80
- Â*dam* (impersonal pronoun) §58
- Adjectives, abstraction of §66; attributive §8.1, §14; comparative §31; comparison of §31; compounds §67; demonstrative §9, §25(c); demonstrative, with *d* §79; in *âne* §68; infinitival §74; order of §14.2, §6; superlative §31.3; with nonspecific noun §8.1
- Adverbs §12; in -*âne* §68; in the *ezâfe* §14.4
- Agar, ellipsis of §61.3
- ak* (diminutive suffix) §77
- âm* > -*um* (colloquial phonological change) §92.2
- ân* > -*un* (colloquial phonological change) §92.1
- ân* (manner participle) §65.3
- ân* (plural suffix) §32.1
- ande* (agent participle) §65.1
- andegi* (abstraction of agent participle) §66
- âne* (manner suffix) §68
- Animals, p. 176
- ât* (plural suffix) §32.2
- be(d)*- (preposition) §79
- be*- imperative prefix §45; subjunctive marker §48; perfective aspect marker §84
- bi*- (prefix) §67
- Body, parts of, p. 169
- Budan*, archaic present §88
- Che* §30
- che* (diminutive suffix) §77
- chi* (agent suffix) §65.4(2)
- Chist* §19
- Cho(n)* §85
- Circumpositions §83
- Clauses, absolute §53; relative §40
- Clothing, articles of, p. 113
- Compounds. See Nouns, Verbs
- Conditional types §61, §87
- Conjunctions, concessive §55.2(b); coordinating §11; *ke*, temporal uses of §57; provision §55.2(b); with comparatives §31.1, §31.6; *tâ* Appendix A; with *ezâfe* §14.3
- Consonants, p. xiv
- Coordination §11
- Copulas. See Verbs.
- Counting words §38.1
- d*-, euphonic §79
- Dâshtan* §27, §61.2
- Dative usages §82
- Days of the week, Appendix B
- Diminutives §77
- ê* (archaic vowel) §78
- e*. See *ezâfe*.
- Ellipsis of *agar* §61.3, of parallel verbs §33
- Enclitics, -*â* §81; -*i* §4, §5; indefinite §4.2; relative -*ke* §40; emphasizing -*ke* §98; nonspecific -*i* §4; -*o* §11; pronominal §36, §99; -*râ* §25, §82, §97
- esh* (verbal noun formative) §73
- Ezâfe*, noun-adjective §14; possessive §21; with geographical names §21.3(b); with proper names §21.3(c)

INDEX

- Family relationships, p. 95
 Foodstuffs, p. 102
- (g)âne* (manner suffix) §68
-gar (agent suffix) §65.4
 Gender §3
-(g)i (abstracting suffix) §66
 Glides, p. xiii, §78
- há* (plural suffix) §7, §32
Hami §86
Hamze, p. xxx(5)
- i*: abstracting suffix §66; nonspecific enclitic §4.2, §5; relative antecedent marker §40; classical past habitual suffix §87
- Idioms: “as... as” §66; “as...as possible” §70; “the more... the more” §69; “scarcely” §41.1(c); “to dislike” §50.1; “to get sleepy” §50.3; “to have a good time” §50.2; “to like” §50.1
- Impersonals §50, §52, §58
-in (plural suffix) §32.3
 Infinitives. *See* Verbs.
 Interrogative sentences §13
 Interrogatives with *mágar* §69
- jât* (plural suffix) §32
- kâr* §67
Ke, relative §40; emphasizing §98; temporal §57
Kist §19
Kodâm §30
- Ma-* (negative imperative prefix) §80
Mágar §69
 Materials, p. 142
mí- (progressive prefix) §27, §35
 Mishaps, p. 153
 Months of the year, Appendix B
 Moods. *See* Verbs, indicative, infinitive, imperative, irrealis, subjunctive
- ná-* (negative prefix) §45
nâ- (negative prefix) §74
 Nouns, abstraction of §66; agent §65; compounds §67; diminutive §77; nonspecific plural §8; nonspecific, as direct objects §25(f); plurals §32; predicate §15; specific plural §7; state §4; vocative §20, §81; with numbers §38.1
 Numbers, cardinal §38; ordinal §39
 Numerical expressions §44
- ô* (archaic vowel) §78
-om(in) (ordinal suffix) §39
 Order, adjectival §6; word §1, p. 38 note 2
- Participial absolute §53
 Participles, past §28; other §65
 Plural suffixes §7, §32
 Possession §21; pronominal §33, §36
 Prefixes: *bé-* §48, §84; *bi-* §67; *hami-* §86; *má-* §80; *mí-* §27, §35; *ná-* §45
 Prepositions §21.3(a), §96; *tâ* Appendix A; colloquial §100; with comparatives §31.1; as classical post-position §83
 Pronouns, *-d-* with §79; demonstrative §9; demonstrative as direct objects §25(b); enclitic §36, §82, §99; independent §16; personal, as direct objects §25(b); possessive §33; reflexive §25(e), §37; relative, non-restrictive §40.3; relative, restrictive §40; with verbs §24
 Proper names as direct objects §25(a)
- râ* specific direct-object marker §25; dative/oblique marker §82
 Relative clauses §40
 Reported speech §54
 Resumptive sentences §46
- Sense perception, verbs of §54
 State, absolute §4.1; nonspecific §4.2

INTRODUCTION TO PERSIAN

Stress, word p. xvii; sentence §2
 Suffix, nonspecific plural §8; specific plural §7
 Suffixes: *-â* §65.2; *-ak* §77; *-ân* §32.1, §65.3; *-ande* §65.1; *-âne* §68; *-ât* §32.2; *-che* §77; *-chi* §65.4(2); *-esh* §73; *-gar* §65.4; *-jât* §32; *-hâ* §7, §32; *-i* §66; *-in* §32.3; *-kâr* §67; *-om* §39; plural §32; *-tar* §31; *-un* §32.3
 Syllabification, p. xvi

Tanvin, p. xxix(4)
-tar (comparative suffix) §31
-tarin (superlative suffix) §31
Tashdid, p. xxx(6)
Te-tammat (ت), p. xxix(3)
 Time, Appendix B; counting §38.1; temporal duration §63
 Topic-comment sentences §46
 Travel vocabulary, p. 161

-un (plural suffix) §32.3

Verbs, agreement with plural subjects §10; *budan*, archaic present stem §88; classical negative imperative §80; colloquial inflections §94; colloquial present and past progressive §96; colloquial stems §95; compound §26, §47; conditional §61; continuous §27; continuous and progressive §96; copulas, archaic negative §89; copulas, colloquial §93; copulas, present §17, §93; factitive §72; future tense §43; gnomic past §91; habitual §27; imperative

w§45; impersonal §52; impersonal constructions §50; infinitival adjectives §74; infinitives §23; infinitives, back-formed §56; infinitives, denominative §56; infinitives, uses of §60; irrealis §61; long copulas §22; negative §24.2; negative copulas §18; optative §48; participles §65; passive §75; past absolute §24; past habitual §87; past perfect narrative §42; past stem §24; past subjunctive §55; perfective aspect §84; present indicative §34; present perfect §29; present perfect, archaic §90; present stem §34; present subjunctive §48; remote past absolute §41; reported speech and sense perception §54; specific direct objects §25; subjunctive, adjectival clauses §59; subjunctive, adverbial clauses §64; subjunctive, complementary §49; subjunctive, uses of §49, §51, §59, §64; verbal nouns §73

Vocative §20, §81

Weights and measures, p. 81; as counting words §38.2

-y- §24.2(b), §45.1(c), §45.4, §65
-(y)â (vocative enclitic) §81; (verbal adjective) §65.2
-(y)ân (plural suffix) §32.1; (manner participle) §65.3
-(y)ande (agent participle) §65.1
-(y)âne (manner suffix) §68
-(y)esh (verbal noun formative) §73

An Introduction to Persian 4th Revised Edition by W.M. Thackston

An Introduction to Persian is an introduction on the elementary level to the modern Persian language. Each lesson is provided with specific exercises and drills for the major grammatical and syntactical points introduced therein. The vocabulary included at the end of each lesson are intended for active acquisition. Specialized supplementary vocabulary lists are also scattered throughout the book. In part two the outstanding differences between modern and classical usage are given. In part three the distinguishing features of ordinary colloquial Persian are given.

This long-awaited text once more demonstrates ... Thackston's mastery over the Persian language and its intricacies, both in its modern and classical form. Thackston makes Persian grammar clear and understandable. His emphasis is on the spoken and written language in today's Iran, on the Persian which is taught in schools and spoken and understood by all the different ethnic groups in Iran.... This new edition is a major contribution for those involved in teaching the Persian language. It also makes the learning of Persian more accessible and enjoyable.

— Haleh Esfandiari, Princeton University. **MESA Bulletin**

Thackston's new edition—which it must be said is difficult to fault. It is both meticulous and systematic, without being idiosyncratic. ... a number of points that are a common source of error are well treated ... makes it the most useful for serious students of Persian as it is used outside Iran.

— Brian Spooner, University of Pennsylvania. **AACAR Bulletin**

... when compared with the very uneven and error-riddled courses otherwise available, this is probably the best for the serious student.

— John R. Perry, University Of Chicago. **JAOS**

When compared with Lambton's Persian Grammar, the only other important teaching grammar in print, Thackston's book meets current student needs more adequately.

— William Hanaway, University of Pennsylvania **BRISMES Journal**

Wheeler M. Thackston is Professor of Persian and other Near East Languages at Harvard University.